

254

Rmk. I.

715.

1. péld.

(Hicinyx. a 296-297. l. és
egy üres lev. : L₄.)

M. N. MÜNDRA KÖNYVTÁRA
II. Nyom. Ad. v. d. l. napló
1900. é. v. 60. sz.

Oktato
es
VIGAZTALO
PRÆDICATIONOK,
mellyek

DEBRECZEN. VARA-
SANAK M D C X L

Estendőbē tűz-miát lőt siralmas pusztulásában, az iszonyu romlás és kárvállás-miát megh. keseredet, éjjelei és nappali tűztámadások, es tűzes serszá-moknak fel-találása-miát meg-rettent, es a sok vigyázás-miatt el-saradot, sőt ugyan megh. epedet híreknek tanúsá-gokra es meg-nyjulasokra az Ur há-zában el-Prædicaltattak, es mostan a maradékoknak örök emlekezetül, az akkori időre rendeltetett Sóp-vallást-tévő könyörgéssel, es siralmas kéi E-nekekkel ki-bocsattattak,

KIS-MARIAI WESZELIN
PAL az Urnak alázatos föl-gaja által.

DEBRECZENBEN,

Nyomtatta Fodorik Menyibárt.

Paulj B. Nemeti

Esaiæ 40. 1. 2.

Vigasztallatok, Vigasztallatok az en nepemet,
azt mondgya a ti Istenetek.

Syollyatok az Ierusalemnek kedve Serint valokat, es
birdelesetek o nekik hogy el tolt az o rendelt idejek, hogy
meg-bocsattat az o bunok, hogy kekkeppen- valo ju-
zalmat-is el-vett az Ur kezéből az o buneért.

~~R. M. K. I.~~
~~782.~~

Az Nemes

OKOS TANATS-ADASSAL
ES EKESEN *szollással felékesített mel-*
toságo sirfinak

DEBRECZENI
FEKETE ISTVAN

Uramnak, AZ DEBRECZENI
Nemes es tiszteletes Republicának edgyik
fő-öfőpának, az Ecclesiának kegyes Patro-
nusának kedve jo egeséget es boldog boldog
életet kívánok az áldásnak Urátul
meg-adatni.

Annonia ez, mel-
lyen mi Magya-
rok Istennek ke-
gyelméből lakuk
vagy inkább a fok
infegek es romlá-
sok-között vajú-
bunk, Ijst. Uram

mellyet az Hystoricusok 1. éren-
csenek játékos laprájának neveznek
ez okon, hogy az immár tizen-há-
rom ízben biratott külömb külömb
féle nemzetektől, ugy-mint 1. az
Némerektől. 2. a Togata-Galliából
valo Franciáktul. 3. Cimbrisektől
kiket mostan Dánusoknak hinak. 4.

);(2

Gor-

a, Mellist.
Hyll. p. 3. e.
17. p. 129.

A J A N L Ó

Gothusoktul. 5. Vandalusoktul. 6. Visontag á Gothusoktul. 7. Hunusoktul. 8. Ostrogothusoktul. 9. Alemánusoktul vág Nemetektül. 10. Longobárdusoktul. 11. Gothusoktul. 12. Avarsektül. 13. Az magyaroktul; melyhez adhatom en ezt méltán, hogy ez á ferencsének fok visontagságit á külső pogányok es idegen somfedoknak firalmas *injuriáját*, ki-befelhetetlen inseget forongattatásokat es romlásokat fenvedte es ma-is fenvedi bőfégesen.

Debreczen Várasának á mi lakó edes hazánknak somoru visontagok-alá vettetett állapottyát, ha jól meg-fontolom, ez Pannoniának földén méltán nevezhetem (ha szabad így állanom) ötet á ferencsének játékos laptájanak, mert hogy lakosinak ottan ottan való változásoktul (mivel negyed vagy ötödizen örökös lakosát valamely haylékának alig mutathatnok) semmit néhollyak, el halgassam hallatlan inseget, rendeletlen sarcsoltatást es ideftova-ülő firalmas hurcsoltatást; né emlitsem keserves forongtatást es lanyargattatást, melyekben

Thren. 3.

csimere ferint mint az bárány á pogány es Nemzetünköl-ülő eh farkasok között csak alig piheg az Urnak kegyelme

L E V E L

kegyelme alatt, melyrül vagy on hogy tellyefféggel meg nem emestünk, mivel az Urnak irgalmasságit uyjultak meg minden reggel raytunk; bizonyara, hallatlan es firalmas köny-hullatafra es fekete gyazara méltó dolog, az mennyiér az Urnak orrabol ki jót fűst, es az ő fájabol farmazot megh-emestő tűz, es eleven fenek-által megromlot es pusztult keservefen. Nem ohatom hogy itt azok-közzül nemellyekrül ne emlekezzem. An. 1564 Varasunknak egefe ketér lett, ugy-mint elsőben 4 Sept. hét orakor á Prædicatio alatt, á második visont hét orakor azon honak hatodik napjan, mely tűz tamadot Csapo ucsában Istvan deak hazatul, mely miat á parochialis ház meg-éget es á templu, mely hatvan négy ébtendéigh állot pusztaban, es meg épitetet az felleges BETHLEN GABOR NAK Fejedelmi kegyelmessége, es az Várasnak sereny gond-viselőinek az Tiszteletes MIKE PAL I U H O S FERENCZ, es BACSIO IANOS Uraimnak vigyazások által, es Istennek senteltetett fok tudos Tanítóknak istenes jelen-létek. háfnos tanítások es buzgólagos könyörgések-alta.

Thren. 9. 22
23.

Pfal. 13. 9.

); (3

An.

An. 1628. 26 Novemb. An. 1565
lött ujjab romlása, mert Szekely
Antal a Nyiri paykosokkal es dulo
fosfo Gurbancsokkal Várasunkra
joven az Isteni felelmet, aryaftui fe-
retetet es a Sionnak romlasan-valo
fánakozast felre téven azt hallatlan
dühösséggel fel gyuytatta, égette,
rontotta, es ki befélhetetlen kár
tétellel nyomorgatta minden ke-
melles-nelkül, mint a Boldog emle-
kezetű MELIUS PETER ez Ec-
clesiának hußon hat estendőknel
továb vigyázó lelki pástora egy
Præfatiojában meg jegyzette. Az
őreg emberekül a mennyire ve-
gere mehettem az mint veleked-
nek idejerül, An. 1580. éjjel el-
fő álmokor visont nagy tűz gerje-
det Czegled-ucsában, Magyar Fe-
rencz házaán, mely Pias Várad es
Szent-Miklos ucsának mind két fe-
rit nagy reßre meg-emeztette, es a
nagy károk-közöt tizen hét embe-
reket foytot es rontot meg. Volt
An. 1623. Várad-ucsában es Gsa-
po ucsában. An. 1639. Nem ki-
csiny tűznek gerjedezése, de mind
ezek felett siralmas es igen keserves ez mostani
tűz-miatt lött romlása szegény Várasunknak, mel-
lyet az maradekoknak emlékezetül irasban így
hagyok.

Chri-

Christus Urunk születése után An.
1640. foly vala, es immár a Tavas-
nak első gyönyörűsége zöldellő é-
kecségével az embereket gyönyör-
köteti vala, midőn az Uy estendő-
nek negyedik holnapjának (melyet
a mi magyarink Pápiszálván es az Iz-
raellel a pár-hagymákra es dinnyek-
re az lelki Egyptusra ástván a fertel-
mes Babylonnal Szent György ha-
vának neveznek) elérkezvén hu-
ßon harmadik napja (mellyet visont
babonás roß velekedéssel Sz. György
napjának neveznek, nagy innep-
nek-is tartanak gorombául es ma-
gok gondolatlanul, holot affele em-
lekezetes Szent ember György ne-
vű soha nem volt, es a kit az Pápiszták
bolondul tisztelnek egy lator Arriá-
nus eretnek ember volt, kinek em-
lekezetit előtte viselni Ker. ember-
hez mint illik, az okos ember megh-
itilheti) es délben tizenket ora után
mint egy fel-fertály volna hirtelen-
séggel Peterfi-Iakab ucsában közel
a Templomhoz Kádas-András házá-
nál támadá rettenetes tűz, mely e-
gész négy oráiglan gerjedezvén e-
leb-eleb erőt vevén Csapo, Czeg-
led, Varga, Sz. Anna-afßony es Vá-
rad-ucsákat el-folyván nagy fép ép-

)(4

pülete

Num. u. 4.

Vid. Hosp.
de Fest
Christianor,
pag. 75-79.

Lásd meg
azt a köny-
vet mely
Az agcíz
Szent iras
bol valo i-
gaz tudo-
manytul
vagyon.

A J A N L O

pületeket az Város házával és Istállójával az belső ispotálllyal és ahoz tartozó malmokkal-eggyüt meg-emmezte és porrá tön, es hat embereket-is meg-öle.

Azon holnapnak 26. napján, mikor az emberek az Urnak első meg látogatásával keveset gondolnának, az Urnak suytolását in kacsagnának és az tűz-alatt-is a Város házánál Istennek és az ő szolgáinak bossúságokra semtelenül hegedültetnének és ugrálnának, haragjából az Ur nagy felet támadta Dél és Nap-nyugot közzől, és azonban a Kéged házánál igen foros és tűztől távol való helyről véletlenül egy es két ora között rettenetes tűz támadta, melynek el-öltésén Várasunknak mostani Tiszteletes Birája BORNEMISZAI ANOS Uram, Kégednek akkor segítő társa noha forgalmatoson nagy fokasággal fáradna, mindazáltal a sebes fél-által a tűz erőt vén és az Kégyelmed házán által menven, csak hamar egy ora-alatt Czegléd-ucsának egy darabját el-suytá, és Burgúdián Csapo-ucsának nagy részén által menven, Szappanos és Olajos utcákat az jo kutig Várasunk kerítésével-eggyüt porrá es hamavá tévé.

mely

L E V E L.

mely főrnységben derék es fellyer-házak a piacson-valo boltokkal-eggyüt három ház két házak es tizen-négy ház malmok es győnyörűleges kertek sokak égetnek meg. Mely könyhullatásokra melto siralmas jajt öregbiter a fok napokon Várasunkban levő ki-befelhetetlen nagy felelem, éjjeli es nappali rettenetes es a bertelen nyukhatatlanság, mely-miatt meg az Innepnapokon-is az isteni szolgálatra az Urnak házában fel nem gyűlekehettek Várasunknak lakosi, hanem a tűz gyuladástoktól rettegven az utcákon halgatták az Urnak befedet Scholánkbeli tudos Iffiaknak fájokból.

Hallottam ez siralmas állapotban, fokaktul, hogy az Tarár járása es Várad állásakor-is annyi felelemben es epedesben Várasunknak lakosi alig voltanak mint ez főrnységben, mivel akkor kívül volt a bántásra valo keferűség, most penigh belől es nem tuttuk éjjel, nappal, melylyik ucsában, más vagy magunk házából gerjed meg-emésző vesedelem, holot kevés nap mulhatott el, a mellyen tűzes el rakot ferfámok nem találtnának az fővényekben

)(5

haza.

házának ezterháiban es az ucsákon
 valo rakás fákbán-is, es az mellyen
 kétfér háromfór-is káros sebeség-
 gel tűz nem támadot volna, gyakor-
 ta meg az házaknak tetején vigyázo
 emberek-alatt-is. De ki győzné ez
 iszonyúságokat elő-fámlálni? Sir az
 én lelkem valamenyifér azokrul
 meg-emlekezem, firnak el hittem a-
 zok-is valakik az Iosephnek ilyen
 romlását fánnnyák, jay azoknak á kik
 azonn nem bánakoznak, Amos 6. 6.
 Közel vagyon az Urnak napja azok-
 ellen, á mikeppen cselekedtek es
 cselekeének velünk, ugy cselekeé-
 nek vélek-is az őfejekre tér á mivel
 nekünk fizetnek. Abd. vers. 15.

Kérdipenig talám it valaki: Ez i-
 szonyu tűz es az által valo romlás hő-
 nét vett eredetet? Mi meg ismerjük
 bűneinket es azokat vallyuk annak
 okának lenni, mivel azokkal indi-
 tottuk fel á bossú-állo es es buzgo-
 haragu Istent, kiaz bűnt büntetés
 nélkül semmikeppen nem hadgya.
 Nah. 1. 2. 3. Es így az Urul jöt ki ez
 tűz mi-ellenünk meg-vallyuk, mivel
 tudgyuk hogy nincsen gonos á Vá-
 rasban mellyet á Iehova nem serezh-
 ne, Amos 3. 6. Egyébképpen azt
 nyilván mondhatom, hogy nem let

vigya-

vigyázatlanfágból nem let az lako-
 foknak gond-vifeletlenségekből,
 hanem nemely vipera termésetű i-
 stentelen embereknek Gehenná-
 nak tűzére melto fertelenségekből,
 mint á fok el-rakot tűzes ferfámok
 meg-mutattyák az időnek alkalmat-
 osága, mellyet ugyan tanatsból
 válastottak volt Várasunk romlásá-
 ra, á melyben Kégd Várasunk fő Bi-
 rája lévén, az Egri summának bé-vi-
 teleben fáradozot fő fő Urainkal es
 az Szegedi fokadalomnak alkalmat-
 oságával á népnek válogatot sinei,
 Várasunktul távolynak: Mi-
 re néztek penig ez iszonyu igyeke-
 zetben? Bizonyára irigylettek a-
 zok ez Várasban az Ur Iesus CHRI-
 stusnak igaz isméretit, bánták az
 Ur bebedének tisztán-valo ki-hirde-
 tetését, sajnálták á sent Sacramen-
 tomoknak Urunk rendelése-berint
 valo ki-folgaltatását, Irigylettek
 Scholánkból fok tudos lfiaknak es
 okos embereknek fármazását, mi-
 nekokáert igyekeztek azon hogy
 Várasunk romlásával á Christusnak
 igaz isméretit meg-homályosítsák,
 sőt ű sent Felségét nem csak miköz-
 zülünk, hanem nagy resént orfá-
 gunkból-is idegenne tehetnek.

mellyet

Nah. 1. 2. 3.

Amos 3. 6.

A J A N L O

mellyért a feleknek járására igen vigyáztak, es az tűzes férfiamok rakástat úgy alkalmaztatták, hogy Scho-lának, s az Urnak háza es az littennek fogainak haylekokkal-eggyüt porrá tétessenek.

Ez vér-főpo hohérok, es istentelē emberek kicsodák voltak magok tudgyák, es azok kiknek kegyetlen tanátokból es kísértetéből, hihető nagy summának fel-verésével, véghez vitték ez hallatlan latorfágot.

Mindeneknek-felette jól tudgya amā fiveknek vizsgálója a bosszu-allalnak istene, Psal. 94. 1. Ki hamar meghfizet nekik es el-vesti őket amaz ő beféde-ferint, Psal. 12. 6. *Az nyomorúságoknak pusztítókert es az segényeknek fobazkodásokert mindgyara fel-lek mert meg-sabadítom azokat, kiket törben eytet az ellenfeg.*

Ez firalmas állapotban a ki-befélt-hetetlen főnyűségek-közöt mi, mit cselekedtünk? Volt kinek kinek gondgya elégségesen a kinek ebe volt, es felt azonn hogy ugy né jár-junk mint Sodoma es hasonlatosok ne legyünk Gomorrához, mellyet az Seregeknek Ura fordított-el, Esai. 1. 9. egy darabját Várasunknak mint az tűzből ki-ragadot üfögöt az ő di-csőse-

L E V E L.

csőfégeért reménfégünk felett csü-dálatoson meg tartván es meg oltalmazván. Főkeppen Kégk elég farat-sága len a tisteleles Nemes Tanátal, mert maga femélyeben Kégd eyjel es nappal, hol paripán, hol gyalog strafát allot, minden fele vigyázot serenységgel, az tűz-közöt fűst es láng-alat forgolodott, mely nagy nyukhatatlanfág-miatt ez uy estendőbeli négy holnapok-alat firalmas betegfég K. elegge meg-gyötre, es közzülünk csak ki nem ragadá; hasonlokepen tanatsbeli Uraink-is serenyen forgolodtak, es a fegény kősséggel az vigyázásban eyjet napot eggyé tettek. Mi pedig littennek fogai, az Urban immár boldogul el-nyugot KERESZEGHI HERMAN ISTVANNAL, a Tifán innet lévő Ecclesiáknak vigyázó Püspökével a mennyire az felelem, retten-ges, eyjeli nappali nyukhatatlanfág engedte, tistünkben elő-mentünk, a tanításban, intésben, vigyázásbā es Imádásagokban fáradoztunk, a több munkáim közöt penig en az én ferelmes hitestársomnak a kegyes cletű es jo erkölcsű Thuri Szabo Ersebethnek firalmas halála miatt-valo gyásfomban es keferűségemben a mi kicsiny

kicsiny pihenést vehettem, ez né-
hány oktató Prædicatiokat az Ur-
nak házában az Hivék oktatására es
vigasztaltatására ki-hirdettem, es
imé mostan az maradékoknak emle-
kezetül ki-is bocsátottam az Urnak
kegyelmes fegedelme-álat.

Az ki-bocsátást penigh cseleked-
tem a K. bocsúlertes neve-álat azért,
mert ez az főnyűség Várasunkban
lőtt a K. harmadik biroságának ideje-
ben, es K. a fok felelem es rettege-
sek-közöt ejjeli es nappali nyukha-
tatlanlágával, serény forgolodásával
es forgalmatos vigyázásával igye-
kezett annak meg-oltására, Kégd se-
rény forgalmatoslággal az romlás-
bol fel eppitette a Váras házait bol-
tyaival-egyetemben az emberek-
nek reménységek-felet azon egy es-
tendőben, K. jo-akarattyabol nem
csak serkengetet hanem illendő
költiségeivel is segitette ez köny-
vetskenek ki-nyomtatását, kerem a-
zért bocsúllettel K. hog vegye töl-
lem fokot kegyelmsége-berint ez ki-
csiny munkámat jo-akarattal, hadd
légye emlékezetül maradékoknak,
eskülfő jo-akaroinknak.

Az felféges Ur ítent, a könyörű-
leteliségnak es minden irgalmatlág-
nak At.

Attyát, én imádom s-kerem buzgó-
ságon, hogy nekünk Fiában az
Ur Iesusban kegyelmezzen-megh,
fegény Várasunkon könyörűllyön,
ez siralmas romlásbol azt kegyelme-
sen éppitse, tób ilyen veszedelm-
től vagy ehez hasonlotul, főt akar
mely lelki es testi gonóftul, vedel-
mezze, lakosit lelkekben testekben
boldogitfa meg-áldgya, azok-közöt
penig K. meg-bentéllye, beteges e-
rőtlenfegiből orvósfóllya, berelmefi-
vel minden jokkal bőfegesen coro-
názza, es Ker. Respublicánknak ja-
vára az Ecclesiának hasnára, fok ide-
ig boldog es kedves állapotban meg-
tarcsa, es minden jora igazgassa,
mellyekért Dáviddal azt mondom,
Psal. 102. 2. 3. Uram halgafő meg az én Imadsá-
gomat, es az én kialtasom jussón tehozzad. Né
reys-el a te orcsadat én töllem. Maycs hozzam
a te fűleider, ez napon kialtok tehozzad, hamar
halgas-meg-éngemet. Psal. 72 18 19. Aldot az
Ur ítē, az Izraelnek ítēne, ki csuda dolgokat cse-
lekezik egyedül, es aldot légyen az ő dicsőséges
nere mind örökké, es tellesedgyék béaz ő dicső-
ségével az egész föld, Amen, Amen.

Ittam Debreczenben, 1. Aug. An. 1641.

*Kegyelmednek az Ur dolgaiban fere-
zettel fogal*

KIS-MARIAI VESZELIN PALA
DEBRECZENI ECCLESIA-
nak immár 12. esztendő-k alatt hivata-
los lelki pasztora az Urban,

Jot-kevano Rhythmusok.

EZ könyvnek authora, ki légyen meg-irva, vagyon a titulusban, Erre indította Várasunk romlása, ötet nagy siralminkban, Mikor az tűz-miatt, főrnű égés-miat, sívűnk volna bánatban.

Hogy azért ez igyben, lelkűnkben kétségben, né esnénk, ezek-ellen, Orvosságot ferze, uyjítást keresé, az lstenek könyveben, Szép tanítáffokkal, Prædicatiókkal, vigasztala sívűnkben.

Mellyeket házánknak, házánk fiainak, (irigy valaki bányia) Ez kis könyverskeben, nyomrás rendiben, emlekezetűl hagyá, Kiert az nagy lsten, ötet fent igyeben, kegyelmesen meg-áldgya.

Ki ez nyomástul, lstenes munkátul, kölcségedet nem bántad, Ebben jot kívánni, híveknek foglálni, magadat méltóztattad, Imé hív-voltodat, jo-akarodat, Urhoz ezzel mutattad.

lsten azért veled, latogafson téged, kedves jo-egészséggel, Várasunk javára, híveknek háfnára, láffon kegyelmességgel, Es igy jóvendőben, coronázzon menyben, téged örök élettel.

Debreczeni TISZTA IANOS.

DE.

DEBRECZEN VARAS-
nak 1640 estendőben tűz mi-
at lőtt siralmas romlásaban
prædicaltatott oktato ta-
nitasok.

ELSŐ PRÆDICATIO.

Thren. 2. 18. 19. 20.

O Sion léanyanak Kőfala, éyjel es nappal folyának a te köny-hullatásid, mint a folyo-viz, meg-ne búnyyel, meg-ne nyugodgyek a te femednek fénye.

Kely-fel, kiáltis éyjel első álomkor, önts-ki mint a vizet a te sívedet az Ur előtt, emeld-fel kezeidet hozzá, ezt mondván:

Uram láfd-meg, és tekints-megh, kivel cselekedtel illyen képpen?

Ti mindnyájan, kik által mentek az utoz, ne legyen nektek nehez, tekincsetek meg es lássatok: ha vagyon allyan bánat mint az enyim? Keserűséggel illetet engemet az Ur az ő bánatjának nappal, a magaságból tüzet bocsátot az en csóna-
A táimra

háimra es uralkodott azokon: halot vetet az en labaimnak, elvetet engemet, pústava tett engemet es sünetlen bankodom. Egyben kötetet az en alnakságomnak igazja az ő kezevel, egybe fonattattak és bevetettek az en nyakamban, erőtlenné tette az en erőmet: Adott az Ur engemet azoknak késekben, kikül meg nem szabadulhatok. Az Ierusalem varasának kepeben regen ily keserves befeddel panaszolkodot a siralmas Profeta az Ieremias Thren. 1. 12. 17. 14. sirvan keserget es keserves panaszbán bolyog a megh haragút Istennek Ierusalem ellen gerjedet haragjarul, es az ő haragjának ifonyu jeleirül, úgy mint a tűz által való meg emesteteserül, ellenség kezében való adatratafarul, rabfagarul, meg erőtlennitetrül es pústulasfarul, mellyek azon oly sulyosok, nehezék es hallatlanok voltak, hogy sirában azt mondotta: Thren. 2. 13. Micsoda bizony-ságot hozzak neked-előben? Micsoda paldat mutathatnak teneked Ierusalemnek leánya? Mit hasonlítalak te hozzád, hogy meg vigasztallalak tegedet Sionnak szir leánya? Nagy mint a tenger a te nyomorúságod: kicsoda gyógyít meg tegedet?

Ó Sion leánya, a lehovának busulasatul meg alasztatot, siralomban be merült Debreczen,

Debreczen, en az Ur Iesusnak szolgálja, mostani keserves romlásodban, ő nem méltan hasonlítalak-é tegedet Ierusalemhez? Ti uton járók, kik ezen által-mentek, kerlek ne legyen nehez tinekrek, tekincsek megh es lassatok ha vagyon-é olyan bánat mint Debreczené? Avagy nem illette-é az Ur őtet keserűséggel az ő haragjának napján? Ennek lakosát nem adta-é az idegeneknek kezekben, kikül meg nem szabadulhatnak? Nem bocsátotte tűzet a mi csontainkra, hogy megh emestene minket? Nem vetette labainknak halot, nem tette-é az mi ucsainkat pústava? Igen-is bizonyára kiválskeppé ez 1640 estendőben Sz. György havának 23 es 26 napján tamadot rettenetes tűz által, mely miatt ez bégény meg romlot varasunknak sine es kiélséb rebe hamuva lón es porra. Rettenetes busulas az a megh haragút Istennek, Kicsoda salithattya ezt le? Siralmas halgatoinknak, en az Ur Iesusnak ez Ecclesiában hivatalos szolgálja leven, mind vigasztalásokra, mind

Az

penig

penig oktatásokra tanításokat akarván tenni, az Ur haragjának meg enyhítésére mit kellyen cselekedniek, azt adom eleikben, az Ieremiafnak fel vett befediből.

Iehova, irgalmasságnak atya, te könyörűly raytunk, es szent lelkeddel vezereley es segely, hogy ebbeli hegyes igyekezettünk, a te haragodnak lefájtatására, nekünk jobbulásunkra es vigasztalásunkra, mindenek felett pedig neked dicsőiségre szolgállyon, Amen.

F. Fel tett cselő ez oktató tanításimbá ez lehen: A bősű allo Urnak ily siralmas ítéletet látvan Varasunkon, mit kell cselekedőünk nekünk Debreczen lakosinak az Ur haragjának enyhítésére? Meg mutatott ezt az fel vett befediből Ieremiafnak, mellyekben az Ierusalem varasanak iszonyu pusztulásan keseregven oktattya az Iuda maradekit keserűsegekben mit csekedgyenek? Sirjanak es keseregjenek tudni illik es buzgóságoson esedezzenek Istennek haragjának meg enyhítésért. Ugyan ez mostan a mi tibtünk is, mellyet hogy annal jobban esünkben vehessünk, kettőt kell megh latnunk.

I. Kit oktat itt a Profeta, es mi csoda allapotban?

ban? II. Mit tanacsol ő neki hogy csekedgyek?

Első dolog, melyről a börtűnek magyarázattyaert melfo bollandom ez: Az Ieremias Profeta kit solit megh es mi csoda allapotyaban? A felelet meg tetfik a Profeta meg sollito befedeből, mely ez: O Sion leanyanak kőfala. Kettő vagy on itt.

I. Az a kit meg sollit.

II. Annak siralmas allapottya.

Az a kit meg solit nem egyeb, hanem a magan pusztan valo varas az Ierusalem Thren. 1. 1. az Istennek varasa es a felfeget Istennek sz. lako helye Psal. 46. 5. az Salem melyben az Iehovanak hayleka, a Sion melyben ő neki lako helye vala Psal. 76. 3. melyben fűsti vala es kemencseje Esai. 31. 9. Kűsereget az Ur maganak es valastot lako helyűl ezt mondvan: Ez lehen az en nyugodalmam mind örökké itt, lakozom, mert ezt kűrtam vala. Psal. 132. 13. 14. mellyet nevez Sion leanyanak kőfalanak. A Sion leanyan az Iras erti az Isten anyasent egyházat, Igy Sophonias cap. 3. 14. 15. Örűly Sion leanya örvendez, Izrael, örűly es tellyes sűvel örvendez, Ierusalemnek leanya.

tesse az Ur a te itelestedet, el sordította ellenségedet, és az Ur te közötted vagyon nem lats többé veszedelmet. **Ismet Zacharias cap. 9. 9.** Örűly erőssen Sionnak leánya, öröndez, Ierusalemnek leánya: mert ime a te kiralyod el-jö teneked igaz es szabadító, ő segény es samar baton úló a nőstény samar vomben.

Ez Sion leanyanak az Isten anyafentegházának kőfalának módgya Ieremias a Ierusalemet. **Miert? Azert, 1. Mert az Isten az ő Testamentumban Ierusalemet valasztotta vala magának lakó helyű! az ő sent tíftelelire, abban helyhezette vala az O Templomat az ő kegyelmes jelenletenek ki mutatására, melyrűl monda ő maga az Ur Salamonnak a Templum meg benteltetése után. 1. Reg. 9. 3. Meg benteltem az házat mellyet eppitetel, abban helyheztetel az en nevet mind örökké: ott lesnek az en szemim es az en szívem mind öröke: 2. Mert Ierusalémben vala a sent hely, a hova az Istének tíftelelire fel gyűlekeznek vala az Izrael nézetsegi David befede berint. Psal. 122. 3. 4. Az Ierusalem, sepen eppitetett város, mely egyben berkeztetett eg yölökeppen, hogy oda menyenek, a nemzetsegek, az Urnak nemzetsegi, az Izraelnek bizonyosaghoz az Urnak nevetnek tíftelelire. 3. Mert Ierusa-**

Ierusalem mint egy kőfala es bastya vala az Isté anyafentegházának, mivel ő neki igirte vala az Ur Zach. 2. 5. Lessek ő neki tüz fal körös-környűl, es dicselegere lessek ő neki ő körépette melyre nevezte mondottak az hivek dicsekede Istel Psal. 46. 5. 6. Az Isten vízenek folyasimeg vidamittya az Istennek varasat, es az selleges Istennek sent lako helyet. Az Isten ő körépette vagyon, ennekokaert meg nem indul, meg segiti Isten őtet haynal fele.

Ez Ierusalé varasat az Ecclesianak regá kőfalat es bastyajat, la sluk micsoda állapottyaban állittya meg a Profeta? Meg mutattya azt imez igetske O, melynek mivel sok különmb különmb fele jegyzesi vannak az Irásban, azt el halgatom, hané egy szóval azt mondom, hogy az ier sapakozásnak igeje, mert ugyan-is az siralmas Profeta fanakozik itt es keseregh az Ierusalem varasának siralmas pusztulásan, melyre bocsata a buzgo haragu Ur Nah. 1. 2. haladatlanfagaert es ifonyu gonosagsagaert az Chaldeusok által, kik mint meg mondotta vala az Ur Hab. 1. 6. 7. 8. Fel jöven az ellen elromiak azt, es abban az Urnak

Templomat meg egetek. 2. Chron. 36. 14. & seq. mely iszonyu romlással ő pogány nepeknek asszonya levet, lön özvedgye, annyira, hogy sirna felette igen erssaka, es az ő köny hullatai, az ő orcsajan le folyanak, mivel nem találtak minden ő barati közülki ötöt meg vigasztalni, es minden barati ötöt meg utalván lönek ő neki ellenfelei Thren. 1. 1. 2. mely siralmas állapottyat látvan femeivel es könyvezven sirú köny-hullatafokkal az Jeremias Ier. 13. 17. Mint az Jerusalemlakosoknak Istenül adatot Profeta, meg szólította ötöt kegyesen okrátya, annak maradek lakosait, mit cselekedgyenek hogy az Ur az ő siralmas állapottyat el-fordítsa es napjaikat megh uyjtsa mint alab c. 5. 21. buzgósággal kívánója, mely okráto tanács adásául ez után szóllok, hanem itt tanúságokat jegyzek meg.

I. T A N U S Á G.

Az igaz Isten igaz itéletiből meg az ő kedves szerelmes lako helyit-is jó tetsése berint siralmas es somoru állapotra bocsáttya. Az igaz Istennek mikeppen minden utai igazak Psal. 25. 10. akkeppen itile-

itileti csudalatosok es ollyak, mellyeknek emberi elme vegere nem mehet, mint almelkódással emliti Szent Pal Rom.

11. 33. 34. *Oh Istennek bölcseségének es tudományának mellegetes gazdagága!* mely igen meg tudhatatlannak az ő itileti es vegere mehetetlenek az ő utai? Mert ki mehet vegere az Isten akarattyának, es ki volt ő neki tanácsosa? Ez Isteni csudalatos itileti-nek, nem utolso jele az, hogy az Ur az életben az őveit siralmas állapotban tarttya amà sokasá berint, mellyel a kiket beret meg dörgalltya, es az kiket fiava fogad meg ostromozza. Heb. 12. 6. Így meg azokat az helyeket is mellyeket beretet es lako helyül magának valasztot az ő jó tetsése berint somoru es siralmas állapotra bocsáttya, mint ime Jerusalemnak siralmas sorsa meg mutattya: Mert en azt kerdem: Istennek ez világon mellyik volt oly kedves varása mint Jerusalemben? Nem itelek senkit hogy ollyat mutathasson, mert arrul mondotta ő maga Psal. 132. 14. *Ez legyen az en nyugodalmam mind örökre, itt lakozom, mert ezt kívántam vala,* Ez Jerusalemben, mint itt Jeremias nevéze, az Sion leányának kőfala, az az, az Isten anyja.

anafentegy hazának mind hayleka mind erősege, De vallyon meg tartoztatta-e attul somoru itéletit? Nem bocsátta-e jo tetsele ferint siralmas allaporra? Bizonyara igen-is. Mit bollok penig en itt azokrul a rettenetessegekrul mellyeket senvedet nem csak az külső poganyoktul hanem még az Izrael kiralyitul-is? Nagy volt az, a melyre néz itt az Profeta, hogy azt a Chaldaeusoknak kezében ada, tellyességgel el pusztitot, lakosit fegyverre hanyata, es az maradek sepreleket mese földre rabsagra vitette mind az feriot mikeppen regén az ő foglái által meghmondotta vala annyira hogy Ieremias az fel vet igek előtt azt mondotta, vers. 17. *Meg cselekedte az Ur a mellyeket meg gondolt, meg helyezettte Barat mellyet eleitül-fog van megparancsolt vala, elrontotta es nem kedvezet, es meg vidamította te rayiad az ellenfeget, fel emelte Bar vat a te ellenfednek.* Utolsó rólafára elkerkezet nyomorult orsagunkban. Debreczen avagy nem kedves es berelmes lako helye volt-e Istennek? Hízelkedes nélkül bollok, en nekem ugy tetfik, hogy nagy refre ez volt

volt a Sion leanyanak az Isten anyafentegy hazanak kőfala, ez volt az Isten igaz tistületinek hayleka, e volt daykaja az Ur seminariumjaoak melyből származtak jelles oflopi az Ecclesiának. Ily kedves haylekanak az Ur avagy kedvezet-e? Kőnyhullatas nélkül nem említhetem mellyeket ez senved naponkent, es minemű in-segeknek es nyomoruságoknak örvenye-be burittatot be, annyira hogy az en itélettem ferint ha volna kinek, sirvan mondhatna Ióbbal, 19. 21. *Oh ti en baratim, könyörüllyetek meg en raytam, könyörüllyetek meg en raytam, mert az Istennek keze vere meg engemet, azt mondhatna Ieremiasfal, Thren. 1. 12. 13. Oh ti mindnyajan kik által mentek az uton, ne legyen nehez tinekitek tekincserek meg es lassatok: ha rayon-e olyan banat mint az enyim keferúséggel illetett engemet az Ur, &c.* Ig cselekedet az Ur a mi edes hazunkal. Mit cselekedgyünk azért? *Siras a mi dolgunk es könyörges mint az Ieremias tanacsabol megh értők, de azért fő tistünk az hogy az igaz Istennek minden meg latogatasiban ismerjük meg bősfullo kezét es az ő itéletiben valo igazsagat*

gat magafallayuk Daviddal süntelen
mondvan, Psal. 119. 137. Igaz vagy Uram,
és igazak a te ítéletid.

II. T A N U S Á G.

Isten felő ker. emberhez illik fanakoz-
ni és keseregni az Isten tiszteletire rendel-
tetet haylekoknak és varasoknak romla-
sán. Nyilván való dolog az embereknek
Cain sőt ugyan farkasi kegyetlen terme-
setek egymashoz, melytől viseltetven
nem bókta könyörölni egymáson, sőt u-
szalatoson kegyetlenkednek fanakozas
nelkül, annyira, hogy fene termesetekkel
es vöröbő cselekedetekkel igaznak mu-
tassak ama köz mondaszt: *Homo homini lu-
pus* az az, ember farkasa az embernek; ki-
valteppen a mi siralmasab és keserve-
seb, ez mostani vilagnak fia, semmit sem
fanakoznak az Isten felőkön és az isteni
felelemnek haylekin fázoknak siralmas
állapottyan mostan *Isael veszet ex földről az jo-
zevő ember, egy igaz is nincsen az emberek között, ki
ki mind halovál vada ssa az ő atyafiat. A ki leg job-
között; olyan mint az törvis, a ki leg igazab közöttük*
olyan.

olyan mint az törvis bokor. Mich. 7. 2. 4. mostan
senki az ő atyafian nem könyörül, mert kabdos jobb
kezre, de ugyan megz ehezük esik balkezre de ugyan
nem elegetik meg, mindnyajan az ő karkuknak husát
esik. Az Manasse meg emeszi az Efraimot, az Efra-
im a Manasset és ezék mind a ketten a Iuda ellé vannak.
Reke volt ebben az hallatlan könyörü-
letlenségben az Ierusalem varasanak ki a
Sion leanyanak kőfala az Isten igaz tiste-
letinek hayleka vala, de mikor a Babyloni-
usok azt rontanak, látva azt az Edomi-
tak, nem hogy fanakoztak volna rayta,
sőt inkább ördögi módon kacsagva rom-
lasokon azt mondtak, mint az hivek é-
lő hozzak Psal. 137. 7. *Röncsatok, röncsatok,*
mind fundamentomaig valami abban vagyot.
Nem ez az istenfelő ker. embernek tísti,
hanem hogy kegyesen fanakozzek fele-
barattyan, fanakozzek azokon az helye-
ken mellyek az Isté igaz tiszteletinek fal-
lasi és haylaki, mellyet kíván az Apostol
Rom. 12. 15. *Sirjatok az sirokkal.* Illyeti
ker. fanakozas vala a regi benetekben az
Ierusalem romlasán azért mődotta Esaiás.
22. 4. *Hadjatok beket ennekem, hogy ke-
sergess*

fergessem magamat sirással, ne erőltessetek engemet
hogy meg vigasztalljatok engemet az en nepeim leánya
nak romlása felől. Jeremias Thren. 2. 11. Megh
fogyatkozának az en bemeim a siralom miatt, meg ha
borodtanak az en belőrefeim, es az en mayjam föld-
re ki öntetett az en nepem leayanak gyövelme miatt.
Mcheas cap. 1. 8. 9. Ennekokaert kesergeken es jay-
gatok, ruhatalan es mezítelen járok, sírok mint az Sár-
kanyok, jaygatok mint az Strutsmadarnak fiait, mivel
keservelek az ő csapás, es el-e kezét a veszedelem sín-
tén Iudaig, el hatot az en nepemnek kapujaig, Binten
Jerusalemig.

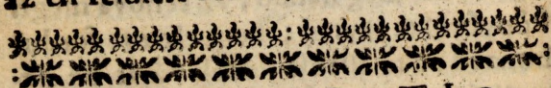
Segeny Debrecsen, te az Urnak igaz
tísteletinek hayleka vagy, ime az Ur az
ő igaz íteletiből jay mely siralmas pus-
tulasra bocsáta tegedet, de vallyon vala-
ki bánakozike te raytad, sirattya-é siral-
mas pustulasodat? Igen kevesen vannak
ollyak az te bomszedid közzül, sőt a kik-
nek kellene-is raytad keserűlni, Crocodil
modgyara emeztven tegedet keseregnek
te raytad, gonos akaroid penig ha lehet-
ne egy kálan vízben el veszenének tege-
det. Mit tudts tenni? Sirvan fohazkod-
gyal az Urhoz ki teged haragjában meg-
suytolt, az igaz Ur ki nem benned herője

bőssanak es bőssu-allo, buz go haragu Nah 1.
2. azoknak kik te raytad örülnek es az te
romlasfodon kacsagnak keserű jayjal fizet
még vegtete. Iay zinektek, kik nem bán-
nyatok az Iosephnek romlasat azt mondgya
Amos 6. 6. azért a te gonos akaroid-
nak is jay lefen vegek az Edomitakkal,
kiknek hasonlo állapokban Abdias vs. 10.
azt mondgya: A te atyad fia ellen az Iakob
ellen való gonofságodert bal te re ad sídalom,
es ki vagatol mind öröke. En mostan tege-
det vigasztallak ez siralmas sorsban, ha az
Urnak hatalmas keze alát magadat még
alázod, úgy vifeled magadat mint ez ú-
tan töllem meg hallod, az Iehova megh
könyörül te raytad, kegyelemre fordul
hozzad, a te ellenségidnek fájat be pe-
cetti, segyen vallással őket be burittya, es
tegedet a te bizodalmas varakozasodban
ugy meg segit, hogy Daviddal vidam fi-
vel azt mondgyad Psal. 40. 2. 3. 4. Var-
rán variam az Urat, es ő en hozzam tere, es meg
bálgatá az en kiáltasomat. Es ki vont engemet a rette-
metes kútboles az járos söréből, es felállata az kös-
láré

lára az en labaimat, es meg erősite az en lepesimet. Es ada az en Bamba ny eneket a mi Istenünknek dicsire-
tit. Boldog ember az, a ki az Urban vetette az ő remen-
seget.

Meg hallok I. 2.

Az Iehova Isten, ki az ő igaz itéleti-
ből mint Ierusalemet akkeppen ez ked-
ves-haylekat most siralmas romlásra ju-
tatta, az embereknek fiveket inditsa ke-
restyeni banakozásra, melytől vifeltet-
ven egy fivel lelekkel igyekezzenek an-
nak meg orvoslására, ez nyomorult hely-
nek meg maradására, es abban az Isten i-
gaz tistelelinek ki foglaltatására, melyet
engedgyen a könyörülő Atya fent fiáért
az Ur Iesufert Amen, Amen.

II. PRÆDICATIO.

Oh Sion le anyanak kőfala, &c.

AZ emberek közöt külömb külömb-
féle természetűek voltak eleitől fog-
ván, mert, hogy többről ne folyjak sokan
farkasi kemeyseggel voltak felebaratya-
hoz,

hoz, mások pedig kegyes banakozással
vannak azokhoz, annyira hogy ha lehet-
seges lett volna azokert nag' dologra mé-
tek volna mögök vébedelmével-is. Em-
beren való banakozás mint egy faban né
talakatot az Athenas-beli Timonban, ki an-
nyira gyűlölte az embereket, hogy magát
seme világatul meg foytatta, hogy az
embereknek jó berencsejekek ne nézhet-
né; es azoknak vébedelmekben annyira
gyönyörködöt, hogy azt mondana Si
*quem piam conspexero igne flagrantem & obestran-
tem, ut vestigium, pice oleoq, vestigium, ha vala-
kit latnek tűzben égni es hozzam kiáltani
hogy sebes langjat meg-olcsam, fenyő vias-
sals es olayjal oltanam gerjedezestet. Haszonlo volt
ehet az Hannibal felesége-is mint Enlgosius
írja, lib. 9. c. 10. ki annyira gyönyörkö-
döt az embereknek vérek-hullafabán,
hogy egykor ember vérrrel tellyes árkot
latván nagy örvendezettel azt mondana:
*O formosum spectaculum! Oh nevezre gyönyörűség
dologh! Nem emberek voltak ezek, hanem
fene bestiák, holot az okos embereknek
melto banakozni felebarattyokó, melyet*
B az ok-*

oktalan állatok-is az ő feleken meg csele-
keének. Ellenben az emberek között ol-
lyak találkoztak, kik kegyesen fanakoz-
tak az embereknek somoru sorfokon.
Xerxes Perzsiának meltságos kirallya, mi-
kor az *Hellepontus*on es az *Abydenusok*
földén sokaságu nepet egy hegyről el-
semlekre volna noha magat azokra ne-
ve boldognak mondana, mindazáltal ke-
servesen sirt, melyről kerdetven *Artaba-
nus*nak azt mondotta: *Gondolkodván azon,*
mely igé rövid legyő az emberi élet, fanakozó ez nagy
sokaságon, mely között ez után szaz esztendővel egy sem
fog élni. *Heracitus*-is mihelyen embert la-
tót el keseredet, es keservesen sirt előtte
viselven az embernek világi siralmas fá-
nyargatását. De mit hozok kiűző pelda-
kat elő? A bent írásban adatratoak illyē
kegyes emberek előttben. *Moyzes* lat-
ván a püstabán Istennek fel lobbant ha-
ragját az *Izrael* ellen fanakozván raytok
azt monda *Exod. 32. 32.* *Mostan Uram bo-*
csásd meg ezeknek bűnöket, hogy ha megne bocsátod tö-
rőly ki engemet a kővből, melyet irtal. Sz Pal-is
*Christus*ul elszakat atokká kívánt lenni előtte vi-
selven

felven a *Sidok*nak Istentől res berint va-
lo meg vettetésekert *Rom. 9. 2. 3.* Oh bi-
zonyara illyen kegyes fanakozas kíván-
tatnak ma begy varasunknak ily siralmas
püstabában, a mi somfedinktul, a mi U-
rainktul, es egyeb felebaratinktul; illyen
kevántatnek mi magunk között-is megh-
romlot felebaratinkhoz es Atyankfiat-
hoz; most kevántatnek ez keserves rom-
lasban keresztényei fanakozással arrul er-
tekeznünk: Mit kellyen cselekednünk
ily siralmas sorsban az Ur haragjának le-
ballítására? Igiretem berint erről akarok
immar tanitást tenni, ha, hivek figyelme-
telsen ez keserűségnek idején res halgat-
tok.

Iehova bent fiadnak kedveért. ald meg ily kegyes
saratásunkat, Amen.

Az *Ieremias* Profetának magyarázat-
ra fel vett befediből vilagosságnak oka-
ert ket dolgokat tettem vala fel magyará-
zatra ugy mint, 1. 2. Az elsőről föllottam,
most következik a masodik, tudni illik
a *Profeta* tanats adása, mely ben oktatty a

Ierusalemet mit cselekedgyek az ő Somoru
puštulaſaban.

Summa ſerint kevan attul, I. Ke-
lerves ſiraſt, verſ. 18.

II. Buzgolaſok könyörgéſt, verſ.

19. 20. Ezeket kell moſtan minek-
ünk-is cselekednünk ſegeny Varasunk-
nak ily ſomorú romlaſaban mint ez után
meg halljuk.

Elő ſavatsa à Ieremias Profetának ez,
hogy az ő ſiralmas állapotyaban keſer-
ves ſirankozáſt tegyen, melyrűl így ſol,
1. Eyjel es nappal folyának à te köny-hulla-
taſid mint à folyo viz, vagy mint Tremel-
lius: *fac ut descendant tanquam torrens la-
crymæ interdiu ac noctu*, mint à patak fol-
lyának à te köny-hullataſid, eyjel es nap-
pal; köny-hullataſt kevan es ſivbeli keſe-
rűſéget, olyat pedig mely legyen megh
ſűnes nélkül némimémű az elő kut fejek-
ből való folyaſa à patakoknak, mely le-
gyē nem csak nappal az embereknek vi-
gyaza-

gyazaſának idejen hanem eyjel-is mikor
nagy csendelen ſokraſnak nyugodni az
emberek nappali ſaratlaſok után.

2. *Meg ne ſűnnyel, megh ne nyugodgyek
à te ſemednek ſenye.* Lattarik itt az Pro-
feta neznì az Ierusalem varoſának ifonyu
romlaſának fenn letelere, mely nem hog
megh ſűnt volna ſőt naponkent es oran-
kent öregbedet, azért azt kevannya hog
mikeppen à veſedelem es romlaſ nem ſű-
nik meg raytok, hanem naponkent ő-
regbedik es nehezedik, azonkeppen ők-
is meg ne ſűnnyenek az ſiraſtul es köny-
vezetűl, hanem meg ſűnes nélkül az ő
ſemeknek ſenye könyhullataſſal győtrő-
gyek, es ne legyen ſemmi nyugodalmok
à ſiralomtul eyjel es nappal; mely kivan-
laſaban, en azt mondom, hogy nem an-
nyira kevannya az külfő ſiraſat à ſemek-
nek, melyre elegge haylandok az embe-
rek à ſiralmas állapotban, hanem az bel-
ső bűnökön való keſergéſt es abból ſár-
mazot megh teřeſt Iſtenhez à bűnök-
ból, melyrűl az Ur így ſollot Ioel, 2. 12. 13.

Terjetelek meg én hozzáam tellyes sívetek szerint böjtes-
 leffel is, sirással-is, keseregessel-is, faggassatok meg sí-
 vetekeket nem ruhátokat s-terjetelek a ti Uratokhoz Is-
 tenekhez Mert ő kegyelmes és irgalmas, kezedelmes
 az haragra, és nagy az ő kegyelmessége meg tartozik
 a büntetésül. Mivel ennekokaért az Profe-
 ta az Ierusalemnek siralmas állapotja-
 ban azt tanacsoltja, hogy sívbeli keserű-
 seggel sirankozzék bűnökön és az ő bű-
 nöknek iszonyu büntetésen, meg tették
 abból hogy minekünk-is tisztunk ez siral-
 mas állapotban az hogy keseregjünk és
 keseregven sirankozzunk. De mivel nem
 minden siralom és keserges kedves Isten-
 nek elette azt méltó meg tanulnunk itt 1.
 Micsoda dolgokon kell sirnunk? 2. Kicsoda e-
 lőtte? 3. Mikeppen? és 4. A mi siralmunk-
 nak könyhullatast micsoda dolgokkal töröl-
 lyük el semein-ről? Mindenikről méltó
 derekasán emlékez-nünk.

A siralmas Profeta keserves és bűnet-
 len való sirást tanacsolt a Ierusalemnek az
 ő siralmas pusztulásában, az mi nekünk-is
 tisztunk Varasunknak mostani hallatlan
 rom-

romlásában, de az a kérdés előben: Mi-
 csoda dolgokon kell mi nekünk sirnunk
 és keseregjünk? Itt méltó azt meg legy-
 zení hogy az emberek siralminak sok o-
 kai vannak. Sirankoznak és könyveznek
 nemelylek 1. Csak sokasból mint az A-
 fonyi állatok között sokak, kikerül iga-
 zán a Poeta:

Ut starent oculos erudiere suos. 2. Az
 ő sívbeli nagy örömök és vigaságok mi-
 at, mikeppen sirá Ioseph keservesen az ő
 ágyas hazában, látván az ő őrtet Benia-
 mint életben és egeszlegben Gen. 43. 30.
 sirá Iacob-is Gosenben látván az ő fiát Jo-
 sephet, kit az előtt meg holtak itil vala
 Gen. 46. 29. 3. Az ő sívbeli somorusá-
 gok és keserűségek miat, mikeppen sirá
 Agar a Parai pusztajában látván hog kif-
 ded magzattja az Ismael a somjúlágh
 miat az halálhoz közelitene Gen. 21. 16.
 Sirá Iacob-is azt itilven hogy az ő fia a
 Ioseph az fene vadtul el faggattatott vol-
 na és nem-is akart vigasztaltatni, azt
 mondván: *Sirvan megyek az én fiamhoz a*

kópore

Jóban Gen. 37. 25. Ezek közzül ez sira-
lomnak idejen mellyik indit minket sira-
lomra es sirankozásra? Indit talam ne-
mellyeket az sokas, mivel sokan akarmely
kedvetlen állapotban is soktak gyakorta
még feletteb is sirankozni. Az öröm a-
karkitól is közzülünk ravoly vagyon, ha-
nem azok kapdosnak azon kiknek nem
fay az Iosephnek romlása, es a kik az te-
sti gyönyörűseget ízik inkább hogy sem
gondolnának valamit az Urnak haragos
meg látogatásával; Meg marad azért hog
az szívbeli bomorúság fő oka mellyen mo-
stán mi méltan kesergünk méltan bomor-
kodunk búnerlen könyhullatásokkal: Itt
penig az a kérdés. *Micsoda kiválteppen*
való ok lehet mellyen mi mostan méltan ke-
sergünk es sirankozunk? Kettő keves be-
sédvel. I. A' bűn es istentelenség, mel-
lyel az Isten haragra es bossu-állásra in-
dítatot mi ellenünk. II. Az Urnak ke-
mény ostroma, mellyel látogatot minket az
ő igaz ítélteiből az mi gonoszságunkert.
Mindensikről nem art bollandunk vilago-
sabbban

ban hogy az emberek annal inkább fel in-
dítottának az sirankozásra ez mostani si-
ralmas állapotban.

I. Első ok, mely bomoru keserűseget es
keserű siralmat méltan berezhet mostan
mi bennünk nem egyéb hanem az bűn es
istentelenség mellyel az igaz Istent ha-
ragra es bossu-állásra ingerlettük, mert
ugyan is a mint hogy oly az Isten, ki nem gyö-
nyörködik az hitetlenségben es nem lakik ő nála a go-
nos, es gyűlöli minden gonosz cselekedeteket, Pál. 5.
5. 6. azonkeppen az ő haragja nyilván vagyon
menyből az embereknek minden hitetlenségek es ha-
misságok ellen kik az igazságot hamissan fogva tartják.
Rom. 1. 18. es így méltan mostan mi nem
annyira a mi Atyáinknak alnokságokat hor-
dozzuk mint nehul sol Ieremias Thren. 5.
7. mint a közdöttünk uralkodo gonosz-
ságokat, mellyeken méltan kesereghetünk.
Kerded: Mellyek azok? 1. A' mi saját go-
noszságink. 2. A' mi Kereszten feleba-
ratinknak eseti. 3. Ez világi istentelen lá-
troknak utalatos fertelmességi es egben
kiálto látorsági, mellyekről ha voltakép-
pen

pen elmelkedünk sirankozhatunk mi mostan keservelen mind azokon, nem különbé mint ama bűnös Áthonyi-állat sirt az Ur labai előt annyira hog könyhullata-sival meg mosna Iesusnak labait, Luc. 7. 37. 38. Azt mondom azért rend serint hog ez mi mostani siralmas állapotunkba:

I. Sirhatunk es kesereghetünk mi egyen egyen a mi saját bűneinken es gonozsagiokon, mellyek felette igen sokak, nehezek es megh tudhatatlanok. Sokak annyira, hogy a mit Manasses az ő könyögefesében vers. 9. mondott gonozsagikrúl, mi-is méltan mondhattuk az mi átlaksaginkrúl: Uram az mi bűneink a tenger sá-
venyenek sámlalhatatlan soksagát selyül baladgyak: Igen sokak a mi hamissagink igen sokak, es nem vagyunk méltok, kik az magas egekre fel tekintsünk a mi hamissaginknak soksaga miatt. További nehezek, mellyekert nem csak ez világi büntetéseket, hanem az örök kárhozatot-is méltan meg erdemeljük, holot mi utálatos es dohos emberek mint az vizet ugy somjuzozzuk az álnoksagot Job. 15. 16. Megh tudha-

hatatlanok vegtere, mert mivel mindnyajan sokakban megh esünk Jac. 3. 2. es igaz: a egy napon hejser az az, sokkor megh esik, Prov. 24. 16. Megh nem erthettük a mi álnoksaginkat, annyira, hogy Daviddal méltan mondhattuk, Psal. 19. 13. Uram, kicsoda tudhatta megh a veikei? Az en tiokos bűneimből tisztis megh engemet. Mivel azért ilyen sokak, nehezek es megh tudhatatlanok a mi bűneink es álnoksagink avagy nem méltan indíthattak-e Istent ez kesemény bossu-állásra es reánk bocsatot nehez büntetésre: Bizonyara igen méltan, azért méltan sirankozunk es kesergünk mostan a mi gonos bűneinken hogy így meg terven azokból az Urhoz sirással, kesergéssel es böjtelessel tellyes szívünk serint es meg saggatvan szívünket nem ruhainkat kegyelmet talallunk es bűneinknek bocsanattyat, ez romlásból meg uyjulast, az Urnal a ki kegyelmes es irgalmas, kesedelmes az baragra es nagy az ő kegyelmessége, ki meg tartozik a büntetésül, loel. 2. 12. 13.

II. Sirhatunk es kesereghetünk a mi felebaratinknak es Keresbryen feleinknek.

Ca

is est.

éseteken. Ugy vagyom, hogy ha másokat nem vizsgálunk is, a mi saját bűneinkben elég nagy gerenda találtatik, Lúca 6. 41. mely foglalkozhat foglalt is mi nekünk romlásunkra, mindazonáltal, hogy senki magat innen ki ne vőnye és mások is jobbulást vegyenek, ha felebarátainkra tekintünk, és Keresztényen feleinket el semlelyűk, avagy nem látunk-e elég utálatosságot? Isten tünne azokat elő fámlaloi, mert mint fent Pál Rom. 3. 10. & seqq. *Bol: Nincsen csak egy igaz is. Nincsen ki tudna és még keresne az Istent. Mindnyaján az emberek el baltottak, bűsöntalanokká lettek, Nincsen ki jól cselekednek, nincsen csak egy is. Az ő torkok mint az meggyilatozott koporsó, az ő nyelvekkel aláltságot Bolnak, az ő ajakokat a fűtő kegyo méreg vagyom. Kiknek bajok atkorodással és bűsösűség Bolással tellyes. Az ő lábok gyorsak a vég-ontasra. Az ő ujjokban romlás és nyomorgatás vagyom. A békeségnek utat nem tudják. Nincsen az isteni félelem ő előtök. Ezekről ha gondolkodunk, oh; nem méltan kesereghetünk-e? Jay bizonyára méltan, mivel azok is a hallatlan utálatosságok voltak és hozták mi reánk ez isonyu romlást és pü.*

pustulást, a bűnök ellen haragra gerjedező Iehováatul.

III. Sirhatunk és kesereghetünk mi ez világi istenteleneknek és Iatroknak utálatos fertelmességin és istentelenségin. Minemű rettenetessegek azok? mely fámlalhatatlanok és isonyuk azok? Mert hogy mostan el halgassam a tavoly való poganyoknak és az fertelmes kegyetlen Tatóroknak és Törököknök hallatlan undokságokat; el mulassam a bálvanyozó és bizonos Pápistáknak, a fent Irás ellen kóholt hitván velekedésit, és emberi agytul gondolt bídalmas lelemenyit, meg se említem az sok Eretnekeknek és tevelgőknek káromkodo gonoszágait, hallatlan és isonyu mi közöttünk is a kepmutakónak csak né kezzel meg tapasítható fertelenségek, mivel a Phariscusokkal látárnak kívül az embereknek igazaknak: De belől rakvak kepmutatással és minden Istén Törvénye ellen való bűnnel, Mat. h. 23. 28. Sőt ugyan el fenvedhetetlen a fertelmes paykosoknak, utat álló Tolvajoknak

es az bégényeknek javait somjuhozo es fel prädalo orvoknak égben kialto isten-
telenlegi, mellyekrül elmelkedven ki o-
hatna megh hogy ne könyvezne siralma-
son, holot azok fő okai ez mi siralmas
romlasunknak, mely isonyuságok miat
annyira gerjedezet az Urnak haragja,
hogy *ha az seregeknek Ura, valami keve-
set meg nem hagyot volna bennünk, (kik az
ő haragjat engesztellyük) ugy jartunk vol-
na mint az Sodomabeliek, es lettünk volna
hasonlatosok a Gomorrahoz, Esai. 1. 9.* Ez
elég most az elsőről a többiről massor
halljuunk.

T A N U S A G.

Az Istenet felő Kereszten embernek
mindenek felet az emberek közöt el ára-
dot bűnökön kel könyvezni es sirankoz-
ni. Az Isten az Adamnak sok nyomoru-
ságokban eset rayzatit, Syr. 40.1. Gyakor-
ta az ő bolgai által inti sirasra jaygatasra,
mikeppen imé az Ieremias által is: *Oh
Sion leanyanak kőfala, evjel es nappal föl-
dyanak a te könyhullatásid, &c.*

Las

Las hasonlo dolgot Joel, 2. 17. &c. Mely
siralomnak es kesergesnek kel lenni min-
deneknek előtte az embernek bűnein, es
Isten ellen valo gonozsagin, mellyeken
valo sirankozásra indította Ieremias min-
den ketleg nélkül a fel vet igekben, es a
mellyeken hihető hogy sirankoztak-is so-
kan az hivek latvan bűnök ellen az Isten-
nek rettenetes haragjat raytok. Igy az ő
bűnet sirata keservelen a Peter Apostol,
a kakas szó-utan meg emlekezven miken-
pen meg tagatta vala az ő mestert az Ur
Iesus Christust, Match. 26. 25. Az ő bű-
net keserge amaz bűnös Áffonyi állat,
megh penig oly bőseges könyhullata-
sokkal, hogy az Urnak labait meg mosna a-
zokkal, Luc. 7. 37. 38. Az ő bűnet sir-
ta amaz attyanak feleségevel gonoful élő
ember-is 1. Cor. 5. 1. annyira hogy az A-
postol ugyan meg inte a Corinthusbelie-
ket hogy vigasztalják őtet, hogy valami-
modon a feletteb valo keserűségtől meg ne e-
meztesnek 2. Cor. 2. 7. Erre nezer David
mikor azt mondotta Psal. 51. 10. Engedgyed

44

hogy

hog y balhyak ö-ömöt es vigasagot, hog y örvendezzének az en tetemin mellyeket, Isten, meghrontottal. P^{sal}. 40. 13. Az en sírem el hadgya magat az en búneim mist. Né csak magunk gonozságin főlkleg sirankoznunk hanem Keresteyen felebarátinknak eseteken-is. Miért? Mert még az Istennek Aogyali-is somorkodnak az embereknek gonozságokon, mikeppen örülnek egy bűnösnek meg téz^{és}én, Luc. 15. 10. Mi örülöen^k-é Keresteyen felebarátinknak eseteken? jobb inkább sirankoznunk, hogy meg ne fedettefsünk az Apostoltul à Corinthus beliekkel, 1. Cor. 5. 1. 2. Hallattatik ti köztetek fertelmesség (orságh, gyilkosság vagy akarmely csegeres gonozság) oly pedig mely à pogányok közt-is nem nevezetitek, ti pedig fel sírvakodtatok, es nem kesergettetek. De nem csak Ker. feleinknek fogyatkozasokon hanem meghközettünk levő kép-mutatoknak es elvetemedett gonoskoknak fertelmességeken-is illik sirankoznunk, követven az Ur Iesust ki latvan Ierusalem^{et} sirt azon hogy meghve^{ne} az ő bep^{is}intetit es tanitait es es^{is}eben nem venne az ő meg latogatásának idejét, Luc. 19.

41. Sirankozot Illyes-is hogy az Izrael el fakadot volna Istestül, azért mődotta az Ur előt, 1. Reg. 19. 40. Nagy busulasom vagyⁿ à seregeknek Ur^áért Istestéért, mert az Izrael fiaⁱ el hadtak a te fővessegeid^{et} le rontottak az te Oltaridat, es à te Profetaidat megh ölek^{et} jegy^{et} verrel, es egyedül maradtam, engemet-is pedig halatra keresnek.

Mi Debreczennek lakosⁱ ma latvan à mi sok gonozságinkat latvan Ker. Atyák^{is}znak fertelenségeket es ez vilagi istenteleneknek u^{ta}latosságokat mit cselekedgünk? Párbo nevű Remeterül írja Socrates, lib. 4. H. E. C. 18. Hogy mikor Athanasiusnak hivatalyara Alexandriaban menteben latot volna egy csifran fel öltözött Áffonyi-állatot, mindgyarast el fakodot sírvan, melynek okat tölle mikor kerdettek volla, azt felelte volt, hogy két dolgok indítottak őtet sírasra, egy az, hogy látta azt az Áffonyi-állatot magának veszedelmet keresni; másik az, hogy ő oly förgalmatossággal nem igyekeznék kedveben lenni Istennek, mint az hizelkednek à faytalan latroknak. Oh vayha mi közzülünk-is ma illyen kegyes Pám-

bok talaltatnanak! Oh vajha mi-is firnánk masodnak feslet erkölcsökön, es hogy mi igen lassan igyekeztünk kedveskedni Istének jo magunk viselkedéssel, sőt inkább ideginittyük őtet mi tülünk gonos cselekedetinkkel! Kikben az isteni felelemnek sikraja talaltatik, en az Ur nevében kerem azokat, hogy velem egyűt sirjapok es keseregjenek a minden felé elárador istentelensegeken. Noha hitek sirjunk es keseregjünk hívünk berint, de ug hogy 1. Ismerjük meg a mi bűneinket es ne igazítsuk magunkat amaz negedes Phariseussal, hanem az segeny Publicanussal alázzuk meg magunkat módgyuk; *Isten legy kegyelmes nekem bűnösnek* Luc. 18. 13.

Dauiddal, Psal. 130. 3. *Ha a mi bűneinket meg tartandod Isten: Iah, kicsoda maradhat meg?* Psal. 143. 2. *Uram, ne pöröly a te szolgaddal, mert egy igaz sem talaltatik te előtted az elok között.* 2. *Meg ismervén bűneiket azokrul tegyünk vallást az Ur előtt mondvan Dauiddal, Psal. 40. 13.* *Azen hamisságim többek az en hajam szálánál, Psal. 51. 5. 6.* *Azen bűneimet en ismerem, es az en bűnöm szüntelen előtted sörög ennekem. Teneked csak*
te ne-

teneked veskeztem es gonoszagot cselekedtem a te szeméid előtt. 3. Igy meg ismervén álnokságinkat es Isten előtt megh valvan, sirassuk azokat es utalljuk megh el hagyvan a mi gonos utainkat hívbeli töredelmességgel, mely kedves es kellemetes áldozat Isten előtt ver. 19. Mely nekünk lefen vigasztalásunkra az mi siralmas állapotunkban, mivel az Ur raytunk be tellyesíti iméz mondatat, Matth. 5. 4. *Boldogok az kik firnak, mert ők meg vigasztaltatnak*

Meg hallok hogy firnunk kell nekünk, 1. 2. 3.

Az igaz, de könyörülő Isten, kinek elötte magunk, felebaratink sőt mindnyajan vétkeztünk gonoszagot es hitetlenseget cselekedtünk, nekünk kegyelmezzén megh, es sent Leiket advan bűneinket indítsa fel, hogy bűneinket meg ismerhesfük, azokon hívünk berint sirhassunk, sőt azokat meg utalvan harra hagyhassuk es ő hozzá meg terven ő nekü sentleghben es igazságban szolgálhassunk az mi életünknek minden napjaiban,

Amen, Amen. III. Præ-

III. PRÆDICATIO.

Azon igekbõl,

O Sion leányanak kõfala, &c.

Minden dolgotnak ideje vagyon, azt mondotta amaz bölcs Király es Prædicator az Salamon, Ecclef. 3. 1. Es mindgyarast vers. 4. utanna adta: *Ideje vagyon a sirasnak es az nevetesnek, ideje vagyon az jaygatasnak, ideje vagyon a bõkesnek.* Fel verradot ma mi nekünk is Dehreczeniek az idõ, de vallyon az sirasnak es jaygatasnak, vagy nevetesnek bõkesnek es tombolasnak ideje-e? Talalhatna, el hittem, közõttünk sokakat, ha ki keresne, kik ez idõt örömezt nevetesnek es bõkesnek idejenek mondanak sõt sokaknak ugyan nevetesnek es bõkesnek ideje-is ez, ugy mint a kik ma-is az õ testi gyönyörűsegekre kedvek serint cñnek, es az tûz alat-is a korcsoma hasnal, magokat hegedültetik tobzodnak es refegeskednek, Istennek es sok meg

meg keseredet hiveknek bossúságokra. De oh jay bizonyára mi nekünk sirasnak es jaygatasnak ideje ez. Keredet: Miert? Megh hasad az fivem keserűségemben, ha sokat bollok; oh imé minden ember jól láttya tudgya valaki semeit be nem hünta. Ki tagadhiattya, kerlek, hogy nekünk ma, sõt inkább tellyes életünkben sirasra vagyon inkább idõnk hogy sem nevetésre, jaygatasra hogy nem bõkesre tombolasra? Fa természetli ember tagadod-e ezt? Nyisd fel a bor hályogtúl be rostelyosodot semeidet, nem latod-e az Urnak haragja fel lobbant mi ellenünk? nem veszed-e esedben a meg emestõ tûz mint gerjedezt raytunk? Jay bizonyra az megh emesteni kezdet minket meg-is emest ha az Ur Christusban velünk meg bekellet Istennek irgalmassagabol ez meg emestõ tûz meg nõ enhitetik es rolunk haragja el nem forditatik; melynek nyilván valo jele ez isonyu rólás mely hirtelenséggel ketser egymás utan esek Vatasunkon a veletlen hirtelenül tamadot tettes

rettenetes rúsz miat, mely által Varasunknak sine es kieselb refe hamuva lón es el pústtula. Mely iszonyúságot erdemlettek à mi gonozságink es Isten ellen való bűneink, mellyek meg sokasodtanak, az egyben fel hatottanak, ingerelven es mint egy erővel bossu-állásra vonvan az Isten az ő igaz es csudalatos itiletiből. Melten azért, azt mondom, hogy ez az idő nem nevetelnek hanem sirasnak es jaygatasnak ideje, most vagyon helye az Ieremias tanacs adasának à mi helyűnben: *O Sion leányanak kőfala, folyának az te könyhullataid, &c.*

Erre hogy mi-is fel indittatnank ez sirasnak es jaygatasnak idejen az vegre à Profeta tanacs adasabol meg tanulok hogy ma minckünk-is melto keservefen sirnunk es kesergetnünk. Micsoda dolgon penigh arrul reb berint bollottam, most à mi hatra maradot arrul bollowok rövideden.

Edes Atyánk, ez mi siralunkban ne hagy el minket, hanem sent Lelked által oktas hogy sirasunk között is idvességes dolgokról elmélkedhesünk, Amen.

Az

Az Jerusalemb Varosanak rettenetes romlasat semeivel latvan az Jeremias azt tanacsollya à Juda maradekinak, hogy azon somoru biveles es könyvező femekkel sirjanak es jaygassanak, melyből en azt hozam ki ide feltyeb, hogy ma minckünk-is Varasunknak ily somoru romlasaban melto sirnunk es kesergetnünk. Az lón penigh elsőben à kerdes: Micsoda dolgokon? Azt mondom, hogy az mi bűneinken es bűneinknek bűntetese; Er rül ertsünk mostan à masodik kérdessel egygüt.

Masodik dolog, mellyen ma mi meltan sirhatunk, nem egyeb hanem az mi bűneinknek kemény bűntetese, mellyel az igaz Isten igaz itiletiből meltan latogatot minket. A bűntetesekek penig es oltori Istennek mi raytunk ket felek; közönsegekek tudoi illik es kíváltképpen valok. Közönsegekek azok, à mellyekkel az igaz Isten latogattya haragjabol az eláradot gonozságokert nemzetünket, mineműk az hadak; pártútekek; tamadatok, ver-

ver-ontások, az dög-halálnak mérge és minden külső jóknak súkvolta és drágasága. Kiváltskeppen valok azok a mellyeket bocsát Isten az emberekre magok vagy kedveseknek semelyekben vagy azoknak jószágokra, mineműek a rettenetes betegségek, fiybeli fáydalmok, keserűségek, kesértetek, kárvallások, nevezet ferint ez mostani rettenetes éges varasunkban, mely miat ennyi sok házak, ékes öröksegek, feg gyümölcsös és fölőskertek hamuvá és porrá lettenek, mellyekről ha voltakeppen gődolkodunk az adamasnal keménybek lesünk ha nem sirunk és kesergünk, annal inkább ha bűneinket meg ismerven meg ertyűk azokat az mi gonofszaginknak büntetefinek leoní az Urnak ama befede ferint, Deut. 28. 1. & seq. Ha nem engedendz a te Uradnak Istenednek befsedenek, hogy meg örizzedes meg tarsad minden parancsolatit és rendelefit, reddjűnek az atkok és meg környekoznek tegedet, atkozot leszes a varasban, atkozot a mezoben, &c. Bocsát az Ur atkot, romlast és veszedelmét te read mindenben valamit kezdés vagy cselekefselet migh nem el törölletel és gyorfasaggal el vesz

el vesz a te cselekedetednek gonofszagaert, mely által elbaatal engemet. Es az utan elő famlaltya mi-csoda legyen az átokban, tudni-illik, a dög halál, szarazn betegségek, afsalyág, rogya, az áfionek idejében való megtartoztatása, segyver, rab-ság sírnek vettegefi és többek, mellyek avág nem fallottak e búféggel mi közinkben? Búfégesen bizonyara, azért azokon mi ma meltan sirhatunk a mi bűneinkel egyűt.

T A N U S Á G.

Minekutanna az ember meg ismerven bűneit sirankozik azokon, az ő bűneinek büntetesen is meltan sirankozhatik. Az halál soldgya az bűnnek, Rom. 4. 24. Ugy minden büntetefeknek és csapásoknak is, azért mikeppen a Keresfryen embernek melto sirankozni az ő bűnein mindeneknek előtte, akkeppen azokon a csapásokon is, mellyek követik az bűnőket, mellyet imé meg kevan Jeremias a Juda maradekitul, mert előtte viselven a Jerusalemen esett kemény pustulást imé azt mondgya: Oh Sion leanyanak kőfalá folyyanak a te könyhullatásid, &c. Így az Ur ő

Ur ő maga-is Ier. 9. 17. 18. 19. Figyelmeztet-
tek rea es hívjatok el a tiro Asszonyokat hadd jöjjenek
el, es a bölcs Asszonyokhoz-as küldjétek el, hadd jöj-
jenek el sijeessenek es sirassanak minket es az mi sem-
ink-is hullassanak könyveket, es az mi semünk bej-
közüljöllyanak alá víznek. Mert Símbol ilyen nagy
sirasnak báva hallattatik: Mikeppen rablattatánk el?
Mert el hadtunk a földet, es az mi lako helyünket az el-
lenfeg el pusztította. Umet, vers. 20. 21. Hallgatók meg
Asszony nepek az Urnak Bavat, es hallják meg a ti
fíleitek az ő Bajanak becsedet, es tanításokat meg a ti le-
nyitokat a sirasra, es minden Asszony az ő barátság-
az jaygatsra, Mert feljött az halál a mi ablakunkra,
be jött az mi palotáinkban, hogy el vesesse a kicsiny
gyermekeket az utakrúl es az iffiakat az útsakból.
Ezt mutatták a példak-is. Az Izrael fi-
ai látván Istennek kemény csapását ray-
tok meg ismerven bűnöket sirtnak az ő
bűnökön es rótsákokon mint a Birak köny-
ve mutattya. Jeremias látván Juda or-
ságnak iszonyu csapását azért mondotta,
Jer. 9. 1. O havalá-i az en fejemet víz-ke-
ke valtoztatna, es az en szememet könyhul-
lata soknak kufsejeve! eyjel nappal sirat-
nam az en népem leányanak meg öletteit. U-
runk Jესus-is látván Jerusalemet es előt-
te viselven rőá követközendő pusztulását,
sira

Sira rayta ezt mondván: O vayha avagy
csak te esedben vehetted volna a mellyek
neked a te bekefegedre valok; de azok most
el reytettek a te szemeid előtt, Luc. 19. 41.
42. Így mi-is ma látvā a mi siralmas rom-
lasunkat méltan kesergünk azon, De ugy
hogy abban seletteb nem kell el merül-
nünk, hanem magunkat meg kell merre-
kelnünk, hogy a keserűségtől meg ne e-
megettessünk. Meg meretekellyük pedig
abbā magunkat, I. Ha azokat az Istének
a mi bűnünk ellen valo igaz itéletinek tu-
laydonítottuk, es azokban az ő igazságot
magasztaltuk Daviddal, Psal. 119. 137.
Igaz vagy Uram es igazak a te itéletid. II.
Ha meg gondoljuk, hogy azok noha ke-
mény suyrótsákok mindazáltal az Istennek
Arjai sujtólasti es vesséi, mellyek nekünk
javunkra szolgálak, Rom. 8. 28. Minde-
nek javokra szolgálak azoknak, a kik Istene
szeretik. III. Ha azoknak suysága alatt e-
gyedül Istenhez folyamodunk es a meg
szabadulásért csak ő neki esedezünk amaz
ő kegyelme szerint Psal. 50. 15. Hiy engemet
segít-

segítsegi a te szorogatafodnak napjan, es en meg szabaditlak tegedet es te dicsőitess engemet.

A' mostani romlásban mivel az Profeta tanácsa szerint sirnunk kell mi nekünk, második fel tett kérdésünk ez vala: Kicsoda kell sirnunk minekünk? Felelet ez kérdésre nyilván való a Profeta beszédéből, vers. 19. Holot így szól: *Óncs ki mint az vizet a te sívedet az Ur előtt, mellyet úgy vagy, hogy a könyörgésről mód melynek sívből kell lenni az Ur előtt, mindazonáltal azt vihetni a sírafra-is, a mellyet sívből kel cselekedni, még penig egyedül az Isten előtt. Miért? Azert mert mikor mi sirunk es keseregünk, sirunk vagy a mi bűneinken vagy a mi bűneinknek büntetésin. Ha bűneinken sirankozunk, melto hogy az Isten előtt legyen; mert azok Isten ellen vannak annyira; hogy meltan mondhattuk egygyen egygyen Daviddal, Psal. 51. 6. Urám, teneked vékeztem, csak a te szemeid előtt cselekedtem gonoszságot. Ki előtt őnthetők azert ki siralminkat bűneinken, mint az Iste előtt, ki ellen cselekedtük azokat? Bűneink büntetésin ha könyvezünk; ki-*
előt

előt lehet az hasznosbá, mint a Jehova előtt, kiról Amos cap 3.6. Nincsen veszedelm a varasbá, mellyet az Jehova nem szerzene? Az Ur előtt sirjunk azert es keseregjünk, hogy az Ur latvan a mi sívbeli töredelmességünket, mikép minket meg vert a mi bűneinkere azonkeppen megh engedgye minden bűneinket es azoknak büntetésit-is el fordítsa mi rollunk érdemeért amá *szelmes fia-nak, kiben mi borzant egysser meg engedtetet, Math 17. 5.* Ez az második kérdésről-is.

T A N U S A G.

A' Kereszten embernek bűneinek büntetésin való siralmat Isten előtt kell ki őnteni. A' Ker. embernek mint idel meg hallottuk, főkéig sirankozni az ő bűnein es bűneinek büntetésin, mellyet nem kell gorombaul cselekedni mint sokan regen cselekedtek es ma-is csekešnek: A' siralmas állapotban Saul az őrdögös aszonyhoz mene Endorban, es az előtt jelente meg sívbeli sorogattasit, jóvendőt kerven attul a Philisteusok ellen valo csatájának ki meneteliről, 1. Sam. 28. 7. 8. Ochafias az ő betegsegeben az Ekronbeli

*Belzebub előtt jelente meg követi által
síralmas sorfat kerdezven tölle, ha meg
gyógyulna-é betegsegeből? 2. Reg. 12.
A Pápis atyafiak a meg holt fentekhez
fohazkodnak es azoknak jelengetik (ha
hallanak es tudnak de nem tudgyak Esai. 6.
16.) kedvetlen állaportyokat. Mi között-
tünk is fokban csak sápolodnak, es imita-
mot csak emberek előtt sirankoznak es
keseregnek minden háson nélkül. Ama-
zok Isten ellen cselekeznek; ezeknek pe-
nig cselekedetek elegtelen, mivel mint a
Profeta mondgya az Isten előtt kell ki-
ontani a mi bűneinket, az az, ő előtte kel-
sírunk az mi bűneinken es bűneinknek
büntetési. Ezt cselekedtek eleitől fog-
va az Istennek sent emberi, erre nevé
mondotta David, Psal. 38. 10. Uram, te e-
lőtted vagyok minden kevanságom, es az en nyögésem
vagy fohazkodasom te tölted el nem reytetik. Psal. 31.
10. 11. Uram, nyomorúságom vagyok, meg berva-
dot banat miat az en orcsam az en lelkeim es az en ba-
sam. Mert elfogyatkozot gletem a banat miat, es az
en eszédeim a fohazkodas miat, az en erőm elszakadt,
az en hamisságomert, es az en csontaim meg szenyved-*
tenek.

*tenek. Kelle pelda? Az Izrael fiaí Gi-
beanal az Beniamin fiaitól meg verettet-
ven, Mizpaban menenek fel es ott az Ur
sátoraban sírának az Ur előt Jud. 20. 26.
Ezechias Király halván az Urnak izene-
tit Esaiástól, hogy meg kellene halni, be-
teg ágyában befordula a fal-fele es az Ur
előt síra keservefen, Esai. 38. 2. 3. Ama
bűnös Affonvi-állat az Ur Jesus labái e-
lőt sirankozek mosogatván könyhullata-
sival az ő labait es hajával törölgetven,
Luc. 7. 38.*

*Oh síralmas Keresztyenek mi mit csele-
kedgyünk? Mikeppen a mi bűneink fo-
kak, nehezek es ki befelhetetlenek, azon-
keppen azoknak büntetési-is sulyosok es
sámláthatatlanok. Ki mődhatna ki nyel-
vevel ez hirtelen folyo tűz miat lőtt ifo-
nyu kárvallásinkat? Ki befelhetne meg
közönséges es tizfer meg bokroztatot
inségűnket? Sivűnknak penig felelmet,
retteget es keserűseget, en azt mondom
sent Pallal, 1. Cor. 13. 1. Ha Angyalok-
nak nyelveken szólnek is de ki nem jelent-*

hetnem. Oh mi Istenűk, edes Atyánk, méltan sirankozunk azért te előtted, méltan gyűlünk könnyhullatással ebben a házadban az te tekinteted eliben hogy ki őszűk az mi bűneinket es az mi felkűnknek keferűseget te előtted, meg is cselekedűk azt bibbeli fohazkodással, Edes Atyánk azért azt mondjuk: Veikereűnk Uram, te neked, este előtted alkagot cselekedűnk, meg vallyuk oh igaz Isten, es azokon sirunk es keferűnk te előtted. Veikereűk te ellened a mi Keresztelebaratűnk es sokakban teget meg bantottak, oh mi Istenűnk, azt te előtted meg vallyuk, es azokon te előtted sirunk es keferűnk; Nagy es iszonyú világhalak es annak istentelenűn is istentelensege, es ellened való gonoszsaga, azt te neked vallyuk, nagy es igaz Isten, es azokon te előtted sirunk es keferűnk. Sokak a mi gonoszsagűnknek büntetűsi ottan ottan drágasag, gheseg, dőghalak, hadak, romlás, infeg, méltatlan sarcsolatás, felelem es rettenes borongat minket es azokon oh igaz Isten te előtted sirunk es keferűnk. Meg hayt van penig a mi sirűnknek térdűi, azon esedezűnk teneked, oh mi Istenűnk, oh mi edes Atyánk, hogy bocsasd meg a mi bűneinket, enged meg felebaratűnknek esetekeket világnak penig istentelenűseget ne nezzek, terics meg minket te hozzád es meg terűnk, hogy hirdűsűk a te irgalmasagodat. Edes Atyánk, kerűnk eleget meg bűneűnknek siralmas büntetűsi, téry hozzánk haragodból kegye.

kegyelemre, buntekd meg haragodnak gerjedeűseket es szabads ki mi ketűk veszedelműből, mely meg korűnűkeűk minket.

Istének hívei, illyé kegyes sirűkozasűnk a mi bűneűnk es bűneűnknek büntetűsi nem leűen fogantlan az irgalmasűsűgnak es könyűrűletűsűgnak Atya es Isten előtt, mert mivel ő irgalmas, kegyelmes kefelemes az haragra es nagy irgalmasűsűgnak, ki meg tartya irgalmasűsűgűt ez erigűlen es elressű az hamissűgűt, az bűnt, a eűket. Exod. 34. 6. 7. Meg haragűban is meg emlekeűzik irgalmasűsűgűvel Hab. 3. 2. Mikűppen az Atya könyűrűl az ő fia, akűppen könyűrűl az őtet felűkűn, mert tudgya, hogy romlando edenyek vagyűnk, meg emlekeűzik hogy porba valok vagyűnk, Psal. 103. 13. 14. minckokaűrt hozzánk tér, meg bannya bantekat es meg tartozik a bűntetűsi. Joel. 2. 13. 14. David az Jehovarul, kinek előttű siralműt ki őntűtte bűntelen, azt monda, Psal. 56. 9. Uram, az en könnyhullatűsimat a te tömlűben rakad, vagy, nem tudnűd azoknak fűmat? Ez az jó gűtű vilűlű, lehova, kinek elottű még hajűnk Salaius Roman vanna, Math. 10. 30. az ő tömlűjebű fedűte es fedű a mi könnyhullatűsűnk, jól tudgya azoknak fűmat, azért az mi siralműnk es könnyhullatűsűnk nem hűsűptalaűok ő előttű, es így meg keferűl az mi kefe.

keferűséginket, meg bűnyö somorűsá-
ginkat, es el tőrűl à mi bemeinkrűl min-
den kőnyhullatásokat, meg vigasztal min-
ket, mind ez életben az ő kegyelmes ol-
dalmaszavával es szabadításával, s mind ez
élet után az örök boldogságnak meg ada-
sával amaz ő befede ferint, Psal. 91. 14. 15.
16. *Mivel ez engemet szeret, meg szabadított őtet, fel-
magasztalt őtet, mert ismeri nevemet. Segítse meg bi-
vott engemet, meg halgatom őtet, velle vagyok háboru-
ságában, meg mentem es meg dicsőitem, hősű na-
pokkal be töltöm őtet, es meg mutatom ő neki az en sa-
badításomat.*

Hallank most kettőrűl, 1. 2.

Jehova Isten, kinek házában most eg-
gyűt vagyunk, es kinek sine előt sirunk.
is bűneinken es bűneinknek büntetésén,
kőnyörűly meg raytunk, sived essek meg
raytunk, vedd el rolunk mēto harago-
dat es büntetésinket, tőrűld el kőnyhul-
latásinkat hogy teged vidam orcsával es
tűstű sivel szolgálhassűk es magabral-
hassűk felfegedet minden ideje-
ben à mi életűnknek, Amen.
Amen.

IV. Præ-

IV. PRÆDICATIO.

O Sion le anyanak kőfala, &c.

AZ Jonas Profeta Istenrűl Niniveben
küldetettven Izrael földérűl, mikor
el ment es à varasban be ment volna egy-
napi jaro földön, es azt kiáltotta volna:
*Meg negyven nap vagyon es Ninive el fil-
lyed,* Jon. 3. 3. 4. Azt olvassűk verű. 4.
hogy az Ninivebeliek hittnek Istennek,
es bőjtöt hirdetven kicsinytűl fogva nagyig
gázban öltöztek. Mert minekutanna az
Jonas befede à Ninivebeli Kiralynak fű-
leben eket voloa, fel kelven az ő kiralyi sekiből
levete az ő kiralyi ruháját, es gázban öltözven üle az
porban, es meg hirdete Niniveben az ő nepeinek aka-
rattűahol hogy se az emberek, se à barmok, ökrűkes ju-
hok, semmit meg ne kőstolnának se ne ennenek, se vizez
ne innának, hanem sűkban öltözven kiáltűsának sűntet-
len Istenhez, verű. 6. 7. 8. Ez kegyes csele-
kedetektűl elmelkedven en mostan à Ni-
nivebelieknek mēltan mondhatom tűnek-
tek, Debreczennek lakosi, à mit Urunk
monda

monda az Sidoknak, Matth. 12. 41. *A Ninivebeliek, fel tamadnak az iteletben ez nemzetseggel egyetemben, es karhooztattak ezt, hogy ok megh tertenek az Jonas Prædicallasára.*

Mi Istennek egyházi,olgai az Ur tul hozzátok küldetven nem eleget bollotunk az Jehovának neveben: *A magatok lelketek ismereti tegyen bizonságot, mert nem vádol minket semmi-is, annyira, hogy jo lelki ismerettel, az Ur előtt ebben az ő házában semetekben azt merem mondani: hogy mi eleget intettünk, az Istenhez valo meg terefre es meg jobbulásra: eleget kertünk fohazkodással is a bűnűknek hátra hagyására, es az Isten befedehez valo engedelmessegre: Eleget fenyegettünk az Isten fel lobbano hagjával es megh emeztő büntetesevel. Semmit nem használ hišem kiáltunk, heában len esedezesünk sirvan csak az kiáltók az Ur előtt Esaiással, Ef. 53. 1. *Uram, kicsoda hiszen a mi Prædicallasunknak? Az Urnak karja kinek jelenik megh?**

A. Ni.

A. Ninivebeliekkal nem fordítók el azért az Ur haragját, hanem azt fel gerjesztők, hogy kicsiny heja lenne, hogy megh ne emeztene minket, mint ma könyves semekkel es keserves sível sirattyuk es szokojjuk.

*A. siralmas büntetes így raytunk levé mi Urnak olgai mit cselekedgyünk? Hallom síleimben zengeni az Urnak imé savat az utolso vesedelemről: Hof. 8. 1. *Vegyedbadban a kürtöt es mondgyad: Mint a Keselyű olyan sebesen jó a vesedelem. Jay el jó es nem kesik mert meg segtük az Urnak frigyét, es az ő törvénye ellen hiteetlenül cselekedtünk. Migh az lenne meg-is az Ur neké így fol, Ef. 58. 1. *Kiáltellessé torokkal megh ne sünnnyel, emeld fel mint az Trombita az te szodat, azért az Jeremias tanács adása berint azt kiálom hogy az Ninivebeliekkal terjerek megh Istenhez, sirjatok ő előtt a ti bűneitek es bűneiteknek büntetefin, es könyörögjete az Urnak kegelmeért. A mi siralkozásunknak penigh mikeppen kellyen lenni***

lenni hogy fogantatos legyen Isten előtt, azt mérto meg erténünk; arrul follok pedig en mostan.

Kegyelemnek Istené, segellyed a mi erőtelensegünket es vezerey bennünket hogy legyen ebbeli munkánk id-veffeges eppuletté, Amen.

Az Jeremias Profetának tanacs adása ferint meg ertők ide fellyeb hogy Varasunknak mostani siralmas állapottyaban mérto minekünk sirankoznunk es keser- genünk, mely hogy oktalán es hasontalan ne legyen, negy dolgokat mődek hog- süksegeskeppen meg kell erténünk, ugy- mint, 1. 2. 3. 4. Mivel penig a két elsőről hallottunk ez ideigh, most hallunk az harmadikról is.

Harmadik dologh, mellyet az mi mostani siralmas állapotunkon valo sirankozásunkban meg kell gondolnunk ez vala: Mikeppen kell minekünk mostan sirnunk es keseregnünk? Meg mondom nem sok fokkal: Sirankoznunk kell mi nekünk ez siralmas állapotban.

I. Alázatoson. II. Meg búnes nélkül. III. Szívbeli töredelmességgel. IV.

Minden

Minden világi öröm es vigasagh nélkül. V. Istenhez valo megh tereléssel. Ezeket vilagosb ertelemnek okaert egy egy tanusagbá adom rend szerint a hűvek eleibé.

I. T A N U S A G.

Alázatosan kell az Ur előtt mostan sir- nunk a mi bűneinken es az mi bűneink- nek büntetésin. Az Isten igen utallja a kevelyeket, fereti az alázatosokat, az ke- velyeknek ellene áll, de az alázatosoknak adgya az ő kegyelmet, 1. Pet. 5. 5. Azert valaki ő eleiben akar menni nem kel an- nak ő eleiben vinni kevely semeket, mellyeket gyűlölsöt utalatos az ő lelkének, Prov. 16. 17. Hanem alázatos szív es töredelmes lelkét, mely ke- temetes aldozat ő előtté, Psal. 51. 19. Azert va- laki sir ő előtté sirjő alázatossággal, meré alázatosság nélkül utalatos akar mely ke- sergef-is ő előtté; minekokaert a kik azé cselekefik az Urtul azt halljak a mit az kepmutató böjtről mondor regen az Iz- raelitáknak Esai. 58. 5. Avagy illyene az böjt (a kesetges siralom) mellyet en paran- csoltam, hogy nap estig az ember gyötörje az ő lelkét es

min

mint a káka le haysa az ő sejet? vagy hogy lakot és
 hámvat teritsen ő maga alá? Ezt neveződe si-
 ralomnak: m. Ha mondana Nem az, ha-
 nem a mely lefen az sívnek alázatossá-
 gal mivel az ember azt nezi a mi sime előtt vagyó,
 de az Isten azt nezi a mi az sívben vagyón. 1. Sam.
 16. 7. Aryamfia, akarode hogy a te bú-
 seiden es búneidnek büntetessin valo mo-
 stani siralmad ne legyen az Ur előtt utála-
 tos, hanem kellemetes, kerlek, tavoly le-
 gyen te tölled minden negedleges keveys-
 seg, hanem sívbeli alázatosság találtsék
 a te siralmadban, nem lefen foganatlan si-
 ralmad az Ur előtt, hanem igen fogana-
 tos. Ugy hogy orvosságot nyujtson te-
 neked a te keferűségid ellen. Miért? A-
 zert, mert közel vagyón a töredelmes sívekhez, az
 töredelmes lelkeket meg tartja, Psal. 34. 19. Arra
 tekint a ki segény es töredelmes sívű, es a ki az ő besze-
 det vettegi, Esai. 66. 2. Melyre nevez az
 Ur azért ajánlotta mi nekünk az alázatof-
 sagot, Math. 11. 29. Tanuljatok en töllem, mert
 en belid es alázatos sívű vagyok, es talaltok nyugodal-
 mat a ti lelkeiteknek en nálam. Sz. Peter is 1. Pet. 5. 6.
 Alázatuk meg magatokat az Istennek hatalmas keze-
 alat, hogy titeket alkalmas idöben felmagasztalljó.

II. TAN.

II. T A N U S A G.

Meg fűnes nélkül bűkseg Isten előtt sir-
 nunk a mi bűneinken es bűneinknek bűn-
 tetessin. Hogy ez így legyen ime az Jere-
 mias ezt világoson előnkben adgya, mert
 az Jerusalemnnek siralmas pusztulásan valo
 könyvezest tanacsolvan az Juda marade-
 kinak, azt mondgya, 1. Hogy mind eyjel
 es nappal, az az, minden meg fűnes nel-
 kül follyanak az ő könyhullatafi. 2. Hogy
 ugy follyanak mint a patak, mely az ő fo-
 lyasatul meg nem fűnik mind addig mig
 nem annak kútfeje meg farad, 3. Hogy
 meg ne fűnnyenek semmikeppen es az ő
 semeknek fűnye meg ne nyugodgyek az
 siralmas könyvezestül. Es bizonyara ez-
 is kevantatik a mi bűneinken es bűneink-
 nek büntetessin valo sirankozásinkba, mert
 mikeppen a mi bűneink bűntelenek es so-
 kak, es azokert az Iste bűntelē suytol min-
 ket az ő igaz itéletiből, azonkeppen mel-
 to hogy azokon sirankozzunk megh fű-
 nes nélkül, ha azt akarjuk, hogy az mi si-
 ralmink Isten előtt hasonaltalanok ne legye-
 nek.

E

nek. A' kik el kezdik ugyan a' sirast az ő bűnökön es bűnöknek büntetésin, de abban álhatalanok, el hadgyak azt igen könnyen, ne véllyek azok, hogy valamit hágnallyanak Isten előtt megh sűrű könyhullatafokkal is: Ugy jarnak mint az Esau, ki egyetelen el advan az első szülöttségnek méltóságát az Jakobnak, Gen. 27. 28. az után mikor az aldaft vissza akarna nyerni örökjég szerint meg vetteket jollehet könyhullatafokkal keresne azt, Heb. 12. 16. 17. Az Izrael fiai mikor a' Benjámin ellen hadakozznak es restek volnának buzgosag nélkül az sirasban meg plagaltatának a' Benjáminitaktul, de minekutána nem csak az első hanem másod es harmad napon is az Ur házában Micspaban fel mentenek es nap estigh sirrak volna az Ur előtt kedvet találnak es azokő győződelmet vőnek, Jud. 20. 18. & seq. Igy ma is az Ur előtt kegyelmet azok találnak sirafokkal, a' kik eyjel nappal meg búnes nélkül keferves könyhullatafokkal untatják őket, kiknek kefergeseket latvan nem ohattya, hogy őket megne fannya, mine

édes

édes anya, kinek tulaydonfaga az, hogy el ne felekezzenek az ő kised magzattyarul, es megemlekezzenek az ő mehenekfiarul, Esai. 49. 16. kiknek azt mondgya a' mit monda, az Izraelnek, Jer. 31. 20. Aragy nem kedves fiame nekem az Ephraim? Aragy nem kedvere tartot gyermeke? Miutta szollattam o'felöle, meg emlekezem örolla, azért az en bűbő tagaim meg indultanak enbennem örayta, könyörölven könyörölök rayta. Hos. 11. 9. Mikeppen cselekedgyem teveled Ephraim? Mikeppen adgyalak kezben tegedet Izrael? Mit cselekedgyem veled? Ugy cselekedgyem-e veled mint Sodomával? Ugy tegyeke veled mint Seboimmal? Megeset en-bennem az en sívem, meg-sántam igyekeztemet. Nem cselekezem veled az en haragomnak búsulasa-szerint nem tenek Ephraimnak el-vezetefere. Mert Isten vagyok en nem ember, sent vagyok tebened, es nem megyek-be többé haraggal a' varasbá

III. T A N U S Á G.

Szivbeli töredelmesselgel kel minékünk a' mi bűneinken es bűneinknek büntetésin sirankoznunk. Ezt jelenti itt Jeremias mikoroo Judának azt mondgya: Ómiski a' te sívedet az Ur előtt. Mert jól tudta, hogy az Urnak előtte csak semmi az olyatn keferges, mely csak a' semekben

es az orcsanak fekete-segeben lattatik minemű a kepmutatoke, Matt. 6. 16. azért kevaunya a fivnek kesergefet es töredelmefet, mikeppen Joel-is cap. 2. 13. Szaggassatok meg a ti síveiteket es nem ruhaitokat, az honnet maga-is az Ur mindenek-felet embertől a fivet kevaunya. Prov. 23. 26. Szerelmes fiam; ad ennekem a te sívedet. Deut. 6. 5. Szeressed a te Uradat Istenedet teljes sívedből. Istennek hivei, akarjatoke hogy a ti bűneiteken es bűneiteknek büntetefin-valo sirankozastok Istennek-előtte kedves legyen, kerlek barmazzek az fivből, kedves lehen az ő neki, mert a sívbeli töredelmefeg kedves áldot: at Isten-előt a töredelmes es keserves sívet nem utallya-meg Psal. 51. 19. a töredelmes sívekhez vagon közel az Ur, a töredelmes lelkieket tartja meg, Psal. 34. 19. arra tekint a ki segeny es töredelmes sívű es a ki az ő befedet reteei Esai. 66. 2. A' külfő töredelmefet-is, ugy vagon meg nem veti az Ur tellyefeggel, hanem arra-is tekint, mint az Achabnak peldaja meg mutattya, ki az Urnak fenyegetefire meg-indulvan mikor sakban öltözöt es böytölt volna, az Ur azt

Ur azt monda Illyesnek 1. Reg. 21. 29. Latad é, hogy Achab meg-alazta magat en-elöttem; Mivel azt cselekedte nem hoßom: eaja a veszedelmet az ő idejeben, hanem az ő fiának idejeben hoßom-el a veszedelmet az ő házára; mindazáltal a fivbéli keserges kedveseb ő-elötte, az által vetetik-el az ő haragja derekafon az emberekül; mint amà bűnös Aßionyí allatnak peldaja mutattya, ki mikoron fivbéli töredelmefeggel könyvezne bűnein az Ur-előt konyhullatafival mosogatvan az ő lábait, bocsanattya nyere, melyrül monda az Ur Simonnak, Luc. 7. 47. Az ő sok bűnei meg-bocsattak ő neki, mert igen szeretet, es az utan ő maganak-is *. 48. Meg-bocsattak teneked a te bűneid. A' kik fiveknek töredelmefege nélkül csak külfőkeppen sirankoznak ő-elötte azoknak azt mondgya: Esai. 29. 13. Ez nép csak bájával közelien hozzam es az ő ajakokat tizielnek engemet, az ő sívek pedig tavul vagon en töllem.

IV. T A N U S A G.

A' külfő világi örömnnek es vigasagnak hatra hagyasaval kel minekünk Isten-előt a

E;

elöt a

elöt à mi búneinken es búneinknek bú-
tetesio sirankoznunk. Nem minden ó-
róm es vigaság vettetik meg à siralmas
allapotban, à belső Urban valo óróm i-
gen meg kevantarik mellyet az Aposto-
lokban dicsir sent Lukacs, Act. 5. 41. kik
örömmel mentenek el à tanats-elöl, ör vendex ven hogy
mégliokka tette őket isten arra, hogy az Iesusnak neve-
rort bosszuságat illetemenek, az honnet az Apo-
stol is Rom. 5. 3. 4. 5. Az haboruságokban is
dicsekedunk, tudvan, hogy az haboruság bekefeges tü-
rest nemz, à bekefegestüres meg-kefertest, à meg-ke-
feries remenfeget, à remenfeget pedig meg néssenyenit.
Meg vettetik pedig ez vilagi faytalan ó-
róm es vigaság, mely helyhezttetet à
nagy boritalban, tobzodásokban, musica
sertámok zengesenek halgatasaban,
tombolasokban, mellyekben valakik gyö-
nyörködnek jay azoknak mint az Ur
mondgya, Esai. 5. 11. 12. Iay azoknak kik jo
veggel fel kelnek hogy ressegeskedgyenek es mulainak
à bor-mellet mind estveig, hogy à bor fel gerjese őket
kiknek lakodalmokban vagyon lant, hegedü, dob sip
es bor, az Urnak penig dolgot nem tekintik-meg es az
à kezének cselekedetü nem gondollyak-meg. Y. 22.
Iay az nagy bor ibatonak es à kik serenyek à ressegi-
tejre-valo

tejre-valo bornak töltetere. Halgald, nagyubát
mondok: A'menyegzői óróm es hazaf-
ságbeli vigaság sabados, melyrül Sala-
mon, Prov. 5. 18. 19. Ör vendex à te issinfa-
godnak feleségének leszen teneked à te feleséged, mint
sberelmes nősten sarrasod es kedves vad ketske az ő
emloi meg-elegiisenek tegedet, az ő sberelmében gyö-
nyörködgyel süntelen, mindazáltal ez az órómót-
is mclto à siralmas állapotban el hallasita-
ni, azért tanacsollya az Izraelnek loel
cap. 2. 16. hogy az istennek papjai sirvan à tem-
plum es à tornacs-köröt ki mennyen à völegeny az ő
belső hazaboles à menyasszony az ő agyam hazabol, az
az, hogy még à meg-engetetet sabados
gyönyörűsegtül is magokat meg-tartoz-
tassak az Ur haragjának le-sallittatasaert.
Dicsiretre mclto befede amaz Urias Hit-
teusnak, mellyet monda David kiralynak
mikor forgalmazoztatnak hazahoz-valo
menetelre az Izrael fiainak táborozasa-
nak idejen. 2. Sam. 11. 11. Az isten ladaja,
az Izrael es luda nemzeisege satorban vagyon, az en
Uram az Ioab-is es az en Uramnak solgai mezőben
vannak: Es en hogy innenek-be az en hazamban,
hogy egyem es igyam es feleségemmel bálllyak? Ugy
elken à te lelked es az en lelkem, hogy nem mivelte az.
E 4

Oh bűnyára kegyesen cselekednek más az emberek, hogy ez mostani siralmas állapotot meg tekintven látván ennyi sok söp öröksegeknek pusztulását, látva hogy a pusztá házakban mint sátorban sirnak. Ker. felebarátink, hogy affele menyezzői lakodalmat hátra hagynának és sirván kiáltanának az Urnak szolgálival az Urhoz mondván: *Legy kegyelmes Uram a te nepedhez, és ne bocsássad bídalomra a te örök segedet hogy a pogányok ő raytok uralkodgyanak, hogy ne mondgyak a nepek: Hol vagyon az ő Istenek?* Joel. 2. 17. mellyet látván az Ur meg-banna Banderát es adasat terjertene mi veánk, mivel ő kegyelmes és irgalmas, kegyelmes az haragra és nagy az ő kegyelmefége meg tartozék a bűntetésül *Y. 13. 14.*

V. T A N U S A G.

Istenhez- való meg-teresszel búkseg minékünk a mi bűneinken és bűneinknek bűntetésin sirankozzunk. Az Istenhez- való meg-teres igen kedves Istennek- elötté, mely áll a gonosztul- való el bályasban és az jonak követeiben, Pál. 34. 15. minekokaert mikor azt mondam, hogy a mi bűneinken és bű-

es bűneink bűntetésin- való sirankozásunknak kel lenni Istenhez- való meg-teresszel, azzal azt jelentem, hogy kel lenni a bűnnek el hagyásával és az jonak követeivel, mert a mi bűneink okai a mi bűntetésinknek, mellyet lattatik kevanni az Jeremiás mikor azt mondgya: *eyjel nap-pal sollyanak a te könyhullatásid meg ne szűnnyenek, melyben azt kevannya, hogy annyira foglalatofok legyenek, a sirásban, hogy az ő fívekben és cselekedetekben semmi helyet ne adgyanak a bűnöknek, sőt azokat el tavoztatvan és jót cselekedven igyekezzenek meg-terni az Urhoz mint Joel mondgya, Joel 2. 12. Még mostan- is, azt mondgya az Ur, Terjetelek meg én hozzámteljes bűntetek berint sin assal- is, kegyességel- is; mellyet az hívek regen megh cselekedtek mikor egymásnak az Ur csapási alatt azt mondotak, Hof. 6. 1. Iertek el, terjünk vissza az Urhoz, mert ő bágator meg es gyogyit meg minket, meg vert és be kötözi a mi sebeinket. Istennek hívei, mi is hogy Istenhez- való meg-teresszel sirathassuk bűneinket és bűneink bűntetését, megto az Urhoz esedeznünk azt mond-*

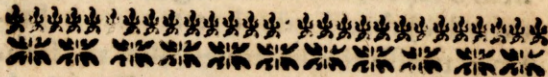
E s van,

van, [er. 31. 18. Meg vertel Uram minket, es meg verettünk mint az tulok, ki a jarmot nem szokta, terics meg azert minket es meg tervünk, mert te vagy az mi Urunk istenünk. Thren 5. 21. Terics meg minket te bocsad, Uram, es meg terunk, eppits fel a mi napinkat mint vala regi idoben. Ha ekkeppen sirunkozunk mi a mi búncinken es búncinknek búntetesz, az, az Ur előtt minden kesseg nélkül kedves lehen, es kedvez mi nekünk, el vesi a mi búncinket meg búnteti búncink búnteteszit, mert ő kegyelmes Ur es nem engedi hogy az igaz mind örökre batorgattassék, Psal. 55. 23. Es mi nekünk-is az ő tanitványival azt mondgya, Ioh. 16. 21. Ti nektek mostan keserűlegtek vagyon, de ismet meghatalak titeket, es örölm fog a ti szívetek, es senki a ti örömekeket el nem vesi ti öletek.

Meghallok, 1. 2. 3. 4. 5.

Az hatalmas Isten, kinek hathato ere-
je által mehetünk elő mi akarmely jó do-
logban-is, sent Lelke által vezerellyen
minket, hogy sirhassunk a mi bűneinken
es bűneink büntetésén kegyesen, az az, a
lázatofon, meg fűnes nélkül, szívbeli tö-
redelmességgel, világi rof öröm nélkül
es Isten.

Istenhez való megteressél, hogy így az
kedves leventé elötte a mi keferüségünket
fordítsa örömmre, mely megmarad-
gjon mind örökkön örökké,
Amen, Amen.

V. PRÆDICATIO.

Pfal. 43. 5.

OH en Ielkém, miért hadrad el magadat, miért buskodol en bennem? Bizzál az Istenben, mert en még ő neki hálákat adok, mert ő az en orcsamnak babaditoja, es ő ennekem Istenem.

A Z Ur Iesus halálra ki vitettetven Je-
rusalemből, mikor nemely asszonyi-ál-
latok siratnak ötet, reajok fordulvan aze
mondotta nekik: Luc. 23. 28. 29. 30.
Jerusalemnek leanyi, ne sijasok én-raytam, hanem
sijasok ti magatokon es a ti magzatitokon. Mert ime
el-jönök a napok, mellyeken aze mondgyak: Boldogok
a meddúk es a mely mehek nem szülenenek, es az emlek
mellyek nem szoptassak. Akkor kezdik mondani az
begyeknek: effetek mi reánk; es az halmuknak: buri-
ssatuk-ek

csatok-el minket. Az Ur tudni-illik, elmelkedven az Ierusalemre következendő rettenetellegekről, azt tanácsollja az Ierusalem leányinak, hogy sirjanak, de nem ő rayta, hanem ő magokon, es az ő maradekjokon, mivel rettenetes hallatlan es utolsó romlás követi őket az Istennek bossu-allo haragjaból. Elmelkedven en-is az Istennek kemény haragjárul es bossu-allasarul, mely immar el kezdett segény varasunkon, es a melynek micsoda ki menetele legyen mi raytunk es a mi maradekinkon. Jövendőben csak Isten tudgya egyedül, mit mondhatok en ma tinekrek egyebet, hanem az Urnak siralomra intó befedet: Debrecsennek, leanyi sirjatok ti magatokon es a ti maradekitokon. Miért talam akarod tudni? Azert, hogy ha az Ur nem könyörül raytunk a mi haladatlanlagunkert oly utolsó vesedelem keverheti varasunkat es orsagunkat, hogy azt fogjuk mondani sirvan: Boldogok a meddők es a mely mehek nem sültének &c.

Erről gondolkodván mostan, oh Debrecsen-

debrecsennek lakosi, melto bizonyara minékünk sirnunk magunkon es maradekinkon, ugy mindazonáltal hogy a mi siralmunknak ki menetele kessegben eses né legyen. Cain az ő atyafiat az Abelt agyon verven, mikor Istenül meg solitator volna: *A te atyad fjanak vere kiált en hozzam a földről es sententiat hallot volna meg bana cselekedetet, sira azon, de nem jól, mert kessegben esek, azert mondá, Gen.*

4. 13. 14. *Nagyub az en bűnöm, hogy sem mint en azt el bordonhatnam. Ime most el-irx engemet ez földnek simerül, es a te orcsad-elött el kell rejteznem, buzdoso es vadorlo leszek a földön, melyből az következik, hogy valaki en ream találkozik meg-öl engemet. Iudas el árulván mesteret es a Sidoknak kezekben adván, meg-ismere ugyan vetket, es árul vallást teveh, keserge rayta, de rosszul, mert kessegbē esven magat fel akasztá. Matt. 27. 5. Ma minékünk-is melto meg-ismernünk bűneinket, melto azokon sirankoznunk, de nem ugy hogy azok miat kessegben esünk es el-vesünk; mellyet az Urnak kegyelmebol hogy el tavoztathassunk illendő azt meg tanul-*

tanulnunk: A mi könyhullatásinkat mi-
keppen vagy minemű dolgokkal kell el-
törtenünk? Erről tanítok mostan rövid-
deden. Engedgyed, oh vigasztalásnak Isten, hogy
ily kegyes munkánk szolgáljon vigasztalásunkra és id-
vőségünkre. Amen.

Negy dolgokrul emlékeztem volt ide-
fellyeb mellyek szerint hasznoson formal-
hatnok mostani siralmas állapotunkban-
való siralminkat, tudni illik 1. 2. 3. 4. E-
zeknek harmarul értettünk ez ideig e-
legsegesen mostan a negyedikrül is ér-
csünk idvőségessen.

Mivel a mi mostani siralmas állapot-
unkban méltó mi nekünk sirankoznunk
az Jeremias tanats-adása-szerint, az im-
mar negyedser es utolsor a kérdés: A
mi siralmas könyhullatásinkat micsoda
dolgokkal kell mi nekünk el-törtenünk?
Nem hasontalan kérdés ez! A fivbeli
somorúság es keserűség ha feletteb-
való vegre veszedelmet sokot hozni az em-
bernek, mely-ellen orvosság a könyhul-
latásoknak el-törése. Rachelrül azt írja
Jeremi-

Jeremias cap. 31. 15. *hogy siratta az ő fiait, es
nem akart vigasztaltatni.* Nem helyesen; Mi-
enk az, hogy ha sirunk a mi bűneinken es
bűneink büntetésin úgy sirankozzunk,
hogy keserűséginktől meg ne emezte-
tessünk, sőt azok-ellen fivünkben vigas-
talást vegyünk követven példajat David-
nak, ki noha az ő Soltariban ottan ottan
sirankozot es siralmas keserűségiről pana-
solkodot mindazáltal visont azok-ellen
magat vigasztalta es az ő könyhullatásie
el törölte hathato vigasztalásokkal, mi-
keppen cselekedet a fel-vet igekben, ha-
lot serkengetven fivet es lelket az ő kes-
erűségiben vigasztallja magát az ő Isten-
ben helyhezteret bizodalomaval, es az I-
stennek reá nezendő kegyelmes igireti-
vel, mellyeket mint ő neki Isten, bizo-
nyoson ő rayta be fog tellyesíteni: mel-
lyekel meg mutatya hogy az hivek az ő
siralmas keserűségekben könyhullatáso-
kat el törölhetik. I. Istenben-való tö-
kelletes bizodalommal. II. Az Isten-
nek kegyelmes igiretivel. III. Mel-

lyet en

Iyer en adok hozzá: Az egymás-közöt-
valo kegyes vigasztalásokkal: Mellyeket
nagyub értelemnek okáert ily tanúságok-
ban adok az hívek-eleiben.

I. T A N U S Á G.

Az Istenben valo tökéletes bizoda-
lom meg-nyhiti es eltörli az híveknek
könyhullatásokat az ő kedvetlen állapot-
tyokban. Az Istenben helyheztetet bi-
zodalom es remenség, mint sent Pál
mondgya Heb. 6. 19. *A mi lelkünknek ugy mint*
erős es batorlagos vasnatskaja mert mikeppen
az erős vasnatska a tengeri haboruban a
tengeren kereskedőknek batoritatosokra
es meg-tartatosokra igen hasznos előköz, ak-
keppen az Istenben helyheztetet bizoda-
lom batorlagosokkra teszi az híveket es
bátoritja minden veszedelmek-ellen, hog
azokban alhatatoson meg állyanak, mely
vagyon abból, hogy az fundaltatik I.
Az Istennek Mindenható hatalmában,
mely által segitseggel lehet az őveinek
mindenekben, holot *semmi beűed nem lehetet-*
len ő

len ő neki, Luc. 1. 37. Es veghetetlen bölleggel minde-
neket meg-cselekedhetik, fellye, hogy nem mint ker-
jük vagy elmenkben be fogjuk. Ephes. 3. 20.
II. Az Istennek atyai kegyes indulat-
tyában es kegyelmellegeben, mely-al-
tal, segitseggel akar lenni az őveinek min-
denekben, mivel mikeppen könyörül az atya az
ő fiaira, akkeppen könyörül az őtet felőkön, Psal. 103.
13. III. Az Istennek melyseges böl-
csefegebē, mely-al tal segitseggel tud lenni
az őveinek az ő jo tetsese-ferint azok-
nak meg-tartatosokra, holot tudgya az Ur
az híveket a kesertetekből meg-űabadítani, 2. Pet. 2.
9. Mellyekre-nézve batorlagosok az hí-
vek annyira, hogy a veszedelmek-közöt
sőt még az halál árnyekának völgyében-is ne fellye-
nek, Davidal Psal. 23. 4. az haborusagokban-is
dicsekedgyenek sent Palal Rom. 5. 3. Es meg-
uyjitvan hívekben meg-állyanak bator-
lagoson minden keserűsegekben es azt
mondgyak visont Davidal, Psal. 11. 1.
Az Urban bizom, hogy hogy mondgyatok tehat az en
lelkemnek. Fus az hegysre mint a madar? Psal.
118. 6. *Az Ur en-velem vagyok, nem selek, mit*
árthatna nekem az ember? Sz. Palal. Rő. 8. 38. 39.
En bizonyalel hittem, hogy sem glet ec. Es semmi-
nemis

nem ütemtet allat el nem bakaſſhat minket az Iſten-
nek ſeretiſtül mely vagyon az Jeſus Chriſtusban.

Iſtennek valasztot fia es leányi, ez mi
ſiralmas állapotunkban, melyben mi mcl-
tan ſirunk a mi bűneinken es a mi bűne-
inknek büntetefin az mi Iſtenben hely-
heztetet bizodalunk es remenſégünk
vigasztal es elezget minket, az enyhiti-
meg a mi keſerűségünket. Meg-eohiti
bűneinken-valo ſiralmunkat es keſerűſe-
ginket, mert bizunk az Iſtenben, ki im-
mar mi nekünk cdes atyánk a Chriſtus-
ban, kinek baranya el-veſſi ez vilagnak bű-
neit, Ioh. 1. 29. Kinek veré meg tiſtít minket minden
bűneinkből, 1. Joh. 1. 7. Minekokaert a mi
bűneink am bator ſokak, nehczek es ret-
ſenetefek legyének, mindazonáltal mi ne-
künk veſedelműnkre es karhozatunkra
nem ſolgálnak, mert az holot a bűn meg neve-
kedik, őt a kegyelem ſkálánkab nevededik, Rom.
5. 20. Meg-enyhiti bűneinknek büntete-
fin-valo ſiralminkat-is, mert biztunk es
ma-is bizunk az Iſtenben, kinek hatalma
es akarattya-is vagyon a mi ſabaditara-
ſunkra, es azokból ki tud minket ſabz-
ditani

ditani alkalmas idöben annyira hogy
ez bizodalomtul viſeltetven, azt mond-
gyuk ſent Palal, Rom. 8. 28. Tudgyuk, hogy
minekünk, kik Iſtent ſeretiſtük, mindenek javunkra
ſolgalnak, kik az ő vegezefé-ſerint hivatalosok va-
gyunk. Iſmet 8. 18. Azt mondgyuk bizonyyal, hogy
a mellyeket moſtan ſenvedünk, nem haſonlitandek a
dicsőſéghez mely nekünk meg-jelenetik. Iſmet, 2.
Cor. 4. 8. 9. Mindenüt nyomorgattatunk, de nem
ſoritattunk-meg, ketekedünk de mindenefül nem e-
ſünk keſſegben. Haboruſagot ſenvedünk, de abban
el nem hagyattunk, meg-alaztatunk, de el nem ve-
ſünk, Mivel hiv az Iſten, ki nem hagy minket ſellyeb
keſertetnünk annal a mint el-ſēvedhetjük, ſőt mind
a keſertettel-egyetemben a ſabadulſra útát nyit,
hogy azokat el ſenvedheſſük 1. Cor. 10. 13.

II. T A N U S Á G.

Az Iſtennek kegyelmes igireti meg-
enyhitik es el-törlik az hiveknek köny-
hullataſokat az ő ſiralmokban. Chryſo-
ſtomus mondafa hom. 21. in Genef. 1. 5.
p. 98. a ſent Iras felöl: *Hujus tanta eſt præ-
ſtantia ut nulla ſit in illa ſyllaba, nullus apex, qui non
contineat aliquem intus latentem theſaurum,* azc
mondotta, hogy a ſent Iras oly mcltoſa-
gos, hogy annak akar mely bötűje es re-
ſetske;

fetske-is nincsen belső titkos kincs-nélkül, mely bent írásbeli hatható kencseknek hatható ereje meg terfikk kivaltképpen az Istennek kegyelmes igiretiben, mellyek kevanatosbak minden tiszta aranyales edesbek minden sin meznél, es a mellyek megvidamíttyak a sívet es megvilágosíttyak a szemeket, Plal. 19.9.10. Mellyeknek gyönyörűseges voltat David meg-köszölván azért mondotta. Plal. 119.92.93. Uram, ha a te törvényed nem volt volna en gyönyörűségem, el-vértem volna en vege az en nyomorúságomban. Soha el nem felekezem a te parancsolatidról, mert azok-által elevenítetted meg engemet. Minekokaert a siralmas állapotokban az Istennek kegyelmes igireti folgalnak az híveknek vigasztalásokra es kezerűsegeknek meg-nyhítesére, es azok-által is törölttek-el eleitől-fogván könnyhullatásokat es enyhítettek híveknek somorúságát az ő kedvetlen állapotokban. Az Isten igiretivel enyhite hívenek kezerűseget Jakob az Esautul-való felteben azért monda. Mahanaimban, Gen. 32.9.10.11.12. Oh en Atyámnak Abrahamnak Istene es az en atyámnak Isaknak Istene, Uram, ki

ram, ki ennekem azt mondad: Eregy ház a te földben a te rokonságod-közé, es jól tessék te-veled. Kisseb vagyok en minden te jo tetemenyidnel es igazságonnal, mellyet cselekedtel a te szolgáladal. Mert egy palczával mentem vala által az Iordan vízen, most pedig ket seregem vagyok. Szabadics meg engemet az en batyámnak az Esauinak kezéből, mert selek hogy el ne jöjjon es el-vefessen engemet es az annyat az ő fiaival-egyben. Te pedig azt mondottad: jól tessék te-veled es a te magadat ollyanna tesse mint a tengernek fővenye mely meg nem számaltatik az ő sokaságamiat. Az Istennek igiretivel gyamolitor-ta magát David sok háborúságiban, es arra-nezve mondotta, Plal. 143.1. Uram, balgald meg az en környögelemet, figyelmezzel az en imatlagomra, a te igireted es igazságod-berint balgas-meg engemet. Az Istennek igiretivel biztata bent Peter Pünköszt napján, az ő hívekben meg-kezeredet híveket, kik a tanítványoktól azt kerdezik vala: Mit cselekedgyünk atyámfiai fi fiaik? Melyre ő válaszolt teven, nekik azt monda: Terjete-meg es keresztelkedgyetek-meg mindnyájan az Iesusnak nevében a bűnnek bocsanattyára, es vesítetek a bent Leleknek ajandekát. Mert tinektek lettek az igiretek es a ti fiaitoknak es mindeneknek, kik messiásvannak, valakiket tudni-illik a mi Istenünk előhívand. Act. 2.37.38. F3 Isten-

Istennek hívei, ez mi mostani siralmas állapotunkban, melyben méltan sirunk a mi bűneinken es bűneinknek bűntetésin az Istennek kegyelmes igireti vigasztalnak minket es enyhítik-meg a mi keserűséginket. Az Istennek igireti enyhítik meg bűneinken-valo siralmainkat, mert azok biztatnak minket, hogy a mi bűneink Istentől meg bocsátatnak minékünk, melyre neznék ime űep igiretek, Esai. 1. 18. *Ha a ti bűneitek ollyatenok volnanak mint a vöres festek ollyanok lesznek mint az hó, es ha pirossak lesznek mint a piros festek, ollyanok lesznek mint a fehér gyapjú, Esai. 43. 25. En vagyok, en vagyok, ki el törlöm a te alnakjagidat en magamert es a te bűneidről meg nem emlekezem, Matt. 9. 2. Bizzal jo fram, meg-bocsátattak te neked a te bűneid. Ezek az Istennek igireti oly bizonyosok es alhatatosok, es oly igazan be tellyesednek hogy Michas Istennek azt mondgya az hívek biztatására, Mich. 7. 18. 19. Kicsoda ollyan Isten mint te vagy? ki el veszed a mi alnakjaginkat, es a te örökseged maradekanak gonorsagát el halgatod. Nem mind örökre tartja-meg az ő haragját, mert gyönyörködik az irgalmasságban. Horzánk aerven könyöröl rajtunk, eltapodgya a mi alnakjaginkat es*

kat es a tengernek melyseges örvényiben veti minden bűneinket. Az Istennek igireti enyhítik bűneink bűntetésin-valo keserűséginket, mert azok biztatnak minket, hogy a mi kedvetlen állapotinkban ne fellyűnk, mert azokban Istentől meg tartarunk es meg-fabaditarunk alkalmas időbē, melyre neznék ime, űep igiretek, Psal. 50. 15. Hiy engemet segitségre a te borongatatafodnak napján es en meg-fabadítalak tegedet, Psal. 91. 14 15. Mivel ez engemet űeret meg-fabadítom ötet, felmagasztalom ötöt mert ismeri nevemet, segitségül hívót engemet meg-halgatom ötöt, velle vagyok haborúsgában, meg-mentem es meg-dicsőittem, Esai. 43. 1. 2. Ne fély, mert en meg-váltottalak tegedet, enyim vagy te, mikor a vízen által menendez veled vagyok, es a vízek el nem burítanak teged, mikoron a tűzön járand, meg nem egsz es a láng meg nem perlel tegedet. Ez igireti is Istennek vitont alhatatosok es bizonyoson be tellyesednek az híveken a mellyekre neze azoknak vigasztalásokra így fol Sophonias cap. 3. 14. 15. Örűly Syon leánya, örvendez Jerusalemnnek leánya. Letette az Ur a te ültetedet elfordította elleneségedet, az Ur te-közötted vagy on nem lats többre veszedelnet. Mind ezek a űep igiretek el törölherik a

mi mostani könyhullatásokat is mivel azok mi raytunk is be tellyesednek es meg nem csálnak minket, mert Urunk monddta, Luc. 21. 33. *Az ég es a föld el múlnak de az Urnak befedi semmikeppem el nem múlnak.*

III. T A N U S A G.

Az hiveknek egy mas-kozót való kegyes befelgetések es vigasztalások meg-
enyhitik a bívbeli keserűsegeket. Az h-
vek azon egy fő Jesus Christus alatt-
való titkos testnek tagjai, mivel azok *az ő te-
stéből es az ő csontyabol-
valók* Ephes. 5. 30. mely titkos testnek tagjainak tíftek egy
mashoz micsoda legyē az Apostol meg-
írja, 1. Cor. 12. 25. 26. Es azt mondgya:
*Hogy ne legyen hasonlas a testben a tagok egyenlőkep-
pen egyyik a másikert sörzalmatos leven a testet taplal-
lyak. Es ha egyyik tag szenved mind a tagok egyetem-
ben bankodnak. Ha egyyik tag tisztességgel illetetik e-
gyetemben örülnek mind a tagok. Típenig a Christus
teste rattok es ő tagjai rezserint, mellyel tífte-
ket az igaz hiveknek abban helyhezteni,
hogy mint a Christusnak tagjai az ő fele-
barattyoknak tíftelességeken örvendeze-
nek si-*

nek síralmas szenvedeseken penig bankod-
gyanak. Ez mostani síralmas állapotta-
ban segeny varasunknak, latvan Ker. fe-
lebaratiunknak síralmas szenvedeseket es
nagy kar-vallasokat, melten bankodunk
mi azokkal-eggyút es az Apostol-intese-
serint Rom. 12. 15. *melten sírunk a sírokkal,*
mindazonáltal, hogy azok tellyesleggel
meg ne emeztetessenek a somorusagok-
tul, kegyes befedinkkel es vigasztalások-
kal melto őket keserűsegekből es kar-val-
lasokban elezgetnünk es vigasztalnunk
nezvē sent Pálnak imez intesere 1. Thess.
4. 18. *Vigasztalljatok egymást.* No azért, se-
relmes atyámfia, viseld előtted ezt ke-
gyesen es ha elől talalod kárt-vallót es sí-
veben meg keseredet felebaratodat, ne
keserítsed meg őtet merges befedéddel,
hanem inkább vigasztalljad őtet az Isten-
nek kegyelmes igiretivel, oltalmával es
atyai gondviselefevel, mondgyad: *Oh e-
des atyámfia, edes barátom. Serelmes jó akaro Uram,
latom a te keserűsegedet, jól tudom karvallasodat es c.
De sünyyel-meg a seletted való keserűségűl jussjon esed-
ben az hogy az Urul vagyom ez, az Urul mondom a
ki meg-*

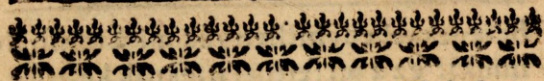
ki meg-sebesít es kinek kezei meg-gyógyítanak, a k
 karraí latogat es abból víssont meg-éppít. Kerlek ne ke-
 zelkedgyel az ő jo valtaban, mert ő edes atyád sőt ke-
 gyes anyád el nem felelkezhetik volhad, annal inkább el
 nem hagy tegedet ezromlásban; Hatalmas Isten, sőt
 El Schadaí, mindenekre magában elég seges erős Isten
 azért reménység-dívről is meg-aldhat teged. Továb-
 ba hozd elő a te febaratodnak vigasztala-
 sára, a jobnak siralmas állapottyat, kit az
 Úr keservesen mind külföld javaiban mind
 maga semelyeben meg-latogata, de ab-
 bol víssont kegyelmesen feléppite Job. 1.
 2. 40. c. Hozd elő az Jerusalemnnek siral-
 mas sorfat mélyet az Úr tűz es fegyver-
 által el pusztíta, de az után csudalatoson
 meg-éppitete. Mondgyad azt: Ma is a-
 zon hatalmu az Úr, nem róvidultek meg az ő karjai,
 hogy azt nem cselekedhetne, Esai. 59. 1. Meg is csele-
 kessi, mert miképpen az edes atya könyörül az ő fiaim,
 akképpen könyörül az ötet felőkön, Psal. 103. 13. Azért
 kegyesen meg-orvosolja karvallasát, mindenekben
 meg-éppít csudalatoson, azért sűvedd bekevel az Úr-
 nak meg-latogatast mondván lobal, Job. 1. 21. Meztelen
 jöttem ki az en anyamnak méhéből es meztelen
 terek oda; Az Úr adta, az Úr vette el is: Aldot le-
 gyen az Úr neve. Illyen es hasonló kegyes
 befedek-

befedekkel enyhíthettyük mi a mi siral-
 minkat ez a mi felebaratinknak keserűse-
 geket es mostani siralmas állapotunkban.

Megtanulok mostan. 1. 2. 3.

Az Jehova Isten, kibén vagyon ne-
 künk minden bizodalunk es kinek ke-
 gyes igireti-által vigasztaltatunk minden
 somoruságinkban es keserűséginkben,
 mostan-is ne hadgyon minket vigasztal-
 as-nelkül, ne engedgye hasonlanoak
 a mi ő benne helyheztetet bizodalmun-
 kat, sőt az ő igiretivel kegyesen biztasi-
 son es vigasztallyon minket, es törőllye
 el a mi könyhullatásainkat örökre,
 valo örvendezesünkre es vi-
 gasztaltatásunkra. Amen,
 Amen.

VI. PRÆ.

VI. PRÆDICATION.

Thren. 2. 19. 20.

Kely fel, kialsz ejjel első álomkor &c.

*U*bi res in periculum vertitur, nihil magis expedit, quam in promptu optimum capere consilium, azt mondotta igen okoson es helyesen Procopius de Bell. Persic. lib. 6. Mellyel, azt jelentette hogy a veszedelmes állapotban semmi nem lehet hasznosabb dollog mint a jó es hasznos tanácsnak kétfel, melten is penig mert mint nemely tudos ember mondotta: A Respublikak es egyeb tarsasagok addig viragoznak, addig maradnak fentlő állapotban, miglen azokban viragzik es uralkodik a bölcseség es az jó tanács adas. Szegény varasunknak es abban lévő Respublikának minemű siralmas es veszedelmes állapotja legyen, mi búkség azt sok befedel exaggeralnom? Lattyak azt azok, a kik tanakoznak az Josephnek romlásan es a kik

kik nem gyönyörködnek az ó karjoknak hufának eteleben es rágasaban, a melyben az en itelesem szerint semmi hasznosab nem lehet mint az jó tanács adas mely jó utat mutat abbol-valo kimenekedésc. A mi az külső hasznos tanácsot nézi, arra gödgya vagyon vigyazo Keresztmágitratuűknak es a tisteleter Tanatsnak, kik sereny elmevel es börgalmatossággal vigyaznak varasunknak es Respublikának ily siralmas sorásban-valo megmaradására. En az Ur Jesus Christusnak egyhazi hivatalos bölgaja leven belső jó tanátsal gyamolitom varasunknak megkeferedet lakosit ez somoru romlásban es pusztulásban.

Az Jeremias siralmas pusztulasat látván az Isten varasanak Jerusalemnnek es a maradék Sidoknak tanácsot advan mit cselekedgyenek hallatlan romlásokban tanácsla ő nekik somoru kefergest es sirankozást, Ismet buzgo könyörgést Istenhez-valo foházkodást. Szomorú kefergest tanácsla, mikor azt mondása vers.

18 O Sion leanyanakköfala eyjel es nappal folyának
 a te könybullataid, &c. Buzgo könyörgest ta-
 nacsol pedig mikor ime azt mondgya :
 Kely fel, kialts eyjel első alomkor &c. Ez
 somoru állapotban micsodat tanacsol-
 harnak, hivek, en tinektek ezeknel has-
 nosabokat? Semmit sem az en itiletem-
 ferint, Minekokaert ez tanacs-ada som-
 ban elő menven a tanacs-ada snak masodik
 csikkelyerül bollok a felvet igekből. U-
 ran Isten Bent Lelkednek ereje által igazgas hogy eba-
 ben is elömenetelünk boldog es idvöfseges legyen Amē.

A Z Jeremias Profeta sirankozvan az
 Jerusalemnak a Chaldeusok által lör-
 isonyu romlasan es pusztulasan es oktat-
 van a maradek Sidokat ollyan keserves
 soksokban mit cselekedgyenek azt mon-
 dottam ide fel 11. prædicatiomban hogy
 tanacsol kettör, 1. 2. Az elsőről ertettünk
 ez ideig, meg tanulvan abbol, hogy mi-
 nekünk mostan sirnunk kel a mi bűnein-
 ken es bűneinknek büntetefin; Ertsünk
 immar a masodikról is melyből azt meg-
 tanulhattuk a siras-utan, tovabba mit
 kel mi nekünk cselekednunk?

Masodik

Masodik tanatsa az Jeremias Profeta-
 nak, melyben oktatya az Juda maradek-
 kit mit cselekedgyenek az Jerusalemnok
 rettetes romlasaban ez, hogy buzgo
 könyörgessel esedezzenek es könyörög-
 jenek Istennek, azert mondgya: vers. 19.
 20 Kely fel, kialts eyjel első alomkor öntsi-
 ki a te szivedet, &c.

Itt kettő vagyon I. A' könyör-
 gesre-valo forgalmazottatas. vs. 19.

II. A' könyörges formajanak
 le-irattatasa. vers. 20.

Az Jeremias tanacsolvan az Juda, ma-
 radekit, hogy a Jerusalemnak siralmas
 romlasaban buzgosagos könyörgéseket
 es esedezéseket nyujtsanak Istenhez;
 mindeneknek előtte hathato besedekkel
 forgalmazottattya őket a buzgo esede-
 zestre; azert bolvan az Jerusalemnak, ne-
 gyet mond es rendel így fol.

I. Kely fel. Ez igirkeben néz a Pro-
 feta az Juda maradekinak elmejeknek
 tanyasagara restsegere, mely miat, noha
 az Jc-

az Jerusálē ektelenül el pústult vala, lako-
si mint a barmok Babyloniában rabfagra
ugy haytatatnak vala, minden felől hallat-
lan rettenetessegeket szenvednek vala,
mindazáltal meg-is mint mely alombam
merűlvē az ő gonozsagokbā sunnyadoz-
nak sőt alúsnak es mint holt elevenek el
bámulvan tunyalkodnak vala es semmibē
Istenhez folyamodni nem akarnak vala,
minekokaert ez befedevel serkengeti ő-
ket, hogy az ő bűnőknek mely álmabol
ebredgyenek-fel, vegyek ekekben mago-
kat, igyekezzek meg-jobbitani eleteket
es esedezessel folyamodgyanak Istenhez
hogy telylességgel meg ne rontatafának,
azert mondgya;

II. *Kialts eyjel, első alomkor, vagy
mint Tremel. In principio vigiliarum, az
eyjeli vigyazásoknak kezdetiben.* Kialtst ke-
van ő tőllők, mely nem a saynak mód-
nelkül-valo rikoltasa, hanem az hiv em-
bernek, Istenhez-valo sava es esedezese,
melynek sívből kell sarmazni, mint az
intésnek harmadik csikkelye meg mutat-
tya.

tya. Mely esedezesben kevan buzgosá-
got, es mint vers. 18. a sirasban, sűnietlen-
valo serēyseget, mert emlekezik *eyjeli út,*
mely Istenül az embereknek nappali fá-
raslagok-utan valo nyugodalmokra ren-
deltetet, emlekezik az *első alomkor*
kezdetéről, vagy mint a mieok fordittya vi-
lagoson *első alomkorral,* melyben az embe-
rek ágyokban nyugodalomra advan ma-
gokat fáraslagok utan, melyében es edes-
sebbé szoktak álunni: Minekokaert azok-
kal azt kevannya, hogy latvan a siralmas
allapotot, mely meg nem sűnik, hanem
ottan ottan őregből raytok, ők-is meg ne
sűnyenek az Istenhez-valo kialtstul,
hanem meg akkoron-is, mikor masok
nyugosnak, mikor ők-is csendesen al-
hatnak, ne nyugodgyanak, hanem ki-
altsanak Istenhez buzgo könyörgések-
kel, mig az Ur meg halgassa őket es ke-
gyelmet közöllye ő-vellek.

III. *Önts-ki mint az vízet a te sívedet
az Ur-elő.* Az esedezesben, hogy az
Jeremias nem csak a saynak kialtasat, ha-
nem in-

nem inkább a szívnek buzgóságát kívánja azt jelenti meg itt, mikor szól a szívnek ki öntetéseiről, mely fölállnak nem vetetett beszédéből az Anna Ástíonynak, 1. Sam. 1. 15. melyben az Eli Pap-előt az ő könyörgésében való buzgóságául így szólott: *Az en szívemet öntöttem az Ur eleibe: vetetett Davidnak ime savaiból, Psal. 62. 9. Biztatok az Urban mindenkor ti nepek, a ti szíveteiket töltsetek ki ő előtté* Ezzel azért azt akarja hogy szívbeli indulattal és nagy buzgósággal, tellyes sívekből esedezzenek és könyörögjenek Istennek az ő meg-sabadításokért.

I V. Emeld-fel kezeidet hozzá. A kezeknek fel emeltetése az ég-fele buzgóságnak jele a könyörgésekben, azért mondotta David, Psal. 78. 2. *Uram, halgasd meg az en könyörgésemnek sávat, midőn kiáltok te hozzád és midőn fel emelem kezemet a te szent helyes templomodra, Psal. 134. 2. Urnak szolgálói, emeljétek fel a ti kezeiteket, az Urnak házában és áldgyatok az ő nevet, melyre-nezve fent Pál parancsolván, hogy az hívek mindenütt segítségül hiyyak és imadgyak az Istenre, azt*

mondotta

mondotta, 1. Tim. 2. 8. *Akarom, hogy a fi fiaik imaukózzanak akar mely helyen selemelv tista keféket, minden barag es kételkedes-nelkül.* Mikor azért a Profeta az kezeknek fel emelését kívánja azt akarja, hogy az hívek eleven ez földről minden elmelkedéseket és csak egyedül Istenre függözten indulattal, tista ahíatos elmevel könyörögjenek és esedezzenek Istennek az ő meg-sabadító kegyelméért. Ez a könyörgésre való intés.

De mivel igen nehéz a siralmas állapotban embernek jó módgyával könyörögni, holot mi felette igen erőtelenség vagyunk annyira, hogy a mit kell kérnünk a mit kélnene nem tudgyuk, Rom. 8. 26. Annakokazért a Profeta a Sídokat meg tanította a könyörgésre, és format ír eleikben mely szerint könyörögjenek Istennek, azt mondgya azért hogy így follyanak vers. 20. *Uram, lásd meg és tekints-meg, kívül cselekedel ilyenkeppen*

Rövid Imatlag ez de igen helyes melyben meg-jegyeztetik.

I. A könyörgésnek törvény-

ferint-valo csellya.

II. A' mltó kevanlag.

III. A' könyörgésnek meg-hal-gatataának fundamentoma.

A' könyörgésnek törvény ferint-valo csellya az, a' kihez kel minékünk hivek-nek esedezelünket igazgatunk, ki nem egyéb, hanem az Jehova Isten. Azert mondgya, hogy így sollyanak: Uram, vagy mint a' bötüben vagy: *Jehova, meg-mutatván azzal hogy az ő könyör-gésekben csak az igaz Istennek esedeze-nek, ki ő maga mondotta, Psal. 50. 15. Hiy engemet segítségre a' te borongatásodnak idején es én meg-sabadulak tegedet, Psal. 81. 9. 10. Hal-gasd-meg, nepem, es szillok teneked; oh Izrael, há meg-halgats engemet. Ne legyen teneked idegen Iste-ned, es idegen Isten-elöt ne hajoly-meg. En vagyok a' te Urad Istened.*

A' mltó kevanlag ez rövid esedezes-ben nem egyéb hanem az Jchovának la-tala es tekintese, mert így sol: Uram, lajd-meg es tekints-meg. A' fent Irás Istennek ket latast vagy tekintest tulaydonit. Eg-
gyik ha-

gyik haragos, mellyel néz a' gonofokra es solgal azoknak veszedelmekre. Psal. 34. 17. *Az Urnak tekintete azok-ellen vagyon kik gon-nost cselekedének, hogy ki gyomlatlyá ez földrül azok-nak emlékeztetket.* Masodik kegyes, mellyel néz az hivekre es solgal azoknak elő-mentekre es meg-sabaditásokra ver. 16. 18. *Az Urnak semet az igazakon es az ő sulei azok-nak kialsajokon. Az igazak kialtnak es az Ur me-g-halgatya es minden ő nyomorúsagokból meg-sabadit-tya őket.* Itt az Urnak kegyes tekinteterül sol, azert ez rövid könyörgesben a' ke-gyes kevanlag az, hogy az Jehova, ke-gyelmes semeit forditá hozzájok es ha-ragiat rollok el-forditván könyörűlőn raytok, es kegyelmességet közölven vel-lek sabadicsa-meg őket, az ő siralmas romlasokból.

Lassuk ez esedezésnek fundameto-mat-is. Az nem egyéb hanem az Isten-nek az ő nepevel az Izraellel regen tet frigy körese, melyben nekik azt igirte vala hogy lenne ő nekik Istenek mind örökre, Gen. 17. 7. mellyet jelentnek imez igekkel: *Lajd-meg kiyele cselekedetel illyenkeppen?* Nemel-lyekint

lyek itt azt írtik, hogy itt vagyon egyben verete az Juida fiainak a több nemzetségekkel, mintha így állanak: Uram, *lisd meg, ha volt-e oly nép az ég-alat ki ennire mint mi meg nyomorítottak volna?* En azt mondom, hogy ennél tovább néz a Profeta, tudniillik a frigy kötésre, mellyet Isten regentet vala az Atyakal az ő szerelméből saját népétől választva őket, Deut. 7. 6. 7. m. h. így állanak: Uram, ha a pogányokkal cselekedtet volna ekkeppen kik tegedet nem ismernek, nem tisztelnek, csuda nem volna. De mivel mi te frigyest, te örökléged es választot neped vagyunk, úgy mint az Abrahamnak sent magva, méltó hogy megtekintsed mit cselekedtet mi velünk mely keményen meg rontottal minket, es így könyörülettellegre indítással mi hozzánk ez mi iszonyu romlásunkban. Így azért forgatvan ebben az Istennek az Atyakal tet frigy kötésre, alattomban azt kevényt, hogy az Ur arra tekintven, tekíncsen reájok kegyesen es nekik meg-kegyelmezven sabaddsa-meg

ssa-meg őket az ő siralmas romlásokból. Ez az esedezésnek formája-is sőt inkább ez a Profeta tanács-adásának második csikkelyének is magyarázatya, melyből meg-tetűik, hogy miképpen az Juida maradéknak az Jerusalemben varásának pusztulásában a Profeta második tanácsot buzgólagos könyörgést, akképpen segény Városunknak mostani romlásában minékünk tisztunk az Istenhez való könyörgés es esedezés. Mivel penigh nem minden könyörgés es esedezés fogantatos es kedves Istennek előtte, Joh. 9. 31. mint ide fel az első tanács-adásnak, úgy ennek is megh-világosításában lássuk es ertsük meg.

I. Kinek előtte kell mi nekünk könyörögnünk.

II. Micsoda hasznos joknak megnyerésért?

III. Miképpen kell esedeznünk?

IV. Oltsan mind ezeknek kegyes ki szolgáltatásának hasznos voltarul-

is emlékezzünk.

Lásfuk itt egy foval az első a tanúságnak kedveért.

Az Jeremiásnak tanács-adása szerint Városunknak mostani romlásában buzgóságoson kel mi nekünk könyörgőnünk, és esedeznünk, az pedig elsőben a kérdést: *Kinek előtte?* Meg tessék a felelet az Profetának ítéletéből, és az könyörgésnek formájából-is. Az ítéletről, mert abban azt kívánja, hogy kiáltván Isten előtt öncsek ki híveket, és ő hozzá emelleyk fel kezeket, azért monda: *Kelyfel, kiales egyjel, első álmkor, öncs ki mint az vizet áte sívedet, emeld fel kezeidet hozzá.* A könyörgésnek formájából pedig, mert így oktattya őket hogy sollyanak esedezésekben: *Iehova lásd meg es tekincs meg, kivel cselekedtet ilyen keppen?* mellyekkel mint egy ujjal mutat az Jehovára, kinek kel az híveknek esedezni, az ő nyomorúságokban, mellyet a mi tanúságunkra ilyen keppen jegyzek meg.

TANUSÁG.

A siralmas állapotban fel emelt keze-
zel es

zel es ki öntetet sível az híveknek Isten előtt kell esedezniük. A kedvetlen állapotokban, tudgyak azt az emberek, hogy igen hasznos az könyörgés, minekokaért annak sülységátul öntőndöztervő sokan esedeznek-is de sokan istételenül, nem keresztényül, gorombául. Istentelenül kiáltanak a Chármel hegyen az Bálnak a Jezabel ástalarul elő pápjai, kik *segítségül hívak az Baalnak nevét reggeltől fogva mind deligh,* mondvan: *Baal halgas meg minket,* 1. Reg. 18. 26. Nem keresztényül könyörgenek ma a Pápisták, kik az ő sorongatásokban a megholt síttekhez, Máriához, Peterhez, Pálhoz es többekhez kiáltanak, de hasontalanul; mert azok *nem ismerik, es nem tudgyak őket.* Esai. 63. 16. Nem segíthetik őket, mivel *nincsen ő benneki bádítasra valóerő.* *Ki ment az ő lelkek, földé lettek, el-vešet minden ő gondolattjuk,* Psal. 146. 3. 4. Gorombául kiáltanak pedig azok, kik csak az emberek előtt sapolodnak, kápolodnak, es egy főt sem tudnak imatkozasokban hasznos dolgokra sollani. Nem ez az Isten híveinek tibeik a siralmas állapotokban, hanem
G 5 az, hogy

az hogy latvan raytok az Urnak haragos
meg latogatasat, bűnőket meg ismerjek,
mellyekkel az Urnak vessejet megh er-
demlertek, es sirankozvan bűnőkön es
bűnőknek bünteteflö, esedezzenek Isten-
nek fel emelt kezzel es az ő hiveknek az
Ur elöt valo ki ontasaval, mellyet kívánt
itt Jeremias az Jerusalemben pusztulásban a
Juda maradékutól, azért mondotta: Kely
fel, es kials első álmokor, &c. Azért mondotta
hogy így folljanak: Uram! lásd meg, es tekints
meg, kivel cselekedtet ilyen keppen? Es bizony-
ra méltan is mert az Urnak kell egyedül
kőnyörgeni, ötöt kell segítségül hini az
hivéknek, mint maga kevénya, Psal. 50.
15. *Hígy engemet segítségre a te szorogattatadjodnak in-
dejem. Ő tudgya egyedül az embereknek
nyomorúságokat, ő halgattya megh kő-
nyörgéseket, es ő tellyestül be azoknak
kevénságokat, azért mondotta David,
Psal. 145. 18. 19. Közel vagyok az Ur mindenek-
hez kik ötöt segítségül hívják, mindenekhez kik ötöt tö-
kelleltséggel segítségül hívják. Az ötöt szőlőknek aka-
sáryokat eső, azoknak kőnyörgéseket megh halgattya,
es őket megh szabadítja.*

Isten,

Istennek hivei, ez mostani siralmas ál-
lapotunkban, mi kihez folyamodnunk?
ki elöt öntenők ki sívunket? kihez emel-
nők fel kezeinket? Bizonyára csak e-
gyedül az Jehovához, mint itt az Jere-
mias tanacsollja: Kely fel kials első álom-
kor önts ki mint az vizet a te sívedet az Ur elöt, emeld-
fel kezeidet hozzá. Regen Asaph azt mon-
dotta, Psal. 73. 25. Uram, kicsoda valna nekem
mennyege több náladnál? te náladnál egyebben né
gyönyörködöm ez földön. David így follot, Psal.
142. 2. 3. *Az en szommal kials az Urhoz. Az en
szommal kőnyörgök az Urnak. Ki ontom ő elötte az en
Lelkemet az en nyomorúságomat ő elötte ki jelenítem.
Az hivesek így follanak, Psal. 123. 1. 2.
Te hozzád emelem az en szememet, kálakozol mennye-
ben. Imé mikenpen a szolgáknak szemei az ő Uroknak
segítségére néznek, es az szolga leányának szemei az ő
asszonyának segítségére: Azon keppen a mi szemünk
az mi Urunkra Istenünkre, míg nem kőnyörül mi ray-
tunk. Tanullyunk, hivesek ezektől a fent
emberektől, es azoknak példajokkal, a mi
gyönyörűségünk legyen egyedül az Je-
hovában, ő hozzá kiáltunk a mi szomkal,
ő neki kőnyörögjünk, ki jelentven ő elöt
te nyomorúságinkat, az ő segítségére le-
gyenc*

gyenek fűggestve à mi bemeink, migh
nem könyörül ralytunk, mellyet bizo-
nyara kegyelmesen meg cselekedik, mert
mikeppen az aya könyörül az ő fiain, akkeppen könyö-
rül az őtet felekön, Plal. 103. 13. Az Urnak jo volta
az őtet felekön mind örökkön, örökre, es az ő igaz mon-
daja az knak fiainak fiain, 17. Minekelette kijalt-
nak, en meg halgató, még mikor solnanak, en meg halló,
Maga az Ur azt mondotta, Esai. 65. 24.
Ha mi felemellyük ő-hozzá kezeinket,
ő előtte ki őptyúk fiveinket, es kiáltunk
ő neki buzgo esedezéssel, minden ket-
seg nélkül meg halgat minket, es az mi
mostani siralmas keserűségünkől, ke-
gelmes szabadulást enged mi nekünk, mert
ő az ő besedet meg nem változtattya, i-
giretit megh nem masollya, cselekedeti-
vel is be helyesliti, à mit mondott, Plal.
50. 15. Hiy engemet segislegre, es en meg szabadulak
tegedet. Plal. 91. 15. Segislegül hívot engemet, meg
halgatom őtet, velle vag yok baborságaban, megh
meniem, es meg dicőtem őtet.

Meg hallok rövidében, 1. 2.

Az Jehova Isten, ki mi túlunk azt ke-
vannya, hogy minden borongattatásinkb

csak

csak egyedül ő hozzá folyamodgyünk,
sont Lelke által bennünket inditson fel,
hogy az mi mostani keserűségünkben ő-
hozzá sielsünk, ő hozzá emellyük keze-
inket, ő előtte öntsük ki fiveinket, es így
ő tölle kegyelmesen megh halgattatvan,
borongattatásinkban szabadulást nyerhes-
sünk, es minden áldásban refesül-
hessünk, Amen. Amen.

VII. PRÆDICATIO.

Psal. 67. 2. 3. 4.

AZ Isten könyörülljön raytunk, es áldgyon
meg-minket, világositla-meg mi hozzánk
az ő ortfaját.

Hogy meg ismerjek ez földön à te útaidat,
es minden pogány nepek-közöt à te sabadi-
tasídat.

Tisztelnék teged à népek Isten, tisztelnék
teged minden népek.

Z siralomnak völgyében, melys-
ben nyomorúságra születtetik az
ember mint à madár az röpülest,

Iob. 5. 7.

Iob. 5. 7. Melybő az ember életének sinité a leg jobb
 része az szűdalom és munka, Psal. 90. 10. A' sok
 siralmas és kedvetlen állapotok közöt az
 Ker. embernek tifti mi legyen, maga az
 glő Isten Atyái keppen meg tanította mi-
 kor David által azt mondotta, Psal. 50. 15.
 Hiy engemet segítségre a te borongattatásodnak napja,
 és en meg szabadulak tegedet; mely Isteni ke-
 gyes oktatásra nevez, az Istennek válas-
 tot fiait, eleitül fogva az ő borongattatá-
 sokban és siralmas állapotokban, kö-
 nyörgésekkel Istenhez folyamodtanak
 segítségért. Nagy borongattatásban vala
 Máhánaimban Jákob, mikor követitül
 meg ertette volna, hogy Esau az ő bat-
 tyá, negy száz firsíakkal jőne ő neki elei-
 ben, azért mindgyarast az Urhoz esek és
 őtet hívá segítségül mondva, Gen. 32.
 9. 11. Oh en Atyámnak Abrahamnak, Istene és az en
 Atyámnak Isááknak Istene. Szabadics meg engemet,
 az en beryámnak kezéből, mert félek hogy el ne jöjjen
 és el vessessen engemet, és az annyat az ő fiával egybő.
 Nem kicsiny borongattatás vala Davidnak,
 a Ziph pusztájában, mikor az Zipheu-
 sok el menven azt mondanak Saulnak, 1.

Sam. 23.

Sam. 23. 19. Psal. 54. 1. Nem de nem mi nálunk
 lappange a David? melyre az Saul nagy had-
 dal indult vala ő ellene. Mit cselekedetik
 Istenhez folyamodva, így csekel, vers.
 3. 4. 5. Isten, áte ne vedert szabadics meg engemet, és
 a te beryámassagodból, mely meg engemet. Isten, ha-
 gald meg az en linaifagomat, figyelmezzel az en szam-
 nak befedve. Mert az idegenek fel tamadtak en elle-
 nem, és az kegyetlenek keresik az en lelkemet, kik az I-
 stent nem gondolják. Feletteb való busulasbá
 vala Josaphat, az Juda fiával, mikor az
 Ammoniták, Moábiták a rób pogányok-
 kal együtt fel gyülekeztek vala, hogy
 el vessenek őket, és ne veressenek többé az Izraelnek
 neve, Psal. 83. 5. Mit tud tenni ily főnyű-
 segben? Istenhez folyamodik, az Ur a
 lott óti ki sivet, mondva 2. Chron. 20.
 12. Oh mi Istenünk, nem ütelede meg őket? Mert nin-
 csen mi bennünk annyi erő, hogy ellent albatnánk az
 szatanok sokaságának, mely mi réánk jő. Nem tudunk
 berya lenni, hanem csak te read nezzek a mi bemeink.

Több példákat miért támlalnak elő
 Imé erre az Jeremias-is pelda, ki látva
 Jerusalemnak ifonyu pusztulását, azt ta-
 nacsollja az Juda maradékinak, hogy I-
 stenhöz folyamodgyanak, és ő neki ese-
 deznek

dezzenek buzgófogson, melyből en-
ide fel azt hozam ki, hogy mai siralmas
állapattyanban segény Varasunknak tíf-
tunk az, hogy buzgó könyörgésekkel I-
stenhez folyamodgyunk, és ő neki ese-
dezzünk a mi szabadulásunkert. Melyről
valo derekas tudakozásnak okaert a mely
kerdeseket ide fel meg jegyzettem, most
az másodikról akarok tanítani.

*Iehova, minden sírvbeli Imadlagoknak meg halgato
Istene, te neked esedezőnk most-is, hogy kegyelmedet
nyujtsad hozzánk, es legy kegyelmes jegyzeggel ne-
künk mostan-is, Amen.*

AZ Jeremias rancs-adása berint a mi
mostani siralmas állapotunkban tíf-
tunk az Istenhez valo könyörges, es buz-
gó esedezes, mint ide fel megh erítettük,
mely kegyes tanats-adásnak, boldogul va-
lo veghez vitetéseért, negy dolgokrul
mondam hogy rendel álljunk, úgy mint,
1. 2. 3. 4. Az elsőről mivel állottam, im-
már az másodikról melto emlekezmem.

Fel tett eselünk berint második dolog,
a melyről itt kell állanunk ez: Micsoda
dolgoknak megh ismeréseért kell mi
nekünk

nekünk Istennek könyörögnünk, ez siral-
mas állapotban: Augustinus mondata,
serm. 15. de verb. Dom. 1. 10 *Omnis, quan-
do oramus mendicamus Deis sumus ante januam magni pa-
tris familias stamus, az 22, Mi emberek, mikor kö-
nyörünk, mindnyajan Istennek koldusi vagyunk, es
ama nagy cselekedet gazdának aytaja elől állunk, Mel-
to mondás: mert noha az Laodicesbéli
gyülekezethez Angyalaval sokan azt
mődgyak, Apoc. 3. 17. *Gazdag vagyok, meg
gazdagultam, es semmi nélkül nem szükségem, mind az-
által, mint ot az Úr föl, nyomorultak, nyavalya-
sok, segények, vakok es meztelenek vagyunk, annyira,
hogy mint a koldusok lelkekre es te-
stükre nevez mindnyajan szükségünk
az Istennek lelki es testi javai es áldasi-
netkül, melyről ha voltakeppen elmelke-
dünk, ez kerdesre volo feleletem mebbe-
terjedne, de nezek a mostani siralmas ál-
lapottra, es arra tartozo hasznos dolgok-
ról álllok, es keves befeddél azt mondó,
hogy mostan nekünk kell könyörögnünk
Istennek.**

I. Az Iehovanak kegyelméért.

II. Haragjának rollunk elfordi-
tásáért

III. Szegény Varasunknak mostani romlásból való feléppüleseért.

IV. Reánk törő hitetlen ellenfeinknek büntetéseért. Ezekért hogy annál buzgósfogabban esedezzünk Istennek, rendel akarok állani bizonyos tanításokban.

Mindeneknek előtte ez siralmas állapotban, azt mondom, hogy az Istennek kegyelmeért kell mi nekünk könyörögnünk. Mieltan bizonyára, mert ez keserves meglatogatásban az Urnak, lattatik az Isten az ő kegyelmevel mi tőlünk elfordultnak lenni es mebbe mitőlünk elsavozni, holot imé mint semeinkel lattuk nem kedvez, es hogy Jóbal álljak, Job, 16. 9. *Az ő haragja nyomorgat minket, mint ha halaloskeppen gyölölne, csikorgattya fogait ellenünk, mint az ellenség, es az ő semeinek fényet reánk merestette az ő busulást bűneinkert mint a meg emelő tűzet langozva bocsátra kíellenünk, annyira, hogy ha kegyelemre nem ter mi hozzánk meg kell emeztetnünk, holot rettenetes dolog az ő kezében esni, Heb, 10. 31. Minekokaert méltó az ő kegyelmeért mostan alázatoson Istennek könyörögnünk,*

rögnünk; De itt az a kérdés: Micsoda befedekkel? Azt az en itiletem szerint méltan cselekedhettyük az Davidnak felvert befediből, mellyekben az Isten nepe mellett buzgósfogson esedezik Istennek, hogy legyen jelen annak az ő kegyelmevel es kegyelméből fármazot áldással, hogy így mindenek ez földön megismerjek az ő nepe az ő kegyelmet, es szabadításat, es azért áldgyak es tiszteljek őtet. Derekas értelemnek okaert lassuk az igeket, mellyekben kettő vagyon.

I. A Davidnak esedezése ver. 2.

II. Az esedezelnek oka, ver. 3. 4.

A Davidnak esedezése imez: *Az Isten könyörüllőn raytunk, es áldgyon meg minket, Világossá meg mi hozzánk az ő orcáját.* Itt summa szerint David az Izraelre kívánja az Istennek kegyelmet, es azért harmat mond.

1. *Az Isten könyörüllőn raytunk.* Az Istennek könyörüléseleg es kegyelme egyút jár, mivel azokon vagyon az I-

H 2

Istennek

Istennek könyörületessége a kikre terjeszti jó voltából az ő kegyelmet, mint Moysesnek monda, Exod. 33. 19. Könyörülök azkin könyörülök, kegyelmes leszek a kinek kegyelmes leszek; mellyet David jól tudván, mikor esedeznek Istennek bűnének bocsánatjában reá terjesztendő kegyelmeért azt mondotta, Psal. 51. 3. Könyörülj en raytam en Istenem a te kegyelmességedért; Az te irgalmasságodnak soksága bűnöm; töröld-el az én bűnimeimet. Itt azért David mikor azt mondgya: az Isten könyörüljön raytunk, azon esedezik, hogy az Isten az ő nepének ne tekincse méltatlanságot, hanem az ő nagy irgalmasságából fordullyon hozzájuk kegyelemre, és bűnőket megh bocsátván kegyelmevel vegye körülül őket, és bűnkozván raytok az ő könyörületességének jeleit mutatáskí ő raytok azoknak az ő siralmas állapotokból való ki szabadításokra.

2. Es aldehyon meg minket. Az Istennek kegyelme minden joknak kút feje és abból fűrmaznak minden áldások az emberekre, mint David mondgya, Psal. 36. 8. 9. 10. Oh Isten, mely igen bocsületes a te irgalmasságod!

ságod! annakokaért az embereknek fiai bíznak a te szarnyaidnak árnyékában, megh elegítettnek a te hazának kövérsegevel, és a te gyönyörűségednek folyó vizével meg itatod őket, Mert te nallad vagy on az életnek kútfeje, és a te világojjagod által latunk világojjagot. Itt David azt mondvan: Az Isten aldehyon meg minket, azt kevannya, hogy az Isten az ő kegyelmet úgy mutatja az ő nepéhez hogy azt külső áldásával is meg mutatja raytok, jól teven ő vellek, és meg áldvan őket minden cselekedetekben.

3. Világojtsa megh mi hozzánk az ő orcsáját. Ameltoilag os semelyek mikor valakikre vídam orcsával neznek jó akarataknak és kegyelemnek jele az, melyre nevezve Salamon, Prov. 16. 15. Az királynak vídā orcsajában élet vagy on, kinek jó akarattya olyan mint a tavasszi ejsőnek suruköde. Az Istennek is vídam orcsával való nezes mikor tulaydonittatik az Irsában, jele az ő kegyelmének és jó akarattyanak, melyre nevezve mondotta Moyses, Gen. 4. 4. Hogy az Isten tekinet Abelre, és az ő áldozattára, az az, kedves volt Isten előtt Abel és az ő áldozattya, és bocsületes de bűnnek általa, Heb. 11. 4. Mi-

nekokaert mikor azt mondgya: *Az Isten világsusa meg mi-hozzánk az ő orcsáját, azon es fedezik, hogy a nagy kegyelmű Isten kegyelemre fordulvan az ő nepehez, mutassa kegyellességet, es bizonyos jelekkel hitesse el hogy kedvez az ő nepenek, es kegyelmes leven nekik, áldását fogja reájok terjeztetni. Hasontlokeppen esedezer ezen David, Psal. 4. 7. Uram mutasd meg mi nekünk a te orcsádnak világát, es így nagy örömet adsz a mi szívünkben. Psal. 80. 4. Szeregeknek Istene mutasd meg a te orcsádat mi raytunk.*

Lassuk okat a Davidnak esedezerének. Az ez summa ferint: hogy így mindennek meg ismerjek az Istennek kegyelmét az ő nepehez, es azért őtet áldgyak es tiszteljek. Melyről visont rendel harmat mond.

I. Hogy meg ismerjek ez földön a te utadat. Az Urnak után itt enterik az Istennek az őveire nezendő kegyelmes cselekedete, melyet veghez visen csudalatoson az ő igazságával es irgalmasságával azoknak hasnokra, mivel ő neki minden utai igazság, es irgalmasság. Psal. 25. 10. Azt jelenti azért hogy

hogy azért terjessse kegyelmét Isten az ő nepere, kedvezven es meg áldvan őket, hogy minden emberek esekben vegyek es megh tapasztaljak minemű csudalatos igazságával es irgalmasságával birja őket nekik idvelleges hasnokra.

II. Meg ismerjek minden pogány nepek között az te szabadításodat, azt akarja, hogy az Ur az ő nepere kegyelmét úgy terjessse, hogy még az külső pogányok-is meg tudgyak hogy ő az Izraelnek kegyelmes Istene, es az ő szabadítását ő velle közli az ő hasborúságában.

III. Tisztelnék teged a nepek, Isten tisztelnék teged minden nepek, azt jelenti, hogy az Ur az ő kegyelmét az Izraellel azért közöllye, hogy azt tapasztalhatokeppen megh ismerjek, nem csak az Izraelnek nemzet-segi, hanem minden egyéb nepek-is, es őtet tiszteljek magasztaljak, az ő kegyelmes jo teremniért. Ez az igeknek magyarázattya.

T A N U S A G.

Mindeneknek felettte a Ker. embernek

az Istennek kegyelmét fűkfeleghe kíván-
ni és kéri az ő könyörgeleiben. *Az mi ha-
míssz gink tessék Isten közt és mi közöttünk külsőbe-
get, Elai. 59. 2. Minnekokaért az igaz I-
sten mi tőlünk bűnös emberektől méltan
megh vonja kegyelmet az mi álnoklá-
ginkert, Rom. 3. 23. Mindnyajan vetkeztenek
és az Isten dicsőségével maradtak, sőt azon igaz
Isten az ő csudalatos, de igaz ítéletiből lat-
tatik gyakorta az ő kegyelmét megh tar-
toztatni, meg az ő kedvesül-is, mikor
őket somoru és siralmas állapotra bocsat-
tya, ugy kefergetven őket mint ha el hat-
ta volna tellyességgel, hog' annal nagyob-
buzgósággal sieljenek ő hozzá, azért mő-
dotta, Hos. 5. 15. *Elmegyek, vissza terek az en
belyemre, mind addig, míg meg ne ismerik magokat,
bogy vetkeztenek en ellenem, és míg nem meg kevesik
az en orcsamat, mikor az nyavalya raytok lessem meg
keresnek engemet.**

Ez felette igen nagy keferűsége és
síveknek gyötrelmere vagy az hi-
veknek, annyira, hogy panaszkodással-
is nyullynak dolgokhoz, mint David,
Psal. 13. 2. *Uram, miglen seletkezel el en rollam*

minde-

*mindenessül fogvan? Miglen reyted el orcsadat en töl-
lem? Az hívek Elai. 49. 15. El bagyot enge-
met az Ur, és az lehora el seletkez t en rollam; mely
somoru sorsban felső és első gondgya az
Ker. embernek az, hogy könyörögjön I-
stennek buzgóságon, és könyörgeleiben
kevannya és ohaytsa az Istennek kegyel-
met és irgalmaságát, mellyel megh bo-
csattya a bűnöket, és átka helyet-is áldá-
sat terjeszt az őveire, mivel ő nalla vagy az
kegyelmesség, és bőséges ő nalla a szabadítás, és ő saba-
dítja meg az Izraelt minden bűneiből, Psal. 130.
7. 8. Ember, látod amaz halálra senten-
tiazot bűnösök mit cselekednek, tudgyak
jól gonoszakokat, lattyak előtők méltó
büntetéseket, azért ha hadnak sollaniok
nyavalyások gratia non iam kegyelmet
és nem igaztetelt kernek úrú könyhul-
talokkal-is. Az Istennek előtte minden
ember igazan meg sententiaztatot bűnös.
Mit cselekedik azért? Szűkfeleg hogy I-
stenül ne kívannyon just igaztetelt hanē
gratias gratias kegyelmet kegyelmet.
Mert ha just kevan, el kell vesni egyátal-
lyaban mint megh vallotta David, Psal.*

Hs

130. 3.

130. 3. Ha az Isten meg tartja az bünöket, senki ö elötte meg nem alhat, Psal. 143. 2. Ha pöröl az ö szolgáival, egy igaz-is nem találhatik az elök közzöl ö elötte, Iob. cap. 9. 3. Ha az ember akar pörölni ö velé, neki ezer közzöl-is egy meg nem felelhet.

Ertezte volt ezt David, azért ime az Istennek kegyelmet kívánta az Izraelret. Az Isten könyörüllyön mi raytunk, Ge. Maganak-is azt ohajtotta, Psal. 51. 3. Könyörülj en raytam en Istenem áte irgalmasságodert. Így amá Publicanuf-is, Luc. 18. 13. Legy kegyelmes Isten ennekem bünönek. Ugyan erre nevezte Daniel-is az ö könyörgésében az Isten kegyelmet ohajtya, Dan. 9. 19. Uram, halgas meg, Uram, legy kegyelmes, Uram legy figyelmestes es ne keseredelmezzel en Istenem. Joel-is azt tanácsollja, hogy az papok sirvan így esedezzenek Istennek, Joel. 2. 17. Legy kegyelmes Uram áte nepedhez, es ne bocsássad szídalomra áte örökjégedet.

Debreczennek meg keseredet es á retentetes felelem miat el epedet lakosi, ez isonyu sórnýűfegben, mellyel az igaz Isten igaz itéletiből latogatót bennünket, magunk felől mit itilhetünk? Bizonyára á test azt dicshatja, hogy az tlr el hagyot

hagyot minket, az Jehova el feleltkezett mi rolunk. Mit cselekedgyünk azért? Könyörögiünk eyjel es nappal az Urnak, es ö elötte óncsúk ki á mi fivűnket, es könyörgésünkben ohajcsuk es kívánnuk az Istennek kegyelmet, mely által bűneink meg bocsáttatnak mi nekünk, es ez az Urnak sórnýű ostroma-is meg csendesedik mi raytunk.

Oh lehoza minden irgalmasságnak es kegyelemnek Attya, vajha mi bünös fiad felszegednet kegyelmet találunk, mindgyarast ez nagy retteses ottan ottan való tűz gyuladások meg csendesednenek romlot városunkban, Uram, hissem nekünk egysser meg kegyelmestel amá sereglmesben az Iesus Christusban, kerünk azért az ö érdemeért, kerünk keresztesen ki omlot vévéért nagy beket az jusnak, hanem gratiad áte kegyelmed szillyon mi reánk. Uram, hogy Daviddal szillyunk, Psal. 130. 3. 4. Ha meg tartod á mi bűneinket, kicsoda alhat meg? De te nallad ragyon az kegyelem, hogy bocsáttatást írtel. Uram te vagy amá lehoza, lehoza, irgalmas kegyelmes, kesedelmes az havagya, nagy irgalmassága, ki meg tartod az irgalmasságot ezer iziglen, el vessd az hamisságot, á bunt es az vetket, mint magad mondottad, Exod. 34. 6. 7. Minekokaért, könyörülj mi raytunk, aldy meg minket, világossíts meg á te orcsadat mi hozzánk, hogy meg ismerjek az

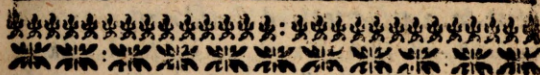
jek ez földön a te utadat, es minden pogany nepek kö-
zöt a te szabaditasodat. Tisztelnék teged az nepek, oh
kegyes Isten, tisztelnék teged minden nepek.

Meg erők mostan, 1. 2.

Az Iehova Isten, kinél bőséges az ir-
galmassagh, es kegyelmét ezeriziglen
meg tartya az őtet felőkön, ne tartoztat-
sa immár tovább mi tőlünk az ő kegyel-
mét, hanem szerelmes fiaban az Ur Iesus
Christusban terjen kegyelemre hozzánk,
immár könyörüllyön meg raytunk es ál-
dgyon meg minket, világosítsa megh mi
hozzánk az ő orcsáját, hogy mi az ő ú-
tat es szabaditasat raytunk meg ismervén,
minden nepekkel őtet fel magasztal-
lyuk es tiszteljük minden idő-
ben. Amen, Amen.

VIII. PRÆ-

VIII. PRÆDICATIO.

Psal. 80. 4. 5. 6.

Isten, mutasd-meg a te orcsádat es meg sa-
badulunk.
Seregeknek Ura Istene, meddig haragszol
a te nepednek könyörgése ellen!
Meg-elegítetted őket siralmas kenyér-
rel, es siralmas italt adts nekik nagy
mértékkel.

Az Iehova Isten, miképpen termeket se-
rintigen irgalmas es kegyelmes, az ő
bíveibez, azonképpen kemény es rette-
netes az gonoszokhoz, mint David jelen-
ti. Psal. 18. 26. 27. Az irgalmas az te Uram
irgalmas vagy, es az iökellerteshez iökellertes vagy. Az
tisztaval tisztá vagy, es az vissszas az vissszas vagy,
mely keménysegét es isonyu rettenetesse-
gét meg jelentette a gonoszokhoz, elei-
tül fogvan kemény befedivel, rettenetes
fenyegetesivel es isonyu cselekedetivel.
Az igaz Istennek a gonoszok ellen való
keménysege nyilván vagyon, mindenek-
nek előtte iméz ő kemény befediből,

Deit:

Deut. 4. 24. *A teltirad istened megh emeztő tűz erős bosszu-allo isten.* Exod. 20. 5. *En vagyok az Iehova erős bosszu-allo isten, ki meg latogatom az Atyáknak vetkeket a fiakban is, harmad es negyed iziglen azokban, a kik gyűlölnék engemet.* Továbbá azon keményseget ki mutata kemény fenyegetésekkel, nevezet szerint, mikor azt mondotta, Hos. 13. 7. 8. *En mint az oroszlány olyan leszek raytok, mint az leopard leselkedem utcában utannok; Eleikben futok mint az medve melynek kolyket el vettek, megh szaggatom színeket béleket, be nyelem őket mint az oroszlány, a mezsei sene vad elszaggattya őket.* Ier. 15. 2. 3. *Mennyen ki a ki balatra való, balatra, es az ki segyverre, segyverre, es ki éhségre, éhségre, es a ki fogságra, fogságra. Es eleikbő vetek ne kik negy felet segyvert az meg ölekre, ebeket a meg szaggatásra, égi madarat es éz földi bestiat a meg evésre es el vesésre, bnydosókka tessék őket éz földnek minden orsagiban.* Ezeknek felette azon retentettségét ki jelentette kemény büntetével, mellyeket veghez vitt a gonoskokon, az ő istentelenségekert. Az első világhban élő latrokat hallatlan viz-özönnel törle el ez földről az élő állatokkal egyűt. Gen. 7. 11. Sodomát es Gomorrhat, az egész lapatsal, közel valo Városokkal, városoknak lakosival, az földnek fűve-

fűvevel egyűt kénköves tűz által vestré es silyveste el, Gen. 19. 24. 25. Az Egyiptusokat külömb külömb fele csapással győtre es vegre kiralyokkal minden hadi keśűletekkel egyűt a tengerben el vestré. Exod. 14. (Mít silylak az Chananeusokon, az Izrael tíz nemzetlegin, az Juda fiain es a külső pogányokon veghez vitt kemény itéletiről) es retentetes cselekedetiről, mellyekben az o haragja nyilván volt az égből azoknak hitetlensegek ellen? Róm. 1. 18. *Hogy ezeket el halgassam, imé az Úrnak keménysege a mi bűneinkért mi raytunk ki mutata magát, annyira hogy ha haragjában meg nem emlekezik irgalmasságáról, ezénnel mint egy megh emeztő tűz megh emest benőünket. Ez kemény es meg emeztő tűz gyanánt velünk báno Istennek fellobbant haragjat, hogy mi leállithassuk arról méltó mi nekünk sollarunk. Es arról is akarok mostan sollará rövideden.*

Az kegyelemnek Atya ki haragjában is meg emlekezik irgalmasságáról, kedvesszen mostan mi nekünk, es cselekedgye velünk az kegyesen, hogy az ő segejéből tá-

ő igejéből tanulván, az ő haragjának leballitására is gyekhezhesünk, Amen.

MEg hallottuk ide fellyeb hogy ez mi mostani siralmas állapotunkbá Istenhez folyamodvā kel mi nekünk ő neki esedeznünk, es könyörögnünk, es az len a kérdés: Micsoda dolgoknak meg nyereséért? Melyr. azt felelők, hogy ez keserves forsnak mivolta serint ime negy dolgokert, 1. 2. 3. 4. Az elsőül mivel szollank ez előt, most az masodikrul hallunk rövideden.

Ez mostani siralmas állapotban, azt mondottam ide fellyeb, hogy mi nekünk masodszor esedeznünk kell Istennek az ő fel lobbant haragjának leballitásaert. Meltan bizonyara mert mint semeinkel tapasztalhatokeppen lattuk, rettenetes az Urnak haragja, mely miat meg indul es resket az föld, es az hegyeknek fundamentumi meg baborodnak, Psa. 18 8. Az miat meg emeztetnek es meg romlanak az emberek, Psa. 90. 7. Az előt minden erőfseg erőtelenseg, a nagy es csifras eppületek, hamuk es polyvak, mellyek

semmi-

semmiye lesnek, mint várasunknak mostani siralmas pusztulása nyilván ki mutatya, melyrül ha voltakeppé elmelkedünk, bizonyara mostan meltan esedezünk Istennek az ő haragjának leballitásaert. Mikeppen cselekedgyük penig ezt? Azt mondom hogy elegsegesen azt veghez vihettjük az híveknek fel vett Imadsagokkal, melyben, panaszkodvā az Istennek, az ő nepe ellen fel lobbant haragjarul esedeznek a seregéknek Urának Istennek kemény büsbű-állásának leballitásaert. Az igeeknek világosab értelmeért es az tanúságnak kedveért, az igekekhez közeleb sálvan azt mondom, hogy azokban kettő vagyon.

I. Az híveknek ahitatos esedezések, vers. 4.

II. Az Urnak kemény haragjarul valo siralmas panaszkodások, vers. 5. 6.

Ez masodikrul szollok elsőben, az uran az elsőül.

I

Az

Az híveknek az Jehovának kemény haragjarul való sirlmas panasok vagy őimez igekben: *Seregeknek Istene, meddig haragszol, &c.* Itt kettő a dologh-

I. Kielőstpanasolkodnak?

II. Micsoda dolgon es formán?

A. mi az első nezi: Az hívek ki előstpanasolkodnak? befedekből nyilván vagyon, hogy az Jehova, Isten előtt kic seregeknek Ura nak Istenének nevezünk, mellyel ki jelentik az Istennek mindenen-felett való meletőségát es Ura ságát, mellyel mindeneknek parancsol mennyen es földön, mindenek engedelnek az ő befedenek úgy mint Uroknak teremőjöknek favanak, es a ki sabadoson mindē terēptet állatokkal, mint szolgáló seregivel az ő akarattyának veghez vitetelerc az ő hiveinek sabaditásban, es ellenleginek büntetelseben. Ez hatalmas Ur előtt, micsodán panasolkodnak es micsoda formán? Egy szóval, az Ur haragjának isonyu rettenetes voltán, azért mondgyák: *Meddig haragszol a te nepe nek könyörge se ellen? Meg-elegitetted, &c.* Ke-

meny

mény panasolkodásnak sirlmas példaja ez, melyben a hívek az Istent ismerik es vallyak mind meg hargut Fejedelemnek, mind penigh kemény mostoha cseledek gazdának.

Meg haragut Fejedelemnek, így vallyak az Istent: *Meddig haragszol a te nepe nek könyörge se ellen? vagy mint mások fordittyak es a bötűnek-is tulajdon sága tartya: Quo usq; fumaturus es contra orationem populi tui. Meddig füstölög a te nepe nek imadsága ellen? Ha sonlittyák ebben az Istent amā bossu-állásra fel gerjedet kemény Fejedelemhez, ki az ő haragjában busul, fű es csak nem fűstöt es meg emestő tűzet bocsát ki orrából, es szájából mint egy táytekozván haraggal az ellen, a ki őtet meg bántott es haragra fel indította, minek okzert azon panasolkodnak, hogy az bossu-álló Isten az ő busult haragjában annyira meg keményitette magát ellenek, annyira haragzik az ő nepe ellen, hogy még könyörge se is nem akarja meg hallani, hanem az ő busulásában sellyetseggel el akarja őket törteni, hasonló chez az Jere-*

12

mie nek

miások panássa, Thren. 3. 43. 44. *Uram, verkezünk es engedetlenek voltunk, azért te nem kedveztel. Ellenünk támasztad haragodat, üldözél minket, megöltél es nem kedveztel. Folybát vetöttél földben, hogy által né mennyenek te hozzád a mi Imaságink. Továbbá azon Istent kemény mostoha cseledes gazdának így vallyak; vers. 6. Meg elegítettél őket siralmas kenyerrel, es siralmas italt adis nekik nagy meriekkel. A siralmas kenyeren es keserű italon ertik a kedvetlen es somoru dolgokat, mellyekkel az Isten az ő igaz ítéletiből naponként látogatta es sanyargatta az ő nepet, es így hasonlítottak az Istent amà kemény cseledes gazdahoz; ki naponként az ő cseledet háza nepet siralmas kenyerrel táplálta es keserű itallal itattya, vagy sirva éreti es itattya, es így azon panáskodnak, hogy az Isten az ő haragjában tellyességgel mostoha lett hozzájuk, annyira keményen bánik velük, hogy az siralmas es kedvetlen állapotokkal mint egy siralmas kenyerrel es keserű itallal tápláltnak naponként es a nagy bánat keserűség tölcse be híveket. Hasonlo dologról*

szólott

szólott David-ts, Psal. 42. 4. *Az en könyhulata som ennekem kenyerem ejzel es nappal, midon mondgyak ennekem minden napon: Hol vagyon a te Istened? Illyen somoro befedekkel panáskodnak az hívek!*

De azért az Urnak mind illyen kemény haragja es busulata-is őket az Ur-tul el nem reitenti, noha azt mondgyak, hogy az Ur haragszik az ő könyörgések ellen, mindazáltal még-is ő hozzá esnek, ő neki esedeznek, es haragjának meg enyhítet kevanlyak, vers. 4. Ezt mondván: *Isten, mutasd meg a te orcádat, es meg szabadulunk.* Rövid de buzgo Imádság, melyben igen kegyesen az hívek, I. Meg jelentik kit hinak segítségül, tudni-illik az Istent a seregeknek Urat, ki ő reájok meg haragut es buszu-állat ő reájok terjesztette, úgy mindazáltal, hogy két legyen az engedélre es rollok haragjának elforditara, mivel ő Isten, az az: *mikeppen David ötet le írja, Psal. 103. 8. 9. 10. Irgalmas es kegyelmes, kesedelmes az haragra es igen kegyelmes, ki nem feddődik mind örökre, es nem tartya meg mind örökre az ő haragját. Nem a mi bűneink*

Ia

Berine

berint cselekedjék mi velünk, es nem szét mi nekünk a miatnokaságunk berint, etc. II. Ki fejezik az ő kevanóságokat, mikor azt mondgyak: *Mutasd meg a te orcsádat.* Neznek itt a meg haragut embernek sokasára, ki mikor haragra gerjed valaki ellen, háttal fordul reá, szeméit sem akarja reá verni, hogy valami módon az ő siralmas állapottyában sive rayta meg ne esék, ne keferüllye somorúságat es ne kedvezzen ő neki, azt kíványak azért, hogy ezt ne cselekedgye az Ur haragjában, ne fordítsa el ő tőlők orcsáját, sör inkább kegyelemre fordulvan hozzajok, az ő szabadításában mutassa meg nyilvan hogy el vette haragját rollok, es akar ő nekik kedvezni, es jó tette menyit ő vellek közleni. III. Ennek hámos gyűmölcsöt is meg jegyzik azért mondgyak: *es meg szabadulunk*, mellyel azt jelentik, hogy ha az Ur az ő haragját rollok el veszi es kegyelmet közli ő vellek, azonnal kefé lehen nekik az szabadulás, azonnal meg szabadulnak az ő siralmas állapottyokból, mert mint David mond:

mondgya, Psal. 130. 7. 8. *Az Urnak vagyon a kegyelmesség, es bölgeges a nalla az szabadulás.* Es meg szabadítja az Izraeli minden bűneiből. Ez azért meg világoztatja.

TANUSAG.

Az Istennek haragjának es bossu-ásának le ballitásaert wélto a Ker. embernek Isten előtt könyörgeni es esedezni. Rettenetes es ifonyu az Istennek szeméi előtt a bűn, gonofság es istentelenység, mely meg sokot sokasodni es meg nehezeden annak kiáltása, felbat Isten eleiben, mint az Sodoma-pak fertelmességerül folla az Ur Ábrahának, Gen. 18. 20. Mellyet voltakeppen meg látvan es meg tudvan, vers. 21. az igaz Isten, mivel a bűnök ellen ő meg emeztő tűz, Heb. 12. 29. Hirtelenséggel, hamar felgerjed haragra, Psal. 2. 12. es nyilvan vagyon az ő haragja méyből az embereknek minden hitetlenségeket hamisságok ellen, kik az igazságot hamissan fogva tartják; mely fel lobbant haragja mint az Urnak hirtelenséggel mindenek meg emeztetnek es semmive lesnek, melynek le ballitásaert a Ker. embernek wélto Isten előtt esedezni es könyörgeni, hogy

attul egy sem pillantásban meg ne emez-
tessenek. A: Coreh tamadása miatt, mikor
az Izrael fia ellen az Urnak haragja fel
gerjede, es nemellyeket a föld elevenen el nye-
le mint az Dabban es Abiramot es valamellyek Core-
g valának es minden marhajokat, Num. 16. 27.
32. Nemellyeket az Urnak jött tüz meg emezte,
mint a kei szar es ötven fűfakat, a kik jó illatú fűstet al-
doznak vala, vers. 33. nemellyeket vegezetre
az Istenek kemény csapása meg ronta a nép között, vers.
26. az Aaron pap az ő temjenező edényt kezében ve-
ven es jó illatot terven meg tisztította a nepet es úgy szűn-
t meg az csapás, vers. 47. Valamikor az Ur-
nak haragja fel gerjed az emberek ellen a
Ker. embernek az ő temjenező edényt
mélto fel venni, es azzal kell illatozni,
az az, az ő könyörgése, mely az Iesus
Christus által, jo es kedves illat-gyanant
vagyon Istennek előtte, Apoc. 8. 4. 5. I-
stenhez kell bocsátani, hogy az által le-
hallítsák az Urnak haragja es meg hűn-
nyek a csapás, mellyet haragjából bocsá-
tot az emberekre. Ertettek julezt az hi-
vek, es azért a fel vett ígékben mind pa-
nasfolkodtanak az Istennek fel lobbant ha-

ragja:

ragjarul, mind pedig annak le hallgatasa-
ert kegyesen esedezzenek, azért mondo-
tak: Isten mutasd meg a te orcsadat, es meg szabadu-
lunk. Meddig haragból, &c. Így Daniel is lat-
van az Urnak rettenetes haragját Jerusa-
lemen es az Juda maradékin ennek le-
csendesítéseért esedezet, Dan. 9. 16. U-
ram, a te minden igazságod szerint távozzék el kerlek a
te haragod es büszkeséged az te Varasodról Jerusalemről
a te szemfényes hegvedről, mert az mi bűneinkert es a
mi Aty-inknak hamisságkert Jerusalemet es az te ne-
ped gyalazátra vagyon mindenkinek mi környülünk.
Es mostan halgasd meg mi Istenünk a te szolgádnak kö-
nyörgését es Imádságot, es világosíts meg az te orcsa-
dat az te Szentuariumodban az Urert. David-is
bűnei ellen látvan az Urnak gerjedeze-
set, azért esedezet, Psal. 6. 2. Uram, a te bu-
szkeségedben ne segy meg engemet, es az te haragodban
ne erősozz engemet. Psal. 38. 2. Iehova, ne segy meg
engemet az te meg büszk gerjedezezedben, se ne erő-
sozz engemet a te haragodban.

Ez mostani siralmas állapotban látvan
az Ur haragianak ellenünk való bőrnő-
gerjedezelet, mely miatt mayd eges Va-
rasunk meg fog emeztetni, mi hivek mie-
cselekedgyünk? A: fel tett tanúság se-

15

rind

zint salitsuk az Urnak haragját buzgó könyörgésünkkel és búntelen való esedezésünkkel, mondgyuk az hivekkel: Szeregeknek Istene, meddig haragszol a te nepednek könyöge ellen? Meg elegítettel minket siralmas kenyerrel, és keserű itallal adts nekünk nagy meretekkel, azért Isten, mutasd meg az te orcsadat és meg szabadulunk. Ahitozzunk Daniellel: Uram, a te minden igazságid szerint tarozzék el az te haragod és busulasod ez te Karasodrol, etc. Daviddal pedig azt mondgyuk: Ieborra ne sedgy meg minket az te haragodban és a te busulasodban ne ostorozz minket. Forgassuk penigh ez mi könyörgésünkben,

I. Az Istennek dicsőseget, mely meg hárómlattatik az mi ellenségekünkül, ha az ő haragjának keménysege szerint cselekedik mi velünk, azért sirvan azt mondgyuk, Joel. 2. 17. Legyekyelmek Uram, a te nepedhez, és ne bocsásd sídalmunkra az te örökségedet, hogy ne mondgyak a pogányok: Hol vagyon az ő Istenek? II. A, Jehovánek velünk tett Atyai frigy kötelet, melyben igerte hogy az Jesus Christusban edes Atyánk és Istenünk lehen mi nekünk és ő benne meg engeszteltetik mi hozzánk, azt mondgyuk azért Daviddal, Psal. 84. 9. 10. Szeregeknek Ura, és Istene, halgasd meg az mi könyör-

gésünket, halgasd meg Iakobnak Istene. Te mi páisunk vagy Isten, tekintsd reánk: és tekintsd meg a te meg kent Királyodra, az az, a Mesiásért tegy kegyelmesen mi velünk. III. A' mi gonosz akaróinknak és ellenségeknek istentelen-segeket, kikre melfto hogy fordítsa mi ro-lunk az ő haragját, mondvan Asaphal, Psal. 79. 5. 6. Meddig haragszol Uram mindörökké? meddig gerjedez a te haragod mint az tűz? Önts ki az te haragod a pogány nepekre, kik tegedet nem ismernek, és az országokra melyek az te nevedet segitségül nem hívják, vers. 8. 9. Ne emlékezzel mi ellenünk a mi előbbi bűneinkről, hanem elől vegyenek minket az te igazalmasságid, mert igen meg nyomorodtunk Legysegitséggel mi nekünk mi szabadító Istenünk az te nevednek dicsősegeért, és szabadíts meg minket, és az mi bűneinknek legy kegyelmes a te nevedert. Miért mondanak a pogány nepek: Hol vagyon az ő Istenek? Jeremias regen az Urnak így esedezer, Jer. 10. 24. Ostorozz meg engem, Uram, de a te iudéltében, nem haragodban, hogy engemet el ne rones. Fordíts haragodat a pogányokra, kik nem ismertenek tegedet, és az országokra, kik segitségre nem hívják az te nevedet. Mi-is ma így esedezzünk, Az Ur, ha immár ostoroz minket, ne cselekedgye azt haragjában és busulasában, hanem itéletiben, hogy meg ne ronszon

mi-

minket, fordítsa haragját az mi ellensé-
ginkre, mi hozzánk penig mutassa meg
orcsáját, es meg szabadulunk.

Meg értettük most-is az igek-
ből, 1. 2.

Az igaz Isté, kinck haragja méltá ger-
jedez mi ellenünk es az mi könyörgésink
ellen méltan haragzik, es azért elegit
minket siralmas kenyerrel es keserű ital-
tal itat bennünket, kegyelméből orcsáját
fordítsa mi hozzánk, haragját fordítsa el
tollunk hogy az ő busulásának langja mi-
at meg ne emeztessünk, sőt ez mostani
tomlas alól meg szabadulván ötet mi-is
vidam orcsával tisztelhesük minden
időben. Amen, Amen.

IX. PRÆ-

IX. PRÆDICATIO.

Psal. 80. 19. 20.

Eleveníts meg minket, es a te nevedet se-
gítsegül hiyjuk.

Seregeknek Ura Istene, állas helyünkre
minket, es mutald meg a te orcsadat es
meg szabadulunk.

Avid Izraelnek meg a őrege-
det Istent felő Királya Salá-
mont az ő fiát királyságra e-
lő állatvan Izraelben, es ok-
tatvan ötet, hogy csak egyedül Istentől
varna áldást es bódog előmenetelt az ő
házi es királyi birodalmában, az Soltar-
ban, miellyet tanúsagnak okaert ő eleiben
itt, így szólott, *Psal. 127. 1. 2.* Ha az Ur nem
éppiti az házat, hejában saradnak a kik azt éppítik:
Ha az Ur nem örvíti a várost, hejában vigyaznak az
örizők. Hejában valo dolog nektek jo reggel hamar fel-
kelnetek, kesőn sekunnótok le, es nagy fáradtsággal ke-
nyeret ennétek, holot az Ur Isten az ő Berelmelinek en-
ged nyugodalmat. Azt tanította ez befedi-
vel, hogy Isten áldása es boldogítása nél-
kül az

kül az embereknek minden munkajok és
farságok vigyazások és gond-vilelesek
csak semmi, mellyet regen Gregorius
Nazianzenus in distich. sentent. vers.
125. tom. 2. Görög nyelvű így mondott ki:

Θὺ δὲ δίδουτος, δδεν ισχυεὶ φρονέας

καὶ μὴ δίδουτος, δδεν ισχυεὶ πανος. mel-
lyet Joanna Graja Angliai orfagban az
Suffolciai Hercegnék tizenhat ésten-
dős leánya Görög és Deak nyelven tudos
leven ki az Ker. vallásért à Maria kiraly-
ne affonytul meg ölettetet, mint Joannes
Foxus de persec. Anglic. p. 188. meg írta.
Deak nyelvre így fordított, és à tömlőcs-
nek, melyben fogva tartatot, falaira fel-
íratatot volt ilyen igekkel:

Deo juvante, nil valet timor malus.

Et non juvante, nil juvat labor gravis. az az,

Retteges esfélelem, valahol vagy on Urí
segittég, (helye:

Semmit nem használ, nincsen-is annak
Hol meg vonód Uram segedelmed, mun-
ka farság (bizony.

Semmit nem használ, nincsen-is haszna
melyre nézet amà Nemetek tüköre Philippus
Melancthonnak imézkes vesben foglaltatott senten-
ciája: Nullus

Nullus est felix conatus & utilis unquam

Consilium si non detur, juretur, Deus. az az,

Gondos firsí tanács, lőt akar mely munka
farság

Nem boldogs-hasznos, valahol nincs U-
ri segittég. Mind ezeket előttünk

visselven segény Várasunknak ily öörnyű
romlásban mit cselekedgyünk? Isten-
nek hatalmas engedelmeiből és segedel-
meiből meg lehet az eyjeli és nappali vi-
gyazás, meg lehet az éppitesben való
förgalmatosság, meg lehet az farságos
munka, reggel jó idejen való fel keles, és
estve későn való le feküves. De azok ma-
gokban hasznosok-e? Bizonyára nem I-
sten áldomása és segittége nélkül, mert
David nyilván mondgya: Ha az Ur nem ep-
piti az házat beabati sarádnak, &c. Várasunk-
nak mai siralmas pusztulásában tistünkbe
külső keppen-is nem kell meg csökön-
nünk, de azért ebbeli farságunk úgy le-
sen hasznos és fogantatos, ha ahhoz járul az
Istennek áldása és segittége, mellyet hog
buzgo esedezeffel szükség mi nekünk
meg nyernünk, arrul akarok most rövid
taní-

tanítást tenni. Mivel pedig ebbeli munkánk-
ba sántalan az Ur adatai és segítség nélkül, alázatosan
imadjuk az adatainak Istenét, hogy ez igyekezetünket
aldgya meg boldog elömenettel, sient fiamak ked-
veért, Amen.

AZ minden kegyelemnek Attyához
folyamodvan mostani siralmas álla-
potunkban eyjeli es nappali esedezesünk-
ben, azt jelentetem ide fellyeb, hogy
mi nekünk könyörögenünk kell imez negy
dolgokért, 1. 2. 3. 4. A-
ket e főül mivel
ertettünk felső két tanításimban, most
rend feriot erisünk az harmadikról is.

Várasunknak mostani siralmas romlá-
sában, azt mondtam, hogy harmadfor
kell mi nekünk esedeznünk az Isten előtt
ségey várasunknak mostani romlásabol
es pusztulásabol valo fel eppüleseért. Mel-
to dolog! Mert imé lattuk hog' isonyu
romlása, ki befelhetetlen ily nevezetes
várasnak tűz miat valo pusztulása, mely-
nek immár jobb es kisseb része porrá es
hamuvá lett, es felső hogy á napokkent
valo gyuladafok miat tellyesseggel pus-
tavá legyen, melyben ha pihenest es fel
eppü-

eppülest nem vesen ségey várasunk, vá-
laki azt lattya azt mondgya tavul álvan,
á mit az Ur mond Niniveről, Nah. 3. 7.
*El pusztult a Debreczen, Kicsoda bankodik rajta? hol
keresekte neked vigasztalokat? Meltán esede-
zünk azért annak pusztulásabol valo fel ep-
püleseért. David regen azt mondtotta az
Izrael fiainak, Psal. 121. 6. Könyörögjeteik az
Jerusalemnek bekefegeért. Mondhatnam en ezt
ma á mi Magyar sombedinknak, kik ez
várasbol vettek nagy része taptalást, es á
mi legnagyobb lelki vigasztalást es idves-
seges eppületet magóknak, de ha azok
azt nem hallyak, ti nektek Debreczen-
nek meg kecsedet es hívekben el lanka-
dot lakosnak azt mondom, hogy könyörögjeteik ez
meg nyomorodot Jerusalemnek bekefegeért, es pus-
tulásabol valo fel eppüleseért.*

Kérditek talám: *Micsoda bebedekkel
eselkedgyetek azt? Az hívek fel ver es-
dezesekkel, melyben summa feriot meg
romlot siralmas forásokban buzgóságoson
esedeznek Istennek, az ő meg tartatás-
kert es elebbi ep állapottyokta valo állat-
tatásokert. Hogy azért az igeket megli*

világosítsam, az hivek abban Istenül kevénnak.

I. Az somoru állapotban való megtartatást, vagy meg ujjulást, vers. 19.

II. Az romlasbol való fel eppüle-
lést, vers. 20.

III. Az Urnak jó kedvenek ray-
tok meg maradasat. Ib. Mindenik-
rül keves befeddel.

Az hivek könyörögven Istennek az ő
siralmas állapottyokból való fel eppülese-
kert, esedeznek elsőben az ő megtartat-
tásokert vagy meg ujjittatásokert, a-
zert mondgyak, vers. 19. *Isten, eleveníts meg
minket, es az te nevedet segitsegül hívjuk.* Itt kettő
vagyon, 1. Az esedezes. 2. Az esede-
zelnek megh halgattatásáért való hálá-
adatság. Az esedezes imez: *Isten, ele-
veníts meg minket.* Tremellius a börtönből
igy fordította: *Deus, in vita conserva nos.* Isten
ez életben tarts meg minket. Jeles könyör-
ges ez, melyben az hivek semek előtt vi-

selven

visselvel az ő siralmas állapottyokat, ha-
sonlítottak magokat az holt elevenekhez,
vagy azokhoz, kiknek semek előtt vagy ő
a vesedelem, melyben el kell vesniek, a-
zert azt kevénnak hogy az Ur kegyel-
mesen tekincsen rájuk, es ne hadgya ő-
ket vesedelmekben, hanem tartsa meg es
mint egy ujjoonan hozvan őket életre
minden siralmas állapottul oltalmazza es
mindenekben eppítse meg őket, melyre
nezve mondták, Psal. 85. 7. *Uram, avagy
nem elevenítesse meg minket ismét, hogy a te nepe-
d benned örvendezzen?* Ebben esedezeleket né
hadgyak hanem annak halgattatásért Isten-
nek hálá ado voltokat igitik, azert mond-
gyak: *Es a te nevedet segitsegül hívjuk.* Az Ur-
nak nevenek segitsegül való hivašan er-
tetik itt az egész isteni tisztelet, mellyel
tartozik a Ker. ember Istennek az ő kö-
nyörgésének megh halgattatásáért es fo-
rongatásból való ki szabadításért mellyet
az Ur ő dicsőítetésének nevez, Psal. 50.
15. *Hív engemet segitsegre az te borongattatásodnak
napján, es én meg szabadítlak tegedet, es te dicsőítesz
engemet.* Mikor azert azt mondgyak:

K 2

Es 2

Es á te nevedet segitsegiül hívják azt ígírik Istennek, hogy ha őket meg halgattya könyörgésekben es az ő kedvetlen állapottyokban meg tártya es mint egy megh elevenítven őket meg uyjította, hogy boldogul elhessenek, tehát hala-ado voltokat ő hozzá meg mutattyak, es az után-is csak ő hozzá folyamodnak segítségert, es őre mindeneknek felette áldgyak es magasztalljak az ő veliek tett Átyai jó tetteinyiert.

Továbbá az ő esedezésekben így folnak, vers. 20. *Seregeknek Ur a által helyünkre minket.* Ez mondasban az hívek esedezven az Jehovának, kit seregeknek Isteneinek az ő méltóságos uraságert, mellyel bír mindē állatokat mennyē es a földön, méltan neveznek, azt kevanpyak, hogy az ő romlásokból es siralmas pusztaságokból Istentől kegyelmiesen fel eppiteressenek, melyre nézve helyre állatastól folanak, melyben néznek az Urnak haragos megh latogatásart melyről, vers. 13. 14. *Seregeknek Istene elvontad azt te földnek gyöpüjét, es szaggattya azt mindenek kék az a-*

ton al-

ton által mennek, pusztítottak azt az erdei kanok, es az mezőnek vadai elik azt, vers. 17. *Az csemetemellyes á te jobb kezéd plantált, es annak ága mellejét magadnak meg erősitettel vala, meg égettüz miat, ki vagtattat, á te orcsadnak haragja miat el vesünk, es erre nézve mondgyak: Seregeknek Istene által helyünkre minket, m. h. mondanak: Uram, ki telleges Ur vagy mennyen es az földön, kinek távanak engednek mindenek, rettenetes haragodat öntötted ki á te föld öröksegedre, meg vontad tölle oltalmazó kegyelmedet, megh emeztetted azt tűzzel, es hallatlan pusztulásra jutattad, kerünk azért tegedet, hogy könyörűly raytunk, es el fordítvan rollunk á te busulasodat, eppits fel az te öröksegedet á romlásból, es cselekedd azt hogy meg eppülyünk es helyre álljunk mint valánk régi időben. Ide tartozott Jeremiásnak-is iméz esedezése, Thren. 5. 21. *Teríts meg Uram minket te hozzá es meg terünk, eppits fel á mi napinkat, mint vala régi időben.**

Vegezetre az romlásból való fel eppülesekert esedezven azt kevanpyak Istentől hogy az ő Istent jó kedvet tartsa es marassa meg ő raytok, azért mondgyak:

*Es mutatd meg az te orcsadat, es meg szabadulunk*³
hasonlokeppen szollanak, ver. 5. mint fel-
ső prædicationkban meg ertettük, holot
azt jelentők, hog ott az hiyek azt kevan-
nyak hogy az Ur ő rollok el forditvan ha-
ragjat tekintsen kegyelmesen rájok az ő
meg szabaditásokban. Itt azt mondom,
hogy noha azon igekkel clinek meg is ke-
vannyak az Urnak jo kedvenek es kegyel-
menek raytok valo meg maradásat. Az
Isten mondatik valakinek az ő orcsajit
meg mutatni, mikor ahoz kegyelmét es
Aryai jo akarattjat bizonyos jelekkel ki-
jelenti, es azt az ő jo kedvet meg is tar-
tya azon mind vegiglen, mivel *az ő jo ve-
ta mind örökkön örökre az őtet felokön, es az ő igassa-
ga azoknak fiainak fiain*, Pál. 103. 17. Azon ke-
rik azért az Urat, hogy ne csak kegyelem-
re forduljon hozzájuk, es csak kegyel-
melen tekintsen rájok, hanem azt az ő
kegyelmét bizonyos jelekkel is mutassa
meg hozzájuk, es sokáig serint azt tar-
csa meg ő raytok es meg az ő fioknak fia-
in is, hogy így az ő romlásokból hatal-
masan fel eppithessenek. Melynek be-
tellye;

teliyesedeseben hogy sem mint nem ke-
telkednek meg jelentik, mikor azt mód-
gyak: *Es meg szabadulunk*, m. h. monda-
nak: Uram Isten, ha meg kegyelmei ne-
künk es siralmas romlásunkból fel eppites
minket, es kegyelmedet raytunk fenn tar-
tod, minden ketleg nélkül a veszedelmes
állapotból meg szabadulunk, es meg epp-
ülünk derekason mint valánk reghi idő-
ben, mikor mi ellenünk a te haragodnak
tűze bossu-állásra fel gerjedet vala. Ez,
ez esedezesnek is börtű serint valo ertel-
me.

TANUSAG.

A Városoknak es faluknak romlásból
valo fel eppülesekert az Istent főkéleg
buzgo könyörgésekkel forgalmaztatni.
Az igaz Isten az ő igasságos ítéletiből az
embereknek gonoszságokert es istentelen-
segekert meg haragudvan az országokra,
tartományokra, Városokra es falukra ró-
lást es pusztulást sokot gyakorta bocsa-
ni, mivel mint Ámos mondotta, Am. 3. 6.
Nincsen gonosz a városban, melyet Isten nem bocsá-

tana, es mint Moyses-is mondgya, Deut. 28. 20. Azokra kik hatra hadgyak az Urnak rendesletit es parancsolait az Isten bocsát atkot, romlást es veszedelmet, mig nem azok el töröltetnek es gyorsasággal el vesznek az ő cselekedeteknek gonoszságait, mellyel az Urat el hadtak. Ellenben azon Isten mivel nem csak igaz hanem irgalmas-is holot ő neki minden utai igazság és irgalmasság. Psal. 25. 10. Es nem tartya meg mindörökké az ő haragját, mert gyönyörködik az irgalmasságban. Mich. 7. 19. Mikor meg-tér az ő haragjaból es kegyelemre fordul valamely orfághoz, tartományhoz, varashoz es faluhoz, az ő irgalmasságából es ingyen való kegyelméből víszont meg eppiti es meg nyitja azt, mint az Jerusalemtől mondotta David, Psal. 147. 2. Az Ur eppiti az Jerusalemet, vers. 12. 13. 14. Dicsird Jerusalemet az Urat, dicsird a te Istenedet, Sion. Mert ő erősíti meg az te kapuidnak zárait, meg aldgya te benned az te fűsdat. Ki a te bataridas bekelegette testi, gabonának sűrjával meg elegit tegedet. Innet vagyon, hogy az Babylioniai fogságból való meg fabadulas utan az Isten az őveinek vigasztalásokra a Zacharias által ottan ottan igiregette az Jerusalemnak fel eppiteserül, azert

azert mondotta: Zach. 1. 16. Meg tertem az Jerusalemet varasához kegyelemesen, az en házám meg eppitetik abban, es ki nyitatik azonn a mérő linea. Ismet, vers. 17. Még az en varasim felet-igen bővölködni fognak sok jokkal, minekutanna az Ur Siont meg vigasztalja, es Jerusalemet hozzá veszi. Zach. 8. 14. 15. Mikeppen el gondoltam vala, hogy veszedelmet hozzak rátok, mikor a ti Atyáitok engemet havagra ingerlettek vala, azt mondgya az Jerezeknek Ura, es meg nem bántam. Azonkeppen meg térven el gondoltam, hogy Jerusalemmel jól tegyek es Iudával: Ne fellyetek. Ezekre nevezem, mivel a romlas es pusztulas Istennek igaz itéletiből vagyon az bünökert, es ismet, a romlasból való fel eppítés is azon Istentől vagyon az ő irgalmasságából, az Ker. embernek tísti ez: hogy latvan valamely orfágon, tartományon, Várason es falun az Ur bősű állasból bármazot romlást es pusztulást, egyedül Istenhez folyamodgyek es ő neki esedezzek az tomlasból való fel eppítésért, mikeppen cselekedtenek imé az Iuda hív mararadeki az ő siralmas romlasokbá azert mondottak. Eleve nits meg minket, &c. Igy Jeremias-is az Chaldeusokkal lett pusztulasában Judanak Thren.

5. 21. *Ugyis meg Uram a mi napinkat mint vala régi időben. Mikeppen Daniel-is azon romlásban, azt mondá, Dan. 9. 17. Halgass meg mi Istenünk az te fogladsz könyörgéseket és imádságokat, és világosíts meg az te orcsadat a te Szentuariumodon, mely el pusztított, az Urert.*

Ma imé lattyuk bemeinkel mikeppen a mi gonoszságinkert és haladatlanfáginkert fel lobbant az Istennek haragja mi ellenünk, az Ur haragjaból gerjedet rettenetes tűz miat mikeppen meg romlot bengen Várasunk, annyira, hogy ezenfel fog pusztulni tellyesfegesen. Az Urul vagyó ez mindé ketfeg-nelkül a mi bűneinkert, Az Ur orvosolhattya meg azt egyedül, ő csendesítheti le az ifonyú tűz gyuladafokat, ő eppithei meg Várasunkat ez hallatlan romlásból. No annakokaert ő neki esedezzünk búntelen, ő előtte őncsúk ki a mi bűneinkert, és fel emelt főval mondgyuk az hivekkel: Uram, eleveníts meg minket, &c. Vessük-e ennek valami hasznát? Az hivek esedezésekben így bólnak: Uram teríts meg minket, és meghabadulunk. Istennek hivei, mi-is hídgyuk el,

el, hogy ez mi mostani romlásunkban való könyörgésünk és fohazkokasunk nem leßen foganatlan, hanem az által hat a fellegeten és nyugalmas nem leßen, mi nem el közelget, és meg nem búnik mi gh nem meg halgattya az Isten. Syr. 35. 18. 19. És megh felel az Ur arra mi nekünk, hogy meg szabadítson minket, imez ő kegyes igireti berint, Psal. 50. 15. *Hiv engemet segítségre a te fohangattatásodnak idején, és en megh szabadulak tegedet, és így mi-is az hiveknek remenések berint megh szabadulunk, megh szabadulunk a sok inségből, megh szabadul Várasunk ez rettenetes romlásból és pusztulásból, megh szabadulunk bizonyoson, mert az mi Istenünk, ki igaz itéletiből ez siralmas pusztulásra bocsátote minket, irgalmasságából Atyai jó bókasa berint haragjában-is megh emlékezik irgalmasságáról, Hab. 3. 2. és mint az edes Atya fiain, könyörülme rayunk, Psal. 103. 13. És nekünk-is azt módgya az mi romlásunkból való fel eppülesünkre a mit regen mondot Jerusalemeinek Zach. 1. 16. *Meg tértem Jerusalemben, kegyelmeisen és ki nyitatik ő rayta a mérő linea, cap. 2. 4 Jerusalemet kerítés nélkül fogják lakni az ő benne való embereknek és barmoknak sokjaga miat, En pedig, aze mond-**

mondg ya az Ur: lesek ő neki tűz-sal körös-környül, es
dicsőjégere lesek ő neki ő közepette.

Hivek meg hallatok mostan, 1. 2. 3.

A seregeknek Ura Istené kiaz orfago-
kat es Várasokat igaz itéletiből meg rő-
tya es el pusztította, es kegyelmesegeből
ísmet meg eppiti, mi raytunk mostan kö-
nyörüllyön meg, es mivel minket harag-
jában meg rontot, Várasunkat kiserve-
sen meg pusztította, az ő kegyelméből ele-
venicsen meg minket, állalson helyünk-
re minket, es meg fabadulunk, meg faba-
dulván pénig az ő kegyelmeseget fiurol
fiura, nemzetsegről, nemzetsegre nagy
hala-adással magasztaljuk es dicsői-
tyúk, Amen. Amen.

X. PRÆ.

X. PRÆDICATIO.

Psal. 140. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11.

Oltalmaz meg-engemet Uram az gono-
foknak kezektől, a kegyetlenektől őriz-meg
engemet, arrul gondolkodnak hogy labam-
ról el-tábornak.

Az kevelyek tört vetettenek ennekem es
köteleket, háló vetettek nekem az en őve-
nyemre, es ártalmat csináltak nekem.

De en azt mondom az Urnak: En Istené
vagy te. Halgasd meg az en könyörgesem-
nek befedet.

Uram Isten. en meg tartasomnak ereje, be
fedozted az en fejem az hadnak napjan.

Ne engedgyed, Uram, a mit az gonos em-
ber kíván az ő gonos indulattyokat ne vi-
gyed-elő, hogy ne fuvalkodgyanak fel.

Az kik engemet környül vettek, azoknak
ajakoknak mérge borítsa be az ő fejeket.

Szalljon azokra fén: Vesse azokat Isten a
tűzben es az veremben, honnet meg ne sa-
badullynak.

Z Jehovanak ki igaz es a kinek
itéleti igazak, Ps. 119. 127. bölcs
tanacsabol es fedhetetlen ren-
deléi

delesebből, siralmas es kedvetlen állapotok forganak az híveken ez siralomnak völgyében, kiváltképpen ez világi istentelenek es kegyetlenek miat, kik felette sokan vannak es az híveken gyakorta nag erőt is vesznek, hogy lattatsanak, azokat mint egy be nyelni es meg emezteni. Sokak ez világi istentelenek, kik az híveknek veszedelmekre igyekeznek, úgy hog méltan mondgya David, Psal. 3. 2. 3. *Uram, mely igen megh sokasodtanak az en ellensegim! Mely sokan vannak az en ellenem támadók! Sokan mondgyak az en lekem felől: Nincsen ő neki bábalusa az Urul. Ez világi kegyetlenek gyakorta az híveken annyira el hatalmaznak, hogy lattatsanak azokat mayd mint egy be nyelni es meg emeztetni, mellyet David magan meg tapasztalván, azért mondta siralmas panaszkodással, Psal. 13. 2. 3. *Uram, miglen felekez el en voltam mindenesül fogran? Miglen reyted el orcsadat en töllem? Miglen tanácskoztam az en lelkemben? keserűségemet napökent miglen tartom szivemben? miglen magasztaltatik fel az en ellensegem en raytam.**

Istennek valástot fia es leanyi, ez mostani időben oly a mi siralmas állapotunk, hogy

hogy az mi ellenseginknek sokagát es az mi gonos akaroinknak ellenünk es raytunk való dühösseget az mindenek előtt kiáltsa: mert ugyan-is, avagy nem sokak é az mi ellensegink es gonos akaroink é avagy nem bőséggel vannak-é kik minékünk romlasunkat somjuhozzák es ohátyak é avagy nem igyekeznek-é minket tellyességgel be nyelni es meg emeztenis? Oh bátor ez ne volna így, de oh jay, bizonyara feletteb igaz dolog az, mint imé az hitetleneknek minden felől reánk való agyarkodása, a rettenetes égesnek gyuladozo taploja es az hallatlan inség mely raytunk forog, meg mutatya. De mivel vannak nekünk közönseges el fordult ellensegink-is kik vakmerő megh-általkodással es meg dühödöt vakmerőséggel akarok minket rontani es mi bennünk az Istennek Anyasent-egyházat es az Urnak igaz tífteletit le nyomni es el tapodni, azokra nevezé ez siralmas állapotban mit kellyen cselekednünk, es könyörgeünkben Istenül mit kellyön kevannunk,

arra

arra akarom az híveket a fel vett igekből meg tanítani.

Engedgyed seregeknek Ura Istenem, hogy ebben-is a te dicsőséged szorogjon előttünk, és az te Anyaszent-egyházadnak idvésege és megmaradása, Amen.

NEgy dolgot jegyeztem meg ide fellyeb, mellyekert ez mostani siralmas állapotunkban méltó mi nekünk Debreczen lakosinak Isten előtt buzgóságos könyörögnünk esedeznünk, úgy mint, 1. 2. 3. 4. Ezeknek hármatul értetünk ez ideigh, mostan ertünk az negyedikről-is.

A mi segény es nagy infeg alá vettett Várasunknak mostani siralmas romlásának idejen, azt mondottam ide fel, hogy negyedber minekünk Isten előtt esedeznünk kell a mi reánk törő hitetlen elleseginken az bossu-állo Istennek bossu állásáért, ki azt mondotta Deut. 32. 35. *Enyim az bossu-allas es a fizetes, mikor ideje leszen.* Méltó dolog! Mert imé láttuk azt semeinkel, a mi ellensegink es ver-fopo gonoszkároink, minemű nagy dühösséggel vannak ellenünk, tickon es nyilván követfuknak

nak es tanatskoznak azon hogy minket tellyesféggel el veselsenek azt mondvan az Izrael ellensegivel, Psal. 83. 5. *Iertek-el, veselsük-el ezeket, hogy ne legyen nemzetseg, es ne neveztessek többbe az Izraelnek neve, ez vegre imé ottan ottan tűzes bersámokat reytenek házainkbā azoknak vipera erkölcsű csin-kusi, es tűzet gyutanak Várasunkban naponkent, mellyel házaikat haylekiakat hamuvá porrá akarjak tenni, es ha lehetséges Várasunkat pusztasagra, magunkat buydosagra akarnak jutatni. Uram kegyelmes Aryank, ne engedd ezt ő nekik ennyire! ezt pedig cselekesik nem egyebert, hanem Ker. hitünkert vallásunkert, mellyet az mi romlásunk által akarnanak el nyomni, kik ellen bizonyara méltó mi nekünk Isten előtt esedeznünk, kerven őtet azonn, hogy azoknak dühösségektől az Ur oltalmazzon minket, az ő igaz itéletiből, az Jehova méltatlan cselekedetekert azokon állyon bossút, mikeppen cselekedet David az fel vett könyörgeseben az ő ellenfegi ellen, es az mellyet lássunk*

L

mi-is

mi-is az tanúsagert, a melyben, summa
berint David esedezik Istennek.

I. Az ő ellenségitől való oltalomert, vers. 5. 6.

II. Az ő gonosz akaróinak vér-főpo
sándekeknek el-fordításaert, vers. 7. 8. 9.

III. Azoknak méltó büntetése-
kert. Ezekről mindenikről rendel
bollyunk egy egy főval.

A David ez ő Imadságában minde-
neknek előtte esedezik Istennek az ő el-
lenségitől való oltalomert, azért mond-
gya: *Oltalmaz meg engemet, Uram, a gonoszoknak*
kezekétől, &c. A David itt mind könyörög
Isténnek mind penig ellenséGINEK vér-fő-
po dühöségeket meg jegyzi. Az ő el-
lenséGINEK vér-főpo dühösködeseket meg
jegyzi azoknak. 1. Ellenséges gondolat-
tyokból, vagy tanácsokból, mert így szól:
Arról gondolkodnak, hogy labomrul el tásztanak, m. h.
mondana: Uram, vér-főpok az én ellen-
segim, kegyetlen igyekezéttel vannak
hoz-

hozzám, eyjel es nappal ellenem tanaes-
koznak, azt forgattyak elmejekben, sőt
immár ugyan el-is vegeztek, hogy enge-
met labomrul le eytsenek es el tapodván
el vesetsenek. 2. Kegyetlen cselekedet-
ekből, melyről vers. 6. ezt mondgya: *A*
kevelyek tört vetettek, &c. Itt hasonla-
tossággal el, melyben az ő ellenségit ha-
sonlítja az erdőn járó vadásokhoz es
madarásokhoz, kik az vadaknak es ma-
daraknak tört es hálót fognak meg vetni
az ősvényekre, es fokat járó helyekre,
mellyekben azokat megh fogván nekik
prædau legyenek es eledelül; Így azt je-
lenti, hogy az ő ellenségi igen vakmerők
es csalárdok, kik alattomban olalkodnak,
ő utannok es minden felől meg töröztek
őte, hogy meg foghassak es halálban ey-
helsék. Mellyet ő megh ismerven es jól
tudván azért mindgyarast befedének
kezdetiben esedezik es azt mondgya: *Ó-*
almaz meg engemet, Uram, &c. Azt ke-
vannya, hogy az Jehova, ki ő neki oltal-
ma es gond-viseelője volt eleiről fogván,

ne hadgya es ne adgya ötet ellenseginek kezekben, hanem Atyai oltalmazval vegye környúl es őrizze ötet hatalmason, hog' ne akadgyon törökben ellenseginek, es így azoktul meg ne emeztesek.

Továbbá esedezik az ő ellenseginek vér-fopo bándekoknak el forditasaert, de úgy hogy.

I. Az ő Istenben helyhezteret bizodalmat meg jelentti, vers. 7. 8.

II. Könyörög meg halgattatasaert vers. 7.

III. Derekas kevanlagat-is ki fejezi, vers. 9.

Istenbē helyhezteret bizodalmat meg jelentti mikor így foll : 1. *De en azt mondom az Urnak : En Istenem vagy te*, m. h. mondaná : Nem ketelkedem en semmit az Urban, mert ő neki mindenkor azt merem mondani : En Istenem vagy te, azért mint ennekem Istenem meg halgat es megh oltalmaz engemet az en ellensegemtől. 2. *Uram Isten, en megtartasomnak es*

nak ereje, be fedezzed az en fejemet az hadnak napjan, m. h. módana : Uram, Jehova Isten, en bizodalommal folyamodom hozzád, mert te ennekē oltalmazó Uram, jo gond-viselő Istenem, es megh tarto erősegem vagy, ki még az harcson is oltalmaztat engemet, be fedezted fejemet az en ellensegimnek fegyvere előt, azért mostan-is el hittem, hogy megh oltalmaz es szabadit engemet az en ellēsegimnek kezektől. Ez bizodalomtul mint egy fel ebreztetven könyörögh azért azt mondgya, vers. 7. *Halgasd meg az en könyörgesemnek beszedet*, azt kevanya, hogy az Ur ne vesse megh az ő könyörgefet, hanem kegyelmes fűleiben vegye es halgassa meg, kegyelmét közöllye ő velle az ő nagy fűkszegeben. Vegre immár derekas kevanlagat-is így jelentti ki, vers. 9. *Ne engedgyed Uram, a mit a gonosz ember kevan az ő gonosz : &c.* Nezet az istenteleneknek bókofokra, kiknek mikor Isten engedelmeből bándekokká előmentek vagygon, azonnal fel suvalkodnak.

azt magoknak tulajdonítván, még az Isten ellen is fel tattyak bajokat, és dicseknek azzal, hogy még az Ur is azokat ki nem szabadíthatta az ő kezéből, mint Nebucud-nezar monda az három Ifjajknak, Dan. 3. 18. Ezt forgattya azért itt David könyörgésében, és azt kívánja, hogy az Ur az ő ellensegínek kívánságokat és gonosz bándékokat ne engedgye veghez vinni, hogy valamiképpen azok kevelységéből meg ne bantsak az Istennek dicsőséget és az Jehovat meg ne káromlyak!

Vegezetre David azonn esedezik Istennek, hogy mint igaz Isten az ő ellensegín álljon melto bossút, melrül kértét mond, I. 10. *A kik engemet környül vettek, azoknak ajakoknak mérge berítsa be az ő fejeiket. Az mérge erti á veszedelmet, mellyet az ő ellensegí az ő rágalmazó ajakoknak mérgevel ferzettek vala ő neki, minden felől meg környekezven ötet azt kívánja azért, hogy azon mereg-es veszedelem mellyet ő neki kebitettek volt álljon az ő fejekre és borítsa el őket örök veszedelmek.*

re, az

re, amaz igazságnak regulája szerint, Sap. 11. 17. *Valami által valaki vétkezék ugyan azon által kell meg büntettetni, mellyet fel veven David mondotta az ő ellensegiről, Psal. 7. 15. 16. 17. Imé hamisságot gondol, habcruságra igyekezik, és bejában valóságot cselekecsik. Vermet asót es mellyen a-ssa az ő maga esett á veremben, mellyet asót. Fordul az ő munkája ő maga fejére, es az ő tetejére sal mind ő alnak sága. II. v. 11. Szálljon azokra sán: Vesse azokat az Isten á tűzben, &c. Az tűzön, es vermen, ert rettenetes veszedelmet, es latta-tik azt kívánni Istentől hogy az ő ellensegí mivel meg térhetetlenek, tűz miatt úgy vessenek el mint Sodomá es Gomorrhá es veset az egből le szállot kénköves tűz által, Gen. 19. 24. 25. egysem pillantásban, Thren. 4. 6. Es verében essenek nem különben mint az földtől el nyeltetennek Dathan es Abiram es kik Core há-
lanak. Num. 16. 32. Ez legyen elég az i-geknak megvilágosításul.*

T A N U S Á G.

Az Isten Anyaszentegyházának es annak igaz tagjainak dúlhót ellensegí el-len az hívek meltan esedeznek Istennek. Az Ur Christus mondása Math. 5. 42. 43. *Mondom ti nekitek: Szereffetek ellensegíteket, aldgya-*

L 4

tok

zok a kik titeket atkoznak, jól tegyetek azokkal a kik titeket gyűlölnék. Imatkozzatok azokért a kik titeket baborgatnak és kergetnek, hogy legyenek a ti mennyei Atyátoknak frái, ki az ő napját fel támasztja mind a gonoszokra mind az jókra, és esőt ad mind az igazaknak mind az hamissáknak. E befedebe Urunk mivel kevénytia mi tőlünk a mi ellésegioknek szeretit, gonosz akaróinkert való esedezeset, hogy alhat meg ez tanúság: Igen is meg, mert az Christus tanítása nevez és tartozik a magunkra nezendő ellensegekre, kik nem kel mi nekünk bősűt álljanak magunktól, melyre nevez az Apostol Rom. 12. 19. 20. 21. Magatokert bősűt ne allyatok, szeretelmest, hanem adgyatok helyt az Isten büszke-állásának, mert meg vagyunk írva: Enyim az bősű-állás meg szívetek, azt mondgya az Ur: Azert ha ehezük a te ellenseged, adgy ennyi, ha sámbuhozik adgy innya: mert ha ezt miveled az ő sejeire tizedt göytest. Ne győzetessel meg a gonosztól, hanem inkább az gonosztóval győzd meg. A tanúság pedig hol az híveknek olytalan ellensegről, kik úgy ellensegi azoknak hogy azokban üldözzek az Istent, és az ő bent tífteleit akarják elnyomni, kik ellen bizonyára méltó Istennek esedezni, mert azt lattatik az Ur pa-

rad:

rancsolni a minden napi Imadságban, midőn azt hatta hogy így könyörögjünk: Mi Atyánk, ki vagy az Mennyeiben, lövön el az te orságot. Math. 6. 9. 10. Melyben be foglaltatik az Isten orságának az Anyasentegyháznak, melynek tagjai az hívek, büntetése, mely szolgál az Isten orságának előmöntere. Szolgat továbbá az Isten dicsőségére, hogy aféle el-fajult istentelenek meg büntetessenek az Isten igazsága szerint mivel a ki az őveit bántya az Istennek sémese nyet piszkallya. Zach. 2. 8. Melyre nevezve imé a David látván, azt hogy az ő ellésegi őtet üldöztvé és kergetven Isten ellen tamadnak, és az ő rendelest, melyből őtet Izrael kirallyává kenettete vala Samuel által, 1. Sam. 16. 13. piszkallyak, esedezik azok ellen, és kevénytia Istentől, hogy őtet oltalmazza meg azoknak vér-sópo igyekezetektől és azokat erdemlet büntetésekkkel büntesse meg, azért módgya: Oltalmaz meg engemet, &c.
 Kérdet: itt Az Isten ellensegi ellen Imatkozván, Mit kell mi nekünk Istentől

L 5

ese.

esfedezesünkben kernünk : A Davidoak meg hallot könyörgéseiből sepen esünkben vehettyük. Könyörgésünk kell. I-Hogy az Izraelnek öröke, ki ne szunnyadoz es nem alussik, Psal. 121. 4. az mi ellenségeknek vér-sopo fándekokrul, öldözö kezekrül es kegyetlensegekrül órizzen es oltalmazzon, Igy imé David : Oltalmaz meg engemet, &c. II. Hogy az mi Istenünk meg halgassa könyörgésünket, es meg tartvan bennünket ne engedgye, hogy az mi gonos akaroink az ő vérrel tettekezo kevanlagokat es kegyetlen fándekokat veghez vihessék mi raytunk, mikeppen imé, vers. 7. 9. En Istenem vagy te, halgass meg az en könyörgésemet becsedet, ne engedgyed Uram a mit a gonos ember kevan, &c. III. Hogy a mi meg általkodot ellenségeknek, kik meg terhetlenek es tellyességgel arra adnak magokat, hogy a mi rontasunkban az Istennek tisteletit kissebitsek, az igaz Ur büssu-állasat terjessék, ne szenvedgye el gonoslagokat, hanem módot talalvan benne büntesse meg őket, azért mondgya, ismer, vers. 10. 11. Az kik engemet környul vettek

azok

azoknak ajakoknak, &c. Igy Asaphis, Psal. 79. 6. 7. Isten, öncs ki a te haragodat az nepekre, kik tegedet nem ismernek, es az orzagokra, melyek az te nevedet segitsegül nem hívják. Mert az Iakobot meg öttek es az ő baylekat elpusztítottak, vers. 10. 12. Legyen nyilván minden nepek elöt a mi semeink lattara az te segaidert valo büssu-állasod. Es szíves meg a mi ellenségeknek kebeleken hetkeppen a sídalomert, melyel illeitek tegedet Uram.

Istennek hivei, nincsen titokban az, hogy minékünk sok istentelen ellenségek es gonos akaroink vannak, kiknek ellenünk valo gonos fándekokat, a mi ösvenyinkre meg vetett töröket es halojokat mutogatnyak a sok tüzes serfámok es abbol ottan ottan fel lobbant gerjedezesek, es Várasunknak alkalmas rebenek hamuvá es porrá valo lete. Ezek tellyességgel nekünk dühötteknek, ugy penig, hogy az Istennek-is kinek mi sajátai vagyunk, ellenségi leven, el akarjak ez sep Ecclesiáját az Urnak rontani, No azért bizonyara melto es illendő minékünk azok-ellen Daviddal esfedeznünk, melto büntelen azt kevannunk, hogy az Ur oltalmazzon megh minket az ő vér-sopo fándekokrul,

koktul, azért mondgyuk: *Oltalmaz meg minket Uram az gonofsoknak kezektul, &c.* Hogy az Ur ne engedgye, hogy az ő kevanfagokat mi raytunk veghez vehessek, így szólunk: *Ne engedgyed Uram a mit az gonofs ember kevan, &c.* Hogy az Ur őket erdemlet büntetésekkal megh büntesse azért így szólunk, *A kik minket környül vettek azoknak ajakoknak mérge bürüsa-be fejeket, &c.* Ezeket kegyesen veghez viven vessük-e valami hasznat? *David aláb, vers. 13. 14. azt mondgya: Bizonytal tudom, hogy az Isten a nyomorultnak pörít fel vessi, es a segenyert bossút áll. Az igazak pedig a te nevedet dicsirik, es az igazak lakoznak az te orcsad elöt.* Ez lehen haszna a mi Istenhez nyujtot fohazkodásinknak! Bizonyos dolog az, hogy az Jehova Isten, ki nek mi tulaydoni sőt immár ferelmes fia vagyunk az Jesus Christusban, minden gonos akaraink ellen fel vessi pörünket, es mivel meg nyomorodot segenyek vagyunk bossút áll azokon mi erettünk, minket pedig azoknak vér-fopo fändekektul megh oltalmazvan azt cselekebi, hogy az igazakkal az ő orcsaja elöt lakoz-

kozunk, es az ő nevet dicsirjük, aldgjuk es magastallyuk.

Igy meg ertők Hívek, 1. 2. 3.

Az Jehova Isten, ki mi nekünk-is Istenünk, es a mi meg tartasunknak ereje, ki még az mi fejünket be fedezte a vesedelmnek napjan, azért kegyelmesen vigyázon mi reánk, őrizzen es oltalmazzon minket a mi ellenségeinknek gonos fändekektul es kegyetlensegektul, ne engedgye hogy gonos gondolattyokat raytunk veghez vihessék, sőt mi erettünk bossút állvan minket hatalmason tarcson megh, hog az ő sabaditásban őrvédezen az ő nagy nevet dicsirhessük es tisztelhessük mind örökkön örökre, Amen.

Amen.

XI. PRÆDICATIO.

Thren. 2. 19. 20.

Kely fel, kialsztyjel első alomkor, &c.

Postoli mondás, Rom. 8. 26.
A Lelek segelli a mi erőtelenségünket, mert mit kellyen kernünk, a mint kellene nem tudgyuk, de az Lelek esedezik mi eretünk, meg mondhatatlan szóházkodásokkal. Szollos ez ssep mondasbá mind az emberi erőtelenségről, mind penig annak meg orvoslo segedelmerül. Az emberi erőtelenség, oh bizonyára sokakban, ki mutattya magát, es a többi között az Istenhez valo könyörgésekben, mellyekben mint az Apostol mondotta, mi emberek a mellyeket Istenül kellene kernünk a mint kell nem tudgyuk, nem tudgyuk, mert mi valami jonak még csak meg gondolasára is mi magunktul alkalmasok nem vagyunk, ugy mint magunktul, hanem hogy alkalmasok vagyunk, Istenül vagyunk. 2. Cor. 3. 5. Honnet vagyunk azért ez erőtelenségnek meg orvoslása. Meg mondgya: A Lelektől, ki az Istennek lelke, kit ki bocsatot a mi szívünkben, ki általazt kialsztyuk: Abba, az az, édes Atyánk,

Atyánk, ki mindenjo dolgokat cselekeszik az ő edenyiben oltogat van az ő ajandekit kiválkeppen mindeneknek, a mint akarja. 1. Cor. 12. 11. kirúl azt mondgya: hogy segelli a mi erőtelenségünket es esedezik mi eretünk ki beszelhetetlen szóházkodásokkal, az az, első segít minket a mi erőtelenségünkben es meg tanit az ő ajandeki által, hog az mellyeket meg akarunk nyerni Istenül könyörgésünkben tudgyuk azokat jól kerni, es azokert esedezünk Istennek belső szívbeli buzgo ki-mondhatatlan szóházkodásokkal. Ez mostani siralmas romlásában segeny Várasunknak meg tanultuk ide fel, az Jeremiafnak tanats adásából, hogy minkünk nem csak sirankoznunk kell a mi bűneinken es bűneinknek büntetésin, hanem egyiser s-mind búksseg Istennek esedeznünk ez somoro állapot szerint kiválkeppen, az Istennek kegyelmejert, haragjának rollunk el fordításért, segeny Várasunknak mostani romlásból valo fel eppületesejert es reánk törő hitetlen ellenséginken az Urnak bossúállásaert. Ekkeppen azért tudgyuk immár Várasunknak jávara mit kellyen nekünk

künk Istentől kernünk, de az mi erőtelenségünk és gyarlóságunk miatt igen nehéz meg tudnunk, azokat mikeppen kellen kernünk Istentől, hűkseg annakokart, hogy azt az fent Lelek segedelme által meg tanuljuk. Mivel pedig az fent Leleknek munkálkodása nagyon rend szerint ma az Istennek könyveből való fent tanítások által, azért azt mondom, hogy azt meg tanulhattuk a felvet és idefel meg is magyarázat befédiből az Jeremiának, és en mostan arra tanítlak meg titeket.

Az fent Lelek Istenfallyon bé mostan is az mi szívünkben és ajandékival segéllye erőtelenségünket hogy ez is legyen idvességese, Amen.

AZ könyörgés és Istenhez való esedezés, mivel hűksegkeppen meg kívántatik mi tőlünk ez mostani siralmas időben, hogy az mi könyörgésünkben valamikeppen Isten és az ő akarattya ellen meg ne esünk, sőtam ide fellyebarrul, Kinek előtt és Micsoda hasznos jognak meg nyereséjert kell mi nekünk esedeznünk: Mostan az következők: Mikeppen

pen kell Istennek esedeznünk: Erről esünk mostan rövideden.

Felső tanításokban meg jegyzet rend szerint az immár a kérdés: A meg hallot hasznos jognak, mikeppen kell mi nekünk Istennek könyörgésünk: Nem terjesztet melle befédemet, hanem azt mondom: Könyörgésünk kell mi nekünk ez siralmas romlásban.

I. Bölcsen és okoson.

II. Alazatoson. III. Szüntelen.

IV. Tellyes bizodalommal.

V. Hűsegesen. Ezeket rend szerint tanúságokban adom az hivek eleiben.

I. TAN. Bölcsé és okoson kel a Kembernek esedezni, és könyörgeni az ő siralmas állapottyában Isten előtt. Az emberek között sokan könyörögnek görömbául és estelelül, kiknek kívánságok fűstben megyn mint azoknak, kikről fent Jakab, Jac. 4. 2. 3. Kevantok valami dolgot, de azért ugyan nincsen, nagy borsalmatossággal igyekeztek, de ugyan nem kaphattatok, csakodtok és

harcsoltok, de ugyan nem nyerteitök meg, annakoka-
 er, mert nem kerítök Istentül, kerítök es nem vesítök el,
 meri nem jól kerítök, azért melto bölcsen es o-
 koson könyörgei annoak, à ki azt akarja
 hogy könyörgése fogantatos legyen, es
 meg nyerje azt à mickevan: Bölcsen es
 okoson könyörög penigh az à ki az kő-
 nyörgesnek törvény szerint valo csellyat
 fel talállya, es ahoz igazgattya minden
 foházkodasit. Kictoda az? Az Jehova
 Isten egyedül, ki maga azt modotta, Deut.
 6. 13. *Az te Uradat Istenedet imadgyad, es csak ne-
 ki bízgalys, Psal. 50. 15. Hiy engemet segitsege az te
 borongattatadsodnak idojen, es en meg szabaditlak tege-
 det.* Erre nevezve Jeremias ingatvan az Ju-
 da maradokit az ő siralmas állapottyok-
 ban valo esedezestre nem csak azt mond-
 gyá: *Oh Sion leanyanak kő fala, kely fél es
 kiált első alomkor, hanem azt-is eleikben
 adgya kihez kiálcsanak, azért mondgya:
 Őnts ki az te sívedet mint az vizet az Ur
 előtt: Ismet, Emeld fel az te kezidet ő hoz-
 zá, mellyekkel őbrekelli őket, hogy az
 Jehovahoz bocsátsák fel Imadságokat, ő
 neki könyörögjenek az ő siralmas roma-
 sokban.*

sokban. Istennek hívei, mostan, ha vala-
 ha bizonyara könyörgesnek ideje vagy ő,
 es melto hogy bölcsen es igen okoson kő-
 nyörögjünk, hogy az mi kiáltásunk ha-
 fontalan es hejaban valo ne legyen. Ne
 kiáltunk azért bolondul à reghi pogá-
 nyokkal azoknak, à kik nem Istenek; ne
 esedezzünk à Pápistakkal az megh holt
 szenteknek, hanem az Jeremias tanatsa se-
 rint az Jehova-előt öncsük-ki síveinket, ő hozzá emel-
 lyük kezünket, ő neki esedezzünk Daviddal,
 Psal. 10. 1. *Uram, miért allás tavoly? Miért rejtéd
 el magadat kelletekor à mi nyomorúságunkban? Dani-
 ellel, Dan. 9. 18. 19. Haycsad en Istennem az te sü-
 leidet, es halgas-meg, nyisd meg à te símeidet, es te-
 kints meg az mi púsztulásunkat, es ez Varas, mely az te
 nevedről nevezetetik. Mert nem az mi igazságunknak
 bízodalmban vettyük elődbe à mi könyörgésünket,
 hanem az te nagy irgalmaságodban valo bízodalombá.
 Urá halgas meg, Urá legy kegyelmes, Urá legy figyel-
 metes, es ne kesédelmezzen Istencm, mert à te neved-
 ről nevezetetik à te Varasod, es az te neped. Effele
 könyörges nem fog hafórtalan lenni, mert
 lehetetlen, az hogy kedves ne legyen I-
 sten előtt az Jesus Christ⁹ által holot mint
 Chrysostomus hom. 13. in Matth. oper.*

imperf. t. 3. mondotta: *Sicut thymiana bene confectum hominem odorantem delectant: Sic oratio iusti suavis est ante Deum,* az az, Mikeppen az jól kecsitett jószágú fűst gyönyörkötteti az embert ki azt faggollya, akkeppen az igaznak könyörgése gyönyörűseges Istennek előtte, az honnet David-is, Psal. 34. 16. 18. *Az Urnak szemei az igazakon, es az ő fülei azeknek kiáltásokon. Az igazak kiáltnak es az Ur meg hallgattya, es minden őnyomorúságokból meg szabadítja őket.*

II. T A N U S A G.

Alázatoson kell az hiveknek a siralmas állapotban Istennek könyörgeni. Az alázatosság minden dolgokban, az Istennek előtte ki mindenneknek selette melleszagos Ur es nagy Király minden isteneknek selette, Psal. 95. 3-igen kedves es kellemetes, azért mondgya David, Psal. 51. 19. *Az Isten előtt kedves aldozat a töredelmes lelek a töredelmes es alázatos szív nem uiallya meg; maga-is az Ur,* Esai. 66.2. *Arra tekintek a ki szegény es töredelmes szívű, es a ki az en becsüdemet vettegi.* Így az könyörgésekben-is az alázatosságra néz az Ur, az alázatos könyörgés kedves ő előtte, mint Gregori-

us

us mondotta, lib. 2. moral. cap. 27. t. 1. *Ille Deo veram orationem exhibet, qui semet ipsum, quia pulvis est, humiliter videt, qui nihil virtutis sibi tribuit, qui bona, quæ egit, esse de misericordia conditoris agnoscit,* az az: Az könyörög igazan Istennek, a ki por leven magat meg alázta, a ki magának semmit nem tulaydonit, es az ki, ha mi jot cselekedet, Istennek irgalmaságának tulaydonittya, melyre nézet itt is Jeremias, ki azt tanacsolvan az Juda maradéknak, hogy Jerusalemnnek siralmas állapottyában Istennek könyörögjenek alázatoson es töredelmes sível, inti őket a sirasra es köny-hullatasra, azért monda, vers. 18. *Oh Sion leányanak kő fala, eyjel es nappal folyának a te köny-hullatásid.* Ez siralmas romlasban, hivek, mi reánk-is tartozik ez intese az Profetának, ez serint ki öntven síveinket az Ur elot, es kezinket ő hozzá fel emelven töredelmes sível es alázatoson kell azt cselekednünk, hogy foházkodásunk hasontalan ne legyen az előtt, a ki az kevelyeknek ellene áll, de az alázatosoknak adgya az ő kegyelmét. 1. Pet. 5. 5. Ambrosius lib. 1. de Cain & Abel. cap. 9. t. 4. azt mon-

M 3

dotta

dotta az könyörgő embernek: *Cavere extollas te in oratione. Oratio n. humiliantis se penitvat nubes* El tavoztasd, hogy könyörgesedben magadat fel ne magasztaljad, mert a magat meg alázó hív embernek könyörgése hasogattya meg az fellegeket. Hadgyunk hatra azért mi is minden negedtsegeket es kevelysegeket a mi könyörgesiakben, úgy nem vettetik nem utaltatik meg Istentől az mi esedezesünk. Abraham esedezen Istennek a Sodomának meg marada. saert, alázatoson azt mondgya vala Gen. 18. 27. *Imé most kevannek solni az én Uramnak, noha por es hamu vagyok.* Nem vete meg az Ur alázatos kevaniságot, sőt oly kedvesen vevé, hog ha tiz igazak talaltanak vala abban késs vala azoknak kedvezni, ver. 32. A. Publicanus az Ur házához imatkozni felmenven alázatoságabol *tarvoly alla, semeit az egyre sem emele, hanem mellyet verven azt mondgya vala: Isten, legy kegyelmes ennekem bűnönek.* Megh halgattatek az Urul es házához meg igazolvan mene, nem úgy mint az negedes Pharisaus, Luc. 18. 13. 14. Tanul-lyunk mi is ma ezektől es kiáltunk az Urhoz de töredelmes lelekkel es kegyes aláza-

alázatosággal, mely az Ur előtt *kedves aldozat es jo illatu süst gyanant*, Psal. 141. 2. Isten, es meg nyertük az Urul a mit kívánunk, mint Syracides módgya, Syr. 35. 19. *Az alázatos embernek könyörgése által hat az fellegen, es nyugalmas nem leszen, miglen el közelget, es meg nem sünik mig nem meg halgattya azt az Isten.*

III. T A N U S A G.

Szüntelenül kell az hiveknek az Istent könyörgésekkel forgalmaztatniok. Az Istent szolgálóban a mint hogy utalatos Istennek előtte a tunyaság es restseg, azonkeppen igen kedves es kellemetes az serenyseg es a sünetlen valo buzgóság, mellyet kevana az Ur Abrahamtul, Gen. 17. 1. *En vagyok az erős mindenható Isten, jary en előtem süntelen, es legy albatatos, mely dicsírtetik Enochban, Gen. 5. 24. Az Enoch mivel süntelen Istennel jar vala, nem talaltatek sobul, méit az Isten felragada ötet.* Az Istent szolgáltnak mivel penig nem utolsó refe az könyörgés es az Ur nevenek segítségül valo hívása, abban is Isten előtt kedves, nem az restseg tunyaság hanem az serenyseg es sünetlen valo buzgóság, mely áll nem az a-

jakoknak meg fűnes nélkül való zaygást.
han, hanem az elmenek serenységeben,
Chrysofomusnak hom. 79. ad popul. An-
tioc. deorat. t. 4. imex mondasá berint:
*Non in verborum multitudinē sed in mentis solertia po-
situm est, ut exaudiamur.* Nem az beszédeknek
fokfakában, hanem az elmenek serenysé-
geben helyhezteret, hogy meg halgat-
tassunk, melyre neaven az Jeremias, azt
tanacsolvan à Juda maradékinak hogy az
Urhoz folyamodgyanak könyörgések-
kel, az süntelen való buzgóságot kevan-
nya töllök, azért mondgya: *Ki als eyjel
első alomkor, mellyel azt kevannya, hogy
akkoron-is megh ne sünnyenek az Isten-
hez való kiáltástul à mikor nyugodalom-
nak ideje vagyon, es az emberek leg ked-
vesben fokrak alunni es nyugodni: Az
Ur Christ⁹ maga-is ezt elönkben adgya sep pel-
da beszéddel, hogy mindenkor kell imadkozunkes nem
kell abban meg restsülnünk, Luc. 18. 1. & seq. ezt
mondvan: Vala egy biro egy neminemü varasban,
ki az Isten nem selt, es senkit nem böcsül vala. Vala pe-
nigh abban az varasban egy özregy asszonyi-allat,
mely höz mene, mondvan: *Aly bossút en ereitem az en
ellenjegemen. Amá penig nem akara sok ideig.* Az*

utan

utan penig monda ö magában: *Tollehet az Isten nem
selem, es senkit nem böcsüllök, Mindazáltal mivel nekē
bántasomra vagyon ez özregy asszonyi-allat, meg bá-
baditom ötet, hogy süntelen ream jarvan ne untasson
engemet, Monda penig az Ur: Hallgyatok mit mond ez
hamis biro? Az Isten nem all-e bossút az ő valástot-
tiért, kik ő-hozza kiálnak eyjel es nappal, ha erettek
való bossú-allását el balasztja-is? Azt akarta ez-
zel az Ur hogy süntelen könyörögiünk,
eyjel es nappal meg ne sünnýünk, ha azt
akarjuk, hogy ő bossút állyon erettünk
azokon, kik mi nekünk veszedelmünkre
igyekeznek, arra nézve az Apostol-is 1.
Thes. 5. 17. *Szüntelen Imatkozzatok, mindeuk-
ben halakat adgyatok, mert ez az Istennek akarattya,
az Iesus Christus által is hozzatok, azért Cassiodo-
rus-is in Plal. 119. vers. 124. In assiduis precibus,
perseverandum est, & petendi nunquam debet esse fa-
ssidium, quia largitas donatoris non potest habere de-
fectum.* Az süntelen való esedezesekben
álhatatosnak kel lenni, es az keresbē nem
kell unalmasnak lenni, mert soha fogyat-
kozás nem talaltatik az adakozo Istennek
bőseges kegyelmében. Mivel azért ma
veszedelmes állapot forog raytunk, min-
den semporlantasbā félünk es rettegünk,*

M 5

nem

nem tudgyuk honnet micsoda riadás, tűzgyuladás tamad romlásunkra, azért az Urnak kemény ítélési mikeppen meg főnének nélkül vagyon Varasunkban, azonkeppen megh főnének nélkül kell Istent faraztanunk eyjel es nappal mig nem meghalगत es kegyelmet közli mi velünk jo voltabol. David azt mondotta, Plal. 55. 17. 18. *En az Istenhez kiáltok, es az Ur meg szabadit engemet. Este reggeles delben imatkozom es álllok, mig né meghalगत्या az en somat. Mi-is ekképpen este, reggel es delben, az az, fűntelenül imatkozunk es álljunk az Urnak mig nem meghalगत्या a mi fonkar; Igy bizonyara könyörgésünk fogantatos leszen az Ur előt, hogy Daviddal dicsekedven azt mondgyuk: *Mia az Istenhez kiáltottunk, es az Ur meg szabadit minket.**

IV. T A N U S A G.

Tellyes bizodalommal illik az híveknek a nyomorúságokban is Istennek esedezni. Az hit mikeppen kufefe es főlő annya az jószágos cselekedeteknek azonkeppen az Isten azt kívánnya az ember-től es főkeppen annak belső velejét es e-

rejet

rejet, az Istenben való tökéletes bizodalmat, mely teszi az embert igazan boldogga, Jer. 17. 7. 8. *Boldog az serifu ki bízik az Urban, es kinek az Ur az ő bizodalma. Mert hasonlatos a vízekmellet plantaltatot sáboz, es a ki az folyó viz mellet meg gyökerezik, es ingyen sem erzi mikor el-jo az helet meg gyökerezik, es ingyen sem erzi mikor el-jo az helet, es leszen az ő levele zöld, a sáraz estendától nem fel, sem az gyümölcsözestul megh nem súnk. Ez az tellyes bizodalom kívánatik meg a könyörgésekben is mivel mint Bernardus de inter. Dom. cap. 48. mondotta. *Oratio cordis est non labiorū: Neq. n. verba deprecantis De⁹ intendit, sed orantis cor adspicit,* az könyörges nem az ajakokra hanem a szívre tartozik. Mert az Isten nem néz a könyörgőnek bebedire, hanem sivere, Innnet imé Jeremias azt mondgya: *Ónts ki a te sívedet az Ur előt, a belső sívbéli indulatot es bizodalmat kívánvan a Sidoktul az ő könyörgésekben, azért mondotta Sz. Pál-is, Heb. 4. 16. *Tarulljunk bizodalommal az kegyelemnek sikihez, hogy irgalmasságot nyerjünk, es kegyelmet találjunk, az alkalmas időben való segítségre. Ez siralmas sorsban azért mit háfnal a mi sájunknak kiáltása es ajakioknak zaygása: Semmit sem, mert az Ur azt kiáltya, Ef. 1. 15.***

Ha u-

Ha ugyan sokszor imatkoztok-is, meg nem halgatlak. Mivel azért szívét kevan az Ur, Prov. 23. 26. Szerelmes fiam, adgyad nekem az te szívemet, azért fivel szívünknek tellyes bizodalma-val könyörögjünk az Urnak, és ámbátor fájunkal ne kiálcsunk, hanem fivünkkel fohazkodgyunk-is, kiáltas gyanant lefen az Ur előtt mint a Moyses fuhayrasának foganatos volta murattya, Exod. 14. 15. Igy bizonyoson meghaltattunk imez befede ferint Augustinusnak serm. 22. ad frat. in Eremo t. 10. *Clamate non solum voce, sed etiam mente, Nam et tacentes ore, mente a. orantes exaudii Dominus.* Kiálcsatok nem csak szóval hanem inkább fivel. Mert az Ur meghalgattya azokat-is a kik fájokkal halgatlak, de elmejekkel könyörögnek, mivel mint David mondotta, Psal. 145. 19. *Közel vagyok az Ur mindenekhez, kik ötet segítségül hiyyak, mindenekhez kik ötet tökelteffeggel segítségül hiyyak. Az ötet felöknek akarattokat teszi, és azoknak könyörgéseket meghalgattya és öket meg szabadittya.*

V. T A N U S A G.

Hivsegesen és álhataroson kell az híveknek keferűsegekben Istennek könyörögni.

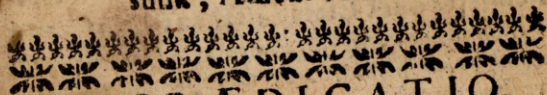
rögni. Az igaz Isten az ő bölts tanacsából neha még azokat-is meg nem halgattya a kik ő neki kegyesen könyörögnek. Miért? Nem azért mint ha uralná azoknak könyörgéseket, vagy nem akarná az kevant jokat meg adni, hanem hogy az ővei annal buzgobbak, hivebbek és álhatarosabak legyenek az ő könyörgésekből, azért mondotta Chrysostomus hom. 10. in Matth. cap. 3. t. 3. *Non vult Deus sua dona differre, sed tardius dando quod petimus, instantiam orationis nobis indicit.* Az Isten a mi keresünkben kevant ajandekit el nem mulattya, hanem kevanlagunkat későbbben be tellyesítven minket az esedezesre serkenget. Miénk azért az, hogy az Chana-neával Matth. 15. Akarmely kemény vala őt vegyünk-is, akarmint halgalsón-is az Ur, de azért meg ne fúnnyúnk, hanem *miserere Domine* t. kiálcsunk mig né meg halgat minket és kegyes vala őt telen mi nekünk. Ez mostani siralmas állapotunkban penig mivel eleget kiáltottunk eyjet es nappal fohazkodtunk de még az Ur a meg

meg halgatast el halasztotta, megh lassuk
 hogy el kezdet jo igyekezetünkben meg
 ne csökönnyünk hanem mind addig es-
 dezzünk az Urnak mig nem meg halgat,
 mellyet bizonyara meg cselekezik, mert
 mint Bernhardus mondotta: *Quando fidelis
 & humilis & fervens fuerit oratio; cælum sine dubio,
 penetrabit. unde certum est, quod vacua redire non
 possit.* A könyörgés mikor hűseges, alá-
 zatos es buzgo minden ketseg nélkül, az
 egeket meg hasogattya, honnet bizonyos
 dolog, hogy hasonaltan meg nem terhet,
 az honnet sent Jakab-is, Jac. 5. 16. *Igen
 huiusmodi az igaznak buzgosagos könyörgése.* Ez öt
 lép tanulságok berint formalvan könyör-
 gésünket ha Istenhez bocsattjuk esede-
 zesünket, bizonyara minden ketseg nél-
 kül megh halgattatunk es ez Jehováatul
 kevánt jokat meg nyerjük mint követkö-
 zendő prædicatioinkban megh halljuk,
 mert arrul follok ez utan à mi vigasztal-
 tatunkra.

Meg hallok imez öt dolgokat, 1. 2. 3. 4. 5.

Az Jehova Isten, kinek kavanfaga az,
 hogy

hogy ő elötte bölcsen, alázatosan, sün-
 telen, tellyes bizodalommal es álhatatos-
 saggal könyörögjünk, sent Lelke által
 segellye à mi erőtelensegünket, hogy ez
 sent kevanfagat tölthessük, es csak egye-
 dül ő neki nagy alázatosan, megh sün-
 nélkül, tellyes bizodalommal es alázatos-
 sagal könyöröghessünk es ő tölle kegyel-
 mesen megh halgattatvan kevánt kegyel-
 mes áldásban bőségesen rebesülhes-
 sünk, Amen. Amen.

XII. PRÆDICATIO.

Jer. 31. 20.

Avag nem kedves fiam-é nekem az Ephra-
 im-é Avagy nem kedvere tartor gyermek-é
 Mindazáltal miulta follottam ő felőle, megh
 emlekezem ő-rola, azért az en belső ragam
 meg indultanak ő-rayta, könyörülvé könyö-
 rülök rayta, azt mondgya az Ur.

Z mindé könyörületességnek
 es vigasztalások Istene, ki még
 az tűz láng es vízék-közöt-is jelen va-
 gyon az öreivel, El. 43. 2. Minden
 nap vi-

nap világra vegeig. Matth. 28. 20. Soha nem
 harra, nem-is hadgya az ő valasztot fiait
 és leányit vigasztalas nélkül még az síral-
 mas állapotban-is. Innen lát az, hogy mi-
 kor az ő kedves népét az Jüda maradékát
 az ő gonoszságokért kezekben akarná ad-
 ni az Chaldaeusoknak, még is profétait kül-
 dötté azokhoz mind a napjóról reggel felkelvén és kuldvén.
 Jer. 7. 25. kik olyan keserves állapottyok-
 ban vigasztalónak őket, a kik hogy abban
 serények lennének ugyan eztekelte és ser-
 kengette őket Esaiás által azt mondván :
Vigasztaljátok, vigasztaljátok az én népem, azt
mondgya a ti Isteniek. Szóljátok az Jerusalemnnek ked-
ve szerint valokat és hirdessétek nekik hogy el tölt az ő
elrendelt idejek, hogy meg bocsáttat az ő bűnök, hogy
keikeppen való jutalmat is el vő az Úr kezéből az ő bű-
nejei. Es. 40. 1. 2. Ez cselekedetivel az Úr
 példát mutatott, sőt inkább parancsolatot
 adott, minden kegyes folgainak hogy az
 ő meg keseredet, somoru ínségeiben és
 nyomorúságokban forgo népet vigasztal-
 lyak síralmas sorfokban bűnöknek bocsá-
 natyával és az Úrnak kegyelemre hoz-
 zajok való fordulásával.

Isten.

Istennek hívei, látván ma bemeimmet
 és jól tudván Varasunknak illyen somo-
 ru romlását, meg bűcsúlhetetlen kárát, és
 lakosinak hallatlan felelmét retteget, és
 eyjeli nappali nyughatatlanágot, tistém
 bért cselekedem én az Úr Jესusnak hí-
 varalos folgaja leven ez Ecclesiában, ha
 vigasztalo tanításommal biztatom és báto-
 ritom hívekben meg keseredet, és a nagy
 retteges miat csak meg-nem emeztetett
 somoru halgatoimat. Mivel pedig ez i-
 deig megh mutattam ez síralmas állapot-
 ban mit kellyen cselekednünk, mostan vi-
 gasztalásnak okaert azt jelentem meg: Mi-
 csoda haszna lehen abbéli kegyes cseleke-
 detünknek? Erről akarván pedig fölláni
 Imadgyuk az vigasztalásnak Istenet, hogy
 sent Lelkével minket mindenkiben ve-
 zerellyen és sent igyekezetünket-is for-
 dítsa az ő dicsőfegere, minékünk penigh
 hathato vigasztalásunkra, Amen.

EGynehány Prædicatiókban megh er-
 tettük ez ideiglen, hogy Varasunk-
 nak mostani síralmas állapottyában az Je-

N

remi-

remias tanács-adása szerint.

I. Sirnunk kell mi nekünk es kesereg-
nünk.

II. Buzgóságokon kell könyörögnünk.

Meg hallottak azokhoz tartozó dolgo-
kat-is. Es immár csak az vagyon hatra,
hogy folyunk abbéli kegyes cselekedet-
eknek hasznos es fogadtatás voltai-is.
Arrul-is hívek, töllem egynehány fen-
tisítatokat hallotok, mellyekben elő sam-
lalom a mi Isten előtt bűneinken es bűne-
ink büntetésin való siralminknak es Isten-
hez nyújtott esedezesinknek hasznos gyü-
mölcsseit. Mellyek azok? Im azokat-is
egy egy szóval le írom.

I. Az Istennek raytunk megh kö-
nyörülese, Ier. 31. 20.

II. Az mi keserves siralminknak
el törlese, Esai. 25. 8. 9.

III. Az mi buzgó könyörgésünk-
nek kegyelmes meghalgattatása, Ef.
65. 24.

IV. Az

IV. Az Isten kegyelmének reánk
való fordítása, Esai. 54. 7. 8. 9. 10.

V. Bűneinknek irgalmas megh
bocsátása, Esai. 43. 24. 25.

VI. Az Urnak ellenünk rendelt
büntetésnek meg bánása, Ier. 18. 7. 8.

VII. A' megh haragur Urnak bu-
sulásának rollunk el fordítása, Hof.
11. 8. 9.

VIII. Szegény Varasunknak rom-
lásból való fel eppülese, Zach. 8.
14. 15.

I X. Reánk törő hitetlen ellenfe-
ginken az Urnak bossu-allása, Luc.
18. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Mellyeknek vege es haszna mi bē-
nünk leßen, az Istenben való bizo-
dalom es az ő irgalmasságában való
dicsekedés, Thren. 3. 21. 22. 23. 24.

Ezekről az meg jegyzetfent íras-

N 2

beli

beli locusokból leßen ennekutanna
tanításunk rend-ferint.

Most lassuk az első keves befeddél.

Első jeles hason, mely követi az Jeremiás tanács-adása ferint a mi mostani siralmas romlásunkbá való keferűséginket, siralminkat es buzgo esedezésűnket, nem egyéb a mint mondam, hanem az Istennek raytunk megh könyörűlése; Könyörűletességet az Ur ha valaha valakihez, bizonyára elegendé meg mutata az ő nepehez az Izraelhez, mikeppen azt ő maga imé a fel vet igekben igen sepen magáttal, a mellyeket az tanúságnak kedveert mēto meg latnunk. Abban penig a Profeta megh jegyzi ez gyönyörűséges igeretnek szerző okat, mikor befedenek utollyan azt mondgya: *azt mondgya az Jehova:* Az Jehovanak befedenek mondgya ezt ki őtet el hitta vala az Proferatistire, es ő neki azt mondotta volt Jer. 1. 7. *Valamelleyeket en parancsolok teneked azokat megh mondgyad.* Ez Jehovanak mivel Augustinus mondása ferint medit. cap. 39. t. 9. *pro-*
prium

prium est misereri semper & parcere tui-
dona az könyörűletessé es kedvezes mi-
vel ő irgalmas es kegyelmes, kesedelmes az haragra
es igen kegyelmes, nem mind örökre feddődik, es nem
tartya meg mind örökre az ő harag jat. Nem az mi bü-
neink ferint cselekedésük mi velünk, es nem fizet mine-
künk a mi alakságink ferint. Mikeppen könyörül az
Atya az ő fiain, azonkeppen könyörül az őtet felkőn,
Psal. 103. 8. & seq. azért könyörűletesse-
gét mutattya az ő nepehez, azért mon-
dotta az Jeremiás-által: Avagy nem kedves
fiam nekem az Ephraim? Avagy nem kedvere, &c.
Mely befedeiben az Jehova kettőt foglal-
be, I. Az Izraelnek az ő könyörűletesse-
gere való méltatlanságot. II. Ahoz noha
méltatlanhoz az ő könyörűlő kegyel-
mesléget.

Az Izraelnek Isten könyörűletessége-
re való méltatlanlanságarul keferves panas-
sal ő maga az Jehova így sol: *Avagy nem*
kedves fiam nekem az Ephraim? avagy nem kedvere
tartot gyermeke? Az bötűben csak így vagyon:
An filius preciosus mihi Ephraim? An filius oblecta-
tionum? Avagy dragalatos fiú nekem az
Ephraim? Avagy gyönyörűkötéseknék
magzattya-é? Nyilván való dolog, hogy
N3 a Tu-

à Tudósok kúzzúl nemellyek nevezzen az felső 18. 19. versekre, azt írták, hogy itt az Ur ez hatható kerdezkedéssel azt állattya, hogy az Ephraim kedves és gyönyörűsége ő előtt, kire méltan terjeszti az ő kegyelmet és könyörületességét, m. h. így állana: A' fok nyomorúságok közt kicsoda írtá, hogy kedves volna az Ephraim en előtt? Bizonyára igen kedves és gyönyörűsége magzat, azért örömeit könyörülők rayta, hogy megharcsám őtet. Ez magyarázatot az ő helyen hagyvan, azt mondom, hogy itt az Ur panaszkodik az Izraelnek az ő könyörületességére- való méltatlanágarul. Ugy vagyon az Ur it az Ephraimot módgya ugyan fiúnak amaz frig-kötésre nevezve, mellyet tet vala regen az Atyakkal, Abrahamnak ezt mondvan, Gen. 17. 7. *Ex à te magod közöt te utannad es en közöttem az örökre való szövetség, hogy legyek teneked Istened, es à te maradékidnak te nőnad; es így mint egy megengedi hog az Ephraim az Atyakkal tet regi frig-kötés érint fiu, de azért azon tudakozik ha kedves drágalatos fiu-e? ha győ.*

ha gyönyörködtetésnek magzattya-e? Mely kérdésben ragadónak ereje vagyó, es azzal azt jelenti, hogy noha az Ephraimot az Atyában magának válastotta es fiu-is immár az Atyakkal tet szövetségre nevezve, de méltatlan ró fiu, *nem méltó* hogy a rekozó fiu befede érint, Luc. 15. 19. *többe fiúnak hívattáffek es à ki kegyelmét vegye az Urnak; mellyet az Ur mas hasoolato faggal így mondor ki ezen Profeta által, Jer. 2. 21. 22. 23. En plantáltak vala tegedet, ugymint valástot fölöt, es mindenesül igaz es hív magot. Mi módon változtal azért idegen fölöt vessőre? Mert ha magadat jelenommal megmosnad-is, szappannal sejeritsed-is magadat, mindazáltal jegyeztetve vagyon à te alnok(ságod en előttem. Mi módon mondhatnad nem undokítottam meg? Lásd meg à te utaidat, es gondold meg te mit cselekedtel? Te olyan vagy mint az gyors nősten Feve, mely az ő utáiban félllyel folyat, olyan vagy mint az pustabuzsókot nőstény samar, mely az ő keveséga érinti szabadújar félllyel, mellyet à bujalkodásnak alkalmatofagatunkicsoda tartoztathatna-meg? melyben m. h. így állot volna: Te Izrael nekem kedves válastot fölöm voltal, de el-fajultal, es akarmint tikkollyad undokfagodat mind-*

az által a nyilván vagyon en előttem. Így az Ur is mikor azt kerdi: *Avagy dragalátos fiú, &c.* Vallya úgy vagyon azzal, hogy az Ephraim a frig-kötefre nevezve, mellyet tet az regi Atyakkal, fiu ugyan, de nem dragalatos nem ötet gyönyörködteő fiu, hanem el-fajult roő hitven fiu, ki ötet csak bossfontya, neki mint edes Attyának ellene jár, ötet naponkent haragra ingerli es így méltatlan arra hogy ő velle aryai kegyelmességet közöllye.

Ezt az Ur ebben nem hadgya, hanem David befede serint, Psal. 98. 3. *Meg emlékezven az ő jo voltarul es az Izrael harahoz-valo tökelteffegerul, noha méltatlanokhoz az ő kegyelmességre, mindazáltal könyörülő kegyelmét mutattya hozzájok, az melyrül rend-serint hármát mond, I. Mindazáltal miulta szollottam ő felöle, megh emlékezem ő rolla.* Ez ígeket akar mint faggassak ket-felé es magyarázzák mások, en azokrul azt mődom; hogy azokban az Ur azt jelentí, hogy az miultatul fogva ő az Izrael felől sot ret es kegeelmét ajánlotta ő neki, hog ötet megh nem rontya, el nem vestí, ha-

nem

nem oltalmazó kegyelmevel be fedezi, az utan né ohatta, hanē meg emlekezet ő rolla, es látvan meg terefer, melyrül szollot, vers. 18. 19. el vegefte magaban hogy meg kegyelmezzē ő nekie, es haragjabol el tánt büntetēser rollok el fordissa amaz ő kegyellege serint, melyrül azt mődotta, Jer. 18. 7. 8. *Ha szollok valamely nepes orszag ellen, hogy ki-gyomlalom, meg rontom es el vestem egy szempillantashan. Ha meg tér az gonosszabol a nep az mely ellen szollok, en is megh banom a gonost, mellyet el vegeztem vala, hogy ő-velle cselekedném.* Mely kegyelme az Ephraimhoz honnet legyē meg jelenti mindgyarast, azért moadgya.

II. Azert az en belső tagaim meg indultanak ő rayta. Mások az börtűc így fordittyak: *sonuerunt viscera super eum,* meg zendűltének az en belső resecim ő rayta, vagy mint Tremellius: *Idcirco perstreperunt viscera mea propter eum,* annakokaert zörögnek vagy fel háborodvan zöngenek az en belső resecim ő-erette. Az halhatatlan es meg foghatatlan Istenrül, ki Lelek, Joh. 4. 24. kemény befede ez, melyben ő neki belső resek es tagok tulaydonittatnak, de nem tulaydon keppen, hanem emberi mód serint ez szollasban mi hoz-

N 5

zank

zánk bábja az Ur magat, es azt jelenti, hogy oly belfő buzgo es ki bebellheretle indulattal vagyon az Izraelhez mint az édes Atya es Anya fokot lenni az ő édes magzattyához, kihez oly szeretettel gerjedez, hogy könyörületestegéből mindenekben javára igyekezzek ő neki, azért mondgya, *III. Könyörülven könyörülök rayta, vagy mint Tremellius: omnino miserebor ejus egy ártalysaban meg könyörülök rayta, azt jelenti, hogy oly buzgo indulattal indult az Izraelhez, hogy ugyan lehetetlen dolog legyen, hogy megh ne fánoya őtet, azért az noha megtatlan az ő kegyelmere, mint el fájult sin, Esaiæ 1. 2. mindazáltal fenne elől el nem veti tellyessegel hanem meg könyörül rayta, hogy jól tegyen velle az ő irgalmassagabol. Ez az igek értelme.*

TANUSAG.

A' kegyelmes Isten, az ő kegyelmere megtatlan embereken-is fokot könyörülni kegyelmelen. A' minden kegyelemnek Atya, kegyelmét közlőtte vala regem

gen az emberrel, midőn őtet az ő kopere es hasonlatosságára teremté Gen. 1. 27. es minden kezének munkain őtet Uratévé, tisztességgel es dicsőséggel megh ajandekozvan őtet, Psal 8. 6. 7. de az ő Isténhez valo engedetlensegevel az Urnak kegyelme mellől el-elek feqt Pálóak imé beede ferint Rom. 3. 23. Mindnyajan vétkezének es az Istének dicsősége mellől el marattanak, Esaiæ 59. 2. *Az mi aln kiagink tesnek külömbseget Istén közöt es mi közöttünk. Így leven az dolog a nagy irgalmassagu Ur, Exod. 34. 6. es mivelő nalla bőséges a kegyelmesség es irgalmassagh, Psal. 130. 7. kegyelme közli annakokaert még az megtatlanokkal is, es mikor vébedelembe forganak is könyörülven könyörülök raytok, hogy megh szabadítsa őket azokbol, mellyet imé nyilván jelent magat az Ur, midőn az Ephraimnak az ő kegyelmere valo megtatlanságát megh jegyzi ugyan, mindazáltal az ő könyörületestegert igéri ő neki, azért mondgya: *Avagy nem kedves sim-é nekem az Ephraim? avagy. &c. Mellyet sepen magaztat David, Psal. 103. 8. & seq. Irgalmas es kegyelmes az Ur, kesedelmes az haragra es igen kegyelmes. Nem mind örökre seddőtük, es nem tartya meg mind örökre az ő haragjat, &c.**

Ebben

Ebben az mi mostani siralmas állapotunkban, ha valaha, ma bizonyára mi felelté igen bővülködünk az Jehovának könyörületessége nélkül. De arra mi mel-
 tok vagyunk-e? Bizonyára sokkal mel-
 tobbak az Istennek haragjára es haragja-
 bol hármazot utolsó büntetefere, hogy
 nem kegyelmere es Atyai könyörületef-
 segere. Mert: A' mi bűneinkert, mel-
 lyeket nem csak ez előtt cselekedtünk, ha-
 nem ez isonyu romlásban-is őregbittyük
 Istennek bossúságára es sokaknak megh
 botrankoztatásokra, mert mi meg aláz-
 tuk ugyan magunkat az Ur előtt, de nem
 mint a Ninivebeliek az Jonas Prædica-
 tiójára, Jon. 3. 5. hanem mint az Achab
 csak külső fiaból, 1. Reg. 21. 29. megh
 ugy-is sokan csak kenferitesből; Noha
 így vagyunk a dolog mindazáltal az ő ke-
 gyelme fenn vagyunk, es noha sokak az mi
 bűneink mindazáltal bővülködik az ő ke-
 gyelme mi hozzánk, kik az Jeremiás ta-
 nácsa szerint valóban közelitünk Istenhez
 szívbel való megh teres által Jakab Apo-
 stol-

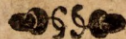
stolnak amaz befede ferint, Jac. 4. 8. Kö-
 zelgesetek az Istenhez, es ő közelget ti hoz-
 zatok. Az Ephraim, mikor sirván azt
 mondotta volna az Ur előtt, ver. 18. 19.
 Meg vertel Uram engemet, es meg verettetem mint a
 tulok, mely az jármot nem szokta. Terits megh engemet
 es meg térek, mert te vagy az én Uram Istenem. Mert
 minekutanna meg térítettem engemet, meg bantam: es
 minekutanna meg ismertem magamat, versem az én
 csombomat, meg segyanultem es elpirultam, mert vi-
 seltem az én ifuságomnak gyalázattat, azonnal az
 Ur neki meg felelven azt mondotta, Avagy
 nem kedves siamenekem az Ephraim? Avagy, &c.
 Meg vert jay, minket az Ur, meg veret-
 tettünk mint az tulok mely az jármot né-
 sotta, ma visellyük mi a mi ifuságunknak
 gyalázattat, Oh vayha valóban esünk-
 ben vennők magunkat meg ismernők ma-
 gukat, meg pirulásunk megh segyenle-
 nők magunkat es sirván az Ur előtt azt
 mondanok: Terits megh Uram minket es
 meg terünk, mert te vagy a mi Istenünk, bi-
 zonyára a kegyelemre haylando Isten no-
 ha méltatlanok vagyunk az ő kegyelme-
 re, mindazáltal kegyelmét nyujtaná mi
 hozzánk es azt mondaná: Avagy nem
 kedves

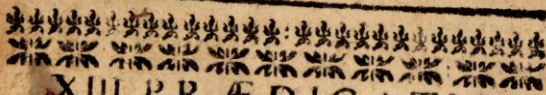
kedves fiame nekem, Debreczen lakosa? *Avagy nem kedves magzate? Mindaztal, miutla, &c.* David azt mondja, Psal. 103. 13. 14. *Mikeppen könyörül az atya az ő fián azonképpen könyörül az Ur az őtől jelőkon, mert ő tudja hogy romlando edények vagyunk, meg emlékezik rolla hogy porból velok vagyunk.* Istennek hívei, kik fel-lyük az Urat minékünk-Is edes Atyánk az Jehova ug' vagy ő méltatlanok vagyunk az ő kegyelmére, mindazáltal tudvan azt hogy romlando edények vagyunk, megh emlékezven rolla, hogy porból velok vagyunk, belső könyörületességre indittatik mi hozzánk hogy jól tegyen mi velünk a mi siralmas romlásunkban. Amà kegyes sereg az pusztában a Christus mellett ehseget szenvedven az Ur az ő tanítványinak azt mondá, Marc. 8. 2. 3. *Keserülöm ez sokaságot es ehsegekben meg elegite őket.* Ez iszonyúságot a Christus mellett, az ő neveért szenvedgyük mi, mere az ő igaz vallásáért igyekeznek minket ez hallatlan tűz által a hitetlen emberek megrontási, bizzunk azért az Urban, meg keferül minket, könyörülven könyörül raytunk, es

es kegyelmét közli mi velünk a mi faba-ditafunkra, mint ez után mag halljuk, hogy magunkon meg tapasztalljuk imez Salamon mondásának igazságát, Prov. 16. 20. *A ki bizik az Urban, ő ki boldog az.*

Hallok imez dolgokat, 1. 2.

Az Jehova Isten, kinek belső részei megh indulnak es könyörülven könyörül az méltatlan fiakon-Is, mivel mi méltatlan fiak vagyunk, ne tekincse méltatlanságunkat, hanem az ő fiában a Jesus Christusban kegyelmezzen minékünk es könyörüllyön raytunk, es az ő kegyelmet terjesse mi reánk ez siralmas állapotból való ki menekedésünkre. *Ő neki dicsőséges bala-adás mind örökre, Amen, Amen.*

XIII. PRÆDICATIONO.

Esaia 25. 8. 9.

Eltörli az Ur Isten a köny-hullatast minden orcsákról, és az ő népenek gyalázattya el veszi mind az egész földön. Mert az Ur fölött.

Es ezt mondgya a nép akkor: Imé ez mi Istenünk vártuk őtet és megtart minket, ez az Isten a kit kívántunk, örüllünk és örvendezzünk az ő szabadításában.

Rgalmas az Isten selette igé, és az őveihez kegyelmet megmutattya bőszegesen, mely jó akarattya az fent lrasban sok fep hasonlatosságokkal ki-jelentette az mellyek között fep és gyönyörűséges az, hogy magát hasonlittya edes Atyához és Anyához, imez edes feles besedek fent, Plal. 103. 13. Míkeppen könyörül az Atya az ő fiain, azonkeppen könyörül az Ur az őtől felokán, Pl. 49. 14. 15. 16. Hogy ha ezt mondgya a Sion: Elhagyot engemet az Ur, és az Jehova el seletkezett en volla, en azt mondom: Vallyon el seletkeztetik-e az anya az ő kis gyermekeiről, hogy ne könyörüllyön az ő méhenek

fián.

fián? Ha azok el seletkeznek is, en el nem seletkezem. Imé az en kezeimre fel irtalak tegedet, és a te kö-falaid buntelen en előttem foregnak. Es bizonyára az Jehova Isten edes Atya es Anya gyanánt vagyon az őveihez, mint ime dolgokból nyilvan vagyon, I. Az edes Atya es Anya belső kegyes indulattal es főbeli buzgosággal vagyon az ő kedves rayzattyához. Így az Ur belső buzgosággal buzog az őveihez, mint felső tanításomban jelentem, azért mondotta: *Avagy nem kedves fiame nekem, &c.* II. Az edes Atya es Anya kegyes besedekkel solnak megh el fajult magzattyoknak is, es jora akarvan őket vinni edesdeden intik azokat. Avagy nem így cselekedike az Ur az őveihez, kik erőtelenségből el hajolnak az ő főveknek kívánságira? Bizonyára akkeppen, azért mondotta: Jer. 3. 12. *Tery megh vissza vono Izrael es en el vessem te rollad az en baragomat; mert kegyelmes vagyok en, nem tartok baragot mind örökre.* Ezech. 18. 32. *Miert balnatok meg Izraelnek bára? Nem gyönyörködöm az balatra valonak balalaban. Terjete meg azért, es ellyetek.* III. Az edes Atya es Anya az ő kedves magzattyat bilayságaert neha megh

o

szok.

sokta suytoloi, mindazáltal ísmet hozzá-
ja fordul azt öleiben vési es femeirül si-
ralmas köny-hullatásit el törli. Ezt csele-
kési à kegyelemnek Artya-is, ugy vagyō
à kiket szeret meg dorgallya, es à kiket fiaiva fogad meg
esborozza, Heb. 12. 6. mindazáltal viōt ōket
kegyelmevel előles hozzá vési, es meg
vigasztalvā ōket, femekrül köny-hullatáso-
kat el törli es ōket meg örvendezteteti hog
nagy örömmel dicsekedgyenek az ő sa-
baditásban, miképpen Esaias az fel vet
igekben igen sepen előnkben adgya.
Hogy azért mi-is mostan az Istennek il-
lyen edes Aryai indulattyat hozzánk
meg ísmerjük es ez siralmas állapotban
magunkat azzal vigasztallyuk, bollyunk
rövideden az igeknek értelmerül es abbol
à mi köny-hullatásinknak el törtéserül.

*Az Jehova Isten mint nekünk edes Aryanak es A-
nyának mostan-is könyörüllyön raytnak, es mostani i-
gyekeztünket-is kegyelmesen boldogítsa, Amen.*

AZ Jeremiás Proferának ide fel megh
hasznait es gyűmölcsseit jegyeztem meg
ide fellýeb. Az elsőről bollyottam, mostan
à ma-

à másodikról-is emlékezem rövideden.

Második hason, mely követi az Jere-
miás tanats-adásának kegyes veghez vi-
tetelet, mint meg jelentettē nem egyeb,
hanem az mi siralmas köny-hullatásink-
nak femekrül való el törtétetése. Meg
hallottuk az Jeremiás beszédéből, hogy
mostan minekünk siranunk kell à mi bűne-
inken es bűneinknek büntetésin. Az pe-
nig immár az kérdés: *Ha azt cselekezzük*
kegyesen vesszükbe valami hasznat? En azt
mondom: Igen-is, mert az Jehova Isten
meg könyörül raytnak es azt à mi köny-
hullatásinkat el törli az mi femekrül,
mellyet imé az Esaias Propheta sepen
meg jelent az fel vet igekben, midőn az
Istennek választot neperül az Izraelről,
avagy inkább az Anyasent-egyháznak i-
gaz tagjairul azt jelenti, hogy az ő sa-
nyarufagokban megh könyörül raytok,
köny-hullatásokat femekrül el törli, es à
gyalázat alol meg szabadítja, hogy az ő
sabadításában es kegyelmességeben di-
csekedgyenek az ő dicsőfsegere. Fel tet

cselem ferint valo tanulságnak okaert las-
fuk az igeket, mellyekben kettő vagyon.

I. Az Istennek az ő nepevel csele-
kedendő jo tetemenye, vers. 8.

II. Az hiveknek azon valo hala-
ado őrvendezelek, vers. 9.

Első dolog az fel vet igekben, az Istē-
nek az ő nepevel cselekedendő jo tete-
menye, mely kettőt foglal be magában.

1. Az hivek siralmának el töröltetése. 2.

Azoknak gyalázattoknak el fordítása.

Az elsőről a Propheta így szól : *Es el törli*
az Ur Isten a köny-hullatast minden orcsákrul.

Az Isten az ő igaz ítéletiből az ő saját fi-
ait es leányit is keserűsegekre es siralmas
állapotra bocsátja gyakorta, melyben a-
zok könyveznek es kesergenek mint U-
runk mondotta az ő tanítványinak, Ioh.

16. 20. *Bizony mondom ti nektek: Sirtok es jaygattok*
*ti, az honnet David, Psal. 6. 7. El saradok siba-
kodásimban meg mosom minden eyjel az en ág yamat es*
köny-hullatásimmal megh öntözöm az en noszolyamat.
Psal 42. 4 *Az en köny-hullatásom enneke eyjel nap-
pal kenyerem, midőn mondgyak ennekem minden na-
pon: Hol vagyon a te Istened? Ily siralmas álla-*

pottyok.

pottyokban az hiveknek, az Isten edes
Anyja gyanant vagyon, mert miképpen
az edes anyja látvan kedves rayzattyanak
keserű borongatását es az miat sürű köny-
hullatását kezevel vagy keßenőjevel le-
fokta orcsájarul annak köny-hullatását
törteni, azonképpen az Ur is az ő hivei-
nek el törli köny-hullatásokat, meg vigas-
talvan őket siralmokban mind idő ferint
ez életben, mind ez élet után mind örök-
ke. Idő ferint el törli az őveinek köny-
hullatásokat, midőn azoknak siralmokat
es keserves köny-hullatásokat örömré
fordítja, azt mondvan nekik, a mit amaz
özvegynék monda az Naim kapujánál
mikor sirankoznek egyvetlen egyvenek
halálán, Luc. 7. 13. *Ne siry,* es fiát az ha-
laltól fel támasztá. El törli pedig ez élet
után mind örökke mikor azokat ki saba-
dítja minden keserűsegekből, es azt cse-
lekefi hogy soha többbe őket bánat es ke-
serűsegh ne illesse, melyről, Apoc. 21. 4.
El töröl az Isten minden köny-hullatast az ő ssemekrül,
es az halál többbe nem leszen, sem az keserűseggel valo
siras, sem kiáltás, sem semmi fájdalom nem leszen töb-
be, mert

be, mert mind azok elmulnak. Mind ezeket azért egyben foglaltja az Profeta mikor azt mondgya: *Eltörli az Isten a köny-hullatast minden szemekről.*

Továbbá a masodikról így fol: *Es az ő nepenek gyalazattya el veszi mind az egeß földön. Az igaz Isten az őveit nem csak keßerü-segre hanem még emberek elöt valo gyalázatra-is engedi az ő bölcs tanacsabol, melyről panaszkodással bolnak az hivek. Pál 80. 6. 7. Seregeknék Istene, meg elegitette az te nepedet siralmas kenyérrel, es siralmas italt adis ő nekik nagy meretekkel. Adtal minket szidalomra a mi szomszédjainknak es az mi ellenjaink csufolnak minket, Pál. 44. 14. 15. 16. 17. Isten, vetettel minket szidalmazagra az mi szomszédjainknak, meg csufolásra es nevetésre a mi környölünk valoknak. Vetettel minket példabeszédül az pogányoknak, es fő csufolásra minden nemzetsegeknek. Az en gyalazatom naponkent előtté vagyok, es az en orcának pironása elborított engemet. Innét mondott az Apostol magyarul es az több Apostolokról, 1. Cor. 4. 10. & seqq. Mi lőtünk csudaja ez vilagnak es az Angyaloknak es az embereknek. Mi bolondok vagyunk az Christusért, erőtelnek es gyalazatosok, szidalommal illettettünk, haborságot szenvedünk, gyalaztatunk, ez vilagnak széprellettünk es elvetettett állatok mind ez ideig,* mely

gya:

gyalazatos sorsban az Isten ugyan nem hadgya el az őveit hanem reájok borsalmatos gondot visel, hogy az Profeta beszede szerint mind az egeß földön elfordítsa rollok az ő gyalazattyaikat, annyira hog mint a Bölcs irja, Sap. 5. 1. & seq. az igaz ember nagy bizodalommal meg-allyon azok-elő kik ötet nyomorgattak es az kik meg vetettek az ő munkajokat, kik azt latvan meg haborodnak nagy felelemmel es almlékdóssal az ő meg tartatásan, es ezt mondgyak ő magokban meg terven, es szorzkodnak az ő lelkeknek szorongattatási miat: Ez az, a ki mi regenten tartunk vala gyalazatnak es közönseges csufnak. Mi balszategok ennek életet bolondjagnaktartjuk vala, es az ő ki mulaszt gyalazatosnak. Imé mimodon szamlaltatott az Isten fiait-közé es az szentek között örökseget vet.

Ezek az Urnak jo tetemenyi, mellyeknek be tellyesedeseben hogy senki ne ketelkednék az Profeta mindgyarast utánna tefi: Mert az Ur szolloc, mellyel azt jelentí hog a mit ő mond az hiveknek köny hullatafoknak el törölteteseiről es gyalazattyaoknak el forditására bizonyosan meg lehen, be tellyesedik, mert az monda a Jehovanak, kinél nincs en változas, nincs en az változásoknak még csak árny-

ka-is, Jac. 1. 17. Es az ki nem olyan mint az ember hogy hazudgyon, nem olyan mint az embernek fia, hogy el változtassa igiretit, hanem a mit föl meg cselekei, es az mit mond veghez viűi, Num. 23. 19.

Masodik dolog az igeekben az hiveknek az meg nevezet jo tetemenyiert valo hala-ado örvendezesek, melyrűl így föl, vers. 9. *Es ezt mondgya, az nep akkor: Ime a mi Istenünk, &c.* Az nepen ertetnek az Istennek válastot fiai es leányi, kiknek az Ur igireti bértot semekrűl eltűrli köny-hullatafokat, es el fordittya gyalá-zattyokat, kik ily kegyelmes jo tetemenyet magokon latvan, hala-adással fog-nak örvendezni fivékben es örömökben sájokkal azt mondgyak: *Ime mi Istenünk, vartuk őtet, &c.* Mely örvendőző befe-dekben, 1. Vallást tesnek az Jehováruł, őtet kiáltvan oly Isteneknek, kit nagy ke-venfaggal vártanak es a ki el jőt alkalma-tos időben az ő meg tartatafokra. 2. Az ő fivékbeli örömökrűl állanak, mert azt mondgyak, hogy ok kegyelsen örűlnék es ör-

es örvendeznek az ő Isteneknek meg fá-baditásban, melytűl vífeltetven ugyan serkengetik egymást az Urnak fábadi-tásban valo örvendezesre. Ez az Esaiás vigasztalo befe-de.

T A N U S A G.

Az hivek mikor Isten előt sirnak es ke-seregnek, az Ur el tőrli siralmokat, el for-dittya gyalázattyokat, hogy az ő fábadi-tásban hala-adással örvendezzenek. Ez siralomnak vőlgyeben minden embereknek siralmas az élet, ha azt életnek fábadi-moodanom, holot Euripides in Alceste azt mondotta: *ὁ βίος, ὁ βίος ἀλγῶς, ἀλλὰ συμφορᾷ.* Ez élet igazan nem élet, hanem nyomoruság, Siralmas, mivel nagy nyomoru-ság rendeltetet minden embernek, es neheziga vette-tet az Adamnak fátira, az ő annyok méhetűl fogva meg térnek az ő annyokhoz a földben, Syr 40. 1. *az ember nyomoruságokra sültetetik mint az madar a ro-pulesre,* Job 5. 7. az ember, mint Solon mō-dotta Croesus Kiraly-előt Herodotusnal, lib. 1. p. 38. *totum quod est, calamitas est,* tellyesleggel valami, nem egyeb, hanem

nyomorúság, az ember életének bntem a legja-
va-is munka es faratság. Psal. 90. 10. Mineko-
 kaert az hivek, mint regen az Izrael fiaí
 a pústaban, eleget sirankoznak es kefe-
 regnek es ifonyu gyalazatokat szenved-
 nek, mellyekben csak ez vigasztalások,
 hogy az könyörületességnek Istene cdes
 Atya es Anya gyanánt leven ő nekik, az
 ő bemekről el törli köny-hullatafokat es
 gyalazattyokat el fordította, hogy azok
 latvan magokon az Istennek Atyai ke-
 gyelmét ötet hala-adással dicsirjek, ald-
 gyak es magasztallyak, es szívbeli öröm-
 mel örvendezzenek az ő szabadításában,
 melyről fol imé az Jeremias vigasztalo
 befédde: *Az Ur Isten el törli a köny-hul-
 latast, &c.* Idvözítők-is az ő tanítványi-
 nak Joh. 16. 20. 21. 22. Bizony bizony mondom
 tinek: *Sírtok is es jaygattok, az vilag pedig örül, ti sí-
 morkodtok, de a ti keferüsetek örömré fordúl.* Az asz-
 szonyi-allat mikor szul saydalma vagyon, meri eljöt az ő
 oraja, de mikor on szul az ő gyermeket az utan nem em-
 lekeznek meg az ő saydalmaról, mert örül hogy ember
 születet az vilagra. Tinek-is most keferüsetek va-
 gyon, de ím meg látlak titeket es örülni fog az ti sí-
 vetek, es a ti örömeteket senki el nem veszi ti tölletek.

Ezt

Ezt pedig az Ur veghez vifi az ővein.
 I. Ez életben, mikor őket az ő siralmas
 állapottokból meg szabadította, es megör-
 védezteti, mint regé Davidit meg viga-
 talá, mikor buydosásból hazájában meg
 hozá, es az ő népé Kirallya tetete, es így
 siralmát el törle, melyről mondotta vala,
 Psal. 56. 9. *Uram, az en buydosásimnak samat joltu-
 dad, az en köny-hullatafimat a te tömlődben raktad, a-
 vagy nem tudná azoknak samat?*
 II. Ez élet után, mikor ez siralomnak
 völgyéből őket ki vesi es be vifi amà tö-
 kelleres boldogságban, melyben Augu-
 stinus befede berint, Manual. cap. 7. t. 9.
*Lesse, gaudium sine mœore, requies sine labore, dig-
 nitas sine tremore, opes sine amissione, sanitas sine lan-
 guore, abundantia sine defectione, vita sine morte,
 perpetuitas sine corruptione & beatitudo sine calamita-
 te, az az, öröm keferüseteg nélkül, nyugo-
 dalom faratságos munka nélkül, meltság
 retteges nélkül, gazdagág kár nélkül, e-
 gesség lankadás nélkül, bőség fogyatko-
 zas nélkül, élet halál nélkül, állandó bo-
 dogság romlás nélkül, es boldogság min-
 den nyomorúság nélkül, mellyekben az*

hívek

hívek nagy dicsekedéssel azt mondgyak Daviddal. Pál. 116. 8. 9. Uram, *megh* *šabadítottad* *az en lelkemet az haláltul, az en űemeimet az köny-hullatástul.* Iarok *az Urnak orcsaja elöt az elöknek földében.* Pál. 30. 12. 13. Fordítottad Isten *az en siral-mimat örömré, levetetted az en gyászruhamat es be-ö-redzedi engemet örömmel.* Ennekokaert enekeltene-*ked az en lelkem, es nem vesztégel, en Istenem örökre dicsirlek tegedet.*

Debreczeni kegyes hívek, à mi álla-potunk elegendé siralmas mostan, mellyön mēlto mi nekünk sirnunk, mēlto hogy à mi köny-hullatásinknak vize le folyon à mi orcsánkon eyjel es nappal, mivel so-kak az mi búneink, sokak búneinknek bűn tetesi es oly nehezék hogy ha azok Isten-nek irgalmaságabol meg nem űűnnek, az Ur haragjának keménysege miat meg e-mestetünk ezennel tellyelsséggel, mely el-len az à vigasztalás, hogy vagyon mi ne-künk *ędes Atyánk Istenünk az egekben,* ki *ędes atyai indulattal* vagyon hozzánk, ki könyörölven könyöröl raytunk, es el törli az mi orcsánkrul köny-hullatásin-kat, el vesi gyalázatunkat, hogy hala-dással dicsirjük őtet, es űivel örve-de-zünk

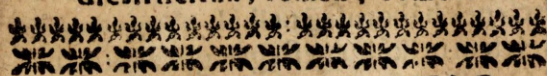
zünk az ő *šabadításában.* Az kis Ismael mikoron buydosnek à Paron pústajában es keűerveűen sirna à nagy űomjufag miat mēnyifer gondollyatok hívek, hogy Ha-gár az ő anyai törletre el köny-hullatási-c miglen azt mondana: *Nem akarom latni mikor az gyermek meghal.* Gen. 21. 15. 16. Az Jehova ki *ędes Anyai űível* vagyon mi hozzánk, Eűa. 49. 16. latya az mi siral-minkat, es mint Hagár Ismaelt nem hágy el minket, hanem *velünk leven az halál völgye arnyekában-ű,* Pál. 23. 4. el törli si-ralmas köny-hullatásinkat, hogy meg tar-cson minket. Az Jehova Izraeltul Pha-rahonak azt mondotta, Exod. 4. 22. *En űiam es en elő űűlöttem az Izrael, melyre nevez az Izrael à pústában az ő űanyaru-sagi kőzöt* valamenyifer űira ő elötte mind annnyifer kegyelmesen tekintette őtet hog sirmokat el törlene vigasztalá-*si val es šabadításival.* Hívek, mi is ez ha-talmas Urnak *amà űerelmesben* Ephē. 1. 6. az Iesus Chistusban *hit által űiai* vagyunk, Gal. 3. 26. Ő neki elő űűlötti vagyunk, azért valamikor sirunk es keűergünk

fergünk ő előtte a mi siralminkat eleiben
vesi köny-hullatainkat tömlőjében tesi,
es könyörülven könyörül raytunk, megh
vigasztal es meg szabadit minket. Az I-
stennek háva, Psal. 12. 6. *Az nyomorultaknak*
pusztitásokert es az segényeknek fohazkodásokert
mindgyarast fel kelek, meg szabaditom azokat, kik tör-
ben eytettek. Imé mi nyomorultak vagyunk,
es segények, jay törben eytettek minket,
nagy az romlás pusztulás mi raytunk, jay
csak fohazkodunk es sirunk, Miert nem
kelne fel az Ur: miert nem szabaditana
meg minket: Mivel az Ur a meg nyomorított-
nak fel magasztalás, es idejekorán való segítése az nyo-
morúságokban, Psal. 9. 10. Lehetetlen dolog
hogy el mulassa a mi könyörgésünket, es
meg ne tekincse kegyelmesen az mi nyo-
morúságinkat, minekokaert Atyai keppé
el törli az mi köny-hullatainkat, el for-
dítja gyalazatunkat, hog meg szabadul-
van örvendezzünk az ő szabadításában es
azt mondgyuk: Imé ez a mi Istenünk, vartuk o-
tet es meg tartot minket. Ez az Isten a ki vartunk, o-
rüllünk es örvendezzünk az ő szabadításában.

Meg hallok mostan-is, 1. 2.

A min:

A minden vigasztalásoknak Atyya, ki
az őveinek kegyelmesen gyalázattyokat
el fordította, köny-hullatakat el törli,
mivel mi elég gyalázatban vagyunk, az
siralmas sors miat, köny-hullataink bőse-
gel folynak alá orcsankon, könyörüllyön
raytunk, minden gyalázatunkat fordítsa
el, siralminkat idő ferint es öröкке töröl-
lye el hogy az ő szabadításában örvendez-
ven, ötet hala-adással Istenünknek es sa-
baditonknak valhassuk, es mind öröкке
dicsirhefsük, Amen, Amen.

XIV. PRÆDICATIONO.

Esaiæ 65. 24.

Minekelőtte kialtanának en megh halga-
tom, még mikor bólnának, en meg-hallom.

Z keserűségek haylekában es
halal árnyekának völgyebé nin-
csen egy-is az Adám rayzati
közzül, kiket nemzet az ő kepere
es hasonlatosságára, mint Sethről
soll Moyses, Gen. 5. 3. a ki üres volna so-
ronga.

ronga.

rongatásoktól és nyomorúságoktól, annyira, hogy Augustinus, serm. 31. ad frat. in eremo. t. 10. azt merete mondani: *Dicant omnes, loquantur cuncti, surgat venerabilis pater Adam cum omnibus filiis suis & uno ore loquantur: Numin hac vita gaudium habuerint sine dolore, pacē sine discordia, quietem sine metu, sanitatem sine infirmitate, lumen sine tenebris, panem sine dolore, risum sine fletu?* az az, Szollyanak noha mindenek, es mondgyak meg, kellyen fel amà tisteleces Atya az Adam, minden magzatival es egy fátyjal jelentsek meg: Ha volte ez életben örömtök faydalom nélkül, bekessegek háborúság nélkül, nyugodalmok felelem nélkül, egessegek gyengeseg nélkül, világosságek homály nélkül, kenyegek bánat nélkül es nevetsegek sírás nélkül & m. h. mondaná. Senki külömbet né mondhat. Hallottam nemellyeket hogy dicsekedtenek, életekbé betegseget még fejek fajafat-is nem szenvedtek, Polycrates Sámjufok Kirallyarul írja Strábo lib. 14. Hogy életében semmi búrt kárt nem vallow, hané drága aray gyúrújer-is, melyet a vegre hajtot volt az tengerben, hogy

hogy azon mint kedves jószágban valamēnyire bántódhatnak, fakátsa egy könyhajara vétetet halnak gyomrában meg találta, hogy azon-is ne tomorkodnak. Így leven a dolog, en bizonynyal nem hihetem sőt nem-is kell hinni, hogy ezek kicsinysegekről fogva valami kedvetlenesget nem szenvedtek volna, noha azt a boldog ferencses állapotra nevez csak igen kicsinyek sőt ugyan semminek tartottak. Nem kell hinni azt mondom, Miert? Mert akar mit mondgyanak az emberek magok felől bizonyára igen igaz a mit mondot Moyses, Psal. 90. 10. *Az ember életek sinton az leg java-is munka es fáraság.* Syracides, Syr. 40. 1. *Nagy nyomorúságh rendeltetett minden embernek, es nehez iga vettetett az Adamnak fiaira, &c.* melyet efeben veven, igen igazan módotta Gregori^o Názianzenus lib. de extrem. hom. vilít. t. 2. *Vita hæc plus molestia quam voluptatis habet,* ez élet inkább bővölkedik nehézségekkel mint gyönyörűsegekkel. Igazán Seneca is Epist. 99. *Si arumnas, labores & pericula à vita demas etiam in longissima vita minimum est quod vivitur* az

az. Ez életből ha ki fogod, az nyomorúságokat, faratságokat és veszedelmeket az embernek még hosszú életében is igen kicsiny hagyatik, mellyet jól t volna. Ily siralmas állapotban, az hiveknek tisztekellyen micsoda? A könyörgés bizonyára mint az Ur maga kevénszám, Pál. 50. 15. *Hiv engemet segítségre a te borongatásodnak idején, és en meg szabadulak tegered.* Mely könyörgés hogy Isten előtt hasonlatlan ne legyen, hanem az Urtól kegyelmesen meg halgattassék azt adga maga az Ur előttben az felvetésekben, a melyről akarok én is mostan tanítást tenni, az mi vigasztalásunkra. Az könyörülő Ur halgassa meg mostan is kegyelmesen könyörgésünket, és cselekedgyek velünk minden idővel segges dolgokat, Amen.

Megértők két tanításokban, hogy az Jeremiás tanács-adása szerint, ha ez mi mostani siralmas állapotunkba kegyesen sirunk Isten előtt az mi bűneinken és bűneinknek büntetésin, és buzgóságoson könyörgünk Istennek abbéli kegyes cselekedetinket imez hafnok követik, ugy-

mint, 1. 2.

mint 1. 2. Mostan az harmadik hafon következik. Erclsünk mostan arrul keves befedekkel.

Harmadik dragalatos hafna a mi felső megh jegyzet kegyes cselekedetinknek veghez vitetesenek né egyeb, hanem az mi mostani siralmas könyörgésünknek megh halgattatása. Az Jeremiás a Juda mardakit az ő romlásokban így tanácsla: *Kely fel, ki alos eyjel első álomkor, öntis ki mint az vizet a te sívedet az Ur előtt, emeld fel az te kezidet hozzá, és mondva: Uram, lajld meg és tekincs meg kivel cselekedtel ilyen keppen?* Ennek magyarázattyaol meg tanultuk azt, hogy ez mi mostani siralmas állapotunkban süntelen kell könyörögnünk és esedeznünk az mi Istenünknek, minekokaert immár a kérdés az itt: A mi kegyes és buzgó könyörgésünk fogantatos lefene a az mi Istenünknek tekinteti előtt? Az Jehova Isten ő maga imé elő befeddel felel meg ez kérdésre az Esaiás által, mikor ez befedeben oly kegyelmét igeri az őveinek, hogy oly bizonyoson megh halgattya azoknak kiatafokat, hogy még könyörgelek előtt-

P 2

is ke-

is kevéságokat jól tudgya es kefi azoknak megh halgatására es be tellyesítésére, azért mondgya: Minekelőtte kiáltának, &c. Csudálatos es gyönyörűseges igirete ez Istennek, melyből vigasztalo tanúságunknak meg jegyzéseért, Lassuk 1. Az Isten abban mit iger az hiveknek: 2. Mikor vífi veghez azt az ő igeretét: Mellyeknek megh értese biztat minket a mi mostani keserves könyörgésünknek meg halgattatása felől.

Első kérdés ez vala: Az Isten mit iger a fel-vett igekben az hiveknek: Egy szóval: Meg halgatast, vagy az ő könyörgéseknek megh hallását, mert így szól: *En megh halgatom en megh hallom*, vagy mint Tremellius: *Ego respondebo, ego exaudiam*, en meg felelek, en meg hallom. Nincsen meg jegyzésre méltó hathatóság nélkül, hogy az Jehova Isten holvan az ő hiveinek könyörgésének megh halgattatásáról azt mondgya meg kettőzteretv bebeddel, *En En*, mellyel meg jelenti hogy miképpen az ő hiveitől azt kívánja hogy az

ő *bor-*

ő *borongattatásokban ötet hiyyák segitsegre*, Psal. 50. 15. Akkeppen egyedül ő az, a ki azoknak könyörgéseket meg halgattya, hogy őket nyomoruságokból megh szabadítsa imez mondata szerint Davidnak Psal. 145. 18. 19. *Közel vagyok az Ur mindenekhez, kik ötet segitsegül hiyyák, mindenekhez kik ötet ö-kellefességgel segitsegül hiyyák.* Az ötet felőknek akaratyokat teszi, azoknak könyörgéseket meg-halgattya es őket megh szabadittya, azt mondgya azért: *En megh halgatom, es megh hallom.* A' veghetetlen Isten halgatast hallást tulaydonit ő magának, de nem tulaydonkeppen, mert noha a füleket ő plantalta es hall ő, Psal. 94. 9. mindazáltal ő neki fülei nincsenek mint az embereknek es egyéb hallo testes állatoknak, es mikor az Irás ő neki füleket tulaydonit es hallást, azzal nem azt akarja jelenteni hogy az Isten effele külfü teszi fülekkel hallyon es értsen, hanem érti azon az Istennek hathato erejét, mellyel mint mindeneknek tudója es által lato Istene jól tudgya es érti az őveinek minden könyörgéseket es még szívbeli foházkodásokat es suhaytasokat.

P 3

is

haytasokat-is jól tudgya mit tehen, mikor azért ezt mondgya hogy az őveinek kiáltásokat es szollásokat halgattya es hallya, az az azt jelenti hogy azoknak kegyes kevanlagokat jól erti tudgya es meg felel azoknak kegyelmesen be-teltyesítven azoknak kéréseket es minden javaival azokat be-teltyesítven imez ő őp befede ferint, mellyet mondot az ötöt felő embernek, Pál. 91. 14. 15. 16. *Mivel ez engemet feret, meg-sabadítom ötöt, fel magasztalom ötöt mert jíméri nevemet. Segítségül hívot engemet, meg-halga-zom ötöt, vellek vagyok háborúszagában, megh mentem es meg-dicsőítem. Hosszu napokkal betöltöm ötöt, es meg-mutatom ő neki az en-sabadításomat.*

Második kérdés ez: Mikor vísi véghez az Isten ezt az ő igiretét? avagy hogy világosan szóljak: Az Isten mikor hallya es halgattya megh az ő híveinek könyörgéseket? megh mondgya az Ur így folvan: Minekelőtte kiáltanának, még mikor szollanának. Szollafrul es kiáltafrul emlékezik, mellyen erti az híveknek sívból fármazot buzgo foházkodásokat es könyörgéseket, mellyeket az hívek

vek gyakorta fölval sok kiáltással-is ki-jelentenek, es az mellyek ha fölval nem leűnek-is mindazáltal kiáltás gyanant vānak az Istennek fűleiben, mint Moysesnek példaja mutattya, ki az veres tenger-nel látvan az Izraelnek nagy sorulatát, halvan kemény zúgolodását noha nem kiált vala, hanem csak síveben foházkodik vala még-is az Ur azt monda ő neki, Exod. 14. 15. *Mit kiáltasz hozzáam, Szoly az Izrael fiainak, hogy indullyanak el. Az híveknek illeten buzgo könyörgésekrűl azt mondgya itt az Ur hogy minekelőtte sívekrűl fájokban mennének es minekelőtte nyelvekkel ki mondanak immár azokat az Ur hallya es meg halgattya, az az, jól tudgya es keű azokat be-teltyesíteni melyre nevezve mondotta Urunk, Matth. 6. 32. hog a mi mennyei Atyánk jól tudgya az mellyek nélkül szűkölködünk. Matth. 7. 11. ha mi gonoszok leventundunk jo ajandekot adni a mi magzatinknak, mennyivel inkább ad ő minden jokat azoknak, az kik ő tölle kerik. Világoson azért azt igiri az Ur az ő híveinek, hogy az ő hozzá-valo kiáltások es kéréseket soha hejában el nem mutattya,*

latta, mert még minelőtte sívekből es fájokból ki bocsátják kevanlagokat, tudgya mit kevanak ő tőlle, es így vellek azt cselekefi à mi ő neki dicsősege-re es azoknak lelki örömökre es idvességekre szolgál. Ez mind à két kérdésekre való felelet es az igek magyarázattya.

T A N U S A G.

Az kegyelmes Isten mindē kersege nélkül meg halgattya kegyelmessen az ő híveinek könyörgéseket. Az siralmas es kedvetlen állapotban nincsen hasznosabb ezköze à Ker.embernek az Istéhez nyujtot kegyes könyörgésnel, mellyet az Ur maga kevant, Psal. 50. 15. *Híj engemet segitsegre à te szorongattatásodnak idején. Matth. 7. 7. Kérjétek es meg adatik ti nektek, keressétek es meg találjátok, zörgésétek es meg nyitatik ti nektek; Minekokaért az hívek ezt halván mikor az nyavalya raytok vagyon meg keresik őtet ezt mondvan: Iertek eltérjünk vissza az Urhoz, mert ő szaggatott-meg es ő gyogyit meg minket, megh vert be köti à mi sebeinket, Hof. 5. 15. azért mondgya Esaiás Es. 26. 16. 17. Isten az ő nyomorúságokban megh látogattak tegedet, alázatofon könyörgötték teneked, mikor az te*

offorod

offorod raytunk volna Mint az nehezes aszsonyi-allat mikor elközelget az sülefnak teje saydalmat szenved, kiált az ő saydalmiban, úgy voltunk te eleted Ur Isten.

Itt ez aránt az híveknek igen nehez, hogy az Ur lattatik gyakorta az ő könyörgések ellen haragunni es ő tőlők meg tartoztatni fület hogy meg ne halgassa őket es mindgyaralt megh ne felellyen nekik esedezésekre, mellyet nehezen benvedven mondotak az hívek, Psal. 80. 5. *Seregeknek Istene, meddig haragszol à te nepednek könyörgése ellen? David Psal. 22. 2. 3. En Istenem, en Istenem, miért hattal-elengemet? Miért tartoztat el az en meg tartasomtól, es az en jaygatasomnak beszedetül? En Istenem, kiáltok mind nap estig, de nem halgats meg, ejjel-is nincsen nekem vesteglesem. Ieremias Thren. 3. 43. 44. Uram, ellenem tamaztattad à te haragodat es üldöztel minket, meg-öltel es nem kedveztel. Fölyböt vetettel elődben, hogy által ne mennyen te hozzad à mi Imaságunk. Igen nehez, ez à mint mondam, az híveknek, de azért annak suly sága miat nem kell tellyeséggel el nyomattatni elméjekben, nem kell sívekben el faradni mint ha ugyan megh nem halgattatának Isteotól, mert bizonyára minden kersegh nélkül à kegyelmes Isten*

P 5

meg

meg halgattya az ő hiveinek esedezését, ezért mondgya: *Minekelőtte kiáltanának én meg hallom.* *Éc.* azt jelenti, hogy mikor az ő hivei esedeznek ő neki meg annakelőtte-is jól tudgya kevanlagokat, erri kereseket es megh felel ő nekik alkalmas időben es azoknak kevanlagokat cselekebbi es könyörgéseket meg halgattya, hogy őket meg szabadítsa. *Pfal. 145. 19.* *mellyet Asaph magán meg tapasztalván azért mondotta, Pfal. 77. 2.* *Az en sommal az Ur hoz kiáltottam, Az en sommal az Istenhez kiáltottam es meg halgata engemet. Az en nyomorúságonak napján az Istent meg keresem, az en kezemet ejjel ki terjesztém, es elnem saradat, mikor az en lelkem vigasztalást nem akarna be venni. David-is Pfal. 34. 5. 6. 7.* *Megh kerestem az Urat es meg halgatót engemet, es minden rettegesümből megh szabadított engemet. Akik ő reá neveznek es ő hozzá jutnak, azoknak orcsajok meg nem pirulnak. Imé ez a segény kiáltot es az Ur megh halgatta őtet, minden ő batoraságiból megh szabadította őtet.*

Ha az Ur illyen igen kés az ő hiveinek könyörgéseknek meg halgatasában, miért tehát hogy mindgyarast meg nem felel azoknak? Miért hallastya el gyakorta az ő segítséget? Oka ennek nem egyéb, ha-

nem

nem az ő bölcs es jó tette, mely berint noha minekelőtte kiáltanának az ő hivei meg halgattya, es minekelőtte szollanának meg hallya; mindazáltal nem ad kedveket berint valaért nekik. Miért? Nem azért mint ha azoknak könyörgéseket nem ertette volna, es azoknak esedezéseket útaltatna, hanem imez okokra. I. Hogy azoknak bekeseges türeseként benvedéseket megh proballya es az kereset által foktassa őket az ő igájának viselesére. II. Hogy fel indítsa őket az buzgo könyörgésre, mely kedves ő előtt. III. Hogy az sokaig valo varakozas által gyakorolvan az őveit azoknál az ő jó tetemenyit annál böcsötetesebekke tegye. Mellyet mikor az Ur cselekebbik az Ker. ember mit cselekedgyek igen sepen meg mutatá Chrysostom⁹ mikor hō. de prof. Evāg. t. 5. megh szollitvan az Imatkozó embert azt mondotta: *Exauditus es, gratias age Deo, quod exauditus es. Non exauditus es, persevera, ut exaudiaris. Et si differt aliquando Dominus, non id odio facit, neq. te avertatur; sed differendo diutius te secum servare vult. Sicut patres filios indulgentius amā-*

tes quo illos diutius apud se detinent, quos desides vident, dedita opera, morantur aliquid daturi, az az: Meg halgattattal-é, adgy hálat Istennek, hogy megh halgattattal. Nem halgattattal meg, legy álhataros, hogy megh halgattalsal. Az meg halgatást ha mikor az Ur el hallastya, nem gyűlölségből cselekefi azt es azzal tegedet nem útal, de tovább hallastyan tegedet maga mellet akar tartani mint az edes Atya magzattya, hogy annal több javait közöllye azzal.

Istennek hivei, oh jay bizonyara siralmas ma à mi állapotunk, melyben mind keservefen sirankozuuk, mind penig fűntelen fohazkodunk es könyörgünk az mi Istenünknek. De hol vagyon à meg halgatas? Bizonyara az Ur meg haragut az mi könyörgesünk-ellen, felyhőt vetet eleiben hogy kiáltasunk eleiben ne mennyen, melynek oka à mi gonofsagink es Isten ellen-valo bűneink, melyrűl ha ma elne Esaiás minékünk melten mondana, Esaiæ 59. 1. 2. Imé az Urnak keze nem rövidült meg hogy meg nem szabadithatna, es meg nem siketültek az ő fulei hogy meg nem halgatna. De az ti hamis-
fagtok

fagtok tettek kölömbseget ti-közteket es az ti Istenek között, es az ti bűneitek miat reytetel el az ő orcsaja ti előttetek, hogy meg ne halgatna. Így leven à dolog, avagy ketségben esünk-é az megh halgatás felől? Ha el hadgyuk gonofsaginkat es az Urhoz tífra hível megh terünk es tellyes bizodalommal esedezőnk ő neki bizonyara minden ketséghez nélkül kedvez minékünk, es kegyesen meg halgatvan könyörgesünket minden irgalmasagat közli mi velünk. Az Izrael fia mikor az Ægyiptomi inségben kiáltanának siralmasan Istenhez, hallvad mit mondot az Ur Moysesnek, Exod. 3. 7. Bizonnyal lattam az en nepemnek nyomorusagát mely vagyon Ægyiptomban, es az sarcsoltatok miat valo kiáltásokat meg hallottam es az ő nyomoruságokat megh tudtam, leballottam azért hogy meg szabadítsam őket. Lattya az Ur à mi mostani nyomorusaginkat, megh halgattya fivbeli fohazkodásinkat, es lehetetlen hogy meg ne feleljen es válast ne adgyon mi nekünk, meg szabaditvan minket alkalmas idöben az mi sanyarusaginkbol, mert mint Beda hom. æstiv. de tempor. t. 7. mondotta:

*Non tardat celestis miseri cordia medici, si intenta precantium non hesitat nec deficit oratio, az az, Nem kesik a Mennyei orvosnak könyörületessége, ha az könyörgőknek nem haboz es meg nem fűnik buzgosagos könyörgése. Syracides regen azt mondta, Syr. 2. 10. 11. Tekincsetek a regi idökre, es lasjatok meg. Vallyon kicsoda segyenül meg a ki az Urban bizot? Avagy kicsoda hagyatot el a ki az ő felelmében meg maradot? Avagy kicsoda bitia ötet segitsegre es megh utaltatot ő-tölle? Nezzünk mi-is ezekre es hidgyúk el bizonyoson, hogy ha az Urban bizunk megh nem segyenülünk, ha az ő felelmében meg maradunk ő-tölle el nem hagyattatunk es ő-tölle megh nem utaltatunk, ha ötet segitsegre hiyjuk; No azert ahoz tarsuk magunkat a melyre oktattya Cæsarius Arelatenensis hom. 35. Bibliot. SS. t. 7. az kegyes lelket, mondvan: *O anima, quæ intra carnales ac fragiles parietes habitas vigila, ora, pulsa & quære. Vigila petendo, ore quærendo, pulsa erogando. Vigilanti tibi & petenti dicit Dominus: Ecce adsum, & si transferis per ignem, tecum sum, az az, o kegyes lelek, ki a testnek romlando falai közöt lakozol vigyaz, könyörögy, zör-**

zörges es kereskedgyel. Vigyazz keresekkel, könyörögy buzgo kereséssel es zörges fent kívánsagokkal. Es így teneked vigyázonak es könyörgőnek azt mondgya az Ur: Im hol jelen vagyok en, es ha az tűzön által menendé is reveled vagyok.

Meg értök a ket kereseket, 1. 2.

Az Jehova Isten, ki figyelmetes az ő hiveinek könyörgésekre, es meg halgattya azokat, még foházkodások es kiáltások előr is, mi reánk is tekincsen kegyelmén, es siralmas esedezesinket halgassa meg es kegyesen meg felelven minékünk tellyelítse fent kívánsagokat, mellyert mi-is ötet visontagsaggal dicsőíthetünk, mind örökkön örökre, Amen.

XV. PRÆDICATIO.

Esaix 54. 7. 8. 9. 10.

EGy sempillantafig hattalak-el tegedet, de az en nagy irgalmassagimbá egybé győjtelek tegedet.

Egykis

Egy kis busuláomban el reytettem vala az en örcsámat te-tőlled egy sem pillantásig. De az en örökke-való irgalmasságomban könyörültem te raytad, azt mondgya à te meg válto urad.

Mert fínten úgy vagyon ez nekem mint à Noénak özön-vize, kinek megh esküttém hogy az Noé özön-vize többé ez földön által nem menne. Azonkeppen meg esküstem, hogy többé te-read nem haragbom, es tegetet meg nem feddlek.

Mert az hegyek megh indulnak, es az hal-mok megrendülnek az en irgalmasságom penigh te-tőlled el nem távozik es az en beke-segemnek bővetsege megh nem tántorodik, azt mondgya à te könyörülő urad.

Yönyörűleges vigasztalásokkal tellyes befedekkel magasztallya à Királyi Profeta az Istennek az emberekhez való kegyelmességet ezt mondvan,

Psal. 103. 8. & seq. Irgalmas es kegyelmes az Ur kefedelmes az haragra es igen kegyelmes. Nem mind örökke feddődik es nem tartya megh mind örökke az ő haragjat. Nem à mi bűneink-berint cselekesik mi velünk es nem fizet mi nekünk à mi alnoklagink-berint, mert mely igen magas az égbà földiül olyan igen nagy az ő jóvolta az őtet felőkörz. Mely tavoly vagyon nap-kelet

kelet à nap-nyugattul, oly messze vetette mi tőlünk az mi bűneinket. Mikeppen könyörül az Atya az őfiain, azonkeppen könyörül az Ur az őtet felőkön. Mert tudgya hogy romlando edenyekek vagyunk, meg emlékezik volla hogy porból-valok vagyunk.

Ez lép befedekben egynéhány emlékezetes dolgokkal commendallya az Istennek kegyelmességet az hiveknek, nevezet berint. I. Hogy az Ur az ő irgalmasságatul viseltetven kefedelmes az haragra, nem mindgyarast önti ki büffü-állalat az bűnösökre, hanem azokat sokáig el-várja hogy meg térjenek az ő gonosútoktul es ellyenek, melyre nevez mon-dotta sent Peter, 2. Pet. 3. 9. Az Isten beke-segesen várt minket, nem akarvan hogy valakik el-ves-senek, hanem hogy mindnyajan meg-térésre igyekezzenek. II. Hogy az Ur à kikre igaz ítél-tiből büffü-álló haragjat ki önti-is, azt azokon nem tartya meg mind örökke, sem penig azokkal à bűnőknek mi-voltok berint nem cselekesik, hanem az ő haragjában is meg emlékezik irgalmasságával, Hab. 3. 2. es meg ostromozza őket az ő ítélteiben nem haragjában, hogy őket el ne ronsa, Jer. 10. 24. III. Hogy az Urnak jo volta nagy es bőleges az őtet felők:

felökhöz es hogy azt azokra ki terjeszti
mindenekben felsegessen, melyről, Psal.
36. 6. 8. 9. 10. Uram, az egiglen vagyon a te irgal-
massagod! es az te igaz mondasod a felvökig! Oh I-
sten mely igen becsületes az te irgalmassagod! Annak-
okaert az embereknek fia biznak az te szárnyaidnak
árnyekaban. Megelegitnek az te háznak kövse-
givel, es az te gyönyörűlegednek folyo-vizevel meg-ita-
tod őket, mert te nallad vagyon az életnek kut-seje, es a
te világossagod által látunk világossagot. IV. Hog-
az Ur az ő kegyelmenek nagy voltabol el-
vegye az bűnőket, es az embereknek rő-
lando voltakát előtte víselven, könyörül-
lyön raytok, mint az cdes Atya magzatin
kegyelmelen jól teven azokkal, az ő jo-
tetése-berint. Illyen az Istennek az ötet
felökhöz való Atyai kegyelme, mellyet
az Ur a felvet igekben-is igen sepen e-
lőnkben ad, melyről akarok mostan fol-
lani az mi biztatásunkra.

*Az kegyelmes Iehova, nyujtsa kegyelmét mi hozzák
mostan-is es ingyen való kegyelmességeből vezzereljen
minket minden idvességes jókra, Amen.*

AZ Jeremiás tanárs-adása berint való
kegyes cselekedetinknek, tudni il-
lik ez siralmas állapotunkban a mi bűne-
inken

inken es bűneinknek bűntesin való siran-
kozásunknak es buzgo könyörgesinknek
három jeles hasznait es gyümölcsseit jegy-
zöttük meg ez ideiglen, ugymint, 1. 2. 3.
Immár a negyedik következik értsünk
arrul-is rövideden.

Negyedik gyönyörűseges haszna idefel
megh jegyzet kegyes cselekedetinknek
nem egyeb, hanem a nagy kegyelmű Istē-
nek Atyai kegyelmenek reánk való for-
ditása. Mikoron idefellyeb megh tanul-
tuk volna azt hogy ez mi siralmas állapo-
tunkban méltó minékünk bűntelen es buz-
gosagoston könyörgenünk, es egyfer-
f-mind arrul tudakoznánk Micsoda dol-
goknak meg nyereséért kell azt cseleked-
nünk, a többi közöt azt mondám hogy
az Istē kegyelmenek reánk fordításaért,
minékokaert az immár a kérdés: Ha mi
kegyesen es buzgosagoston könyörgünk
Istennek az ő kegyelmenek reánk való
fordításaért vessúke annak valami has-
nat? Meg hallottuk idefellyeb, hogy az
Isten előt az híveknek foházkodási es kő-

nyörgefi nem fogantlanok, mert még
minckelötte azok foházkodnának es
bólnának immár jól tudgya azoknak kevan-
ságokat es kegyelmelen meg halgattya e-
fedezéseket, melyből ki-jő az, hogy a mi
kőnyörgefünk is mellyel efedezünk Istē-
nek mostan az ő kegyelmenek reánk va-
lo fordításáért, nem lefen hasonlatlan, ha-
nem Istentől kegyelmelen meg halgatta-
tik es be tellyesíttetik, mellyet igen fepē
megh mutat az Úr ő maga a felvet ígek-
ben, mellyekben azt hirdeti, hogy ő csak
keves ideig tartoztattya meg kegyelmét
az őveitől, es örökre való kőnyörület-
segivel veszi őket kőnyűl az ő meg tarta-
sokra. Mi az tanúságnak kedvéért lassuk
az ígeket, mellyekben kettő vagyon.

I. Az igaz Istennek busulásának
sulyfaga, vers. 7. 8.

II. Az kőnyörűlő Istennek irgal-
malságnak győnyörűsege, vers. 7.
8. 9. 10.

Az igaz Istēnek busulásának sulyfaga
az hi-

az hivenek nem egyeb hanē az ő kegyel-
menek bizonyos ideig való meg vonása,
melyről így bol, vers. 7. 8. Egy sēmpillanta-
sig battalak eltegedet. Egy kis busulásban reytet-
tem el az en orcsamat te tölled egy-sēmpillanta-sig.
Az igaz itéletű bölcs Istennek mondása,
Hos. 5. 15. El megyek vízszá térek az en helyemre,
mind addig mig nem meg ismerik magokat, es mig nem
meg keresik az en orcsamat, mikor az nyavalya raytek
leszen meg keresnek engemet, mellyel azt jelenti,
hogy az ő nepevel nem különbben fokot
cselekedni, mint buzgo haragra fel ger-
jedet Fejedelmi ember, ki az ellene-véret
gonos tevőről orcsáját el fordittya, es se-
meivel is nem akarja látni, akkeppen ő az
Izraelből orcsáját el fordittya es messze
távozik tőle meg sanyargatván őtet az ő
gonoszágáért, mellyet nem kell ugy érte-
ni mint ha az Isten ugyad egy általlyabá
el háonna az őveit az ő fogyatkozásokert,
mert azt nem cselekebi, holot mint Da-
vid enekli, Psal. 27. 10. Ha a mi Anyank es a-
nyankel bagyna-is minket az labóra el nem hagy, sőt
hözza- veszen minket, henem azzal jelentetik
hogy az igaz Isten még az őveitől is ne-

ha az

ha az ő kegyelmenek külső jeleit megh
tartoztatya, hogy lattaſtek azoknak mint
ha őket elhatta volna, à mellyet cseleke-
ſik az Ur egy kis busulasában egy ſempillá-
raſig, az az, csak keves ideigh, mivel vi-
ſont hamarſaggal kegyelmeſt jelenti a-
zokhoz, mellyet megh tart raytok mind
vegiglen, az honnet mondotta David,
Pſal 30. 6. Egy ſempillantáſig tart az Ur haragja es
öröкке való az ő jo akarattya, eſtve ſiralom vagyones
reggelöröm.

Laſſuk az Iſten irgalmatláſának ke-
gyes munkáját az hiveken, mely nem e-
gyeb, hanem az Iſten öröкке való kegyel-
menek az hivekre való ki-terjeſteſe, mel-
lyet. I. Világofon meg jelenti, verſ. 7. 8.
II. Bizonyos erőſſegekkal állat, verſ. 9. 10.
Az Iſten, hogy az öröкке való kegyel-
meſt ki-terjeſte az ő hiveire, azt így je-
lenti meg világofon, verſ. 7. *Az en nagy ir-
galmatláſágimban egyben gyűjlek tegedet, verſ. 8. Az
en öröкке való irgalmatláſágomban könyörültem raytad,
azt mondgya à te meg váltód az lehová. Ez beſed
az lehová-é, ki magat az hiveknek meg
váltójának mondgya, mivel az ő Flának
tulay-*

*sulaydon vére-által kereste es meg váltotta magának sa-
ját nepül. Act. 20. 28. Tit. 2. 14. es azt je-
lenti hogy noha egy ideig haragjában az
ő kegyelmeſt meg tartoztatya az őveitül,
mindazáltal iſmet kegyelemre fordul
hozzájok es irgalmatláſat terjeſti rájuk,
mely meg marad ő raytok mind öröкке,
mellyet két erőſſegekkal állat ugy mint
ſep peldával es az ő Iſteni irgalmatláſa-
nak állandofagával.*

A pelda vetetet az Urnak az Noéval
tetű ſövetſegeből, mellyet így hoz elő,
verſ. 9. *Mert ſintén ugy vagyon ez nekem
mint az Noénak, &c.* Nezz itt az Ur az
historiara mely meg irattatot, Gen. 8. 9. c.
Az igaz Iſten haragra gerjedven, az el-
ſő világnak iſtentelenſégi ellen özön-vi-
zét önte-ki ez földre, mely tizenöt ſín-
gel fellyeb emelkedven, minden hegyek-
nel, meg öle minden élő állatokat à föld-
nek ſinen annyira, hogy Noé nyolcsad ma-
gával tartatnek meg à Bârkában, 1. Pet. 3.
19. Ez ſörnysi veſedelem után mikor az
Iſten meg emlekezetet volna Noérul, ſelet

bocsátván az földre mely az vizet el báraztaná, ki jöve Noé a Bárból áldozatot tón Istennek a tista állatokból, melyet az Ur illatozván azt monda: *Nem atkozom meg többé a földet az emberért, jellehet az ember sírve nek gondolatja gonosz az ő ifjuságátul fogva, es többé el nem vesstem mind az élő állatokat, a mint most cselekedtem, melyben hogy az emberek ne ketelkednenek jelöl adá nekik az sívarvánt az fellegekben ezt mondván: Szövetseget tesztek veletek hogy soba ez után minden test el nem vess özön-víz miat, es nem leszen soba többé özön-víz az földnek elvestesere. Ez leszen pedig az szövetségnek jele, melyet en vetek en közötttem es ti közöttetek es minden élő állat-közöt melyti veletek vagyon mind örökre való időkre. Az en ívemet behoztettem az fellegekben, mely az en közötttem es az föld között-való szövetségnek jele leszen. Es mikor fellegekkel az eget befedezem az föld-felet, akkor meg tessék az en ívem a fellegekben, es meg emlekezem az en szövetségemről, mely vagyon en közötttem es ti közöttetek, es nem leszen ennek utanna özön víz az földnek elvestesere. Mert mikor léend az en ívem a fellegekben Meg tekintem azt, hogy meg emlekezem az örökre-való kötelestől Isten között es minden élő állat-közöt, mely az földön vagyon. Ezt hozza itt az Ur elő, ezt emliti es azt jelentí, hogy mikenek régen Noéval szövetség.*

vetseget tet es köteleste esküvelssel magat arra, hogy többé az földet özönvizzel el nem vessi, holot az ő ívet látván az fellegekben meg emlekezik mindgyarast arul az ő szövetségerül, hasonlokeppen, mivel az őveivel szövetséget tet, hogy reájok többé haragra nem gerjed, azért nem busul úgy ellenek, hogy tellyeséggel el vestené őket az földnek sínérül, hogy meg felellyen Micheasnak iméz befedenek, Mich. 7. 18. 19. 20. *Nem mind örökre tartja meg az ő haragját, mert gyönyörködik az irgalmaságban. Hozzánk tervén könyörül rajtunk, eltapodgya a mi alnokságunkat es az tengernek melyleges örvenyen veti minden bűnünket, meg mutattya Iakobnak tet fogadásat es Abrahamnak igert irgalmaságát, melyet esküvelssel fogadot a mi Atyáinknak még az réghi időben.*

Tovabba forgattya itt az ő irgalmaságának allando voltát, azért módgya, vers. 10. *Mert az hegyek megindulnak, Ec. It is az igiretnek be tellyesfedesének bizonyos voltaért jegyzi meg ez igiretnek auctorat, ezt mondván: azt mondgya a te könyörülő Urad, mely Jehova amaz igaz Isten ki itt könyörülő Urnak neveztetik,*

mert tulaydonfaga berint *kegyelmes es könyörűlő*, Exod. 34. 6. *es miképpen az Atya könyörűl az ő fiain akképpen könyörűl az őtet felőkön*, Psal. 103. 13. *kinék irgalmassága es könyörűletellege az hiveken allando mind öröкке mint ott vers. 17. David mondgya: Az Urnak jóvalta mind örökkön öröкке az őtet felőkön, es az ő igazsága azoknak fának fiain, mellyet it az Ur meghjelent, midőn az ő irgalmasságot az őveihhez való kegyelmét egyben veti az hegyekkel es az halmokkal, kik noha magokbā allandok az ő helyekben, mindazáltal külfő erőtől meg mozdíthatatnak es egy helyből a másikban vitethetnek. Né úgy az Istennek kegyelme es hivel telte bővetelge, mert az soha meg nem tartózik meg nem változik, hanem meg marad mind öröкке, mivel ő oly Iehova ki meg nem változik, Mal. 3. 6. Kinél minden változás es az változafnak még csak arnyeka is Jac. 1. 17. Kinék minden ajandeki megbanas nélkül valók, Rom. 11. 29. Mind ezekből azért nyilván meg tessék hogy az*

Ur al:

Ur allando es öröкке meg maradando kegyelmevel vesi körül hivel az ő irgalmasságabol. Ez az felvet igeknek világos értelme.

T A N U S Á G.

Lehetetlen dolog hogy az irgalmas Istent kegyelmét ne közöllye az őveivel, es azt azokon meg ne tartcsa mind öröкке. A kegyelemnek es irgalmasságnak Istene világ fundamentumának felvetese előtt az Iesus Christusban el választot nemelleyeket az emberek között az ő dicsőseges kegyelmességek dicsiretne, Eph. 1. 4. 6. Azért bizonyos időben közli is azokkal az ő kegyelmét, de azért mivel azok is az bűnös Adamnak kovácsabol valók az ő igaz itéletiből a bűnökert őket meghátgattya es latratik neha azoktól az ő kegyelmét es jóvaltat meg vonni, annyira hogy annak suysága miat keseregjenek sívekben es panaszkodgyanak is mint az az Ur ő nekik ellenfegek volna es ravuly állana rőlők, mellyert mondotta David, Psal. 13. 1. Uram, miglen seletkezel el en-ról-

lam

mindenestül fogva? Miglen reyted el orcsadat en tölle? Iob-is, Iob. 7. 21. Miért tettel ki engemet mint egy tárgiot annyira hogy eletem-is enneké terhemre legyen? Sőt inkább miért nem kegyelmeß meg az en vetkemnek? Miért nem töröd el az en alnakságimat, holot immar szinten az porban seksem? avagy miért hogy jo idejen engem meg nem keresel hogy most ne élnék? De lehetetlen hogy az Ur az ő kegyelmét tellyességgel meg vonnya az ő valástot fiatul leányitul. Miért? Mert mint maga mondá, I. Az őveit csak egy semporantassig hadgya el, es hamarlással örökre való irgalmassággal veszi őket környül, azért mondá, vers. 7. 8. Egy semporantassig hattalak el tegedet. II. Mert frigyett azokkal, mint regen Noéval hogy ő örökre nem haragfik azokra es nem feddi meg őket haragos busulalásban azért mōdā, vers. 9. Mert szinten, ugy vagyon ez nekem mint, &c. III. Mert az ő irgalmassága es hivel tett főversége állandob az hegyeknel es halmoknal, mert azok meg rendülnek es meg mozdulnak, de az Istennek kegyelme az őveihez soha meg nem indul, meg nem tántorodik, azért mondá,

mondá, vers. 10. Mert az hegyek, &c. Ezt az Istennek az ő hivelhez való állandob kegyelmét es irgalmasságot előtök viselven az hivel az ő siralmas állapottokban, a minl hogy csak egyedül Istenhez es az ő kegyelmehez folyamottanak, ugy abban-is helyhezettek minden bizodal-mokat azért ohaytotta azt David, Psal. 51. 3. könyörül en raytam en Istenem az te irgalmasságod szerint, es az te kegyelmességednek soksága szerint törd el az en bűneimet, azzal biztatta Ezechias az Juda maradekit az Assyriai Kiraly ellen, 2. Chron. 32. 7. 8. Erősek legyetek es batorságok semmit se féljete meg se retényetok az Assyriai Kiralytul, mert mi velünk többé vannak hogy sem mint ő-velle, ő-velle külső testi erősség vagy ő, mi velünk vagyon pedig a mi Urunk Istenünk, hogy meg segellye minket es hadakozzék mi erettünk, azzal biztatta magát az halálnak borongatásiban Olevianus Doctor ezt mondvan: Etiam si visus, auditus, sermo recedant, at Dei gratia non recedet, bűnnyenek meg az en látafom hallafom es bebelgetesem, mindazáltal az Istennek kegyelme el nem tavozik en töllem, azzal erősite Pál Apostolt az Ur

az ő

az ő kesérteti ellen, 2. Cor. 12. 9. *Eleg te neked az en kegyelmem, mert az en erőm erőtlenség által vegeztetik el.*

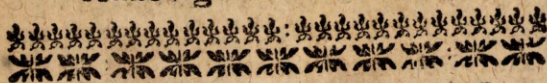
Debrecsennnek megh keseredet lakosi mostan elegh siralmas állapotban es romlasban sanyargunk mi az Urnak igaz itelestől, ma lattatik nekünk az Ur, mint ha az ő kegyelmet tellyességgel töllünk megh vonta volna es melle el távozt volna az mi bűneinkert, mely keserves elmelkedesinkbe ez fogal vigasztalásunkra, hogy lehetetlen dolog, hogy az Isten az őveit elhagyna tellyességgel es az ő kegyelmet nem terjesztene ő reájok, mert egy sumpillantásig egy kis busulasaban hadgya elazokat, de az ő örökre valo irgalmassagaval környül veszi őket, meg esküt azoknak, hogy reájok örökre megh nem haragszik, es soha az ő vellekertti bővetsége megh nem tartorosszik. Afaph regen fivbeli borongatásban így elmelkedet, Psal. 77. 8. seqq. *Avagy mind örökre elvetne-e az Isten? es nem lenne-e többé jó akaro? avagy el fogyot-e mindenestül az ő kegyelmessége? avagy megh szunnek-e az ő igiréi nemzetiségül nemzetiségre? avagy el-selelkeznek-e az kegyelmességül? avagy haragban nem tartana-e megh irgalmassagát? Effele tufakodásban az Isten-*

Istennek kegyelmevel vigyáztatla magát, azért mondotta, vers. 11. 12. *Exaz en nyaralyam. De ezeket meg változtathattya az magassagos Istennek jobb keze. Meg emlekezem az Istennek dolgaírául, meg emlekezem eleitül-fogva valo csudalatos dolgairul. A mi mostani romlásunkban es fivbeli rettegesinkben avagy gyakorta nem tufakodik-e magaban a mi lelkünk ekkep-pent? Igen-is, de biztassuk magunkat az Istennek hozzánk valo kegyelmevel meg emlekezven az ő csudalatos dolgairul, mellyeket eleitül fogyan cselekedet mi velünk. A Noé valamikor az fivárvant latta a fellegekben, meg emlekezet az Istennek ő velle tett bővetségerül, es nem retteget az özön-viznek veszedelmétül, Megh esküt az Ur mi nekünk bővetséget teven mi velünk imé maga módgya, hogy többé reánk meg nem haragszik, es minkee meg nem fedd, azért mi-is az fellegekben latvan az fivárvant jelül tarsuk azé mi előttünk es bizzunk hogy az Ur kegyelmes lehen mi hozzánk, es ha megh őstoroz-is minket, nem mind örökre, hanem csak egy sumpillantásig es örökre valo*

valo irgalmassagaval környül veſen minket mivel ez keſerves ſorsban az kegyelmes Ur mi nekünk-is megh felel, es azt mondgya: Egy ſempillánt aſig hattalak el tegedet, de az en nagy irgalmassagombā, &c.

Meg latok mostan, 1. 2.

A nagy es öröкке valo irgalmassagu Jehova Iſten, ki csak egy kis buſulafaban egy ſempillántaſig ſanyargattya az öveit, de öröкке valo irgalmassagaval veſi környül őket, mivel minket-is mostan meg ſanyargatot, meg könyörülven raytunk, terjeſſe reánk kegyelmet, oſtorat vegye el rollunk, es bőveſſe gerint irgalmassagat mind öröкке tartſa megh raytunk, hogy így az ő kegyelmenek árnyekiban az ő ſabaditaſiban mind örökkön ő-öröкке vigadhatsunk, Amen.

XVI. PRÆDICATIONO.

Eſaie 43. 24. 25.

Szolgalattal terhelz engemet à te bűneidért, faraztaſ engemet à te hamiffagoddal.

En va-

En vagyok, en vagyok, ki el törölöm az te alnokfagidat en magamert, es à te bűneidről meg nem emlekezem.

Övetek en-hozzám mindnyajan kik meg farattatok, es meg terhel-tettetek, es en meg könnyebbit-lek titeket. Ily edeſſeſeges befe-dekkel hiyja az hivek meg váltoja es ſabaditoja, az Jeſus Chriſtus magához az bűnöknek terhe alatt meg faradot es el e-pedet lelki iſmertű embereket, Matth. 11. 28. es igeretet teſen ő nekik hogy az ő bűnöknek terhe-alol könnyebſeget enged es ad ő nekik mivel találnak ő nalla az ő lelkeknek nyugodalmat, verſ. 29. Az bűnnek ſulyos máſaja el viſelhetetlen te-reh az embereknek, mert az kik azt ſem-minek tartyak es magokrul levetni nem akarjak, hanem meg térhetetlenül à bűnben gyönyörködnek annak ſulyſagatul mind az pokoliglan le nyomattatnak mivel vegre keſſegben eſeſſel Caiſſal azt mondgyak, Gen. 4. 13. Nagyob az en alnokſagom, hogy ſem mint en azt el hordozhat-

R

nam;

nam; Az hivek penigh kik erzik annak fulyogat es keresnek-is az alol fel menekedest hitokk általa, igen keservefen meg nehezittetnek attul, hog David azt mōdgya, Pſal. 38. 4. 5. Uram, nincsen épſeg az en testemben a te haragod miat, es nincsen bekeſeg, az en csontaimban az en bűneim miat. Mert az en hāmſſagim el burítottak az en ſejemet, es mint egy nehez tereh ream nehezűltének eröm-felett.

Ez el viſelheterlen tereh alol melto ki menekedoi, annak a ki pokolnak örökkevalo kennyára nem akar az által lenyomattatni! Hol találhat penig az ember az alat könnyebſeget, es az alol valo ki menekedest? egyedül az Iesus Chriſtusnal ki meg ſabadította az ő nepet minden bűneiből, Math. 1. 21. Az Iſtennek ama báryanal, ki el veſti ez vilagnak bűneit, Ioh. 1. 29. Kinek veſte meg moſogat minket minden bűneinkből, 1. Ioh. 1. 7. Kinek neve által bűnünk bocsanattya veſti minden a ki biſen ő-benne. Act. 10. 43. Ki az ő elötte bűn-miat rettegő embert így biztattya, Matth. 9. 2. Bizzal jo ſiam meg bocsattattak teneked az te bűneid, ki edesdeden az bönöſöknek azt mondgya: Ióvetek en hozzam mindnyajan, &c. Ki imé regen Eſaiás által-is

azt

azt mondotta: Szolgálatat terhelſ engemet, &c. Ma bizonyara igen nehez tereh mi raytuok es a mi Varasunkon az mi bűneinknek es álnokſagioknak máſaja, mely meg nyoma minket, es imé Varasunkat ſiralmas puſtaſagra, minket penig hallatlan ſeulelemre, eyjeli es nappali rettegésre ſorita. Ez nehez tereh-alol valo fel menekedest, hogy csak Iſtennel találjuk fel, attul akarok moſt tanítáſt tenni.

Az Ur Iesus Chriſtus a mi bűneinknek terhe-alol könnyebbitsen minket, es emellye ſeulelmünket, hogy arrul örvendetes dolgokat értsünk az mi vigasztalunkra, Amen.

AZ kegyeſſeg mindenre haſnos azt mōdgya az Apoſtol, 1. Tim. 4. 8. Igen haſnos ez mi kegyes cselekedetink-is, melyben az Jeremiás tanats-adáſa ſerint ez ſiralmas állapothban mind ſirunk mi az mi bűneinken, es bűneinknek bűnteretſin, mind penigh Iſtennek buzgoſagofon eſedezünk. Annak idveſſeges haſnoi közül hallottuk, 1. 2. 3. 4. Moſt az ötödikről-is ſollyuok rövideden.

Ötödik gyönyörűſeges es kiváltképe-

R. 2

pen va.

pen valo hasna es gyümölcse felyül meg jegyzet kegy escelekedetünknek az mi bűneinknek irgalmas meg bocsátása. Meg mondottam idefellyeb, hogy ez mi mostani siralmas Várasunkban sirankoznók es kefergenünk kell mindeneknek felette az mi bűneinken, es sok rendbeli gonofsaginkon, mellyekkel érdemlettük az igaz Istentől ez rettenetes romlás es Várasunknak el-viselehetetlen pusztulást, melynek hasnos gyümölcse ez, hogy az Ur megh kegyelmezven mi nekünk *amasserelmes fiaban*, kiből mi hozzánk megengedettet, Mat. 17. 3. meg bocsátta minden bűneinket, es el törli álnokságinkat, mellyet nyilván megh jelent mikor a felvet igekben igiretet tésen az hiveknek hogy az az Ur az ó bűnökert valo elég-tétel által ingyē kegyelemből elveszi minden bűnökert es gonofságokat, mellyet hog világosabban meg erthesünk, lássuk.

I. Az igirő kegyes semelt.

II. Az igiretnek summaját-is.

Az kegyes semely ki itt igiretet tésen
nem

nem egyeb, hanem az igaz Isten, mert hogy jobban ezt megh ertsük mint Bernardus mōdotta serm. 13. de tripli. miseric. t. 1. *difficilis res est et soli virtuti divinae possibilis, susceptum semel peccati iugum a cervicibus excutere*, felette igen nehez dolog es csak egyedül Isteni hatalom által vétetik le az embereknek nyakokrul a bűnnek nehez igája, azért nem Angyali sem emberi semely, hanem csak egyedül Isten az a ki az bűnökert meg bocsátta az Phariseusoknak, imez igaz befédék ferint, Marc. 2. 7. *Kicsoda bocsáthatta meg a bűnt, hanem csak az Isten?* Ez igiretben penigh mivel igiret vagyon az bűnnek bocsánattyarul, nyilván vagyon hogy az igiretet tévő kegyes semely nem más, hanem amaz igaz Isten, ki Moysesnek azt kiálta, Exod. 34. 6. 7. *Iehova, Iehova, erős irgalmas, kegyelmes, kesedelmes az haragra, nagy irgalmassagu es igazsagu, ki meg tartta irgalmassagát ezeriglen, es el veszi az hamissagot a bűnt s az véiket.* Kicsoda penigh az az Iehova? A bűnnek bocsánattya, az tellyes bent Háromsagnak tulaydon munkája, mellyet itt maganak tulaydonit az

masodik semely az Ur Iesus Christus ki azt valoban meg berzette mi nekünk, mikor az örökke-*való* lélek által önnön magát artatlan *te-
ren*, meg *alozta* az Istennek, hogy meg tisztítaná az mi *lökünk* ismeretét a meg béli cselekedetektől, hogy szolgál-
nánk az elő Istennek. Heb. 9. 14. mely meg tet-
sík abból hogy ez az Ur ki itt igeretel-
tesen maga felől azt mondgya, vers. 11.
*En vagyok, en vagyok a Iehova, es en na lam-
nal több szabadító nincsen.* Ez penigh a sa-
badító egyedül az Ur Iesus mint az ő ne-
ve meg-mutatgya, ő szabadítja meg az ő
nepet minden bűneiből, Math. 1. 21. *nincsen
másban senkiben idvősség es nem adatot az
emberek között ég-alat más nev mely által
kellene meg tartatnunk,* Act. 4. 12. Az sa-
dító Ur Iesus tében tehát itt igiretet a bű-
nöknek meg bocsátásául.

Most lássuk az igiretnek summáját,
melyben ilyen rendel sol az Ur. I. Szol-
galattal terhelj engemet, &c. Tudom jól
itt a közönséges értelmet, mely berint az
Ur itt azonn paraszolkodik, hogy az Iz-
rael fiainak igen kedvezet, es nem akarta
őket semmiben faragtani, hanem inkább
min-

mindenekben kedvek berint cselekedet ő
vellek, űk penig mit cselekedtek? Ne-
hez faragsággal terheltek őtet, es felette
igen meg bántottak őtet az ő kép-mura-
tásokkal es felebaráttyok ellen való ke-
gyetlenségekkel mellyeket vetet bemeke-
re a Profeta, Esai. 1. 15. *Mikor az ti kezeite-
ket ki terjesztenditek az en szemem el re ytem ti-elöt-
teek, mikor ugyan sok szóval imatkoztok is meg nem
halgatlak, mert az ti kezeitek rakvak vérrel.* Ezt
en az ő helyen hagyom, de az igeek ma-
gyarázatyabá tovább nézek, es kíváltk p-
pé ami szabadító Urúknak imé módafara,
Math. 20. 28. *Áz embernek fia nem jöt hogy sol-
gallyanak ő neki, hanem hogy ő szolgáljon másoknak, es
adgya az ő életet váltáságra sokakert, melyre nevezte
mondotta fient Pál is Phil. 2. 6. 7. 8. Hogy Isten
formájában levén nem alított a ragadomannak lenni az
ő Istennel való egyenlőséget, hanem ő magát meg uve-
sítette solgai format véven magára, es hasonlatos löt az
emberekhez. Es emberi ábrázatban talaltatott mint
ember, meg alazta magát. es engedelmess löt mind ha-
lalig, az keresztfának penig haláláig, melyre nevezte
mikor az szabadító Ur azt mondgya: Solgalattal-
terhelj engemet, &c. viűem az Urnak amá mi
bűncinkert való solgalattal lőt terhelte-*

tesre es bűneinkel valo farasztasunkra ,
 melyben életet tette le az mi válságunk-
 ra, meghalván árkozot halállal a mi bű-
 neinkert, melyről világosan így emleke-
 zet Esaiás Es. 53. 4. 5. *Az mi betegséginket ő
 viselte es az mi szaydalminkat ő hordozta. Ioltehet hogy
 mi azt alítottuk hogy meg ostoroztatot es meg verettét,
 s-meg nyomorultatot istentul De ő meg sebesítettet a mi
 alnokságinkert, meg vontatot a mi bűneinkert: az mi
 bekecséginknek verejege vagyon ő-rayta, es az ő sebei-
 vel gyógyultunk meg. Azt jelenti azért hogy az i-
 zraelnek bűnét vállára felvette, es hordozta azt az ő
 testében a fan, hogy az bűnnek meg halván éljenek az
 igazságnak. 1. Pet. 2. 24. Es így azoknak bűnő-
 kert faradozot es terheltetet iszonyu ki-
 nokkal hogy azokbá meg halván szerzene
 válságot ő nekik es bűnőknek bocsanat-
 tyat az örök életnek el-vételere. Így azért
 az Ur Christ'nak bűneinkert valo faras-
 ta es bűneinkel valo terheltetese lőt a mi
 bűneink alol-valo fel menekedésünk mi-
 vel mint sent Pál modgya, 2. Cor. 5. 21. *Az
 Isten ötet ki bűnt nem tudot bűnné tette, hogy mi len-
 nenek Isten igazsága ő benne.**

II. Így bol az Ur: *En vagyok en vagyok, ki el-
 törölöm a te alnokságidat en magamert, es az te bűneid-
 sül meg nem emlekezem. Hatha bocsadékkal*
 izol

bol az Ur, mellyeket rendel meg latni il-
 lendő es nem hasonlatlan, azt mondgya
 azért, 1. *En vagyok, en vagyok, Ez megh
 kettőztetett befeddel magára mutat az
 Ur, es magát a bűnnek bocsánattyanak,
 meg penigh egyedül valo okának jelenti
 lenni, mivel ő kgyelmez meg az bűnőknek, meg
 gyógyítván a mi lelki betegséginket, Psal 103. 3.*

II. *En vagyok ki el-törölöm az te alnokságodat.*
 Igen ssep es alkalmas hasonlatosságg va-
 gyon az Sido igében mocheb, mely tulay-
 donsa serint oly el-törlelt jegyez mel-
 lyet a tálnak vagy valami egyeb ekköz-
 nek seonyei es motskai el-töröltetnek,
 avagy az laistromokkal az ados emberek-
 nek adossagok kivonyattatvan el-töröltet-
 nek, nezz penig az Ur itt arra, hogy amà
 pelda befed serint, mely vagyon, Marh.
 18. 24. *mi az Istennek amà nagy Kiraly-
 nak. 1. Tim. 6. 15. Adosok vagyunk tízezer-
 ser talentommal, melynek meg fizetelere
 elegtelenek vagyunk, hanem az Jehova
 Isten a ki meg könyörülven raytunk, meg
 engedi az mi adossagunkat es arról valo
 kez-irásunkat el-törli, megh bocsátván
 minden bűneinket, ingyen kegyelemből az Iesus*

Iesus Christusban lott valóságának általa, kit az Isten rendelt engesztelőldozatul az ő-vérében való hitnek általa az elebeni bűnöknek meg bocsattatásáért való igazságának meg mutatására, Ró. 3. 24. 25. Azert módgya.

III. Eltörölöm én magamert, mellyel azt jelenti hogy az bűnöket elveſi ő, de nem az embereknek érdemekert és igazságokert, holott az elők közűlegy igaz-is nem találhatók ő-előtte, Pſal. 143. 2. és az híveknek-is minden igazságok olyan mint a megferteztetetruba, és mindnyajan olyanok mint az tisztátalan, Eſai. 64. 6. Hanem magaert, az az, ingyen az ő irgalmasságabol és kegyelmefsegeből, mivel ő nem egyeb, hanem merő kegyelem és irgalmasság, nagy irgalmasságu lehoza, ki elveſti a bűnt a vétket és az gonosſágot, verſ. 34. 6. És oly nagy az ő jóvohia az őtetſelőkhoz, mely igen magas az égh az földtől, mellyert olly tavoly veti mi tulunk a mi bűneinket a mely tavoly vagyon nap-kelet nap-nyugottul, Pſal. 103. 11. 12.

IV. És az te bűneidről meg nem emlékezem. Rettenetefseg és utálatos dolog Isten előtt az bűn, Pſal. 5. 5. 6. Ha azokat előtte viselné, és azoknak érdeme ferint cselekednek a bűnökkel, senki meg nem alhatna ő-előtte, Pſal. 130. 3. Az elők közűlegy igaz sem találhatók ő-előtte, Pſal. 143. 2. de jól vagyon a dolog, hogy az Ur az kiknek bűnöket az ő fiabá az Iesus Christusban meg engedi, soha z-

zoknak

zoknak álnokságokrul meg nem emlékezik, megſſe veti azoknak bűnöket, amely tavoly vagy nap-kelet nap-nyugottul, Pſ. 103. 12. Könyörülve raytok el-tapodgya álnokságokat, és az Tengernek mélyseges örvényében veti minden bűnöket, Mich. 7. 19. hogy azok által ne vadoltatásának és örök kárhozatra ne sententiázatásának, mivel semmi karhozatások nincsen azoknak az kik a Iesus Christusban vannak, Rom. 8. 1. Ez ez ſép és gyönyörűseges igiretnék rövid magyarázattya

T A N U S Á G.

Az nagy kegyelmű Isten ſent Fiáert elveſi és meg bocsattya bűneit az híveknek. A bűn, mely az emberben lakik, Ró. 7. 20. és mellyet az ő kebelebe mint egy kegyot nével és taplal a bűnös ember, ſőt inkább mint egy terhet visel körös környűl, Heb. 12. 1. maga vedelmevel, igen vedelmes az embernek, mert mint Chryſostomus mondgya, hom. 87. in Joh. c. 3. gravis res et onerosa peccatū et omni pluribus onerosius est, a bűn felette igen nehez és terhes terheſeb mindē ſulyos őnnál mely

az em-

az embert le nyomja mind pokoligh , az
bűn siralmason megh serti az embernek
lelki ismeretit, *Nullus major dolor est, quam
is, qui peccati mucrone vulnerat conscientiam*,
*neq̃ onus ullum gravius est, quam sarcina
peccatorum & pondus flagitiorum*, Nin-
csen semmi nagyob faydalom mint
melyben az bűnnek törítöl a lelki ismeret
meg sertetik , es nincsen semmi nehezeb
tereh mint a bűnnek isákja, es az verkek-
nek masaja, azt mondotta Ambrosius, lib.
5. epist. 18. t. 3. A bűn halált es mind idő
feszít, s mind örökre valo veszedelmet fe-
rez a bűnösnek , mert az bűnnek soldgya a
halal, Rom. 6. 23. az bűnert nyillvan va-
gyon az Istennek haragja menyből , Rom.
1. 18. gyűlöli az Ur a gonosz cselekedőket, Psal.
5. 6. Es mint igaz Ur, ki nem gyönyörködik
az hitetlenségben, vers. 5. mint az orozlan-
akkeppen meg rontya a tetemeiket, Esaiæ 38.
23. Az magassagbol tűzet bocsat a csontok-
ra es uralkodik azokon, halot vet a laboknak
el veti, ex pusztava teszi a helyeket, Thren.
2. 13. Mely bűnnek súlyogat az hivek e-

rezven

rezven ahitozvá fohazkodnak bent Palat
Rom. 7. 24. Oh en nyavalyas ember! Ki-
csoda szabadithat meg engemet ez halálnak
testéből? Ez szabadulást pedig nem ve-
sík hanem Istentől , kinek eggyetlen eg-
gye az isonyu kenokban es atkozot ha-
lálban faradozot a mi bűneinkert es mint
egy solga a mi alnakságinknak terhet az ő
vallan sőt az ő testeben hordozta a fan 1.
Pet. 2. 24. hogy el törtene azokat es el
venne mi rollunk azert mondgya imé :
Szolgataltal terhelst engemet a te bűneidert
&c. En vagyok, en vagyok, ki el törtöm a
te bűneidet &c. azert mondotta Moyses-
nek Exod. 34. 6. Iehova, Iehova, erős ir-
galmas, kegyelmes kesedelmes az haragra,
nagy irgalmassagu es igazsagu. ki meg-tartya
irgalmassagat ezeriglen el-veszi az hamissá-
got, a verket, a bűnt. Az hivek ezt előt-
rök viselven a bűnőknek bocsanattyaert
Istenhez folyamodtanak mint David
mondgya Psal. 32. 6. Ezert minden bent
könyörög teneked a meg talalásnak idejen,
es így ő malla talalták bűnők bocsanat-

tyat

tyat mint ugyan ot ver. 5. mondgya azon David: Uram te meg-bocsátod az en bűneimnek hamisságát. Az Izrael fiai a pusztában borju kepet öntven Isten bocsátására, Moyses az Urnak így könyörge E-xod 32. 31. 32. Ez nep nagy bünt tet ellened, mert aranybolcsenali magának Isteneket. Mostan azért bocsásd meg ezeknek bűnöket, ha meg nem bocsátod törvény ki engemet a könyvből mellyet irtal, kedveze az Ur a nepnek es noha meg fanyargata őket mindazáltal tellyesfegyel el nem vezte, hanem igireti ferint a Chanaan földre őket be vive. David meg-feddetetek Nathantul gyilkosságáru és paraznasságáru, az Urnak mindgyarast így könyörge Psal. 51. 3. Könyörölj en-raytam, en Istenem, a te irgalmasságod szerint, es a te irgalmasságodnak soksága-szerint töröld-el az en bűneimet. Més meg engemet az en alnakságimból, es az en bűneimből tiszts meg engemet, es mindgyarast kegyelmet nyere az Urul, es azt halla Nathantul 2. Sam. 12. 13. Az Ur el-vette a te bűnödöt, hogy meg nem halss. Töb peldakat miért hozok elő: Nyilván vagyon hogy az Isten az egyedül, ki a bűnöket meg bocsátja az ő

az ő fiának az Iesus Christusnak aldozattyaert, mellyel tökellertefekke tette mind örökre azokat a kik meg-bentelitetnek, melyrül a Sz: Lelek bizonyoságot teszen, mert minek utanna először azt mondotta volna: Ez az en fővetsegem, mellyet költök ö-vellek az napok-utan, azt mondgya az Ur, az en törvényimet adom az ő sívekben, es azokat be-írom elmejekben; az után így szól: Az ő bűnokrül es alnakságokrul többé meg nem emlekezem Heb. 10. 14. 15. 16. 17.

Istennek hivei ez pusztulásra es siralmas romlásra érkezet Debreczenben, jay bizonyara igen nagyok igen sokak a mi bűneink, Istenhez- valo haladátlanságink es gonoszságink, azok miat mi-ellenünk nyilván vagyon az Isten haragja menyből Rom. 1. 18. azok miatt süst jöt-ki az Urnak orrából es meg-emertü tüz az ő szajabol es eleven senek ő tölle Psal. 18. 9. hogy varásunkat meg emestenc nagy rehere, azok miatt retteget egyel es nappal a mi szívünk, hogy reggel azt mondgyuk: ki tudgya, ha estve erjúke? Es estve azt mondgyuk: ki tudgya, ha reggelt erjúke? Deut. 28. 67. ezek-ellen egyedül az Uróál talalunk mi órvosságot, ha sirvan bűneink, azokat elhadgyuk, mellyeknek el törtetet nyerjük attul ki imé

azt mondgya: *En vagyok, en vagyok, ki eltörlöm etc.* Peter Apostol az Ur Jesust megtagadá csak hamar háromszor, meg-síratá az kefével Matt. 26. 75. kegyelmet nyere az Urnál ki őtet magához veve Joh. 21. 15. 16. 17. Amà bűnös Áthonyi-állat annyira síratá fertelmelleget, hogy Urunknak labait könyhullatásával meg mosogatná, Luc. 7. 38. Nem utaltatok meg az Urul, hanem ezt hallá. 46. *Meg bocsátattak teneked a te bűneid.* A' fegény publicanus töredelmes sível leven azt kiáltá, Luc. 18. 13. *Isten legy kegyelmes ennekem bűnösnek, és meg-igazulván mene hazához a templomból, vers. 14.* Mi is így sirankozvan bűneinken és azoknak bocsánatyaert esedezven az Urnak minden ketseg-nélkül meg-halgattatunk esedezesiokben, és az Ur kegyelmet terjezti reánk bűneinket eltörli és a mi alnakságinkról meg nem emlekezik minékünk kárhoztatásunkra, mivel minékünk is az e mondgya: *En vagyok, en vagyok, ki eltörlöm a te bűneidet etc.*

Meg-hallok mostan-is 1. 2.

Az Je-

Az Jehova Isten, kinek-ellené sokat vétettünk és naponkent-is vétünk kinek bocsu-állását lattyük fejünkön bűneinkert, könyörüllyön raytunk, és az halálban a mi bűneinkert faradozot Jesus Christust kedvezzen mi nekünk, bűneinket töröllye el, alnakságinkról meg ne emlekezzek, az ő idő érint es örökre való bűntetést mi reánk ne bocsássa, hanem sent Lelke által igazgasson hogy bűneinket el hagyván, ő neki sentfaggel és igazfaggal bõlgalhassunk az mi életünknek minden idejében, Amen.

XVII. PRÆDICATIONO.

Jerem. 18. 7. 8.

Ha fõllok valamely nép-ellen, és orfág-ellen, hogy ki gyomlálom, meg-rontom és elvestem egy sumpillantásban.

Ha meg-tér a nép az gonoflagból, a mely ellen fõlloztam, én-is meg bánom a gonoflag, melyet el vegestem vala hogy ő-velle cselekedgyem.

S

Támet:

Amerlánefrul az Tatárok hatalmas fejedelméről Ægyptusnak, Persiának és az kisebbik Asiának ronto pörölyéről írja Paulus Jovius lib. 2. de vir. illustr. hogy az ő kemény hadakozásiban mikor valamely erős várat vagy kerítet várást meg álltot, első napon sejer satorokat vonatot fel táborában, más napon veresseket, harmadikő feketeket. Miért? Meg akarta mutatni ezzel a állás miatt meg forítottatknak hog az kik a állásnak első napján magokat megh adgyák beke-segben maradoak, mellyet a sejer sin jelentet; a kik más napot várnak vérrel fizetnek, mellyet az veres sin mutatot; a kik pedig az harmad napot is el mulatták a fekete sinnek jegyzése berint tellyes-séggel el töröltenének. A nagy igazságu és irgalmasságu Jehova, Exod. 34. 6. nemely rebben mayd hasonlokeppen bánik és cselekedik az emberekkel az ő büntetésiben, mert feletteb nem hirtelenkedik hanem mint egy látsu lábbal megyen az embe-

embereknek meg rontásokra, minekoka-ert elsőben is az ő kegyelmességenek sejer satorit mutattya ki, midőn az emberek sok javait közli az ő kegyelmek, és azok által serkengeti őket, hogy meg térjenek és vegyék az ő kegyelmességet, melyre nézve bent Pál Rom. 2. 4. Az Isten kegyelmességenek és beke-seges türelsenek gazdaglatat meg utalod-e? Nem tudod, hogy az Istennek kegyelmessége teged megh térsre indit? Mikor az Ur ezzel semmit sem használ az ő haragjának veres satorit is fel vonattya, mert külömb külömb fele ostorival suytollja az embereket azokkal is serkengeti őket hogy megh térjenek és valamimodon tellyességgel el ne vessenek, mellyert az Apostol, 1. Cor. 11. 32. Mikor büntettünk az Ur tanításunk, hogy ez világgal egygyut el ne karboxtassunk. Végezetre mind ezeket megh utalvan az emberek fekete satorit vonat-tya fel az buzgo haragu Ur, mikor az meg térhetetlen hitetleneket el vesti mel az ő haragja nyilván vagyon meny az emberek minden hitetlensegek és hamisságok ellen, kik az igazságot hamissan fogva tartják. Rom. 1. 18. Ite

mindazáltal az Ur gyakorta kulömben cselekedik. Az Támerlanes valamikor fekete satorit fel vonatta taborában az után semmi remenések nem lehetet maradások felől az meg szállottaknak, el kellett vesniük egyátallában. Az igaz Isten ambator ezt cselekedgye-is el kezdgye az ő büntetést, mindazáltal a kik hozzá meg térnek kedvez azoknak, kiknek meg maradások felől nyújt imé maga remenéseget az Profeta által mondvan: *Ha bállok valamely nép ellen, es ország-ellen, &c.*

Mi siralmas kerebryenségek lattuk ez ideig az irgalmas Istennek fejer satorit bemeink előtt mikor kegyelmes jo tetemnyet közlőtte naponként mi velünk, lattuk veres satorit-is mikor sok inségekkel méltatlan sarcsoltatásokkal, sok keserves betegségekkel es nyomorgatásokkal sanyargator bennünket; Oh jay, fekete satorát-is fel emelé közörtünk, mivel mint imé bemeinkel lattyuk az hitetlen emberek által tüzet gyujta Várasunkban, hamuvá tevő házainkat es isonyu fejelemmel

mel győrti szívünket cyjel es nappal, Mind ezekkel az poenitentiara intene minket. Oh vayha azért megh ternenk, bizonyára még az ő kegyelmében találunk orvoságot, megh banna ellenünk rendelt büntetést es azt el fordítaná mi rollunk. Ez vegre hogy erre fel indittasunk erről akarok oktato tanítást tenni mostan köztetek.

Iehova mi kegyelmes Istenünk, segely kegyesen minket hogy erre fel indittasunk, es így büntetéseidet elavortassuk, Amen.

AZ Jeremiás tanats-adása szerint, azt tanítottam idefellyeb, hogy ebben a mi siralmas állapotunkban sirnunk kell mi nekünk az mi bűneinken es bűneinknek büntetésin, es büntelen kell Istennek esedeznünk, mely kegyes saratásunknak ez ideig öt hasnos gyümölcsseit jegyeztük meg, úgy-mint, 1. 2. 3. 4. 5. Mostan hatodikul ertsünk rövideden.

Hatodik gyönyörűseges hasna es hasnos gyümölcse meg ertet kegyes cselekedetünknek az Urnak ellenünk rendelt büntetésének megh bánása. Szemeinkel lat-

tyuk naponkent Varasunkban az Ur haragjának gerjedezeferet, lattuk haragjából reánk omlot kemény büntetefet, melyből eűnkben vehettük, hogy az Isten utolsó büntetefel es romlatsal töröl el minket ha az mi gonof utainkrul melyek fertelmefek es utálatosok Isten elő, megh nem térünk es Istenneł kegyelmet nem keresünk. Ebben hogy reűefek lehűsünk meg tanultuk idefellyeb hogy Istenhez valo meg terefsel sirnunk kel bűneinken es esedeznünk bűntelen, à többi kőzöt az Urnak mełto büntetefenek el tazyoztatáfert, melynek illyen hafnat jelentettem hogy az Ur kőnyőrułven raytunk, es hűneinket megh bocsatvan ellepünk rendelt büntetefet rollunk el forditya, mint az felvet igeekben maga vilagofon tanitya, melynek hafnolfab értelme meert latsuk meg. I. Az Istēnek kemeny itiletit az őter haragra ingerlők ellen, vers. 7. II. Az Urnak kegyelmet az ő hozzá meg tert hűvekhez, vers. 8. melyek à felvet igeekben meg jegyeztetnek.

Az I-

Az Istennek haragos itiletit à bűnűfők ellen mi nezi, arrul maga az Ur így fol: *Ha Bollók valamely nepnek, &c. Az Ur Isten semmi dolgot nem cselekeűsik addig mig nem meg-jelenti az ő iűkat az ő Bolgainak à Profetaknak, azt mondgya Amos 3. 7. azt jelenti hogy az ő itiletit az Isten ki-jelenti elsőben az ember kennek az ő folgai által azoknak meg jobbulafokra. Ez az Isten mivel nem gyonyorűodik az hamissagban, es nem allanak meg ő-előtte az gonofok. Psal. 5. 5. az ő haragja nyitvan vagyon menyből minden gonofok ellen, kik az igaűagot, hamissan sugva tartyak, Rom. 1. 18. Iohà à bűnűst bűntetes nélkül nem hadgya, hanem meg latogattya az Atyaknak alnaksagokat à fiakban, es az fiaknak fiakban-ű harmad es negyed iziglen, Exod. 34. 7. annakokaert bűntetefet es vesedelmet főkot rendelni az ő ellene gonofc cselekedő gonofokra, de azért mivel mint ott vers. 6. magamondgya, Iehova ő. irgalmas es kegyelmes, keűedelmes az haragra, nagy irgalmasűagu, ki meg tartya az ő irgalmasűagot ezeriglen, az ő el rendelt bűntetefet nem mindgyarast főkta ki őatenni, hanem várja à bűnűföket, nemellyeket azok kőzzül *Barhuűf eűtendeig* mior az első vilagbelieket, Gen. 6. 3. nemel-*

S4

lyekg

lyeket negyven napig mint az Ninivebeli-
eket, Joh. 3. 3. es azonban meg fölttitya
őket az ő bolgai által es ki hirdeti nekik
jövendő büszke-állását, mellyel őket meg
rontya es el veszi egy szempillantásban,
mellyet csak azért cselekezik, hogy meg
terjenek ő hozzá, es vegyek az ő kegyel-
met az ő meg tartásokra, mellyet meg-
is cselekezik es meg ad azoknak kik meg
ternek ő hozzá az ő gonosz útokról, es
igyekeznek ő neki kedveskedni jószág
cselekedetek-által.

Az Urnak illyen kegyelmet az ő hoz-
zá meg tervekhez így jegyzi meg, vers. 8.
*Ha meg ter a nep az gonosságból, Ec: en-
nek értelmeért lassuk.*

I. Az Ur az ő kegyelmet kikkel
közöllye?

I I. Micsoda legyen az ő kegyel-
me?

Kikkel közöllye kegyelmet megh ter-
sik imez igekből: *Ha megh ter a nep az
gonosságból, mely ellen föltottam; a go-
nossag-*

noszágból meg ter nepről föl. Az Isten
mikor fenyegeti vébedelemmel az embe-
reket gonosságotért, egyfő s-mind inti-
is őket az ő hozzá való meg terefre, a-
zert mondotta, Ezech. 18. 32. *Miert ha-
natok meg Izraelnek háza? Mert nem gyö-
nyörködöm az halatra valonak halalaban,
terjete meg azért es ellyetek. Ezech. 33. 9.
Ha az hitetlen meg nem tér az ő gonosz uta-
ról az ő alnáságaért meg hal, az után azt
mondgya vers. 11. 'Eleken nem akarom az
hitetlen halalat hanem hogy az hitetlen ki
terjen az ő útarul es ellyen. Terjete
meg azért terjete meg a ti gonosz utaitok-
ról, es miert halnatok meg Izraelnek háza?
A kik az Urnak illyeté fenyegetést hal-
lyak es magokban fálvan meg ternek, I-
sten kegyelmet vézik az ő meg tartások-
ra. Micsoda pedig az az Urnak kegyel-
me? Egy főval az Istenhez megh tere
bűnösök ellen rendelt gonosznak meg bá-
nafa, melyről így föl: *En a meg banom
az gonoszt, mellyet el vegestem vala, hogy ő
velle cselekedgyem. A gonoszon erti az**

büntetést es veszedelmet, mellyet az Ur ki sokot hirdetni a bűnösöknek, tudni il-
 lik, ha meg nem térnek tehát ki gyomlál-
 áya, meg rontya es elveszti őket egy ssem-
 lantában, minemű gonosb vala a viz-özön
 mellyet az Noé által ki hirdete Isten az
 első világban elő embereknek, Gen. 6. es
 minemű gonosb vala az Babyloniai fog-
 sag a Juda el fajult maradéknak, mellyel re-
 cente őket az Profeták által, minemű go-
 nosbrul azt mondgya hogy ő meg bannya
 azt, meg banom az gonosbt, &c. Masur-is
 az Istennek az Irásban meg bánas tulay-
 donittatik, mint Gen. 6. 6. Megh bana az
 Ur, hogy az embert teremtetten volna, es az
 ő sívebē felette igen bákodék azon. 1. Sam.
 15. 29. Az Ur meg bana hogy Sault kirallya
 zette volna az ő nepen, mellyet nem tu-
 laydonkeppen kell erreni, mivel az Isten-
 ben nincsen oly indulat mellyel valamit
 meg banna es azt el változtatná, holott
 nem ember ő, hogy valamiben meg változ-
 nek, Num. 23. 19. 1. Sam. 15. 29. nincsen
 ő halla változas es az változasnak meg csak
 arnyo.

arnyeka is Jac. 1. 17. azért meg bánas mō-
 datik ő rolla a mint sollanak az Görögök
 ανθρώποι παθῶς emberi mod-serint, a men-
 nyiben mi nekünk embereknek lattatik
 az Isten meg banni a gonosbt, mellyet ki
 nem terjeszt ezokra az kik az ő gonos-
 gokbol meg ternek ő hozzá, mivel az ő
 meg terefekekkel el fordittyak magokrul a
 büntetést, melyrűl ő-nekik az Ur ha-val
 sollot vala ha megh nem ternek az ő go-
 noslagonrul. No azért is mikor az Ur
 azt mondgya, hogy meg bannya az gonosbt
 mellyel megh fenyeget valamely nepet nem
 azt jelenti, hogy ő benne változas lehen,
 hanem csak azt akarja mutatni, hogy ő
 annyira gyönyörködik az embereknek
 meg terefeben, hogy azok el hagyvan go-
 noslagokat ő-is nem fogja rájok önteni
 kemény büntetést mellyet egyebkeppen
 gonoslagokkal megh érdemlettek volna.
 Ez az igeek magyarazattya.

T A N U S A G.

Az érdemlet es Istentűl ki jelentetet
 büntetéseket is az Isten el fordittyta a-
 zokrul

zokrul, a kik gonoszságokat el hagyvan Istenhez megh ternek. Rettenetes es iszonyu az embereknek gonoszságok, melyeket az *besszu-allo es buzgo haragu Ur sem miképpé büntetes nélkül nem hagyhat, Nah. 1. 2. 3. az mely büntetést az emberekről el nem titkollya, hanem mint vers. 7. mőda egeß nép es ország ellen is azt kialsya: ki gyomlalom, meg rantom es el vesztő egy sem pillantasban, azért kialtotta Ninivenek, Jon. 3. 4. Még negyven nap vagy es az után Ninive el süllyed, azért mondotta az Jüda firsainak, Jer. 18. 11. Imé en keßitek ti ellenetek gonoszt es gondolok ti ellenetek gondolatot, vers. 16. 17. Hogy az ő földöket el pusztitsam es nevetsegeße tegyem öröкке, hogy valaki által megyen rayta el álmlkodgyek es sejét csorallya. Mint a napkeleti szellel el vesztetm őket az ő ellenfeji elött, bátaimat nem ovesamat mutatam nekik az veszteleneknek napjan. Az ilyen kemény fenyegetést penigh csak azért cselekeßi az Ur, hogy az emberek annak hallasara megh rettenyenek az ő gonos utokat el hagyvan meg térjenek az ő bűnökből, melyet az ő kívánsága szerint ha megh cselekeßnek*

nek, oly kegyelmes ő, hog az érdemlet es immár kijelentetett büntetést is kés zokrul el fordítani mint itt vilagoson mondá: *Ha meg tér a nép az ő gonos utáról, &c. Kelle pelda? A Ninivebelieknek Jonás nyilván mondá, hogy még negyven nap vagy es az Ninive el süllyed, nem vélék trefának, hanem hivenek Istennek es mikor meg történek volna es az ő megh teréseknek bizonyos jeleik mutattak volna a kirallyal es az fő fő nepekkel egyetembé azt írja Jonás cap. 3. 10. hogy az Isten mikor latta volna az ő cselekedeteket, tudni illik hogy megh tértek volna az ő gonos utokról, el változtatta a gonoszt, mellyel őket megh fenyegette, es nem vezette el őket. Így az Izrael fia i valamikor el vétetmednek vala, mind a Birak mind a Kiralyok idejében az Isten őket meg inti vala es föl vala nekik fenyegetven őket az ő fogai által, melyekre mikor fel serkentenek es Istenhez meg történek, az Ur is meg tért hozzájuk es el fordította ő rollok az érdemlet büntetést is csudalatoson neha reménysegek felet is, mert noha az ő nyomorúságokban Jeremiásnal azt monda-*

nak: El vesztet az en erösségem és az en remenységem az Urul, Thren. 3. 18. mindazáltal vegre megh emlekeztenek az Istennek irgalmaságirul és az által ismerték meg-tartatafokat azért mondották, vers. 22. 23. 24. Az Urnak kegyelmessége hogy töltyességgel megh nem emeztetünk, mert nem fogyatkoztak el az ő irgalmasági, minden veggel meg nyulnak az ő irgalmasági, nagy az te igaságod. En öröksegem az Ur, azt mondgya az en lelkem, azért varom otet.

Istennek hívei, ma is azon az Isten, azon kegyelme forog azokon kik őtet beretik; és bűnöket el hagyvan ő hozzá meg térnek, azért azon jó remenységben lehetünk mi is ha valósággal meg térünk a mi gonosztainkra és azonn igyekezzünk hogy az Urat többé bűneinkel meg ne bántuk. Mit cselekednek ez előtt? Az Isten elege follot mi nekünk az ő szolgálai által, sokszor kiáltotta, hogy ki győ-lal, meg ront és el veszt minket egy sempillantásban. Meg terenké az ő cdes Atyai intésre és kemény fenyegetésre? Nem, mert semminek tartók az ő szolgálai, azoknak befedeket meg vetők, azért folla

folla minékünk az sok rendbeli forogtások, inlegek, megtatlan sarcsoltatások és közöttünk forgo nyomorúságok által. Ha nála-é azokkal semmit sem, elc b mene és imé leg közeleb folla minékünk a rettenetes gyuladatok és cgesek által, sőt ma is kiált az sok tüzes berfamoknak fel találása, és a rettenetes barazság, fel-vesek, forgo belek és egyéb ifonyuságok által a mi romlásunkra, mellyekre avagy jobbulunk. Az fivének és veseknek vizsgáló Ura lattya azt, az berint-is fog velünk cselekedni. En alig hihetem hogy az Ur mi felőlünk azt mondgya: Ez nép meg tért az ő gonoszságabol, azért en is meg banom a gonoszt mellyet el végezté vala hogy ő velle cselekednem. Ha ezt akarjuk hallani, melto hogy valoban meg térjünk az mi Istenukhez, mert ugy bannya meg, ugy fordittya el a gonoszt mi rollunk, mellyet el vegezet hogy reánk bocsásson el is fordittya penigh latvan igaz poenitentia tartasunkat, mert nyilván mondotta: Ha meg tér a nép az gonoszságabol, &c.

bol, &c. Az istentelen Achab Kiraly mikor meg hallotta volna Illyestúl, hogy gonosságiert az Ur minden háza nepevel el törle né meg faggata ruhait, sákban öltözek es bőytöle-is es nagy alázatossgal jára; Lata azt az Ur es azt mondá Illyestnek: *Lattade hogy az Achab meg alázta magát en előttem. Mivel azért meghalazta magát en előttem, nem hozom rea az veszedelmet az ő idejében, 1. Reg. 21. 27. 29.* Ha az istentelen emberrel az Ur azt cselekedte a poenitentianak külső muto-gatasaert, mennyivel inkább meg cselekedsi mi velünk, hogy ne hozza reánk az erdemlet büntetést, ha ő hozzaja igazan meg térünk, mivel itt nyilván mondgya, *Ha meg tér a nép az gonossagbol, &c.* Hőseálnak Izraelhez regen ez volt tanats-adasa, Hof. 14. 1. *Tery meg Izrael az te Uradhoz Istenedhez, mert el romlottál a te alnaksagodban.* Joel is azt mondotta, Joel, 2. 12. 13. *Még sinten mostan-is azt mondgya az Ur: terjete meg en hozzam tellyes sivetek berint bőytölessel-is, sirássalis, keser-gessel.*

gessel is. Es szaggassatok siveteket nem ruhaitokat, s-terjete az ti Uratokhoz Istentekhez. Mi reánk-is néz ez tanats-adás, meg romlottunk mi a mi alnaksagiunkba, azért terjünk meg az Urhoz sívünk töredelmességevel es bizonyara az Ur-is meg tér mi hozzánk es el fordítja rollunk az gonost melyről nem csak boller, hanem immár el-is kezdet veghez vinni mi raytunk, mivel ő mondotta: *Ha bollerok vala-mely nép ellen, &c.* Ha meg tér az gonossagbol, &c.

Meg h llok mostan-is, 1. 2.

A könyörűtő Isten, ki igazsagabol fenyegeti az embereket kemény büntetessel hogy bűnöket el hagyven meg terjenek, es ha meg ternek az ő fenyítésere el fordítja az büntetést irgalmasagabol, kedvezzen mi nekunk, tericsen minket magához az mi gonost útainkrul, es el kezdet büntetést fordítsa el rollunk, hog az ő oltalmazó fárnyszai alatt meg marad-hassunk. Uram edes Atyánk ne hadgy minket ez kevanlagunknak be tellyesedese-nelkül bent Fiadert, Amen.

XVIII. PRÆDICATIONO.

Hof. 11. 8. 9.

Miképpen cselekedgyem téveled Ephraim? Miképpen adgyalak kezben tégedet Izrael? Miképpen cselekedgyem veled? úgy cselekedgyem-é veled mint Adamával? úgy tegyeke veled mint Seboimmal? Meg-elett en bennem az en fivem, es egyetemben meg-fájtam igyekezetemet.

Nem cselekefem az en haragomnak busulása-ferint, nem térek Ephraimnak el-veféré: Mert Isten vagyok en, es nem ember. Szent vagyon te-közötted, es nem megyek bé haragul az Városban.

Elette igen nehez az haragul es bossu-állással gerjedező I-stének kemény itéletit viselni az Apostolnak amia befede ferint, Heb. 10. 31. Rettenetes dolog az élő Istennek kezében esni. Nehez pedig azért, mert az Isten meg emésztő tűz Heb. 12. 29. megindul es rezket az föld es az hegyeknek fundamentumai megh habarodnak az ő haragja ellen, füst jó ki az ő forrából, meg e-

meg emésztő tűz az ő szajabol, es eleven senek ő tölle, Psal. 18. 8. 9. es így az ő haragjában hitetlenseggel el veszi az gonoskokat, mert mikor fel kel az ő ellenfeji el-selvednek es el futnak az ő gyulolói az ő orcsaja elől, mint az fel el-selozienek, akkeppen el-sellezti őket, miképpen el-lyad a viasz az tűz előtt, azonkeppen el-vesznek az hitetlenek Isten orcsaja előtt, Psal. 68. 2. 3. Illyen a meg haragut Isten az gonoskokon! Ezt érvé az hivek es tudvan az Urnak haragjának meg tartoztatását kívánták, azért mondotta David, Psal. 38. 1. Urkam, ne fedgy meg engemet az te busulasodban, se ne ostoroz engemet az te haragodban. Jeremiás-is, Jer. 16. 24. Ostoroz engemet Ur-an a te iteletedben nem haragodban, hogy engemet el ne ronts!

Úgy vagyon, hogy az igaz Isten, az ő haragjának nemipemű jeleit még az ő válastottira-is ki terjeszt, de nem oly rettenetesen mint az hitetlenekre, nem azoknak veszedelmekre, hanem meg jobbitatásokra es idveflegekre; Nem ollva rettenetesen. I. Mert haragjában is megh emlekezik irgalmasságarul, Hab. 3. 2. es le-

gyelemre fordul hozzájok minekutanna őket
megsuytollya, 2. Sam. 7. 14. 15. II. Mert
az ő haragjat nem tartya meghraytok mind
öröкке, es az ő busulasában a bűnnek érdeme
szerint nem fizet ő nekik, Psal. 103. 8. 9. 10.
III. Mert vegre is el veszi ő-rollok az ő
haragjat es így nem cselekedszik vellek az ő
haragjanak busulasa szerint mint a felvett
igekbē maga az Ur igiri az Ephraimnak,
melyből akarok mostan tanitast tenni a mi
vigasztalásunkra.

Az Ur mostan is legyen jelen velünk, hogy mostani
scentnyekozunk is boldgallyon az ő haragjanak lefá-
lításra, es nekünk idvességünkre, Amen.

AZ mi bűneinken es bűneinknek bűn-
tetesin valo sirankazásainknak es isten
hez valo esedezésainknak ez ideigh hat
gyönyörűseges hasznait es gyümölcsseit
hallottuk meg, úgy mint, 1. 2. 3. 4. 5. 6.
Mostan immár az heredik következik,
arrul is ez uttal rövideden.

Hetedik hasznos gyümölcse az Jeremi-
ás tanats-adása szerint a mi mostani rom-
lásunkban valo siralmainknak es esedeze-
sainknak nem egyéb, hanem az meg hara-
gut I-

gut Istennek fel lobbant haragjanak es
busulasanak rollunk el fordítása. Idei-
tanitvan arrul: Micsoda dögökert kell
mi nekünk ez siralmas állapotban kefer-
ves köny-hullatással esedeznünk, azt mő-
dotram vala, hogy masodszor azt kel cse-
lekednünk az Ur haragjanak es busulasa-
nak el fordításáert, mellyert valo esede-
zésünk es buzgo könyörgetünk hogy ha-
fontalan ne legyen, azt mutatom meg az
Urnak felvet gyönyörűseges befediből,
mellyekben summa szerint vigasztallya az
Ur Izraelben az átalstatot hiveket az ő
bűnök ellen fel gerjedet haragja es busu-
lása ellen, es igiretet tesen ő nekik, hogy
az ő ingyen valo kegyelméből nem cse-
lekedszik ő vellek az ő busulasa szerint, es
haragjában nem veszi el őket, el fordit-
van rollok boldg-állast, vagyon penig
rend-szerint ez igekben három dolog.

I. Az Urnak kerdezkedese arról
mit cselekedgyek az ő nepevel vs. 8.

II. Arra tett kegyelmes valasztete-

T ;

le azom

le azon Urnak, vers. 8.

III. Annak bizonyos okai vers. 9. Mindenikrül rendel az tanulagnak kedvéért.

Mindneknek előtte az kegyelmes Isten meg akarván mutatni, hogy az ő haragját az ő néperül el fordította kegyelmessen, bizonyos kerdezkedéssel el, melyben arról tudakozik magabá mit cselekedgyek, az ő nepevel az Izraellel? Ez tudakozás pedig mind közönseges mind kiváltsággal való. Közönseges imez: *Mikeppen cselekedgyem te veled Ephraim? Mikeppen adgyalak kezbe tegedet Ephraim?* Az felséges Isten itt mint hatalmas Királyi méltóság látván az Izraelnek az ő tőlle való elszakadásában és az ő hivatallyanak meg veresében való meg általkodását, mivel noha az Ur nagy *felsoval* híná őket de senki nem indul meg rayta, vers. 7. azért azoon tanatskozik magában mit cselekedgyek ő velle? és hogy ha érdemek szerint az ellensegnak kezében adgya-e őtet utolsó

tolso vesedelemre? Kiváltsággal való tudakozása az Urnak imez: *Mikeppen cselekedgyem veled? Ugy cselekedgyem veled mint Adamaval? Ugy tegyeke veled mint Seboimmal?* Nezz itt az Ur amaz negy Városoknak, Sodomának, Gomorrhának, Adamának és Seboimnak Deut. 29. 23. iszonyu vesedelemre, melyeket az Ur haragjában el veszte egy *Sempillantasbá*, Thér. 4. 6. mikor ő mint *Iehova kénköves tüzet* bocsátta az egből az Iehovatul, és el süllyezte azokat, és mind azt az egész lapacsot és mind az Városoknak lakosait, és az földnek füveit-is, Gen. 19. 24. 25. Arrul tudakozik azért az Ur és arrul tanatskozik magabá, hogy ha akkeppen cselekedgyek-e Izraellel, és ha úgy vesesse-e el őket hirtelenséggel orfagostul? melybő tacité meg engedi, hogy mint azok az Városok hasonlóképpen meg érdemlenek a vesedelemre, melyek voltak hogy egy *Sempillatásban* el süllyednenek és el vesednenek, ha az ő igazságának nagysága szerint cselekednek ő vellek az ő busulásában. De mivel az Isten nem csak igaz

hanem irgalmas-is nem csak nagy igazsága, hanem nagy irgalmassága-ú, Exod. 34. 6. annakokért minekelőtte magában így tudakozot volna igazsága szerint az Izraelnek büntetéseiről, mindgyarast maga arra kegyes választ tében az ő irgalmasságából.

Az Urnak penigh ez irgalmasságából fármazot választetele vagy on iméz igekpen: *Meg esett en bennem az en sívem, etc.* Nem megyek haraggal be az Varasban. It kettő vagyó I. A tudakozásra való felelet. II. Annak fundamentuma. Az Ur magában azonn tudakozék ha az ő haragját ki őncse-é Izraelre: el vesse-é őket hitetlenleggel mint Adamát es Sebaímot: Melyre mostan meg felel es keves főval azt jelenti, hogy nem cselekefi az ő busulásában nem vesti el az Izraelt, melyet három jeles főknak nemeivel mond ki, mert vers. 9. így áll. I. *Nem cselekesem az en haragomnak busulása szerint.* Tremelli* így fordítja: *Nō perficiam xstum irx mex,* né vísem veghez az en haragomnak fellob-

bant

bant gerjedezeret. Néz arra hogy az ő haragja méltan fel gerjedhetne az Izraelre, méltan ki őnhetne rájok haragjának busulását az ő gonoszságokra, de azt mondgya, hogy azt nem cselekefi, m. h. azt mondana: Izrael, te megh érdemled a te hitetlenseged miatt hogy haragom ellened fel gerjedne, es annak busulását veghez vinnem te nyatad, es az által meg emésztenelek tegedet, de imé nem cselekesem úgy veled a mint érdemleted, nem fizetek áltokságod szerint, hogy az en haragomnak tűze miat semmive ne tetessél. II. *Nem erez Ephraimnak el vesztése,* melyet Tremellius így világosít: *Non perdam amplius Ephraim, nē vestem el tőbe Ephraimot,* melybē lattatik ez Ur nezn az Izraelnek előbbeni büntetésire, es azt akarja jelenteni; hogy uyjobban nem igykezik veszedelmere az Izraelnek, nem vísi veghez rayta az érdemlet büntetést es nem vesti el tellyesleggel az mint gonoszsági kevannak. III. *Nem megyek haraggal a Varasban.* Nemellyek ezt csak így fordít. *tyak: nem megyek be az Varasban, es azt itilek,*

Ts

hogy

hogy az Ur ezzel azt jelenti, hogy az Jerusalemen-kivül más helyet lakására né választ, mivel azt szerette magának lakobetyül, ezt mondvan: Ez lehen az en nyugodalmom mind örökre itt lakozom, mert ezt kívántam vala, Psal. 132. 13. 14. mellyet az Chaldaeus így mondott ki: *Certe non permutabo amplius Ierusalem pro alia civitate.* Helyesebb az, hogy itt az Ur azt igéri Jerusalemnnek, hogy az, az ő felelmeben és tiszteletiben meg maradvan immár ellenségeppen nem megyen be abban hanem meg tartja azt, hogy legyen abban sent mag, melyből gyarapodgyek és terjedgyen az Ecclesia mind az eget földön, mely Ecclesiara néz ez es tartozik derekason mellyet nem enged az Ur hogy az ő haragjában el rontassék, holott az ellen még az pokolnak kapui is diadalmat nem vesznek, Math. 16. 19.

Micsoda pedig ez, kegyelmes igireti- nek fundamentoma? Egyedül az Istennek irgalmassága es Izraelhez valo buzgo sérelme, melytől győztetet még az az Ur hogy haragjában el ne vesesse Izraelt, melytől így szól: *Meg esett en bennem az en si-*

rem es egyetemben megh-sántam az en igyekezete- met, vagy mint Tremellius: *se versat in me ani- mus meus simul astant viscera mea poenitentia,* az en szívem forgatya magat en bennem es az en belső rebeim bánattal gerjedeznek; Az Isten itt emberi mod-szerint ő maga- nak szívnek belső forgatását, belső rebe- inek gerjedezesét es megh bánást tulaj- donit, es csak azt akarja jelenteni, hogy ő oly nagy es ki befelhetetlen indulattal vagyon az Izraelhez, es jo akarattal an- nyira gerjedez hozzája, hogy soha nem cselekedheti, hogy haragjat ki-oncsa ő reá, sőt inkább, busulását megh tartoztat- van ő-tólle, minden kegyelmességgel le- hen hozzá ő neki javára.

Kérdheti vala itt valamely kegyes Iz- raelita: Mivel az Izrael meg átkodot az Istentől valo elfakadásban, annyira hogy mikor az Ur őket hlyja senki megh nem indul rayta, vers. 7. Micsoda te- hát, az oka hogy még-is kedvez az Ur ő neki? Eonek az Ur mindgvárást kec- sép okait adgya. I. Mert ő Isten es né

ollyan mint az ember; azért mondgya: *Mert Isten vagyok én, s-nem ember.* Itt az Ur midőn elleneben veti magát az embernek ki igen hazug igiretiben es kemény az engedelemben, es így magát Istennek nevezi, néz az ő emberekhez való haylandoságára es igiretiben való álhataloságára, minekokaert ezzel azt állattya, hogy az ő haragianak nagysága ferint azért nem cselekefik keményen Izraellel, azért nem veszi el őtet érdeme ferint, mert ő álhatalos igiretiben es igé könyörülő Isten, ki az ő igiretit es fogadásit, nem úgy mint az emberek el mulattyak, hanem álhataloson beteljesíti az ő hivein, es mint az edes Atya könyörül az őtet felőkön, mert tudgya, hogy romlando edények, meg emlékezik rolla hogy porból valok. Psal. 103. 13. Az honnet mondotta Bileam. Num. 23. 19. Nem olyan az Isten mint az ember, hogy hazudgyon, es nem embernek fia, hogy el változtassa az ő igiretit, ő mondotta, hát nem mivelne-é meg? Szollot es nem tellyesíti-é meg azt? II. Mert sentek vannak ő közötök, kikre nevezve kedvez az Izraelnek, mely-

melyről így bol: *Szent te közötted.* Ezt nemellyek úgy értik, m. ha az Isten itt ő magáról tollana ilyen értelemmel: Izrael te igen bűnös vagy temagadban, de én Szent Isten vagyok te benned, azért teged meg sentellek es bűneider el vessem, hogy többé haragom ne legyen rajtad, hanem meg kegyelmezek neked, hogy meg tarsalak tegedet. Ez magyarázat igen ssep, de mivel az eredet ferint való bűtűben a felső es ez igek közöt meg különbözteres vagyon, azért az sentnek nevezetűn ertem a valástot senteket, kik akkor Izraelben valanak, es azt mondom, hogy az Ur azért mondgya, hogy haragjat nem terjeszti Izraelnek el vesztésre, mert vannak megh azok közöt ő neki valástot es sent edényi kik őtet felik, es igazan tisztelik kikre nevezve meltan kedvez neki, mint regen Sodomának kedvez vala ha abbā tiz igazakat tanal vala, Gen. 18. 31. Summa ez: Az Isten Izraelt az ő haragjában tellyességgel el nem törli, mert ő mint Isten álhatalos igiretiben es vannak sentek

szentek ő közöttök, kiket az gonoszokkal egyút el nem vehet. Ez az igéknek vilagos értelme.

TANUSAG.

Az Irgalmas Isten, meg az ő fellobbant haragját is meg mertekli az ő válsót fiainak és lennyinak megh tartásokra. Az igaz Isten kinek haragja mennyből nyilván vagy, minden gonossá ellen, Rom. 1. 18. mivel még az ő válsót fia és leányi is sokszor vetkeznek ő ellen. 3. 2. hűs az igaz és elef, Prov. 24. 16. azoknak nehez fogatkozások ellen is felgerjed haragja, annyira, hogy lattassék azoknak őket megh venni, könyörgéseket be nem venni, és így megh rontani az ő hamisságokert, mellyet erezen, mondotnak az Hivék, Psal. 80. 4. Seregének Isten meddig haragból az te nepednek könyörgése ellen? David Psal. 38. 3. 4. Uram, az te nyúlaid belenn akadtanak ennekem, és az te kezéd bállozt en veam. min sen épég az en testembé a te haragod miatt. Iob 7. 19. Uram, miglen nem fordítod eken rollá haragod bemeidet? Nem tavozol-e el csak addig is en tollam, miglen az en nyalamat el nyelnem? Illyen nehez az hivéknek az Istennek haragja, ja mely

ja, mely alatt nagy vigaztalások az, hogy az Isten kinek haragját hordozzák Mich. 7. 9. irgalmas és meg mertekli haragját raytok, hogy el ne vehenek tellyességgel, mint itt az Izraelnek ígerte, mert ugyan tuskodot magában mit cselekedgyek ő velle, el vehesse-e mint regen Adamát és Sehoimort és vegre meg emlekezven az ő belső indulattyarul azt igi kegyelmen keki hogy ő rayta megh mertekli haragját és őket el nem vehi, azért mondgya: Mit cselekedgyem Ephraim? Mit, Gc. Emlekezetes dolog ez bap igiretbé, hog az Ur az ő haragjának megh merckelese nek ezt az okat adgya: Isten vagyok en, és nem ember, melly állattya az ő igiretinek állandóságát. Az emberek lattuk azt, igen haragok, az ő igireteket el változtattak és felebarattyokat meg csalltak, Ps. 116. 11. az emberek, mikor meg haragúnak kések az bossu-állásra, és nehezen engednek megh ellenek vett felebarattyoknak, Matth. 18. 30. Nem ember az Jehova, hanem Isten hogy ezt cselekedne söt

né sőt mint állattyaban úgy igiretiben
változhatatlan Ielova leuen, Mala. 3. 6. be-
 tellyesíti igiretét áthatatofon, Psal. 33. 4.
 es haylando az engedelmessegre hogy az
 ő busulasaban meg ne emesste az ő hivel-
 it. Regen az ő haragjaban Sodomát es a
 több Várasokat hirtelenfeggel el veste.
 Gen. 19. egy *szempillantásban*, Thren. 4.
 Nem cselekedik így az ő válastot fiaival
 es leányival, hanem kegyelemre fordul
 hozzájuk hogy haragját meg meretekel-
 ven raytok meg tarcsa őket kegyelmelen.
 melyre nevezve mondá: Ugy *cselekedgyeme*
veled mint Adamaval? Ugy tegyek-e ve-
 led, &c. Nem cselekedem, &c.

Iitennek válastot fia es leányi, ez rő-
 lot helyben, mivel bizonyara igen bú-
 nósók vagyunk, fel gerjede hísem az Ur-
 nak haragja mi ellanunk, avagy nem é-
 messte-e meg minket? Mit cselekedet az
 Ur mi velünk, imé könyvező szemekkel
 lattuk es sirattuk! Azert megh továb-
 rezkecsünke az ő haragjának meg emes-
 tő sebességetül? Hogy ha mi ő hozzá

nem

adással mind örökkön örökre, dicsőit-
 hesűk, Amen.

XIX. PRÆDICATIO.

Zach. 8. 14. 15.

Ezt mondgya az Seregeknek Ura: Míkep-
 pen el-gondoltam vala, hogy veszedelmet
 hozzak reátok, mikor áti Atyatok engemet
 haragra ingerlettenek volna, azt mondgya
 az Seregeknek Ura, es meg nem bántam.

Azonkeppen meg-terven el-gondoltam,
 hogy Jerusálemmel jól tegyek es ludával.
 Ne fellyetek.

Z világban az embereknek kül-
 ső sorsok es állapottyok míkep-
 pen hogy boldog avagy boldog-
 talan, azonkeppé az emberi siv-
 ből két kiváltsképpen való vét-
 kek sokták ki mutatni magokat, tudni il-
 lik, az boldog állapotban a testi bátorság,
 az boldogtalan sorsban penigh a kécsiny
 hitűség avagy gyengeség. Az testi bá-
 torság az emberekben ki mutatgya magát
 az boldog állapotban, mert mihelyen ő
 nekik jól vagyon dolgok, es minden ked-

vek berint, folynak azonnal el hífik ő magokat, és azt itilven hogy soha meg nem változnak boldogságokban azt cselekedik a mi leg jobbnak tetszik az ő szemek előtt, mellyet az Izrael fiaiban keserves panassal jegyzet meg az Ur, Hof. 13. 6. *Bő földre hozam őket, meg elegendenek, meg telenek, el bírek magokat, és el seletkezőnek én vollam.* Ier. 5. 9. 10. *Mihelt meg elegitem őket azonnal paráznalkodnak, és nagy séreggel a paráznak házában gyűlnek. Mint az kövér lovak, mellyek reggel eleget esznek ollyanok, ki ki mind az ő selebarattya selesegeré nyert.* Továbbá az boldogtalan és siralmas állapotban is a gyengeség és kicsiny hitűség magat ki mutattya, mert mihelyen az emberek siralomra, sajnálatra és nyomorúságokra jutnak azonnal elmejeket el hagyják és csak nem keségsben esnek, az Istennek hozzájuk való kegyelmességerül, és abból bármazando gond-viselesterül, annyira, hogy sokan mint az Tengeri haboruban a tanítványok, noha egy hajóba voltak az Christ'sal, mindazáltal azt kiálták: Uram, el vessünk, Math. 8. 25.

Ez két siralmas fogatkozások az Debreczen

breczeni keresztyenekben avagy nem mutaták-e ki elege ő magakat? Bizonyára feletteb-is. Boldog állapottya derakafon begeny Varasunknak az en emlékezetemre nem volt, mindazáltal, ha mikor valami kicsiny pihenésértseje és csendesége volt az testi batorfag holott volt ha itt nem volt? Lelketek ismereti tegyen tanúbizonfagot rolla, mert mayd minden tanításlinkban elget sollottunk arról; mely testi batorfagert, jay el érkezett immár az siralmas állapot, imé Varasunk a tűz miat mely igen meg romlott, mayd nagyobb rebe porrá és hamuvá lőtt, és annyira meg aláztatot, hogy mi ennek lakosi méltan mondhattuk a Benjáminnak veszedelmen sirankozo Izraelitákkal, Jud. 21. 3. *Miert lőt ez dolog, Izraelnek Istene, hogy el fogyna el pusztulna illyen nag és seprész Debreczenben? méltan az hivatokkal, Psal. 44. 26. le nyomattatot mind az poriglan a mi lelkünk, az földhez ragadt a mi hasunk.* Itt az gyengeség és kicsiny hitűség mi belőlünk né mutattya-e

ki ő magát? Sokakban bizonyára, mert az emberek ohajtva bokrólával sápttyak hogy Debreczen soha előbbi állapottyára nem erkezik es az mint volt úgy meg nem eppül. Ez ellen nyujtok en mostan orvosagot a felvet igekből, es meg mutatom hogy ha mi meg jobbulunk, begy Varasunk remenségünk felet-is Istentől csudalatoson meg eppittetik.

Ezkrül valo erkezesünk es elnekedesünk hogy boldog es aldot legyen, engedgyed Seregeknek istene. Fiadnak nevében, Amen.

MEg is azokat az jeles es hasznos gyümölcsöket magyarázom, a mellyekről azt mondtam, hogy követik az Jeremias tanats-adása szerint valo kegyes cselekedetinket, tudni-illik ez siralmas állapotban a mi bűneinken es bűneinknek büntetefin valo sirankozásinkat, es Istenehez nyujtot buzgo esedezesinket, mellyek közzül meg hallottunk ez ideig hetet, úgy mint, 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. Most hallunk az nyolcsadikról rövideden.

Nyolcsadik hasznos gyümölcse az mi megh jegyzet kegyes cselekedetinknek

nem

nem egyeb, hanem Varasunknak ez siralmas romlasból valo fel eppittetese. Azt is jelentetem idefellyeb, hogy begy Varasunknak ilyen veletlen es siralmas romlasat es pusztulását latvan a mi fohazkodásinkban es esedezesinkben azt is kell kevanunk Istentől hogy azt ne hadgya az romlasban, hanem ez isonyu pusztulásból kegyelmesen eppitse fel, mely kegyes kevanagunk hogy az Uról kegyelmesen meg halgattassék, es remenségünk kivül-is csudalatoson be tellyesítessék azt mutatom megh immár a felvet igekből, mellyekben az Seregeknek Ura es Istene a Babyloniai foglágból meg tért es hazajaban állot Juda maradokit nagy kegyelmesen azzal biztattya hogy latvan az Jerusalemnak siralmas romlasat es pusztulását ne fellenyek, mert ő az ő kegyelmes jo voltat közli ő vellek, es joltesen még Judával es Jerusalemmel, hogy meg eppüllyenek romlasokból, es meg áldattassanak nem külömben mint az előt meg romlottak volt az ő Attyoknak gonoszsá-

U 4

gokere

gokert; vagyon ez igekben imez három.

I. Az vigasztalásnak oka.

II. Az vigasztalás.

III. Annak fundamentuma, melykről rend-írint.

A' vigasztalásnak oka az Jehova Isten, kinek szolgálja vala az Zacharias es a ki ő általa biztatty vala az Juda fiait a Jerusalemben romlásból való feléppittetésevel, kiról megh kettőztetett befeddel így szól: *azt mondgya az Seregeknek Ura, azt mondgya az Seregeknek Ura. Az Zachariás, cap. 2. 1. ilyé lafól emlékezik: Felemelven az én sémemet látek egy fi fiait, kinek kezében vala egy mérő kötel; Es mondek, Hova még? Es felele, ennekem, hogy meg mérjem Jerusalemet, es meg lassam mind felit s-hósszat.*

Ez latásban meg ábrázoltatek, hogy az Urnak kegyelmes gondviseleseből csudalatoson meg éppittetnék az Jerusalemben Varosa mint az után meg jelentetik, vers. 3. 4. holot azt írja, hogy amaz Angyal ki föllozt ő velle, ki az Istennek Fiá volt, meg solitot mas Angyal es megh parancsolta ő neki, hogy ő neki ezt mondgya: *Jerusalemet kerítés nélkül kezdik lakni az ő benne való emberek*

embereknek es barmoknak sokjaga miatt. Ez parancsolatra néz itt az Profeta, es azt jelentí hogy az Ur föllozt ő neki az Jerusalemben meg éppüleferül, Kicsoda? A' seregeknek Jehovaja. Ekkeppen nevezi az Izraelnek Istene sokasá írint, hogy meg mutassa azzal az ígíret be tellyesedefernek bizonyos es lehetseges voltat, mert noha sokan azt ítilik vala, hogy a romlásnak nagy volta miatt fel nem éppülne ugyan jobban Jerusalemben, azért az Profeta azok ellen így szól: *azt mondgya az Seregeknek Ura, es azzal azt állattya hogy oly Ur tessen ígíretet az Jerusalemben meg éppüleferül, kinek hatalma vagyon Menyeny es a földön, ki parancsol minden teremtet állatoknak, azért az ő akarattya be tellyesíti minden fogyatkozás nélkül, melyre nevezve módotta vers. 6. Ezt mondgya az Seregeknek Ura, Ha ez csuda leszen a maradék népnek sémé előtt azokban a napokban, vallyon az én sémem előtt a csuda leszen-e? m. ha mondaná: Oly hatalmas Ur a ki ígíretet tessen az Jerusalemben fel*

U s

éppü

eppülesterül, hogy ámbátor csudalkoz-
zának az Juda maradéki az ő igiretin es
azt lehetetlennek itilleyek, mindazáltal
nem csuda nem lehetetlen annak be tel-
lyesedése ő neki, mert minden keszeg nél-
kül, veghez vísi igiretit, es az emberek-
nek remenségek felet-is meg eppiti Jeru-
salemét.

Ez a Seregeknek Ura, mit mond az ő
nepének vigasztalására? Így szól, vers. 15.
Ne fellyetek. Az Babyloniából haza sál-
lor Sidoknak igen siralmas vala állapot-
tyok, egészen orfágok nevezet szerint az
Jerusalé pusztaságban vala, kőrös-környül
ellenfegek sokak valának kik az eppites-
ben őket megh gatoltyak vala, magok ol-
talmazásra igen erőtelének valának, a-
zert igen felnek es rettegnek vala, hogy
minden remenségek es faratságok hason-
talan hejában való lefén, azért az Ur itt
orvosságot nyujt ő nekik es azt módgya:
Ne fellyetek, mellyel őket kegyesen biz-
tattya hogy senkitül ne tarcának hanem
ő benne bizzanak es bátorlással menye-
nek e:

nek elő az Jerusalemnnek es abban az ő
templomának meg eppitefében.

Lafluk ez lép vigasztalásnak fundamē-
tomát, Az nem egyéb, hanem az Isten-
nek az Jerusalemmel jól tevő es őtet rom-
lásból meg eppitő kegyelme, melyről ő
maga így szól: *Mikeppen el gondoltam vala,*
hogy veszedelmet, &c.

Három vagy on ez igekben. I. Az Ur-
nak elebbeni haragja Juda ellen.

II. Ő hozzájok kegyelemre való fore-
dulása.

III. Annak gyönyörűseges háfna.

Az Ur az Juda-ellen való előbbeni ha-
ragját így emliti, vers. 14. *Mikeppen el*
gondoltam vala, &c. Néz itt az Ur es em-
liti amaz isonvü veszedelmet, mellyet ber-
ze Judában a Chaldeusok által az ő ele-
iknek gónosfágokert, az melyben el rom-
tata Jerusalemet es abban az ő Templo-
mat el pusztitató, az egész orfágot megh
rontá, lakosát segyverrel le vagató, az ma-
radékát pedig Babyloniában foglagra vi-
teré es az poganyok közze imide amoda
előf:

el oltatá, melyről sirvan Jeremias így emlékezik, Thren. 2. 17. *Meg cselekedte az Ur a mellyeket meg gondolt, meg tellyesítette szavat, mellyet eleltül fogvan megh parancsolt vala, el vontotta nem kedvetet, es megh vidamította te raytad az ellenfeget, fel emelte szavat az te ellenségednek, mely kemey vesedelemről mikor azt mondgya el gondoltam es meg nem bántam, azzal azt jelentti, hogy az ő rendelese es tanatsa szerint veghez vitte es el né mulatta az ő szolgálta által tett fenyegetését mivel ők nem teretnek meg ő hozza, mellyet ha cselekedtek volna külföldben lett volna állapottyok, meg bánta volna igekezetit es el né vesztette volna orszagokat mint meg mondotta, Jer. 18. 7. 8. Ezt veghez viven immár az Ur mint viseli magat hozzajok? Meg mondgya imez igeben: Meg terven, mellyel azt jelentti, hogy immar kegyelemre fordul hozzajok es keés az ő haragjat rollok el fordítani az ő javokra, es így ezzel azt mondgya a mit mondott vala Jer. 31. 20. *Avagy nem kedves fiam nekem az Ephraim? avagy nem kedveve tartot gyermek-e? Miniatul fogvan állottam ő feléle, meg emlékezem rolla, azért**

la, azért az en belső tagaim megh indultanak ő rayta, könyörülven könyörülök rayta.

Micsoda penig ez Urnak kegyelemre valo fordulának hafnarkeyes főval: Az Jerusalemel es Judaval valo jól-tétel, mert így bol: Meg terven el gondoltam hogy Jerusalemmel jól tegyek es Judaval, azt jelentti, hogy ő immar el vegesze, es meg nem bannya, el nem valtoztattya tanatsat hanem veghez vibi azt, jól tesen Judaval es Jerusalemmel es az romlással meg eppiti azokat hogy az ő háza meg eppülven abban bővölködgyenek lelki es testi áldásokkal, mellyektől így állott vala, Zach. 1. 16. 17. *Meg terven az Jerusalem Varosához kegyelemesen, az en házam meg eppietik abban, es ki nyujtatik az mérő linia ő rayta. Meg az en Varasim seletei igen bővölködni fognak sokjokkal, minekutanna az Ur Siont megh rigasztallya es Jerusalemet hozza veszi. Niincsen penig hathatóság nélkül midőn az Ur így bol: Míkeppen el gondoltam vala aképpen el gondoltam, mert az en itiletem szerint az elő hozot igiret be tellyesfedesnek bizonyos voltat allattya abban, hol az el mult es megh lett dologrul így*

lataitok argumentalni: En, Seregeknek Ura Istene, à mit ez ideiglê el vezettem, es az mirûl for tettem, minden meg bánas, es változas nélkül meg cselekedtem veghez vittem: Regen az ti Atyaitokra gonoszságokert meg haraguttam haragomban ôket meg fenyegettem, es az mit meg mondottam ô raytok veghez vittem, minnekokaert mostan-is hasonlókeppen cselekefem, es az mit nektek igirek az Jerusalemnnek megh eppitelerûl bizonyoson veghez visen minden meg bánas nélkül, mert Seregeknek Ura Istene vagyok. Summa ferint azt igiri, hogy bizonyoson meg változas nélkül jól tessen Judával es Jerusalemmel, es az romlasból meg eppiti azokat, es minden javaival megh latogattya, kívül es belől amà befede ferint, Zach. 2. 5. *En lések ô neki tűz-fal körös-környûl es dicsőségere lések ô neki ô közepette.*

T A N U S Á G.

Az Jehova Isten, à kiket romlasra es pusztulásra bocsát igaz itéletiből, azokat viszont meg eppiti jól teven vellek ingyê valo

valo kegyelméből. A' bôlts Isten csudalatoson cselekefik az emberekkel, azoknak gonoszságokert igaz itéletiből romlalt es pusztulalt bocsát reájok, nemellyekre ugy, hogy az romlasból soha fel ne eppüllyenek, mint Sodomara es az iôb Varasokra mellyeket az kénköves eső által ugy el törle, hogy soha emberek annak földét nem lakjak, Gen. 19. Igy az Izrael tüz nemzeiségit Salmanaazar Assyriai Kiraly által országabolki pusztita, es az Cuthaújokkal ültette meg földöket, 2. Reg. 17. 6. az Judá marádekít, Jerusalemmel egygûr à Romájak által örök pusztulásra adá Urunknak imê siralmas befede ferint, Luc. 19. 44. *Az te ellenfegid teged à földel egyenesfeteßnek es az te fiaidat otben. Es nem hagynak te benne egy követ mas követ, mivel nem bocsulítotted-megh amà te meg latogatasodnak napjat.* Nemellyekre viszont az Ur ugy bocsát romlalt, hogy abban ôket ne hadgya, hanem meg könyörûlven raytok uyjobban meg eppitse ôket csudalatoson: Igy cselekedek regen az Judá maradekival, haragjában à Babyloniúfoknak kezében adá ôket, országokat el pusztitára, de azért abban à romlasban ôket nem

nem hagyá, hanem kegyelmesen meghozvan hazájokban az rabfagból orfagokat meg eppite, melytől mondgya: *Mikeppen elgondoltam vala, &c.* Így cselekedek à Benjámin nemzetsegevel is: Az Levita feleséget meg seplősitő latroknak mivel párttyokat fogak, iszonyu veszedélre jutának, mert az Izraelnek több nemzetsegi haddal reájok menven, minden Varasokat meg égetek azoknak, magokat fegyvernek élivel levagak kicsinytől fogva nagyig annyira, hogy hatfáz firfiakkal több közzűlők meg ne maradnanak, Jud. 20. 48. kiknek az Ur meg kegyelmez, es az kikben fel eppite őket hogy első Kirallya is Izraelnek abból az nemzetsegből lén, ki az Saul volt, 1. Reg. 9. Mi reánk is az Ur igaz itéletből imé nagy romlást bocsator, mert *az ő haragjában fűst jött ki az ő orrából es eleven szének ő tollá, hog Daviddal bollyak*, Psal. 18. 9. mely imé nagy reket meg emészte Varasunknak, mely iszonyu romlásban örökre maradé begeny helyünk: Istennek hivei, ha

első

első tanats-adasomhoz tartyatok magatokat isteni felelemmel bizonyára, en ti nektek az Urnak szolgálja leven az Jehovanak nevében azt merem mondani, hog nem marad lór az Istennek meg eppitő kegyelmevel biztatván titeket Zachariással azt mondom: Ezt mondgya az Seregeknek Ura: *Mikeppen elgondoltam vala, hogy tüzet hozzak reatok à ti Atyaitoknak es az ti saját gonosságtokert, es meg nem bantam, azonkeppé meg térvén elgondoltam hogy Debreczennel jól tegyek.*

Tudom én azt, hogy sokan most azt gondollyak: Oh kegyes Isten, mely kevanatos dolog volna, ha az Ur azt cselekedné, es begeny romlot hazánkat kegelmesen meg eppitené! De rettenetes romlás ez, hallatlan pusztulás, lehetetlen, hogy ez Váras úgy meg eppüllyön mint ez előt volt; Nemely valos emberek meg eppitik talam házokat, de à kiknek még fájokban vető falat is nem maradot à hirtelenséggel emésztő tűz miatt, hogy hogy eppülhetnek meg? Atyam-fia, ki így el-

melkedel teneked en azt mondom, hog
ne legy ollyan, mint amà Samariai fő em-
ber, ki az Varasnak forulafában mikor az
nagy dragaságban hallaná az Elifeus Pro-
fetatul, hogy mas napon egy kőből semlye
lisztet vesznek egy sicluson es két kőből arpat
egy sicluson az Samarianak kapujában azt
monda: Ha az Ur ablakot csinalna-ú az
égen hogy lehetne még is ez! Megh ére ő
azt, de az Profeta befede serint nem é-
vek benne mert az kapuban el tapottatek à
fokasagtul es meghala. 2. Reg. 7. 2. 16. 17.
Ne legy, mondom, te-is illyen hihetetlen,
hogy valamikeppen Varasunknak te-is
éppüleset larvan hitetlenseged miatt re-
setlen ne legy annak gyönyörűségiben.

Vay ki jo es hatalmas az Isten, Jo az ő
hivein valo könyörűlesben, hatalmas a-
zoknak megh éppitesekben, es Varasunk-
nak lakosinak igye fogyot segenysegek
vallyon álhate az Istennek éppítő kegyel-
me es hatalmas ellen. Gondold meg em-
ber, hog meztelen jöttel ki à te anyadnak
meheből, semmit ez vilagra nem hoztal.

1. Tim.

1. Tim. 6. 7. Sokkor semmi jofagod, pen-
zed, házad, örökseged nem volt, es az
Isten csudalatoskeppen mind azokkal
megh áldot tegedet, avagy nem azon-é
ma-is az Jehova. Könyű az hatalmas
Schadaínak magában mindenekre elégse-
ges Istennek az segenyeket megh gazda-
gitani az igyefogyottakat elő segiteni.

Az Juda maradeki à fogságból hazá-
jokban terven es latvan az rettenetes rő-
last es pusztulast, Jerusalemben es az egész
országban, es jól tudvan az ő erőtelen i-
gyefogyot segenysegeket, annak megh é-
ppitesere avagy nem ketelkedtenek-é so-
kan Jerusalembnek es az országnak megh é-
ppülesében. Sokan minden ketleg nélkül,
de azért az Ur ugyan megh erősítette meg
gazdagította őket hog megh éppüloenek,
az ha csuda volt à maradek népnek semei e-
lőt, nő volt csuda az Istennek semei előt, mint
Zacharias föl, verl. 6. Csudának tessek
annakokert bator minckünk-is Varasunk-
nak megh éppülese, de az nem leszen csuda
az Urnak semei-előt, csak hogy mi-is azt

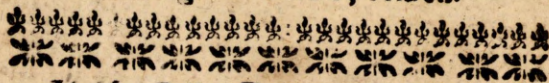
X 2

csele

cselekedgyük à mit az Ur kevât az Juda
fiatúl az ô jól tevô kegyelme mellet,
veíl 16. 17. Ezek az dolgok, à melyeket cseleked-
gyetek: Szóllyon kié igazságot az ô felebarattyaival, í-
gasságnak és bekelegnek törvényei szollyatok aztí ka-
pustokban. Es senki az ô felebarattya-ellen az ô síre-
ben gonoszt ne gondollyon, és az házug esküvést ne se-
ressetek, mert ezek à melyeket engyulolók, azt monda-
gya az Ur.

Igy meg értők, 1. 2. 3.

Az Seregeknek Ura Istene, ki el gon-
dolra volt hogy rûz által romlast és pus-
tultat hozzon fejeny Varasunkra az mi
bûncinkert, és meg nem bánra, hanem ta-
nacsat veghez vitte, terjen kegyelemre
mi hozzánk, és gondollyon jot tenni mi
velünk, hogy így Varasunk az ô kegyel-
mes jóvalta által meg eppûlvén ép álla-
potban ôter csendes sível áldhasuk
és magatálhasuk, Amen.

XX. PRÆDICATIO.

Luc. 18. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Vala egy biro néminémû Varasban, ki az
Istent

Istent nem feli. es senkit nem bôcsúl vala.

Vala penig abban à Varasban egy ôzvegy
aßõnyi-állat, ki ahoz mene mondvan: Ally
bôssút en-eréttem az en ellenfegetem.

Amà penig nem akara fok ideig. Az utan
monda ô magaban: Iollehet az Istent nem fe-
lem es senkit nem bôcsúllók.

Mindazáltal, mivel nekem bántásomra va-
gyon ez ôzvegy aßõnyi-állat megh szabadit-
tom ôter, hogy búntelen reám járván ne un-
táson engemet.

Monda penig az Ur: Hallyatot mit mond
ez himis biro. Az Istent penig nem áll-e bô-
sút az ô válastottiert, kik ô hozzá kiáltanak
eyjel es nappal, ha érettek valo bôssu-alla-
sat el hallytya-is?

Mondom nektek: Meg-sabadittya ôket
hamar.

Sudalatos elmevel bírnak az
emberek annyira, hog meg az
Istennek megh vizsgálhatatlan
cselekedetiben es munkaiban-
is gâncsot fôktak ranalni: Jonás Profera
panasolkodot az Istennek nagy könyörû-
letefsegerûl, mert mikoron az Ur kedve-
zet volna az Ninive Varasának, látva
lakosinak meg terefeket, nem terefek az
ô neki,

ő neki, sőt felette igen haragut magában Istenre az ő kegyelméért, azért mondta: *Tuttam en, brgy te kegyelmes es irgalmas Isten vagy, nagy türelemű, nagy irgalmassagu, es az gonosz-
nak el-tavoztatoja vagy,* Jon. 4. 1. 2. Amaz egy talentommal bíró rof háfontalan es tunya bolga panaszkodot az Istennek nehez keménysegerül, ezt mondvan: *Tudtā en, hogy kegyetlen ember vagy te, ki ott-ū arats ā bolott nem vetettel, es ā bolott nem vetettel ott-takarz.* Matth. 25. 24. Mit cselekedtek ezek ez vakmerő elmelkedésekkel egyebet hanē az Isteni Felfeget mēltosagon bossusagot tettek, mert hogy nem volna irgalmas es kegyelmes az ki az ő természetiről így bollot Moysesnek Exod. 34. 6. *Jehova Jehova, irgalmas, kegyelmes, kesedelmes az haragya, nagy irgalmassagu es igazsagu, ki meg tartya irgalmassagat ezeriglen, el-vest az hamissagot, ā veiket es az bunt.* Avagy kelletenel keményeb-ē az kirul David azt mondgya Psal. 103. 9. 11. *Nem mind örökre feddődik es nem tartya meg az ő haragjat mind örökre. Nem ā mi bűneink-ferint cselekesik mi velünk, es nem fizet mi nekünk ā mi alnaksagink-ferint, mert mely igen magas az égh ā földiül, olyan igen nagy az ő jóvalta az őtet, felökhöz?*

Oh vay-

Oh vayha ez mai napon-is ne találkoz-nának az emberek közöt az Istenek csudalatos de igaz munkaiban gáncsolkodo emberek! Oh jay bizonyara igen sokan találkoznak, még mi közöttünk-is, ez somoru állapotban, mert nemellyek vádolyák az Urat feletteb valo keményseggel, hogy ilyen rettenetes csapást bocsátotta reánk Varasunknak ily siralmas pusztasaban; Nemellyek panaszkodnak az Istennek nagy irgalmassagarul, mely miat ennyire el szenvedī ā mi gonosz akarainknak es vér-sopo hoheriainknak istentelen-segeket es gonosz sandekokat derekasen ki nem mutatvā meg nē bünteti őket. Bossusag-tétel ez az Jehova Istenen, mert az mit mi velünk cselekedet az Ur mēltan cselekedte, sőt az ő igazsaga ferint sokkal többet nehezebbet erdemlettünk volna annal az mēlyet reánk bocsátot; Továbbā ā mi ellenséginken valo bossu-állast noha ideig el halaztja, de el nem mulattya, hanem az ő bossu-állasanak es igaz illetinek ki jeleneseinek napjan meg bün-

seti öket, miképpen imé Idvőzítőnk à felvett igékben igen sèpen megh mutattya, melyrűl akarok en mostan follani.

Az Iehova Isten sènt lelkenek kegyelmét nyujtsa mostan-is hozzánk, es mindnyajan bennünket vezéreljen minden idvessèges jokra, Amen.

Kilencs gyönyörűsèges hasnos gyűmölcsseit jegyzettem volt megh XII. Prædicationban az Jeremiás tanats-adása sèrint sűksèges keppen veghez vitetendő kegyes cselekedetinknek, mellyek közzűl follottà ez ideig, imezekrűl 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. Most, mivel immar az utolsó vagyon hatra, arrul-is follok nem hősű beszeddel.

Kilencsedik hasnos gyűmölcsè az mi mostani sirlalmas állapotunkban vala kegyes sirlankozásinknak nem egyeb, hanem az mi reánk tóró hitetlen ellensèginkè az Urnak bősűt-allasa. A' sűksèges es hasnos jok-közöt, mellyekert ez mi sirlalmas állapotunkban mëlto Istènek esedeznűnk, negyediknek azt mondottram vala, hogy az Ur à mi hitetlen ellensèginken bősűt állyon, mellyet kegyesen veghez viven az Ur.

az Urnak kevasága sèrint, hogy ha lesene fogadtattya az Ur elöt azt akarom mostan elötökben adni Urunknak felvet peldabesede által tett sèp tanításból, melyben megh mutattya, hogy à kik bősűt-allagot sènvednek es ő hozzaja esedeznek azoknak sűhazkodásokat az Ur hejában nem hadgya, hanem ő erettek bősűt áll azoknak ellensègin. Errűl való idvessèges elmélkedésert lassuk ez igeket, melyben kettő vagyon.

I. Az pelda beszed, verš. 2. 3. 4. 5.

II. Annak magyarázattya, verš. 6. 7. 8.

A' mi az pelda beszedet nezi abban előkben adattatnak két bizonyos sèmelyek es azoknak cselekedetek. Az sèmelyek közzűl egyyk tist-viseelő, à masodik közösèges ember. A' tist-viseelő sèmelyrűl így fol az Moschel à peldabesedek által follo Doctör. Mich. 5. 2. Vala egy biro egy nemine-mű Varasban, &c. Ez sèmelynek megh jegyzi mind tistit mind maga viseleset, Tist-tire nezeve mondgya ötet bironak. Az biro

biro mint Asaph mondgya, Psal. 82. 1. 2. *Isten az emberek között, kinek ítéltet kell tenni az ar-
vanak és az ségenynek hogy az nyomorultat és az sé-
gent meg igazítsa a ségent és az búkölködöt meg men-
cse és az gonoszoknak kezeiből meg szabadítsa, vag-
mint Josaphat monda az ő tölle rendelte-
tet biraknak, 2. Par. 19. 6. 7. Oly semely, ki
nem ember-kepeben ítel hanem kepeben az Urnak, ki
az ítélben jelen vagyon, és a kinek felelmét kell min-
denkor élte véselni, és az biraknak tístek az Psal.
2. 11. hogy boldgallyanak az Urnak felelmeben és ö-
rüillyenek rettesben. Bironak mondgya ezt,
de csak nevel nem valósággal, mert meg
nem felelt bírófagbeli tístinek, azért
mondgya az Ur felőle, hogy nem felelt az
Istent, és senkit nem búcsúllót. Nemely bi-
rak a gonosztul meg tartoztattyak mago-
kat vagy az Isteni felelemert, vagy ez vi-
lagi segyen vallásnak elkerülesért; vagy
az búcsúlltetert, Amazok jó birak, ezek
noha finelik gonoszságokat mindazal-
tal a gonos birak köziben, meltan sám-
laltathatnak; Ez pedig telleye seggel rof,
hamis és istentelen biro volt, mert Isteni
felelem benne nem talaltatot, az embe-
rek előtt való búcsúlltetel-is semmit sem
gondolt;*

gondolt; azt cselekette mindenekben az
mit akart, nem felven senkitül és semmi
bűntetéstül nem rettegven, mely fáрма-
zot minden keseg nekül az fősvenyseg-
ből, és ez világi jokon való kapdosasból,
holot az ajándékok vakittyak meg még az
bölcs biraknak-is semeket, Ecclesi. 20. 31.

Roš el-vetemedet semely volt ez az
első noha méltóságos semely volt, az ma-
sodikrul így emlekezik, vers. 3. *Vala ab-
ban az Varasban egy őzvegy asfsonyi-allat.*
Nyomorult állapotyarul jegyzi meg ezt,
mert nevezi őtet őzvegynek, ki az halál
által meg foztatot volt ferjetül és így fe-
jerül, oltalmatul és derekas javaitul, mi-
nekokaert nyavalyas masoknak senvedte
méltatlá bossúságokat és voltak ő neki el-
lenségi, kik haborgattak őtet keservesen,
né gondolvan az Urnak imez tilalmával
Exod. 22. 21. 23. 24. *Egy őzvegyet, egy arvat-
is ne nyomorítsatok meg. Ha meg nyomorgatod és en-
hozzam kiáltand, meg halgatom annak kiáltását, fel-
gerjed az en haragom és el vesztelek titeket segyverrel,
és az ti felelegtök őzvegyek lesnek és áti magzatitok ar-
vák. Ez keserves haborgatói miatt me-
csele,*

cselekedet ez nyomorult özvegy & Megírja azt az Ur, mind az hamis bíronak cselekedetivel egygút, mellyek ezek rend-berint.

I. Az özvegy affonyinak az hamis bíro előt való esedezése, melyrül így szól: *Mely ahoz mene mondvan: Aly, &c.* A Bírok Istentől mi vegre állattassanak elő, a kölség közőt, jól tutta ez affonyi-állat, tudni illik az Asaphnak befele berint, hogy iiteret tegyenek az arvának, es az özvegynek es hogy a segét meg mēcsék a gonoszoknak kezéből, azért erőszakot, gyalazatot es bossúságot szenvedven imé az Birohoz folyamodik es ő neki azonn esedezik hogy tísti berint állyon bossút az ő ellensegen es sabadicsa meg ötet annak hatalma alol.

II. Az Bíronak utalatos keménysege az segeny özvegyhez, melyrül így szól, vers. 4. *Amā penigh nem akara sok ideigh.* Itt mutatya meg, hogy nem félte az hamis bíro az Istent, mert ha isteni felelem lett volna benne, tísti berint meg könyörült volna segenyen, meg mentette volna ellensegítül, de hasonlatlan lett előre nyavalyának

valyának az Biro eleiben öntetet keserves siralma es esedezése.

III. Az hamis Bíronak az özvegyhez való meg terese, mellyet így hoz elő, vers. 4. 5. *Az utan monda magában: Ioltehet en az istent nem felem, &c.* Ez befelebben az hamis Bíro maga vallast tēben az ő istentelensegerül, mindazáltal hogy többé ne haborigtassék az özvegynek hozzá járásátul es reā való kiáltásátul, azt vegzei magában, hogy jól tegyen ő velle es bossújat meg állya segenynek az ő ellensegin, a mellyet meg is cselekedet, melyből vesén Urunk alkalmatosságot hogy meg mutassa azt, hogy az Isten-is bossút áll ellensegin azoknak a kik ötet forgalmatos könyörgésekkel untattyak, sőt ugyan kénberitik az bossu-állásra mint a példabefednek magyarázattyabol világosan meg tessék. Lásuk azért azt-is.

Meg hallók a példabefedet; Lásuk Urunk mi vegre hozta azt elő & keves befeddél azért, hogy meg mutassa, hogy *az Isten ki az egész földnek bírāja*, Psal. 94.

1. bossút

1. büsszút áll azokert, kik ötet könyörgésekkel mind untalan forgalmaztattyak, azért mondgya, vers. 6. 7. *Monda pedig az Ur: Hallyatok mit mondez hamis biro, &c. Itt kettő vagyon.*

I. Az halgatastra valo serkengetes

II. Az peldabefednek ertelme.

Az halgatastra valo serkengetes vagyó imez igekben: *Hallyatok megh mit mondez hamis biro, m. ha mondana: Megh mondam az hamis bíronak a segeny özvegy asfönyi-állatnak untalan valo forgalmaztatására fel ébredet indulattyat es befedet, kerlek azt elmétekben tarcsatok mert abbol esetekben vehetitek mit cselekedgyek az Isté azokkal, kik ötet mind untalan buzgo könyörgésekkel forgalmaztattyak, hogy büsszút állyon ellenfegeken méltatlan cselekedetekert. Mire néz penigh ez az hamis Bíronak favanak elő hozása? Summaja annak ez: Ha az az hamis Biro a segeny özvegynek kiáltsával fel indittatot, hogy annak büsszújat meg állya az ő ellenfelein; Sokkal in-*

kal inkább az Isten ki igaz biraja az egész földnek, büsszút áll ellélegin az ő válastottinak, kik egyjel es nappal ő hozzá kiálnak mellyet az Ur igen sепé meg jelent, mikor azt mondgya. *I. Az Isten penigh nem áll büsszút az ő, &c.?* Kérdéssel el, melyben állatának ereje vagyon, mert megh engedi ugyan hogy az Isten el halasztja neha az ő nepenek ellenfelein valo büsszú-állat, mindazáltal azt jelent, hog azt soha el nem mulattya, hanem vegre fel kel, megh fizet azoknak erdemek szerint büsszút álvon válastottiert kik ő hozzá egyjel es nappal kiálnak mert ő mondotsa, Deut. 32. 35. mint bent Pal előhozta, Rom. 13. 19. *Enyim az büsszú-állás es megfizetek, azt mondgya az Ur.* II. *Mondom nektek: Megh szabaditom őket hamar.* Micsoda ez H A M A R? Hisem mostan azt monda az Ur, hogy Isten el halasztja az ő büsszú-állat, azért hogy hog szabadittya meg hamar az ő válastottit? Hald meg it imez iget, Hamar nem az ő ulaydon jegyzeseben kell venni, hanem azzal

azzal az Urnak bossu-állásának bizonyos volta jelentetik. Mikeppen? Mert miképpen a ki valamit cselekezik hamar bizonyoson meg cselekezi azt, de nem minden a ki valamit cselekezik bizonyoson, hamar cselekezi azt, azonképpen ez igével eleven *hamar* meg jelenti, hogy bizonyoson minden ketseg nélkül az ő idejében bossut áll az ő választot hiveinek ellenfelein és azoknak hatalmok alól meghabadítja őket. Ez az igék értelme.

T A N U S Á G.

Az igaz Isten, ha ideig el hallástya is, de soha el nem mulattya, hanem bossut áll ellenfelein az ő választottinak, kik ő hozzá ejjel es nappal kiálnak. *Az Iehova Isten, ki az Izraelnek őrizője, nem sunnyad es nem alusszik vigyázván az őveire*, Psal. 121. 4. *mivel az ő szemei sörögnek mind az egész földön, hogy hatalmat meg mutassa azokhoz, kik ő hozzá tellyes szível vannak.* 2. Chron. 16. 9. *azert vigyáz az ő választottira, es vedelmezi őket ez világi istenteleneknek dühűségek ellen, mellyet azok az ő gyilkos attyoknak a Satannak Joh.*

8. 44.

8. 44. sugallásból egekben veven, sőt ő tölle eztekeltetvő igyekezőek tellyes fán dekkal azoon, hogy azokat meg haboric-
csak siralmasó, es gyakorta őket megis haborittak külömb külömb felekepé, mellyet az Ur hocsat ő reájok az ő bēnek levő fogyatkozásokert az ő hiteknek megh probalására, annyira penig, hogy azok latatlanak az hiveken tellességgel el hatalmazni, es őket mint egy be nyeloi, mint David keservesen emliti, Psal. 143. 3. *Az ellenség kergeti az en lelkemet, a földhöz verte az en cseletemet, az setettségben helyheztet engemet mint a kik rogen meg baltak, az honnet*, Psal. 13. 3. *Miglen magasztaltatik fel az en ellenfeleim en vártam?* Illyé megtatlan cselekedeteket az istenteleneknek jólattya tudgya *az veseknek vágalo Istene*, Jer. 17. 10. *Ugy vagyom, hogy ez világi meg hizakodot kegyetlenek, mikor az Istēnek nepet rontyak es az ő örökseget nyomorgattyak, az őzregyet es jövevent meg ölik, az arvakat is meg ölik, mint az hivek elő hozzák*, Psal. 94. 7. *azt mondgyak: nem lattya az Isten, es az Iakobnak Istene nem tudgya.* De en az hivekkel u-

Y

gyan

gyan ott, vers. 9. 10. azt mondam: *Avagy né hallja-e az áki a sület plátiát? es á ki az semet te-remtette nem lát-e?* Azki a pogányokat meg fedd né földet meg titeket? *Az ki az embereket tudományra tanítja avagy nem tudná-e az semmit?* Azki tudgya az embereknek gondolatokat hog ne venné eleiben azoknak istentelensegeket. Jay bizonyára igen-is eleiben veti, latya, hal-lyá es jól tudgya mind azokat á mellye-
ket titkoknok itilnek az gonofok, minde-
nek mezitelenek es meg nyilatkozattak, az ő semei előt, Heb. 4. 13. minekokaert bossút áll-is azokon az bußu-alla es bußo haragn Ur, ki nem bevedhetője az bossúnak. Neh. 1. 2. alkalmas időben, mint itt Urunk nyil-
van tanita á felvet példabeszédben es an-
nak magyarázattyában, melyben azt mő-
da: Hogy az hamis Biro, soha sem az I-
stent nem félté; sem az embereket nem búcsúlótte, még-is az őz vegy áffonyi-ál-
latnak forgalmazottatására fel inditator,
hogy bossút állyon annak ellensegín; An-
nal inkább az igazságnak Istene bossút áll
az ő valóstottin kik ő hozzá kiálnak ey-
jel es nappal. Peldak erre az Egyptiusok,
kik e-

elegge sanyargatták az Izraelt méltatla-
nul, kiknek büntetéseket el hallástotta
ugy vagyó az Ur alkalmas ideig, de veg-
re fel költ bossút állor raytok ifonyu esa-
pasokkal gyótrótte őket, es vegre az ve-
res Tengerben-is buritotta őket, Exod. 1.
& seq. hasonlokeppé cselekedet az Ám-
monitakkal, Philisteusokkal es az több Ca-
naneusokkal, akkeppen az Syrusokkal,
Assyriusokkal es az Chaldeusokkal, kiket
ugy vagyon nem mindgyarast büntetett
megh az ő nepen tett kegyetlensegert,
mindazáltal vegre ugyan megh rontotta
őket az ő nepenck sanyargatásáert mint
az sent Histeria az Josue, Birak, Samu-
el, Kiralyok, es Chronica könyvekben
meg jegyzette bősegefen.

Mit gondolnak azért ma az mi hitetlő
vér-őpo ellensegínk, kik segény Vára-
sukat fel perselek, es az kik ugyan azonn
igyekezőek tellyesleggel hogy minket
Varasostul ez helyről el vefessenek? I-
gen tetszenek magoknak hogy az bölcs I-
sten az ő megh vizsgálhatatlan tanacsabol

még ez ideig őket elő nem vonta büntetések el hallástotta, még ellenünk forralt gonosf praktikákat nyilvan ki nem jelentette, és ujjal ki nem mutatta, kik legyenek semely szerint, à kik minket elvesteni akarnak. Hadjarjon jól tudgya az Fellegetes Isten mit cselekedik, és miért cselekedik ezt, el-jó bizonyoson az idő melyben ki nyilatkoztattya az ő istentelenségeket és elő vonja őket hogy erdemek szerint meg büntesse iszonyu csapással. És hogy hogy mulatna azt el az igaz és bossú-álló Isten? Az hamis biro az egy özvegy asszonyi állatnak büntetlen való forgalmaztatását el unta és vegre bossú állot az ő ellenégin. Ma ez vilagnak igaz bírójara az bossú állasnak Istene, nem egy, hanem sok özvegyek árvák kiáltanak, sok igye fogyot meg romlot ehhezők fohazkodnak, Hogy hogy nem halgatna meg azokat? Mi-is kik most it jelen vagyunk jer mondgyuk, Psal. 94. 1. 2. *Uram, bossú-állasnak Istene jelennye meg. Magabiztassal felszöldnek bírója, fizet meg à kevelyeknek.* Illy kegyes fohazkodásunk nem leszen fogant.

ganatlan, hanem meg halgattatik az Ur-tul és bizonyoson be tellyesítettik, mert nyilvan mondgya az Ur: *Az Isten nem állé bossú az ő valasztottiert kik, &c.*

Ezeket így értven hívek, à mi tistünk itt ez aránt ez. I. Hogy ha az Ur el halasztja-is à mi ellenéginen való bossú állasát ne beketelenkedgyünk az Ur ellen, és őtet ne vadollyuk, hanem várjuk mind addigh, miglen az ő tetsése szerint veghez vési azokon igazságot, meg büntetven őket érdeme szerint. II. Hogy à segény özvegynek példajat előttrünk viselven, büntelen forgalmaztassuk az mi Istennünket, eyjel és nappal esedezzünk ő neki; hogy ne hadgyon minket az mi ellenégineknek torkabá, ne hadgyon azok-tul be nyelettetnünk, azoknak jó tetsése szerint fizessen meg, minket pedig sabadi-első meg, megmutatván ez világ előtt, hog mi ő neki válastot fiaj és leányi vagyunk és az ki minket bánt az ő seme-sényet piskallya. Habakuk à Chaldeusoknak kegyetlenlegek ellen biztatvan az Istennak

neper azt mondotta, Hab. 2. 3. *Ez latas bizonyos időre halla státot es vegezetre sol es meg nem csal, ha kesendik-is várjad azt, mert kesseg nélkül meg lehet es nem kesik.* En-is azt mondom, hogy a mi gonos akaroinknak büntetések bizonyos időre hallatatot, de vegezetre sol az bossu-állo Isten es meg nem csal, ha kesendik-is várjuk, mert kesseg nélkül meg lehet es nem kesik.

Jay tenked a ki kborlaß, holot te mastul nem kborvattal, ki mas ellen hamissan cselekesel, holott te veled hamissan nem cselekettek. Mikor meg sunöl forszani, te is meg forszatol, mikor az hamis cselekedetnek veget vetendess, te veled-is hamissan cselekesnek azt kiáltya az Isten Sennacheribnek, Efsa 33. 1. Tűz által meg predalanak minket a mi istentelen Sennacheribink, gonosul cselekedenek mi velünk, noha ő vellek senki gonost nem cselekedet, Jay, jay azért azoknak, mert mikor ő meg sunnek a gonos cselekedettől akkoron ő vellek masok-is gonosul cselekesnek, az igaz Isten bossut álvan azokon, hogy el töröllye meg emlékezeteket-is ez földről, mert

mert az vér sópók es alnakok az ő cleteknek felét-is nem élük meg, Psal. 55. 24. es mint David mondgya, Psal. 37. 38. 39. 40. Az hitetlenek egyetemben el vesnek, es az gonosboknak maradéki ki gyomlatatnak. Az igazaknak pedig maradasok az Urul vagyon, ki ő nekik erősegek az ő haborusagoknak idejen. Meg segíti őket az Ur, es meg szabadítja. Meg szabadítja az hitelentelűt, es meg tarra őket, mert ő benne bíznak.

Meg haltottuk mostan-is, 1. 2.

Az Jehova Isten, amà földnek bírja es bossu-állasnak Istene, ki bossut áll az ő válastottiert, kik eyjel es nappal ő hozzá kiáltanak, mivel mi-is ő neki válastot fia es leányi vagyunk, könyörűlyön meg raytunk, es állyon bossut a mi ellenseginken, es minket hamar szabadison meg azoknak kezekből, az ő dicsőségre, nekünk pedig idvőségünkre, Amen.

XXI. PRÆDICATIO.

Thren. 3. 21. 22. 23. 24.

Errül meg emlékezem, azért reménységem lehet.

Az Urnak kegyelmessége, hogy tellyes-
seggel meg nem eméltettünk: mert nem fo-
gyátkoztak-el az ő irgalmassági.

Minden reggel meg-uyjulnak az ő irgal-
massági, nagy a te igasságod.

En öröklésem az Ur, azt mondgya az en
lelkem, azért várom őtet.

Ehez felelte igē az embernek
viselni a nyomorúságot es ke-
reftet, mely mint mikép a csi-
gazás világozságra szokta hoz-
ni az bívben el reytetett dolgot, akkep-
pen ki jelenti az ember, mely aránt legyē
a Credoban, hisen-ē erős hittel avág csak
gyenge az Istenben valo bizodalomban,
Innet vagyon hogy nemelleyek az kereft
alat Isten ellen panaszkodnak, es csak nē
kerseghē esetre jutnak az nyomorúságok-
nak suysága miat. Peldaiak erre bősége-
sek az bent Irásban, de en most többet
nem emlitek, hanem Jeremiást az Jerusa-
lem Várasának isonyu romlásában, es az
Juda fiainak törnyű sanyarúságokban, ki
nem csak siralmasan panaszkodot az Ur-
nak hozzá valo keménysegen, hanem
csak

csak nem ketelkedet az Isteennek kegyel-
merül az sanyarúság alatt mint ez harma-
dik rebből meg tethik. Siralmasan pana-
szkodor mikor azt mondgya, vers. 1. &
seq. En vagyok az sanyarúság látot ember, az Ur ha-
ragjának veszteje miat. Engem vit az setetsegre es az
világozságra. Bizonyaravam fordult, kezem ream for-
ditotta mind nap-estig. Megh szarazította az en testi-
met es az en bőromet, őssze rontotta az en csontaimat.
En ellenem erőseget eppitet, es környül vet engemet
mereggel es nyomorúsággal. Az setetben sekteiet en-
gemet, mint az kik regen megholtanak. Meg rekez-
tet engemet es ki nem saladhatok: nehez bekot veiet
az en labaimra. Ha kialtak-ís be dugta sűleit az en
kialtasomra. Faragot kável rekezettse be az en utaimat,
az ősszenyimet el-fordította. Ő mint az oltkodo med-
ve en utannam, mint a reytokban valo oroslan. Az en
utaimat elfordította, es darabokra vagdalt engemet el
pusztított engemet. Megh vonta kez-iyjat, es nyilván
esellyava tett engemet. Az en vesembenlaite-be az ő
nyilait. Az en nepemnek csuf ja voltam es enklek nap
estig. Be töltöt engemet keserűséggel, megh vesegitett
engemet méreggel. Az köben kitörte az en fogaimat,
a porban nyomott engemet.

Ez siralmas sanyarúságnak súlyos ter-
he-alatt csak nem ketelkedet az Istennek
oltalmazó es szabadító kegyelmébē az ere
mondotta, vers. 17. 18. El tavorot az en

lelkem a béke segtül, elfelejtkeztem az jorul,
azert azt mondtam: Elveszet az en erds-
segem, es az en remensegem az Urul. Il-
lyen állapotokban az hivek, egyedül
az Istennek Lelketül ebreztetnek es gya-
molitnak, hog' telyleggel kessegben
ne essenek, hanem inkab az haborusagban-
is dicsekedgyenek. Rom. 5. 5. az Istennek
irgalmassagaban, mikeppen cselekedet
Jeremiás az hivek képeben a felvet igek-
ben ezt mondvan: *Erről meg emlekezem,*
Éc. Mely befedit lassuk mi-is mostan ez
vegre, hogy ez siralmas állapotban mi-is
csak Istenben vessük bizodalomunkat es
az ő irgalmassagiban dicsekedgyünk.

*Irgalmas Iebora Isten, edes Anyánk az Iesus Chri-
stusban, segely idvességesen minket ezekre jessent Lelked
által, Amen.*

MEg értettük ez ideiglen XX Prædi-
catiokban az Jeremiás Profeának
tanats-adasabol, hogy ez mi siralmas álla-
potunkban siruok kell mi minékünk az
Ur előt az mi bűneinken es bűneinknek
büntetese es Istenhez kel esfedeznünk bi-
zonyos jokuak meg nyeresert. Megér-
tettük

tettük annakutanna micsoda gyönyörűse-
ges hasznok kövessék abbeli kegyes csele-
kedetinket, es azokközül kilencset sámla-
laltá elő. Most mind ezeket az en sеп-
tanitasimat be akarvan summalni, follok
mind ezeknek mi bennünk valo hasznos
gyömölcsertül rövideden.

Az felső tanitasomat, mellyeket az si-
ralmas állapotra nevez tettem ez bent
gyülekezetben, meg értven es jól elmeje-
ben foglalvā valamely eles elmejű kegyes
halgato azt kerdehetne en töllem: *Micro-*
da haszna mind ezeknek az sеп tanitasok-
nak mi bennünk? Az illyeten Isten felő
es töllem kegyesen tudakozo embernek
en azt mondom, hogy azoknak haszna az
kedvetlen állapotokba Istenhez valo re-
menseg, es az Urnak irgalmassagaban va-
lo dicsekedes; Mert ugyan-is latvan azt
hivék az ő siralmas állapotokban, hogy
nem haszontalan Istennek előtte az ő si-
rankozások nem gyömölcstelen az ő Istē
előt valo esfedezések, mivel az Ur ingyen valo
kegyelméből könyörül raytunk az mi keserves sirat-
minkat eltörli az mi ocsankyul, a mi buzgo könyörge-
sünket

sünket kegyelmesen meg baltatta, az ő kegyelmet hamarjással reánk fordítja, bűneinket irgalmason meg bocsátja, ellenünk rendeli büntetést meg bannya, bűnsúlást rólunk elfordítja, Segyeny Varasunkat romlással meg ebbíti, és vakmerő ellenseginket meg bünteti mindgyarast az ő sívekben, imé két idvességes hasznos jó nevezedik, úgy mint az Istenben való bizodalom, és az ő irgalmaságában való dicsekedés, miképpen az felvet igeiben az híveknek példájokban a Profeta meg mutatta, mint annak magyarazattyaol meg értjük, melyben kettő vagyon.

I. Az híveknek Istenben helyhez tetett bizodalomok és remenések, vers. 21.

II. Az Isten irgalmaságában való dicsekedés, vers. 22, 23, 24. Mindeniket lássuk.

Az hívek mindeknélötte ez igeiből az ő Istenben helyhez tetett remenésekről tollanak és azt mondgyak: Erről meg emlékezem, azért remenésegem leszen. Kettőt mondanak, mert így boldak, 1. Erről meg emlékezem, Idefellyeb vers. 19. 20. az Jeremiás azt mondotta: Megb emlékezem az az en nyomorúsagomról, és az en siralmimról, az méreg

vérűles keserűségéről; meg emlékezik és meg alartatlik en bennem az en lelkem, azt jelentette, hogy semei előtt forgattya mindenkoron az ő sanyarúságát, mellyekkel az Ur őtet haragjában meg latogatta, és azokról süntelen meg emlékezven nem esik keserűségben őt iokab az nyomorúságokban is bizik az Urban, azért mondgya, 2. Azért remenésegem leszen, azt jelentti, hogy minden ő kedvetlen állapotiban nem esik keserűségben, hanem az Urban leszen remenésege és ő benne helyhez tetven bizodalmat várja azokból meg szabadulást, fínten azt mondgya azért it az hívek kepeben Jeremiás az mit Jób mondott az ő betegségekben, Job. 13. 15. Ha meg ő lne engemet az Ur, az után nem remenlenéké semmit ő ölle? m. ha mondana: Igen is remellek, avagy a mit vilagoson mondott David, Psal 57. 2. Könjörűly raytam Isten, könjörűly. M. rétebenned bizik az en lelkem. És a te barnyaidnak árnyékában vagyon az en remenésegem, miglen elmulnak az nyomorúságok.

Tovább az hívek Istenben helyezettett bizodalomokat meg jelentven, dicsekednek

mondgya: Nagy az te igaz mondasod, hasonlokeppen David, Psal. 36. 6. Uram az te igazságod az, felyhőkig, *Az te igazságod mint az Istennek hegyei.* Az Istennek igazsága értik az ő igiretiben való áthatatóságot, es igaz mondasat, mellyel veghez víbi azokat az ő hivein, bőlegesen meg áldván őket minden jokkal, mivel ő, az ő igiretiben nem hazud mint az ember, nem változtatta el igiretét mint az emberek, hanem á mit mond meg cselekești, es az miről val veghez vísti: Num. 23. 19.

III. En öröksegem az Ur azt mondgya az en lelkem, *Ec.* Jeles dicsekedes ez is! mellyet tulajdonit nem az ő nyelvnek es ajakinak, hanem az ő lelkének, mely bizvan az Urnak irgalmasságában. nagy dicsekedéssel azt mondgya: *En erősségem az Ur, vagy mint Tremellius: pars mea Iehova est,* az Jehova az en reém, nem küldömben mint David, Psal. 16. 5. *Az Ur az en örök segemnek es poháromnak része, te tartod Uram az en részemet,* ezzel azt jelenti, hog egyedül az Isten ő neki fő java, kibén mint dragi öröksegeben gyönyörködik, es az kibén meg nyugfik boldogul mind

mind örökke, azt mondvan Asaphal Psal. 73. 25. 26. Uram, kicsoda volna ennekm mennyegbentől te naladnal? Te naladnal egyebben nem gyönyörködöm ez földön. *El fogyathozzék az en testem es az en sívem az en sívemnek kösiklaja, es en erősségem te vagy Isten mind örökke.* Melyre nevezve módgya: *Azert várom őtet,* azt jelenti, hogy az Ur leven ő neki fő java, kibén megh nyugfik es gyönyörködik egyedül csak őtet várja az ő kedvetlen állapotiban az ő oltalmazására, szabadítására, es minden jokkal való meg elégitésére. Ez az ígek világos értelme.

T A N U S A G.

Az Istennek hivei, akarmely kedvetlen állapotban is csak egyedül Istenben bízna, es az ő irgalmasságában dicsekednek. Megh értették ide fellyeb egynehányor, hog az igaz Istē sokafa berint az ő válságot fiait es leányit is siralmas állapotra jutattya megh dorgallya á kiket *szere meg oltorozza á kiket fiaivá fogad,* Heb. 12. 6. mely siralmas állapot noha igen nehez es súlyos az hiveknek, mindazáltal abban

is nem esnek keszegben hanem Istenben
biznak és az ő irgalmaságában dicseked-
nek, mint imé az Jüda hív maradéki cse-
lekedtek; Nehez vala ő nekik az Jüda
Országának ifonyu romlása, nehez vala a
Chaldeusoknak raytok valo hallatlan dü-
hösegek, mindazáltal azoknak súlysága
alatt-is csak egyedül Istenben bizának, ő
bennne helyhezttettek remen-segeket a-
zert mondgya kepekben azoknak Jere-
miás: *Errül meg emlékezem, azért remen-
segem leszen.* Így nehez vala Jóbnak sok
kárvallási utao rettenetes fekeltyekben
gyötrödni és ifonyu kínokat szenvedni,
mindazáltal Istenben bizot egyedül és ő
bennne remenlet, f-azert mondotta, Jóh.
13. 15. *Ha megölne is engemet az Ur, még-
is ő benne bíznam.* Így súlyos vala David-
nak a Saul Király előt buydosoi, az bar-
langban, erdőkben kö-füklak közöt nagy
félelemmel lappingani, mindazáltal meg
is egyedül az Urban bizot, ő bennne hely-
hettette remen-seget azt mondvan, Psal.
57. 2. *Uram, te benned bízik az én lel-em,*

Es az

*Es az te Barnyaidnak arnyekaban vagyok
remen-segem, miglen elmúlnak az nyomoru-
sakok.* Továbbá csak egyedül az Isten-
nek irgalmaságában dicsekednek az hi-
vek, mikeppen itt az meg romlásban azc
mondgyak: *Az Urnak kegyelmessége, hogy
tellyességgel meg nem emé-ítettünk, &c.* Így
David-is az ő sok forongatási közöt Psal.
57. 3. 4. *Az magasságos Isten el végezi hozzám valo
jo akarattya. El küld az menyböl és meg tart engemet
az engem benyelonek gyalarattya ellen. El bocsattya
Isten az ő kegyelmességet és igazságait.*

Istennek hívei, imé az Urnak igaz i-
tiletiből mi reánk-is elegy siralmas es sa-
nyaru állapot érkezet, Várasunkra rette-
netes romlás pusztulás, Ker. felebarátink-
ra ifonyu kárvallás, küzönsegesen eyjeli
es nappali felelem, rettegés fallot reánk,
azert mit cselekedgyünk? Avagy kes-
segekben esünk-e ily siralmas keferűsegek-
ben? Avagy ketelkedgyünk-e az Isten-
nek hozzánk valo jo voltában? Ha felfő-
tanítasom szerint sirunk mi, a mi bűnein-
ken, es bűneinknek büntetefin, ha ez siral-
mas állapotunkban buzgóságoson esede-

Z z

zúnk

zünk Istenhez, bizonyára, mint meg hallottuk, az Jehova meg könyörül raytunk, es az megh hallot jötevények ferint minden áldást es javait közli mi velünk, minekokaert méltó bizonyára hogy ez siralmas sorsban, es akarmely kedvetlen állapotban is egyedül Istenben bizzunk, es az ő irgalmasságában dicsekedgyünk, mert ma mi is méltan az jelen való sanyarúságot latvan azt mondhattuk: Erről meg emlékezünk, azért remenységünk legyen. *Az Urnak kegyelmessége, &c.*

Sz. Pál az hivekről így szól Rom. 5. 2. 3. 4. Dicsekedünk az Isten dicsőségének remenlege alatt. Nem csak ez penig, hanem dicsekedünk az babilusban is, tudvan azt, hogy az babilusag bekefegett és nem, a bekefegettsé meg kefertest, az meg kefertés remensegét, a remenseg penig, meg nem segyenit. Micsoda penig ez az dicsekedés? Megmondgya Rom. 8. 31. 32. & seq. Ha Isten mi velünk kicsoda mi ellenünk. A ki tulaydon sianak nem engedet, &c. Ez a mi dicsekedésünk is, hivek, ez mi siralmas állapotunkban, hogy az Isten vagyon velünk azért senki nem lehet mi elllünk, ki diadal-

mat

mat vehessen raytunk; hogy az Iesus Christussal az Atya minden jokat ad mi nekünk, annyira hogy immár senki nem vadol, senki nem karhoztat minket, kik az Christus által megh váltattunk, es így semmi kedvetlen dolgok, semmi teremtet alatt el nem baskaschat minket az Istennek szeretetével mely vagyon az Iesus Christusban. Ezekre nézven azokokaert, tellyes bizodalommal dicsekedhetünk az Urban mindenek ellen; Dicsekedhetünk az mi ellensegünk ellen Daviddal, Psal. 118. 6. *Az Ur mi velünk vagyon, nem felünk, mit ártbatna nekünk az ember? Dicsekedhetünk ez romlás ellen az hivekkel, Psal. 46. 5. 6. Az Isten vízenek folyasi meg vidámittyak az Istennek Varasat, es az felsleges Istennek Sene lakohelyet. Az Isten ő közepette vagyon, ennekokaert meg né mozdul, meg segiti őtet az Isten hatynal fele. Dicsekedhetünk minden kedvetlen állapotok ellen a Juda maradekival, Esaiæ 26. 1. Erős Varasunk vagyon mi nekünk, az ő Sabadicasat adta köfal es bastya gyanánt mi nekünk az Isten.*

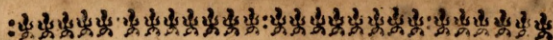
Z 3

Ekepi

E keppen meg hallok, 1. 2. Sőt inkább
huson egy Prædicatiókban értenk ren-
deli mezt három dolgokról, 1. 2. 3.

Az Jehova Isten, ki igaz itéletiből ez
somorú allapottal látogatot minket ke-
gyelmességből fordullyn hozzánk ke-
gyelen és bent Leike által segéllyen, hog-
mi az mi bűneinkben és a mi bűneinknek
büntetésin sirankozuunk, ahíratofon ő ne-
ki esedezzünk jó tetemenyiért, és így ő
tölle kegyelmesen meg halgattarvan az ő
áldásiban rebesülhessünk, és ekkeppen a-
karimely kedvetlen állaportban is ő benne
bizhassunk, az ő irgalmaságában dicse-
kedhessünk, és minden jó tetemenyiért
őtet örökre fel magasztalván azt mond-
hassuk: Szent, bent, bent az Seregeknek

Ura Istene, tellyes az egész föld az
ő dicsőségevel, Amen. Amen.

VALLAS - TETEL ES I- madfagh. mely

AZ DANIEL KÖNYÖRGESÉ-
ből es az Szent Irsnak egynehany abitatoz locustiból
egyben sedegettven, az Ur baraban a romlatsnak i-
dejen, buzgó foházkodásokkal az bivektül Istenhez
emeltetett az Ur baragjanak engesztelése.

D EHOVA, Iehova, Seregek-
nek Istene, felleges Ur
minden Isteneknek felet-
te, imé mi begeny megtat-
lan bűnös fiaid es leányid
ez mi mostani siralmas
romlatsunkban es keserű-
ségünkben meg jelenünk
Felfeged előtt keserves foházkodásokkal,
buzgó könyörgésekkel es alázatos Imád-
ságokkal, es az Daniel Profetával mind imád-
kozunk teneked mint kegyelmes Istenünk-
nek, sőt edes Atyánknak az IESUS CHRI-
STUSBAN; mind penig vallást tesünk te-e-
lötted bűneinkről, ne vésd el minket a te or-
csád elől, hanem inkább légyen kedves, légye
kellemetes az mi ajakainknak áldozattya az te
tekinteted előtt, es kérünk tégedet, tekincs
kegyelmesen minket oh Ur Isten, nagy es

Zs

rette.

rettenetes Ur, ki megh tirtod à fogadást es az irgalmasságot azokhoz, à kik tégedet szeretnek es megh őrizik az te parancsolatidat.

Edes Atyánk, mindeneknekelőtte vallást tessünk te-előtted à mi gonofáginkrul, mert ugyan-is miért fedeznök es reytенок-el te tőlled az mi álnakfáginkat? Uram te jól látod jól tudod minden biveknek titkait, ha akarunk-is el nem tagadhatnok gonofáginkat, te hozzád es à te befédedhez való hálá-adatlanfáginkat engededelenfáginkat, minekokaert orcsánkpiruláásával-is megh vallyuk à bünnös Manassessel; hog az mi bűneink az Tenger fővenyinek fámlalhatatlan sokafágát felelyül halladgyak. Igen sokak à mi hamifágink igen sokak, nem vagyunk meltok, kik à magas egekre fel tekincsünk az mi hamifágink sokfága miatt; azt mondgyuk Daviddal: Az mi bűneinket mi ismerjük, es à mi álnakfágink bűntelē előttünk forognak mi nekünk. Teneked csak teneked vétkeztünk, es gonofágot cselekedtünk à te semeid előtt, hogy igaznak ítéltesél à te befédedben; sőt az Daniellel így follunk: vétkeztünk es álnakfágot cselekedtünk, el fakadtunk te-tőlled es à te írtelédetől, nem voltunk engedelmesek à te fogaidnak kik sokak à te nevedben mi nekünk, mellyekert meltan ostoroztatunk te-tőlled. Mit mondhatunk Uram? Mi elveszt emberek vagyunk magunkban, útála-

tos és

tos es dohos emberek, kik mint az vizet ugy somjuhozzuk az álnakfágot, azért te neked igafág, mi nekünk orcsánk piruláta, à mint ma vagyan à mi gonofáginkert, mellyekkel vétkeztünk te-ellened; meg-is keservefen azt mondgyuk: Oh Uram, te neked igafág mi nekünk orcsánkknak piruláta, à mi nagy emberinknek es az egei köfflegnek, minekünk-is te fogaidnak mert mindnyájan vétkeztünk ellened.

Mi Urunk littenünk, tiéd az irgalmasság es à bocsánat, mi fakadtunk-el te-tőlled, mi né engedtünk à te fődnak, hogy járnánk az te parancsolatidban, mi haylottunk-el te-tőlled, mi hágtuk által à te törvényidet, es mi érdemlyük, hogy fejűnkre fállicsad az átkot, mellyet bé-irattál az Moysestörvényeben. Nem-is kedveztél sokfor miképpen mostan-is nem kedvezel, mert à te fel lobbant melto haragodban es busuláfodban megh mutattad magadat mi nekünk meg eméftő tűznek lenni, azért fűst jöve-ki à te orrodbol mi-ellenünk, meg eméftő fenek te-tőlled es mivel à te fogaidnak intéseket meg vetők, à te bent innepedet meg rontók azért tűzet gyújtál à mi kapuinkban úcsáinkban, mely miatt Várasunknak sine es kiesebb réfe el puštula es hamuvá lön, es így à mi biveinket meg keserítéd es bennünket megh rettentél annyira, hogy imé, oh jay, ma à mi gletűnket nem

hisztük,

VALLAS-TETEL

híffük, reggel azt mondgyuk: Ki tudgya ha estvét érfük? es estve azt mondgyuk: Ki tudgya ha reggelt érfük? Mindezekben igaz lten a te igaz es melto itileredet ismerjük es azt magastallyuk Dáviddal: Igaz vagy Uram, es igazak az te itiletid. Igaz vagy Uram es igazak az te itiletid.

Oh mi edes Atyánk ltenünk így magunkbá fálvá es bűneinket megismerven, hová tudunk máshoz menni, hanem csak te hozzád kinel bőséges az irgalmasság es bókál a te hozzád terő bűnösökön könyörölni, am a te kegyes beféded-ferint: Elek en lehova lsten, nem gyönyörködöm az bűnösnek halálában, hanem hogy az hitetlen meg-terjen es ellyen. Imé Uram mi mostan te-hozzád meg-terünk tista fivből firaffal, es kefergef-sel, sőt inkább te terítettel meg minket te magadhoz, nem vagyunk, meg vallyuk, méltók hogy többé fiadnak nevezetsünk az hitetleniségért, mellyel el-fakadtunk volt te-tőlled; De lehova lsten, hísem te régenten mint az Izraelt az Egyptomból úgy a mi eleinket ki hoztád az hideg Scythiából hatalmas kezzel es az Pannoniának kies földén le telepitéd; hísem Uram, te vagy az Izraelnek pás-tora a ki nem bunnnyadof, es nem alufol, vigyázván a te sajátidra, minekokáért amaz egyetlen eggyednek az UR IESUS CHR I-S TUS NAK erdemébé bizván imé firunk te

előtted,

ES IM ADS A G H.

előtted, es kezünket fel emelven te-hozzád fivünket ki ontyuk te előtted, es kérünk tégedet hogy légy kegyelmes a mi bűneinknek, es bocsájd-meg a mi hitetlenfégünket.

Oh Uram, miért alufol? Kely fel es ne ves el minket mind örökké. Miért reyted el, hatalmas lsten, a te orcsádat es miért felekez el a mi nyavalyáinkról es rölásunkról? Miért támaztod ellenünk haragodat? lsten, te öldös minket, meg öld es nem kedves. Felhöt vetettel elődben, hogy áltál né mennyen te hozzád a mi Imádságunk, polyvává es elvetet állatokká téfés minket minden népek-közör. Iay jay, Seregeknek lstené, le nyomartott mind a poriglan az mi lelünk, a földhez ragadot a mi hafunk: Uram tekincs mi reánk es lásd meg kivel cselekedel ekképpen! Oh bizonyára fognak mi raytunk kacsagni a mi ellenfegink, ezt mondván: Hol vagyon ezeknek lstenek? lehova légy kegyelines az te népedhez es né bocsájd bídalomra a te öröklégedet, sőt inkább kely fel az mi segitfégünkre es fabadits-meg minket a te irgalmasságodert, hísem válastot fiad es leányid vagyunk mi teneked, avag Uram, talás mi-közünk tiz igazakat, kikre tekintvén a te berelmes fiadban, miért nem kegyelmeznél-meg, mint régen Sodomának meg engets vala? Uram, ha meg-tartod a mi bűneinket kicsoda áthat megh közztünk te előtted? ha porles

mi ve-

VALLAS-TETEL

mi velünk, többen vagyunk úgy vagyunk
megh ezernél, de egy közzülünk te neked
meg nem felelhet, ha illetben fallá az te bol-
gaidal nincsen az elők közzül csak egy-is a ki
meg igazulna te-előtted,

Uram Isten inkább tista fivel kérünk tége-
det, a te igaz mondásid-ferint, fűnyék meg
es távozzék-el a te haragod mi rollunk, erről
az te Várasodról, a te nyugodalmadnak he-
lyéről, es mi rollunk mindnyájan, mert az mi
bűneinkert es az mi Atyáinknak hamiságo-
kert vagy ez a te Várasod illy főrnýűfegh-
ben es a te neped gyalázatban, mindeneknél
kik környülünk lknak. Mostan azért hal-
gald-meg a te solgaidnak es solgáloidnak kő-
nyörgéset es világosíts-meg a te orcsádat e-
zenn a te haylekodon az Urért, kiből mi
hozzánk meg engezteltettél.

En Istenem, haycsad hozzánk kegyes fű-
leidet es halgald-meg, nyisd-meg a te femei-
det es tekints-meg a mi Várasunknak illyen
fíralmas romlását, tekints-meg ez Váras, mely
az te nevedről neveztetik, mert nem a mi i-
galságunknak bizodalmban nyujtyuk előd-
bén a mi könyörgésünket, hanem az te nagy
írgalmasságodhoz-való biztunkban. Azért
Uram halgas-meg, Uram légy kegyelmes, U-
ram légy figyelmes es né késedelmezzel en
Istenem, mert mi a te nevedről neveztetünk.

Keves beféddele, fánd-meg Várasunknak
illy fi-

ES IMADSAGH.

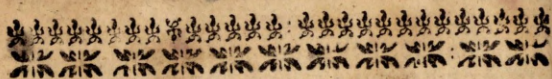
illy fíralmas romlását, es többel ehez hason-
lóval vagy másal né látogas haragodban, az
meg romlottakat éppicsel kegyelmesen, az
kiket penig jó voltodból még meg-tartottál
tarcis megh ez után-is írgalmason. Uram,
minden gonos ákaróinkat tégye Felséged jó
ákaróinká, az reánk törő istentelenenék né
adgyad praédál a te gerlicsednek lelkét es a
te fegényidnek győlekezetről né felekez-
zel-el mindenestül-fogva, kik veszedelmün-
ket főmjuhozzák gátold-meg Seregeknek
Ura igyekezetekben, nyilatkoztald-ki az ő
fándékokat es mutald-meg minékünk a tört,
melyet verettek a mi lábainknak, tölcs bé fé-
gyen-vallással őket, es jelencs-meg hatalma-
son minékünk, hogy a ki minket bánt a te fe-
med-fenyet piszkállya.

Edes Atyánk, tarcis-megh Várasunknak,
mint az tűzből ki ragadot üfögöt meg-mara-
dott reberskéjét, tarcis-meg ennek felelem es
rettegés alá vettettet lakosít, gond-viselő ke-
refryen Fejedelmét eltesse, lelki es testi ál-
domásidban rebersítsed, özvegyinek árváinak
légy kegyelmes Atya, betegit idvőségesen
orvosolljad, úton járóit sent Angyalid-által
oltalmazad, Kerefryen gond-viselőit es pol-
gárit tíftekben hatalmason igazgassad es bol-
dogicsad, az kőfséget azokhoz kegyes en-
gedelmességre haycsad, ki-menetelekben bé
menetelekben, házokban es házokon-kivül
meg áldgyad es fegény Várasunkat minden

fíralmas

VALLAS-TETEL

síralmas jay botul óltalmazad. Uram az te
óltalmazó kegyelmed es jó-voltod legyen
mi-raytunk, legyen az mi maradékunkon-is
most es minden időben, Amen.

DEBRECZEN

Várasanak keşerves síralma es efedezése 1640
esztendőbeli romlásában mely bizonyos ritmusokban
szóglaltatott imre Enek notajára: Uram Teged
valamikor kezd, etc.

VEghetetlen, nem kegyetlen Istene ez vi-
lágnak. Felső Ura, bölcs bírāja, teremtet
állatoknak. Fűled haycsad, meg se tarcsad,
fávára síralmimnak.

El ájultam, megfárattam, sörnyű vesedel
memen, Az kik látnak, csudálkoznak, iszonyu
esetemen, Sírok rivok es ohaytok raytar
lót sörnyűségén.

Szörnyű romlás rut pusztulás, esék raytam
véletlen, Meg hanyatlek, földre bállek, jay
mint járek hirtelen, Ur haragja, rám buru-
la, estem bémely veremben.

Ellenségim rut hóhérim imé rám dűhőtek,
Ucsáinkbá hazáinkbá tűzes taplot reytenek,
Ugy egetnek es süllyesztnek, Oh jay may
meg-eméftnek.

Lothárt Soart, mely tűzet várt, régen mi-
mikens

SÍRALMAS

miként meg tartad, Egy darabját, házam fá-
lát tűztől ugy óltalmazád, Azt-is félttem,
hogy el-vesítem, hagyattam Uram read.

Isíleted, tekinteted, haragos Uram raytam,
Megh érdemlem, jól ismerem, mert bűnnel
meg rakottam. Haram nem né, es jól nem
tes, el-vesék által lattam.

No mit tégyek, mit mivellyek? fárat el-
mém nem tudgya, Sok bűneit, álnakfágic
lelkem elő forgattya. Csak rettegek, es rez-
ketek, hívem vesélyét várja.

Pünkőst hava, sör folyása, lón jay bus-ke-
serűség, Mi jót várjak? csak ohaytlak, téged
mennyei felség, Ha meg nem fáné, hozzám
nemlats, maydan lesék sörnyűség.

Aldot vagy te mind örökké: Ez te ról-
lad befédem. Akar mit tégy, csak velem leg,
hozzád megyen keresem. Te megrontab,
s-meg gyógyítás, vagy te hát reménfégem.

Lelkem ohayt, téged suhayt, vár hogy han-
gos fűledet, Hozzám haycsad, meg mutaf-
sad kegyes tekintedet, Mely éppiesen,
jómra legyen, né hadd-el sent helyeket.

Kicsiny nyájad, kedves fiad vagy on mégh
Debreczenben, Kik tégedet, sent nevedet
tisztelik kegyességben, Nézz azokra, sent Fi-
adba, ne hadgy vesédelemben.

Istenem vagy, kerlek né hadgy, hísem fá-
játod vagdok. Magyaroknak, sent nyájadnak
annya egyik én vagyok. Szent plantaid,
csemeteid kegyes daykája vagyok.

E S E D E Z E S.

Sir az Schola, s-hívek akla, mert pusztulást látta, Meg bomlását el romlását nagy darab föld megh bányája, Orvoslását el költjé vár hol találja ki tudgya?

Megh fog búnni, el kezd kelni Isten szép éneke, Lelki ehfé, lehen kette, híveknek elefese, Aldot Isten, ne ad legyen bennem lekek vesese.

Az kik minket, hivedet, keméletlen rongyolnak, Egy csöp vízben, percsentesben, el-vesteni akarnak, Iay prädául, martalekul, né adgy ez harpyaknak.

Retencsed-meg, söt ronsad meg vér-főpo hohérinkat Mit forraltak, meg koholtak, boncs el rof bándakokat, Pironlással, mint rut nyállal burits bé orcsájokat.

Igy mi rollunk, réged kérünk, Isten, engedelmeddel, Sziv ébreztő, vidámito, felleget kegyelmeddel, Haragodat, bus változat, fordics-el sietseggel.

Az pusztaság, kormos rutáság, így fogrolam le bálni, Szép hazákkal, palotákkal fog a Sion eppüni, Seregeknek Ura kérlek, ne hadd ez söt el mulni.

Ímerjek meg, es lássak megh, kik romlásunkat várják, Örökseged kedves néked Debreczen, kik ezt láttyák, Irgalmadat, raytam jodit mindenek magastallják.

Ezt haterjed, véghez vísed, mindenek felnek téged. En-is bível vig örömmel, dicsiren áldot neved. Amen legyen. Oh fent

Isten,

SIRALMAS ESEDEZES.

Isten, engedgye ezt feléged.

Ezer öt száz, negyven, s-meg száz estendő folyásában, Szivem ronto, meg emésztő, siralmas romlásában, Ezt éneklém, Urhoz küldem, tellyes bizodalomban.

P S A L. CXXX.

Ugyan azon notára irattatott.

Hérubimok, Séráphimok Ura Iehova Isten, Menynek földnek nagy Tengernek igazgatoja, Isten, En befédim ohaytásim, red néznek búntelen.

Infegimnek, búkfegimnek melyseges örvényiből, Kiáltottam, ohaytottam, csak te hozzád sívemből; Igazulást, szabadulást, tölled kértem mindenből.

Sies haycsad, meg né tarscad, Iah kegyes füleidet, Azt mondottam, kiáltottam onból, van fellegeted: Figyelmes légy, sóm halgald meg, várom kegyességedet.

Mi bűneink, álnaklagink, sokak mint Tenger vize, Mások önnál, so bádognál sullyosab nehessége, Gyalázatos, utálatos, előttem undok bőze.

Azok-berint, voltok-berint, ha megh itél bennünket, Megh rostálod es meg tartod.

PSALMUS.

meg-regzöt bűneinket, Mind el vesünk, po-
koi helyünk, ördög győtri lelkünket.

Rád marattunk, hagyattunk, Uram nál-
lad kegyesség, El-estekhez, tévettekhez, va-
gyon engedelmeség, Hogy dicsirjünk, té-
ged tellyünk, nekünk légy kegyelmesség.

Ielus Urunk, idvőségünk, kereft-fán meg
hőitertünk, Bűneinkert, fép piros vert ön-
tot, s-el vette vetkünk, Így tegedet megen-
gestelt, ne hadgy azért el vesünk.

Az mi rám néz, fivem rád néz, vár csak te-
ged egyedül, Ohaytással, fuhaytással kér hog
eljőy Sionról, Szent igédben, befédedben,
remenlek en boldogul.

Inkáb várlak, ohaytalak, Uram, az vigyá-
zókna, Kik az strasan, Vár-vartáján reggelt
várjak hómálynál, Az vigyázók, Vár-ver-
raftók, nem ferenybek nálamnál.

Pelda leszek, a míg egek, házadban hieid-
nek. Iora intem, hozzád višem, hogy ke-
gyelmességednek, Bő vizeit, fép folyáfit i-
gyák kegyességednek.

Azért intlek, téged kérlek, Izrael az Jeho-
vát, Hiven várjad, mert te hozzád irgalmá-
nak bő javát, Mint bő-kezű, ajándeku Ur
nyujtya vig orcsáját.

Leſen rajtad, mint meg látod űrtul nag ke-
gyelmesség, Bűntül megh ment, mert hoz-
zad tért, Izrael az kegyesség, Hogy őt áld-
gyad, es azt mondgyad: Isten űjed dicsőség.

D E

DEBRECZEN VÁRASA-
NAK TŰZ MIAT VALÓ MEGH-
ROMLOT ÁLLAPOTTYARUL
RÓVID ELMELKEDESE
DEBRECZENI TISZTA IANOSNAK.

Nota: Az jo hitű ember felid.

Ehova, Ur Isten Seregeknek Ura,
Minden állatoknak bölcsen alko-
toja, Az Felső Sionból tekintés ár-
vaidra, Az te hivednek köny-
hullatására,

Oh mire jutottam, kibem meg fátattam,
Az nagy veszedelmen csak el nem áultam,
Debreczen Várasát pusztaságban láttam,
Kiesebbik részt tűztől égni láttam.

Hire vagyon mostan fegény Várasunknak,
Kereftén főfedink raytunk banakoznak,
Ellenünk Practikát az kik indítottak,
Meg bünteti Isten kik raytunk kacsagnak.

Az istenterelek reánk dühöttek,
Az mi hazáinkra tüzet gerjesztettek,
Puska-port kanotot gyujtani rendelték,
Szép öröklégeket hamuá tertenek.

Nálad Uram tudom ezek nyilván vannak,
Noha alattomban mostan csak halgátunk,
Az fegény romlottak csak sírnak es rinak,
Mert minden javoktul űk meg fofattanak
Nem gondollyáké megh az hitien emberek,

Kik az testi tűzzel minket égettenek,
 Hogy az Géhennában Istenül vettének,
 Es ha meg nem ternek örökké ott égnék.
 Jögy fel Ur Isten, ne hágy el bennünket,
 Hadd engeftelhesdük te fent Felfégedet,
 Tarts meg Várasunknak meg maradot ré-
 Az el pusztultaknak éppis örökiségét. (Ést,
 Soárnak Várasát Isten-felő Loheret,
 Te meg tartád régen Pellát az hivekért,
 Jerusálembeli válastot Sidokért,
 Minket-is Ur Iste tarts meg fent nevedért.
 Tudgyuk *Urányilá* hogy meg érdemellyük,
 Szörnyű ostorodat hog' méltá fenvedgük,
 Az te fent igedet hallani restellyük,
 Isten boldgainak intesit meg vettyük.
 Innep napjainkat gyakorta meg rontyuk,
 Tilalmas dolgokkal Felfégedet bántyuk,
 Irigység, gyűlölség, harag köztünk láttuk
 Több sok bűneinkel nevedet busittyuk.
 Szent György napja nekünk siralomra méltó
 Ezer harbáz negyven estendőben folyó,
 Pünkösödnek havá-is azon sórsban forgo,
 Napjaiban kérünk légy meg vidámito.
 Tekints reánk kérünk keferves nyájadra,
 Debreczen Várasnak fámós lakosira,
 Az Istennek köztünk Ecclesiájára
 Szegény juhaidnak oltalmazására.
 Az te fent házadat tarts meg Uram köztünk,
 Nem kevés munkával mellyet építettünk
 Te tisztelgedre néked fel benteltünk,
 Tégedet szolgálani abban igyekezzünk.

Diciretre méltó vetemenyes kertét,
 Az Isten szolgáló inuságnak helyét,
 Az Musáknak fezkét díbes fep seregét
 Tarts meg Urá kerünk annak tündökleit.
 Ez nagy romlás után állas helyre minket,
 Kár vallásfink után épits meg bennünket,
 Szomorúság után vigasztaly megh minket,
 Kiért dicsirhelsük te fent Felfégedet.
 Bu bánat siralom, harmad nap el mulva,
 Rettenetes nagy tűz visontag indula,
 Nagy keferves sívás es kiáltás vala,
 Szel miatt az tűz láng nevededik vala.
 Rémülés közöttünk mert igen nagy vala,
 Szép öröksejinkből csak kifutunk vala,
 Mindenűt az jay so oh hallatik vala!
 Mert minden jószágunk el vesendő vala.
 Esporályra az tűz mikor jutot vala, (vala,
 Szegény csonka-bonkák reménkednek
 Tűz alol hátokon ki hordattak vala,
 Némellyek közzülők ott meg süttek vala.
 Csudálatos Isten az ő tanatában,
 Bokrosán csapását az ő haragjában,
 Szokta bocsátani ránk igazságában,
 Hozzája hogy vegyen irgalmaságában.
 Istenem, Istenem, jay boval kiáltnak,
 Vénekes az ifiak bolyogván firkosznak,
 Azonban házokbul mit kiragadhatnak,
 Az ucsán-is meg ég, oh mint fuhytanak.
 Némellyek aprokkal es az czéczemőkkel,
 Mezőre futottak bölcsőbéliekkel,
 Csak faladhatsanak tűz előtt nagy sebbel,

R Ó V I D

Kézen fogva víszik főrnő rezketéssel.
Véledé azt hogy ha meg halhattak volna,
Sokan jószágokért meg holtanak volna,
Mert semmiék nekik nem maradt vala,
Meg raytok valo-is meg gyuladoz vala.
Szep örökösektől sókan megh foztattak,
Hammá lőt házoknak helyén firánkoznak
Házanként kenyeret keresnek kuldulnak,
Mert az éhség miat meg boritattanak.
Felelem azonban nevedik vala,
Tűznek főrnősege megh rettentet vala,
Harangot csak felre verni várjuk vala,
Mert az nagy rettegés megh emésztet vala.
Az liten házában gyűlni félünk vala.
Naponkent ucsákban tanítás les vala,
Scholánkbeli tudos ifiak közzül vala,
Örömeit jó hível Prædicálnak vala,
Az el rakot helyen tűz gerjedez vala,
Magát az láng gyakran mert ki veri vala,
Vigyázván hertelen kit érhetnek vala,
Azt nagy serényfeggel verik oltyák vala.
Csak nagy hamarfaggal feltőb jószáginkat
Némellyek fekérrre hánták fel azokat,
Tűzet látván hamar nyitnak sarampokatt,
Szaladván mezőre mődnak nag jay fokat.
Csapása Istennek mert raytunk nagy vala,
Fő bíránk, polgárink né nyughatnák vala,
Tanács Uraink-is ugy vigyáznak vala,
Magok semelyeben forgolodnak vala.
Imé tanátskoznak ez védelemben
Hogy hogy utat f-modortalallyanak ebbé

Közön-

ELMELKEDÉS.

Közönféges gyűlést tesnek egyetemben,
De nincs erő l-tanás hidgyúk liten ellen.
Ez mostani romlás oh jay raytunk vagyon,
Mely Istenült reánk bocsattarván vagyon,
De idveségere lelkünknek ez vagyon,
Mely kárt most févedünk hidgyúk jonkra
Bizonyára tehát Istennek ostorát, (vagyon.
Szenvedgyúk bekével ilyen nag csapását
Adgyunk hát ezekért nékié nagy hálát,
Kérjük-is hogy vegye el rollunk haragját.
Abrahám es Isák Iakobnak Istene,
Néked könyörgőknek vagy gondviselője,
Az te hivednek kegyelmes vezére,
Hozzád kiáltóknak te vagy segedelme.
Mindenkor te voltál az mi oltalmazónk, (tők
Sok védelmek közt mi nekünk meg tar-
Es nagy inféginkben mi reánk vigyázónk
Sok, nyavalák közöt kegyes vigasztalónk.
Meg igérted Uram nekünk az Irásban,
Hogy az bűnös ember foházkodásában,
Mikor meg tér hozzád irgalmaságodban,
Meg halgatod őtet imádkozásában.
Az, Izrael népét az Pharaoh ellen,
Orizéd kegyesen az vörös Tengerben,
Es le telepited Chánaán földében,
Téged dicsirének érette sívekben.
Az három ifiakat égő kemencsében,
Meg halgatád az nagy rettenetes tűzben,
Dávidot meg tartád Saul Király ellen,
Danielt az eh oróslánok vermében.
Mostan azért mi-is illy nagy romlásunkban,

5

Hozzád

E Gynéhány emlékezeresi dolgok Jéru-
sálem Várasáru.

Psal. 147. 2. 12. 13. 14.

AZ Ur építi az Ierusalémet, es az el félede-
Izraelitákat egyben győjti.

Azért,

Dicsirjed Ierusalém az Urat; Dicsirjed a te
Istenedet Sion.

Mert ő erősíti meg az kapuidnak zárjait,
meg-áldgya te benned a te fiaidat.

Ki az határidat békefélegessé teszi, gaboná-
nak firjával, meg-elegit tégedet.

Zach. 2. 5.

En, azt mondgya az Ur: Iésiek Ierusalém-
nek tűz-fal körös-környűl, es Iedicsőségere
Iésiek ő neki ő közepette,

Zach. 3. 3. 4. 9.

Ezt mondgya az Seregeknek Ura: Megh-
gertem az Sionhoz, es lakozom Ierusalém-
nek-közepette, es neveztetik Ierusalém i-
gasságnak Várasának, es a Seregeknek Urá-
nak hegye, sent hegyének.

Igy boll az Seregeknek Ura: Meg lakoz-
nak a ven firfiak es asszonyi-állatok az Ierusa-
lémnek ucsáin, es a firfiának pálcsa leszen ke-
zeben az ő vénlége-miatt.

Es a Várasnak ucsái tellyesek leszen firfiu
gyer-

gyermekkel es leánzókkal, kik az ő ucsá-
in játszódnak.

Psal. 46. 3. 6.

Az Isten vizének folyási meg vidámittyák
az Istennek Várasát, es az Felsőleges Istennek
Szent lakó helyét.

Az Isten ő közepette vagyon, ennek-
okáért meg nem indul, meg-legíti őtet Isten
daynal-fele.

Psal. 127. 3. 4. 6. 7. 8. 9.

Az Ierusalém siben építetet Váras, mely
egyben ferkeztetett egyenlőképpen.

Hogy oda mennyenek a nemzetlégek, az
Irnak nemzetlegi az Izraelnek bizonságá-
z, az Urnak tífeteletire.

Azért:

Könyörögietek a Ierusaléének békefégejért.

DEBRECZEN, én-is DAVIDDAL
tenéked ezt mondom:

Legenek berécsések, a kik tégedet szeretnek.
Legyen békefége a te kerítésedben, es cse-
delség a te tornyaidban.

Az én atyámfiáért es barátimért kérem most,
hogy legyen békefége te benned.

Az mi Urunknak Istenünknek házájért kéva-
nok te néked jót.

Ezt ezzel summalom bé:

OH Ierusalémnek Felsőleges felső Királya,
Ki sent szárnyad alatt sentül őrizted őtet.
DEBRECZEN, Imé tized sajtódnak
tartod-is azt te.

Iób kezded oltalma es sent őrizőjelegyen,

Mint Ierufálemnek régen javaira vigyáztál:
Ezt-is sok jókkal meg korónázád Uram.
Igy mi-is áldással nevedet dicsirjük, örömmel
Hallélujáht mondunk tífra sítból tenéked.
Ez jo kevanfágát fogládnak fent fűleiddel
Halgafd-meg kerlek, fent feregeknek Ura.

I N T E S.

A. Keresztény és Istent-felső ol-
vasohoz.

Az könyv-nyomtatásbá minémű vigyázás
es ferény borgalmatofság kívántatik, tudgya,
főrt derekason csak az tudgya, a ki abban
munkálködik, es annak mi voltát felelőli fun-
nyadozás-nélkül; Ezt előttünk viselven ez
könyvetskenek ki-bocsátásában, vigyáztunk
mi-is nem kicsiny ferénységgel, mindazál-
tal meg-is estek némely fogyatkozások, de
oltyak, mellyeket nem fűkfég laistromban
vennünk, mivel azok nem sokak, nem-is ne-
hezék, mellyek az olvasót az ertelemben
megh-gátolnák. Ez vagyon hátra hogy
minden Ker. Olvasó ilyen fent munkánkat
vegye arvasni feretettel, es olvasa Isteni fe-
lelemmel az Ur dicsőségére, es maga idvős-
seges eppületre, mellyet az Ur engedgyen
Szent Fiának az Ur I E S U S N A K érdemeert,
Léleknek hathato ereje-által,

Amen.

